

DEKRÉTY A KÁNONY TRIDENTSKÉHO KONCILU

DEKRÉTY A KÁNONY
TRIDENTSKÉHO
KONCILU

(1545-1563)

Dogmatické texty sú prevzaté z knihy:

- **Josef Neuner, Heinrich Roos. Viera Cirkvi v úradných dokumentoch jej magistéria.** (Imprimatur: Mons. Dominicus Tóth, Eppus - Vicarius generalis, Tyrnaviae, die 14. 6. 1995, Nr. 2265/95. Dobrá kniha. 1995).

Ďalšie zdroje:

- **Dokumenty Tridentského koncilu.** Krystal OP. 2015
- **Henry Denzinger. The Sources of Catholic Dogma. Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum.** (Nihil Obstat: Dominic Hughes, O.P. Censor Deputatus; Imprimatur Patrick A. O'Boyle Archbishop of Washington. 1955).

Pozn.: tu používané spojenie „**nech je exkomunikovaný**“ je v latinskom orig. uvádzané ako „**anathema sit**“ - niekedy prekladané ako „**nech je prekliaty**“ (pozri Gal. 1, 8)

Obsah

1. zasadnutie	5
2. zasadnutie	6
3. zasadnutie	9
Dekrét o vyznaní viery	9
4. zasadanie	11
Dekrét o kánonických spisoch	11
5. zasadnutie	15
DEKRÉT O DEDIČNOM HRIECHU	15
6. zasadnutie	24
DEKRÉT O OSPRAVODLIVENÍ	24
KÁNONY O OSPRAVODLIVENÍ.....	37
7. zasadnutie	47
DEKRÉT O SVIATOSTIACH	47
KÁNONY O SVIATOSTIACH VO VŠEOBECNOSTI	47
KÁNONY O SVIATOSTI KRSTU	50
KÁNONY O SVIATOSTI BIRMOVANIA	53
8. zasadnutie	63
9. zasadnutie	64
10. zasadnutie	66
BULA z Božej milosti pápeža Julia III. Cum ad Tollenda.....	67
11. zasadnutie	69
12. zasadnutie	70
13. zasadnutie	72
DEKRÉT O NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI.....	72
KÁNONY O SVIATOSTI NAJSVÄTEJŠEJ EUCHARISTII:	78
14. zasadnutie	89
UČENIE O SVIATOSTI POKÁNIA A POSLEDNÉHO POMAZANIA	89
UČENIE O SVIATOSTI POSLEDNÉHO POMAZANIA.....	100
KÁNONY O SVIATOSTI POKÁNIA.....	103
KÁNONY O POSLEDNOM POMAZANÍ	107
15. zasadnutie	117

16. zasadnutie.....	122
17. zasadnutie.....	128
18. zasadnutie.....	129
19. zasadnutie.....	132
20. zasadnutie.....	133
21. zasadnutie.....	134
UČENIE O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT	134
KÁNONY O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT	137
22. zasadnutie.....	146
UČENIE O OBETE SVÄTEJ OMŠE	146
KÁNONY O NAJSVÄTEJŠEJ OBETE OMŠE	151
23. zasadnutie.....	163
UČENIE O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU.....	163
KÁNONY O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU	166
24. zasadnutie.....	184
UČENIE O SVIATOSTI MANŽELSTVA	184
KÁNONY O SVIATOSTI MANŽELSTVA	185
25. zasadnutie.....	221
DEKRÉT O OČISTCI	221
VZÝVANIE A UCTIEVANIE SVÄTÝCH; RELIKVIE A POSVÄTNÉ OBRAZY	221
Dekrét o rehoľníkoch a mníškach	224
Aklamácia Otcov na záver koncilu.....	265
PRÍLOHY.....	268
Podrobný obsah.....	295

1. zasadnutie

posvätného všeobecného a generálneho Tridentského koncilu
za pápeža Pavla III. konané 13. dňa mesiaca decembra roku
Pána 1545

Dekrét o začatí koncilu

Chcete k chvále a sláve svätej a nerozdielnej Trojice, Otca i Syna i Ducha Svätého, ku vzrastu a povzneseniu viery a kresťanského náboženstva, k vykoreneniu bludov, k pokoju a jednote Cirkvi, k obnove duchovenstva i kresťanského ľudu, k potlačeniu a zničeniu nepriateľov kresťanstva rozhodnúť a vyhlásiť, že posvätný Tridentský a všeobecný snem začína, a už začal?

Odpovedali: Chceme.

Oznámenie d'alšieho zasadnutia

A keďže sa blížia sviatky narodenia nášho Pána Ježiša Krista a budú nasledovať iné sviatky tohto a budúceho roka, súhlasíte s tým, aby sa prvé najbližšie zasadnutie konalo vo štvrtok po Zjavení Pána, to jest siedmeho dňa mesiaca januára, roku Pána 1546?

Odpovedali: Súhlasíme.

2. zasadnutie

konané 7. dňa mesiaca januára 1546

Dekrét o pobyte na koncile a o všetkom, čo treba zachovávať

Posvätná tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva troch legátov Apoštolskej stolice, vychádza spolu so svätým apoštolom Jakubom z presvedčenia, že každé dobro a každý dobrý dar je zhora a zostupuje od Otca svetiel, ktorý bohato dáva tým, ktorí si od neho vyprosujú múdrosť, a to rád a bez výčítiek. Súčasne si je vedomá toho, že začiatkom múdrosti je bázeň pred Bohom. Preto stanovila a rozhodla povzbudiť a tiež povzbudzuje všetkých a jednotlivých kresťanov zhromaždených v Tridente, aby sa polepšili od zla a hriechov doteraz spáchaných a následne kráčali v bázni Božej, nepoddávali sa žiadosti tela, bezradnosti pri modlitbách, častejšie sa spovedali, prijímali sviatosť Eucharistie, navštevovali kostoly a nakoľko kto bude môcť, naplňali prikázania Pána. Rovnako tak, aby sa denne radi súkromne modlili za pokoj kresťanských kniežat a jednotu Cirkvi. Biskupov potom a všetkých ostatných, ktorí sú kňazského stavu a spoločne oslavujú všeobecný snem v tomto meste, [posvätná synoda] nabáda, aby vytrvalo prebývali na Božích chválach, aby prinášali obete, chvály a prosby, aby sa usilovali prinášať omšovú obeť aspoň v deň Pána, v ktorom Boh stvoril svetlo a vstal z mŕtvych a rozliat Ducha svätého na apoštolov, činiac tak to, čo ten istý Duch Svätý skrze apoštolov prikázal, totiž prosby, modlitby, žiadosti a vd'akyvzdávania za nášho presvätého pána pápeža, za cisára, za kráľa a ostatné vznešené osoby a za všetkých ľudí, aby sme viedli pokojný a kludný život, tešili sa z pokoja a dočkali sa rozkvetu viery.

Okrem toho nabáda, aby sa postili aspoň počas jednotlivých piatkov na pamiatku utrpenia Pána a chudákom aby dávali almužny. V katedrálnom kostole nech je potom každý štvrtok slúžená omša o Duchu Svätom spolu s litániami a ďalšími

modlitbami k tomu určenými. V ostatných kostoloch nech sa potom v ten istý deň recitujú aspoň litánie a modlitby. A v čase, keď sa slúžia bohoslužby, nech sa nevedú debaty a netliacha sa, ale nech sú [veriaci] spojení s celebrujúcim kňazom ako slovom tak i duchom.

A pretože je potrebné, aby biskupi boli „bezühonní, triezvi, čistí a dobre stojaci v čele svojho domu“, vyzýva [posvätná synoda] tiež, aby predovšetkým každý z nich pri stole zachovával triezvosť a striedmosť v pokrmoch. Ďalej, pretože na takomto mieste je zvykom často viesť prázdne reči, aby sa pri stoloch týchto biskupov spájalo jedlo s čítaním svätých Písem a svojich služobníkov nech každý z nich vychováva a vedie k tomu, aby neboli svárliví, opití, nehanební, žiadostiví, povýšeneckí, rúhaví a milovníkmi rozkoší. Konečne nech sa vyhýbajú nerestiam a oddávajú sa cnostiam a tak čo sa odevu týka, tak i správania pri akomkoľvek rokovaní nech ukazujú počestnosť, ako sa to sluší na služobníkov Božích.

Pretože hlavná starostlivosť, starosť a úmysel tohto posvätného snemu spočíva v tom, aby boli zahnané temnoty bludu, ktoré po toľké roky zahalovali krajinu a aby zažiarilo svetlo, jas a čistota katolíckej pravdy, ako si to prial Ježiš Kristus, ktorý je pravým svetlom; a aby sa obnovilo to, čo obnovu potrebuje, sama synoda povzbudzuje všetkých katolíkov, ktorí tu sú alebo budú zhromaždení a zvlášť tých, ktorí majú znalosť posvätných Písem, aby zbožným rozjímaním sami v sebe uvažovali, akými pravdepodobnými cestami a spôsobmi by sa mal usmerňovať zámer synody, aby dosiahol vytúženého cieľa; ako by mohlo byť zrelšie a odbornejšie zavrhnuté to, čo je zavrhnutiehodné a schválené to, čo si schválenie zaslúži, aby po celom svete všetci jednými ústami a jedným vyznaním viery oslavovali Boha a Otca nášho Pána Ježiša Krista.

Podľa rozhodnutia toledského koncilu pri prednášaní svojho názoru nesmie nikto na posvätenom mieste, kde sa zhromaždili kňazi Pána, neslušne vykrikovať alebo poburovať. Nikto tiež

nesmie predkladať nič lživého či jalového, alebo sa oddávať tvrdošijným hádkam, ale všetko, čo má byť povedané, nech je tak miernené čo najlaskavejším prednesením slov, aby ani poslucháči neboli urážaní a aby ani jasnosť správneho úsudku nebola ničená zmäteným duchom.

Okrem toho sama posvätná synoda stanovila a rozhodla, že ak by sa stalo, že niektorí [z účastníkov] by nesesedeli na svojom mieste a neodovzdali svoj hlas (ani slovom *Placette*), nezúčastnili sa zasadnutia a po dobu koncilu nekonali žiadne iné úkony, nemá byť kvôli tomu nikto posudzovaný predpojato, ani nezískava [nejaké] nové právo.

Následne bolo stanovené budúce zasadnutie na štvrtok, štvrtého dňa najbližšie nasledujúceho mesiaca februára.

3. zasadnutie

konané 4. dňa mesiaca februára 1546

Dekrét o vyznaní viery

V mene svätej a nerozdielnej Trojice, Otca i Syna i Ducha Svätého.

Táto posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva troch legátov Apoštolskej stolice, uvažujúc o závažnosti prerokovaných vecí, zvlášť tých, ktoré sú obsiahnuté v oných dvoch kapitolách o vykorenení bludov a o obnove mravov, kvôli ktorým sa predovšetkým zhromaždila, uznávajúc však s apoštolom, že nebojuje proti telu a krvi, ale proti neprávostiam zlého ducha v ovzduší, predovšetkým všetkých povzbudzuje, aby sa utvrdili v Pánovi a v sile jeho moci; vo všetkom aby si brali štít viery, s ktorým môžu premôcť všetky ohnivé zbrane zlovoľného nepriateľa a tiež aby si vzali prilbu nádeje na spásu spolu s duchovným mečom, ktorým je Božie slovo.

Preto, aby toto jej zbožné úsilie malo svoj počiatok i pokrok skrze Božiu milosť, najskôr stanovila a rozhodla, že mu má predchádzať vyznanie viery, nasledujúc v tom príklady Otcov, ktorí boli zvyknutí na posvätných snemoch postaviť na začiatku ich rokovaní tento štít proti všetkým bludom. Pritom ním samotným často priviedli aj neveriacich k viere, porazili bludárov aj posilnili veriacich. Preto rozhodla, že vyznanie viery, ktoré Svätá rímska Cirkev používa ako počiatok, v ktorom sa všetci vyznávači kresťanskej viery nevyhnutne schádzajú a ako pevný a jediný základ, ktorý brány pekelné nikdy nepremôžu, bude zložený z tých istých slov, ktorými sa vyznáva vo všetkých kostoloch; a to nasledujúcich:

„Verím v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného. Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodného Syna Božieho, zrodeného z Otca pred všetkými vekmi. Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, pravého

Boha z Boha pravého. Zrodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom, skrze neho bolo všetko stvorené. On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z neba. Mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa človekom. Za nás bol ukrižovaný za vlády Poncia Piláta, bol umučený a pochovaný. Tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa svätého Písma. Vstúpil do neba, sedí po pravici Otca a znova príde v sláve súdiť živých i mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca. Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý vychádza z Otca i Syna, s Otcom i Synom je zároveň uctievaný a oslavovaný a ktorý hovoril ústami prorokov. Verím v jednu svätú, všeobecnú, apoštolskú Cirkev. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov. Očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku. Amen.“

Oznámenie ďalšieho zasadnutia

Tá istá posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva troch legátov Apoštolskej stolice, vediač, že mnohí preláti z rôznych končín sa chystajú na cestu a niektorí už tiež na ceste sú, aby sem dorazili, usúdila že všetko to, čo má rozhodnúť sama posvätná synoda, budú všetci považovať za vec tým väčšej dôležitosti a cti, čím väčším počtom a radou Otcov to bude rozhodnuté a potvrdené, preto stanovila a rozhodla, že najbližšie zasadnutie sa bude konať vo štvrtok, ktorý bude nasledovať po najbližšej budúcej nedeli *Laetare*. Medzi tým však nemá byť odkladaná diskusia a preskúmanie tých vecí, ktoré sa budú javiť, že ich bude musieť prediskutovať a preskúmať samotná synoda.

4. zasadanie

konané 8. dňa mesiaca apríla 1546

Dekrét o kánonických spisoch

Posvätný ekumenický a všeobecný Tridentský koncil riadne zhromaždený v Duchu Svätom za predsedníctva troch legátov Apoštolskej stolice si stále kládol za cieľ vykoreniť bludy a zachovať v Cirkvi čistotu evanjelia. Toto evanjelium kedysi vo svätých Písmach prorokmi prisľúbené náš Pán Ježiš Kristus, Syn Boží, najprv vlastnými ústami ohlasoval a potom ho svojim apoštolom rozkázal hlásať „všetkému stvoreniu“ (Mk 16, 15) ako prameň každej spasiteľnej pravdy a mravného poriadku. Koncil vie, že táto pravda a tento poriadok sa nachádzajú v napísaných knihách a v nenapísaných tradíciách, ktoré apoštoli dostali z úst Krista, alebo ich apoštoli vnuknutím Ducha Svätého akoby z ruky do ruky ďalej odovzdávali a tak sa dostali až k nám. A tak koncil nasleduje príklad pravoverných Otcov, keď všetky knihy Starého zákona a Nového zákona - ved' autorom jedných i druhých je jeden Boh - spolu s tradíciami týkajúcimi sa viery a mravov uznáva a ctí si s tou istou láskou a úctou, ved' pochádzajú buď z úst Krista, alebo boli vnuknuté Duchom Svätým a v katolíckej Cirkvi sa zachovávajú v neporušenej následnosti. (Koncil) sa rozhodol, že k tomuto dekrétu pripojí zoznam posvätných kníh, aby nevznikla nijaká pochybnosť, ktoré knihy prijíma sám koncil.

Sú to tieto:

Zo Starého zákona: päť kníh Mojžišových, totiž Genezis, Exodus, Levitikus, Numeri, Deuteronómium; Jozue, Sudcovia, Rút, štyri knihy Kráľov, dve knihy Kroník, Prvá kniha Ezdrášova, Druhá kniha Ezdrášova, ktorá sa volá Nehemiáš, Tobiáš, Judita, Ester, Jób, Dávidova kniha Žalmov so 150 žalmami, Príslovia, Kazateľ, Pieseň piesní, Múdrosť, Ekleziastikus, Izaiáš, Jeremiáš s Baruchom, Ezechiel, Daniel, dvanásť malých prorokov, totiž Ozeáš, Joel, Amos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Habakuk,

Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš; Prvá a Druhá kniha Machabejcov. Z Nového zákona: štyri Evanjeliá podľa Matúša, Marka, Lukáša a Jána; Skutky apoštolov napísané Lukášom evanjelistom; 14 listov svätého apoštola Pavla: Rimanom, dva Korint'anom, Galaťanom, Efezanom, Filipanom, Kolosanom, dva Solúnčanom, dva Timotejovi, Títovi, Filemonovi, Hebrejom; dva listy apoštola Petra, tri apoštola Jána, jeden apoštola Jakuba, jeden apoštola Júdu a Zjavenie apoštola Jána.

Kto však práve tieto celé knihy so všetkými ich časťami, ako sa čítajú v katolíckej Cirkvi a nachádzajú v starom latinskom vydaní Vulgáty, neuznáva za posvätné a kanonické, alebo kto vedome a uvážene zavrhuje tradície, o ktorých bola reč, nech je exkomunikovaný¹. Preto nech všetci pochopia, akým poriadkom a akou cestou samotný koncil po stanovených základoch vyznaní viery chce postupovať a zvlášť ktorých svedectvo a pomôcok chce užívať pri potvrdzovaní dogiem a upevňovaní mravov v Cirkvi.

Dekrét o vydávaní a užívaní posvätných kníh

Okrem toho ten istý posvätný koncil v presvedčení, že pre Božiu Cirkev to môže byť na nemalý úžitok, keď bude jasné, ktoré zo všetkých používaných latinských vydaní posvätných kníh treba považovať za smerodajné, určuje a vyhlasuje: práve toto staré vydanie Vulgáty, ktoré sa stáročným používaním v Cirkvi osvedčilo, má sa vo verejných prednáškach, vedeckých kontroverziách, kázňach a výkladoch považovať za smerodajné. A nech sa ho nikto neodváži a nepokúsi pod nijakou zámienkou odmietnuť.

Okrem toho [koncil], aby držal na uzde všetečnosť myslí, ustanovuje: že sa nikto nesmie opovážiť, opierajúc sa o svoj názor, vo veciach viery a mravov, ktoré patria k rozvoju kresťanského učenia, prekrúcať Sväté písmo podľa svojho

¹ Tu i na ďalších miestach je preložený výraz *anatema sit* ako „nech je exkomunikovaný“.

vlastného náhľadu a vykladať ho v rozpore s tým zmyslom, ktorého sa pridržiavala a pridržiava svätá matka Cirkev, ktorej prislúcha vynášať úsudok o pravom zmysle a vysvetľovať posvätné Písma, alebo vysvetľovať Písma v rozpore s jednomyselným súhlasom Otcov, a to ani vtedy keby také výklady neboli nikdy uverejnené. Tí, ktorí by sa tomu protivili, majú byť zo strany ordinárov vyhlásení a potrestaní trestami stanovenými v práve.

Avšak tiež tlačiarom, ktorí bez obmedzenia, to jest domnievajúc sa, že je im dovolené bez súhlasu cirkevných predstavených tlačiť samotné knihy Svätého písma a k nim pridávať poznámky a výklady bez rozdielu od kohokoľvek, často bez údajov o tlačiarovi alebo s vymysleným údajom a čo je ešte horšie, bez mena autora, keď niekde tiež tlačiar takého vytlačené knihy opovážlivo ponúkajú na predaj, [posvätný koncil] chce v tejto záležitosti ako sa sluší vymedziť spôsob konania. Preto rozhoduje a stanovuje, že do budúcnosti má byť sväté Písmo a obzvlášť ono staré a všeobecné vydanie, vytlačené čo najstarostlivejším spôsobom a že nikomu nie je dovolené tlačiť alebo dať vytlačiť akékoľvek knihy o posvätných veciach bez uvedenia mena autora; ani ich do budúcnosti predávať alebo ich u seba držať, iba ak by boli predtým preskúmané a schválené ordinárom, a to pod trestom kľatby a peňažnej pokuty stanovenej posledným lateránskym koncilom. A ak pôjde o rehoľníkov, tí sú navyše povinní popri onom preskúmaní a schválení získať povolenie od svojich predstavených, ktorí majú tieto knihy prehliadnúť podľa vlastných pravidiel.

Ten, kto také knihy odovzdáva iným alebo ich šíri v rukopise, nech podlieha rovnakým trestom ako tlačiar, ak by predtým neboli preskúmané a schválené. A tí, ktorí ich majú u seba alebo čítajú, ak by nezverejňovali autorov, nech sú sami považovaní za autorov.

Takéto schválenie kníh nech sa dáva písomne, a preto nech sa objaví v autentickej podobe na začiatku knihy alebo spisu či tlače. A oboje, tak schválenie, ako aj preskúmanie, nech sa deje

zadarmo, aby sa schválilo to, čo je schválenia hodné a zavrholo to, čo si schválenie nezasluhuje.

Potom, aby potlačila onú opovážlivosť, s ktorou sú slová a výroky svätého Písma prekrúcané a užívané k akýmkoľvek profánnym účelom, totiž k šaškovaniu, k rozprávkam, k márnosti, k pochlebovaniu, k ohováraniu, k poverám, k bezbožným a diabolským popevkom, k čarovaniu a vešteniu a k hanlivým spisom, [posvätná synoda] nariaďuje a ukladá na zamedzenie takýchto nedôstojných a opovrhnutia hodných vecí, aby sa nikto neopovažoval prisvojovať si slová svätého Písma k takýmto a podobným účelom a aby opovážlivci tohto druhu a prznitelia Božieho slova boli zo strany biskupov trestaní podľa práva aj podľa ich úvahy.

Oznámenie ďalšieho zasadnutia

Taktiež táto posvätná synoda stanovuje a rozhoduje, že najbližšie ďalšie zasadnutie sa bude konať a oslavovať vo štvrtok po presvätom sviatku Turíc.

5. zasadnutie

konané 17. dňa mesiaca júna 1546

DEKRÉT O DEDIČNOM HRIECHU

Aby naša katolícka viera, bez ktorej „je nemožné páčiť sa Bohu“ (Hebr. 11,6), očistená od bludov, zostala zachovaná vo svojej čistote celistvá a nepoškvrnená, a aby kresťanský ľud nebol „sem - tam zmietaný hocijakým vetrom klamlivého ľudského učenia (Ef. 4, 14), pretože ten starý had, od začiatku večný nepriateľ ľudského rodu, medzi mnohými zlami, ktorými bola Božia Cirkev v našich časoch znepokojená, vyvolal o dedičnom hriechu a o prostriedku proti nemu nielen nový, ale aj starý spor, posvätná všeobecná a generálna, právoplatne v Duchu Svätom zhromaždená Tridentská synoda [za predsedníctva troch legátov Apoštolskej stolice], chcúc blúdiacich povolať späť a váhajúcich posilniť, v nadväznosti na Sväté písmo, na svätých Otcov a uznané koncily a na úsudok a konsenzus samej Cirkvi, o dedičnom hriechu ustanovuje, vyznáva a vyhlasuje:

1. Kto nevyznáva, že keď Adam, prvý človek, prestúpil v raji Božie prikázanie, hneď stratil svätosť a spravodlivosť, v ktorej bol ustanovený, pritiahol na seba urážkou tohto hriechu hnev a nemilosť Boha a tak smrť, ktorou mu predtým Boh pohrozil a so smrťou väzenie pod mocou toho, ktorý potom „vládol nad smrťou“ (Hebr. 2, 14), totiž diabla, a touto „urážkou hriechu bol celý Adam, čo do tela a duše, zmenený na horšie“, nech je exkomunikovaný.
2. Kto tvrdí, že Adamov hriech škodil iba jemu samému, nie však jeho potomstvu, a že od Boha prijatú svätosť a spravodlivosť, ktorú stratil, stratil iba pre seba, a nie aj pre nás; alebo že poškvrnený hriechom neposlušnosti preniesol iba „smrť“ a „telesné tresty na celé ľudské pokolenie, a nie aj hriech, ktorý je smrťou duše“, nech je exkomunikovaný, lebo protirečí Apoštolovi, ktorý hovorí: „skrze jedného človeka vstúpil do

tohto sveta hriech a skrze hriech smrť; tak aj smrť prešla na všetkých ľuďí, lebo (v ňom) všetci zhrešili“ (Rim 5,12).

3. Kto tvrdí, že tento Adamov hriech, ktorý je svojím pôvodom jeden a prenášaný rodom, a nie napodobňovaním, ktorý je prítomný vo všetkých a je vlastný každému, môže byť odstránený skôr silami ľudskej prirodzenosti alebo iným prostriedkom, než zásluhou jedného sprostredkovateľa, nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás vo svojej krvi zmieril s Bohom, „stal sa pre nás ... spravodlivosťou, posvätením a vykúpením“ (1 Kor 1, 30); alebo kto popiera, že práve táto zásluha Ježiša Krista je aplikovaná sviatosťou krstu, ktorý sa správne udeľuje vo forme Cirkvi, dospelým práve tak ako aj deťom, nech je exkomunikovaný, lebo „niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení“ (Sk 4,12). A preto zaznelo toto slovo: „Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta“ (Jn 1,29), a iné: „Všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli“ (Gal 3, 27).
4. Kto popiera, že novonarodené deti treba pokrstiť, aj keď sa narodili z pokrstených rodičov, alebo kto hovorí, že sú síce krstené na odpustenie hriechov, ale že z Adama nepriťahujú na seba nič z dedičného hriechu, čo by bolo treba na dosiahnutie večného života očistiť v kúpeli znovuzrodenia, z čoho vyplýva, že u nich forma krstu „na odpustenie hriechov“ sa nechápe v pravom, ale v nesprávnom zmysle, nech je exkomunikovaný, lebo to, čo povedal Apoštol: „Skrze jedného človeka vstúpil do tohoto sveta hriech a skrze hriech smrť, tak aj smrť prešla na všetkých ľuďí, lebo všetci zhrešili“ (Rim 5,12), sa nemá chápať inak, než ako to chápala katolícka Cirkev, ktorá je rozšírená všade. Podľa tohto pravidla viery sú totiž z tradície apoštolov aj deti, ktoré samy ešte nemohli spáchať nijaký hriech, opravdivo krstené na odpustenie hriechov, aby bolo u nich znovuzrodením (regeneratione) očistené to, čo pritiahli na seba splodením (generatione) (*Synoda v Kartágu roku 418, 2. kánon*), lebo „ak sa niekto

nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva“ (Jn 3, 5).

5. Kto popiera, že sa v krste udelenom milosťou nášho Pána Ježiša Krista odpúšťa vina dedičného hriechu, alebo aj tvrdí, že sa neodpúšťa všetko, čo tvorí pravú a vlastnú podstatu hriechu, ale hovorí, že sa to iba zvrchu zoškrabe, alebo sa to nepripočítava, nech je exkomunikovaný, lebo u znovuzrodených Boh nemá v nenávisti nič, lebo „už niet odsúdenia pre tých“ (Rim 8, 1), ktorí boli skutočne „krstom ...(s Kristom) pochovaní v smrt“ (Rim 6, 4), ktorí nežijú podľa tela (Rim 8,1), ale vyzliekli si starého človeka a obliekli nového, ktorý je stvorený podľa Boha (porov. Ef 4,22 n; Kol 3,9 n), stali sa bezchybnými, nepoškvrnenými, čistými, nevinnými, a tak pred Bohom milovanými synmi, dedičmi Božími, spoludedičmi Kristovými (Rim 8,17), takže ich už vôbec nič nezdržiava od vstupu do neba. Že však v pokrstených ostáva žiadostivosť a či „zápalná látka“, to tento posvätný koncil vyznáva a vie. Keďže žiadostivosť bola ponechaná na boj, nemôže škodiť tým, čo nesúhlasia, ale mužne pomocou milosti Ježiša Krista odporujú. Ba kto zápasí podľa pravidiel, bude ovenčený (2 Tim 2, 5). Keď Apoštol túto žiadostivosť niekedy volá „hriechom“ (porov. Rim 6, 12 n; 7, 7 14-20), tak posvätný koncil vyhlasuje, že katolícka Cirkev jej pomenovanie ako hriech nikdy nechápala tak, ako keby u znovuzrodených bola skutočným a vlastným hriechom, ale že pochádza z hriechu a na hriech je náklonná. Kto zmýšľa opačne, nech je exkomunikovaný.
6. Predsa však ten istý posvätný koncil vyhlasuje, že nie je jeho zámerom, aby do tohto dekrétu, v ktorom sa hovorí o dedičnom hriechu, bola zahrnutá blahoslavená a nepoškvrnená Panna Mária, Bohorodička, ale aby sa zachovávali ustanovenia bl. pamäti pápeža Sixta IV. pod trestami, ktoré obsahujú tieto ustanovenia a ktoré koncil obnovuje.

Dekrét o reforme

HLAVA 1. O zavedení čítania Svätého Písma a o slobodných umeniach.

Tá istá posvätná synoda, ktorá prijíma zbožné ustanovenia Najvyšších veľkňazov a osvedčené učenie koncilov a pripája sa k nim, kvôli tomu, aby neležal nepovšimnutý onen nebeský poklad svätých kníh, ktorý Duch Svätý v najvyššej blahovôli odovzdal ľuďom, stanovila a rozhodla, aby — v tých kostoloch, v ktorých sa nachádza prebenda, *praestimonium* (údel)² alebo akokoľvek inak nazvané štipendium pre prednášateľov posvätnéj teológie, — biskupi, arcibiskupi, primási a iní miestni ordinári nútili a prinútili, a to aj pod hrozbou odňatia príjmov, držiteľa takejto prebendy alebo *praestimonia* či štipendia k tomu, aby vykladal a vysvetľoval Písmo sväté, a to osobne, ak je na to vhodný, inak prostredníctvom vhodného náhradníka vybraného onými biskupmi, arcibiskupmi, primásmi či inými miestnymi ordinármi.

Ostatne sa má taká prebenda, údel alebo štipendium poskytovať len vhodným osobám, ktoré by mohli túto úlohu plniť osobne; a že iné udelenie úradu je ničotné a neplatné. Avšak v metropolitných kostoloch, alebo aj katedrálnych, ak obec je významná alebo ľudnatá, a tiež v kolégiových kostoloch nachádzajúcich sa v nejakom významnom meste a nepatriacich k žiadnej diecéze, ak tam bude početné duchovenstvo a ak tam nebude zriadená žiadna taká prebenda alebo údel či štipendium, nech sa má za to, že akokoľvek prvýkrát neobsadená prebendy (s výnimkou uprázdnenia z dôvodu rezignácie), s ktorou nie je spojené žiadne nezlučiteľné bremeno, je tým samým trvalo ustanovená a určená na tento účel. A ak nebude v týchto kostoloch žiadna alebo dostačujúca prebenda, nech sa metropolita alebo biskup sám pripísaním výnosov nejakého prostého obročia (*t.j. takého s ktorým nie je spojená nejaká*

² Praestimonium je beneficium spojené s nejakým bremenom (napr. s rezidenčnou povinnosťou) na rozdiel od prostých beneficií (ut infra).

povinnosť, a to najmä povinnosť rezidenčná (na rozdiel od tzv. rezidenčného obročia), avšak pri súčasnom zabezpečení splnenia záväzkov, alebo zdanením obročia svojej obce alebo diecézy, či inak, ako to bude prospešnejšie, po prerokovaní v kapitule, postará o to, aby sa konalo ono čítanie svätého Písma, avšak tak, aby sa kvôli tomu nezabúdalo na iné čítania, a to tak na základe zvyku alebo z akéhokoľvek iného dôvodu.

Avšak kostoly, ktorých ročné príjmy sú nízke a kde je tak málo duchovenstva i veriacich, že sa v nich s úžitkom nemôže konať teologické čítanie, nech majú aspoň magistra ustanoveného biskupom po vypočutí kapitulou, ktorý by klerikov a iných chudobných žiakov zadarmo učil gramatiku, aby potom mohli, ak Boh dá, prejsť k štúdiu samotného svätého Písma. Preto nech je tomuto učiteľovi gramatiky priznaný buď výnos z nejakého prostého obročia (a ten nech poberá tak dlho, dokiaľ bude učiť, aby však obročie nebolo skrátene vo svojich právach), alebo nech je mu z kapitulnej či biskupskej menzy vyplácaná určitá primeraná odmena, alebo nech biskup urobí iné opatrenia zodpovedajúce jeho kostolu a diecéze, aby tak toto zbožné, užitočné a plodné opatrenie nebolo pod ľubovoľnou zámienkou zanedbávané.

Rovnako v kláštoroch mníchov, kde to tak môže s úžitkom byť, nech sa tiež koná čítanie Svätého písma. Ak budú v tejto veci nedbalí opáti, nech ich k tomu miestni biskupi, ako v tejto záležitosti delegáti Apoštolskej stolice, primeranými prostriedkami donucujú. V konventoch iných rehoľníkov, v ktorých by sa mohli s úžitkom vykonávať štúdiá, nech sa podobne koná čítanie svätého Písma; a tieto čítania nech sú generálnymi či provinčnými kapitulami zverované vhodnejším magistrom. Aj vo verejných školách, kde sa doteraz nekonali tie chvályhodné a predovšetkým pre všetkých veľmi potrebné čítania, nech sú zavedené so starostlivosťou a láskou zbožných kniežat, ako aj štátov na obranu katolíckej viery a prospech a uchovanie a šírenie zdravej náuky. A kde by už skôr boli zavedené a boli by zanedbávané, nech sú obnovené.

A aby sa pod zdaním zbožnosti nešírila bezbožnosť, stanovila tá istá posvätná synoda, že k takému čítaniu, tak verejnemu ako aj súkromnému, nemá byť pripustený nikto, koho život, mravy a znalosti by vopred neboli preskúšané a schválené miestnym biskupom; to sa však netýka lektorov v kláštoroch mníchov. Vyučujúci potom, ktorí verejne prednášajú v školách Písmo sväté, ako aj žiaci, ktorí v oných školách študujú, nech plne užívajú a tešia sa všetkým privilégiám, ktoré priznáva spoločné právo, pokiaľ ide o príjem plodov ich prebend a benefícií.

HLAVA 2. O kazateľoch Božieho slova a o kvestoroch almužien.

Ale vidiac, že kázanie evanjelia nie je menej potrebné pre kresťanské spoločenstvo ako jeho čítanie, a aj to je významnou úlohou biskupov, stanovila a rozhodla tá istá posvätná synoda, že všetci biskupi, arcibiskupi, primasi a všetci iní preláti kostolov³ sú povinní osobne, ak im v tom nič spravodlivo nebráni, hlásať sväté evanjelium Ježiša Krista. Ak by sa však stalo, že by v tom biskupom a ostatným vyššie uvedeným bránila oprávnená prekážka, majú za povinnosť podľa predpisov všeobecného snemu pribrať na výkon takejto spásonosnej kazateľskej úlohy vhodných mužov. Kto by sa však opovážil toto zanedbávať, nech je podrobený prísnemu trestu.

Takisto arcikňaz, kapláni a všetci, ktorí akýmkoľvek spôsobom majú v držbe farský alebo iný úrad spojený so starostlivosťou o duše, nech osobne alebo, ak im v tom bude brániť spravodlivá prekážka, skrze iné vhodné osoby, aspoň v nedele a slávne sviatky živia spasiteľnými slovami im zverený ľud podľa svojich i jeho možností a učia to, čo je všetkým nutné poznať ku spáse, a nech im stručne a ľahko pochopiteľnými slovami poukazujú na neresti, ktorým by sa mali vyhýbať, aj na čnosti, ktoré majú

³ Týmto "inými prelátmi kostolov" sú v tridentských dokumentoch mienení tí, ktorí, aj keď nie sú diecéznymi biskupmi, napriek tomu sú im zásadne a právne postavení na roveň (episcopi dioecetano aequiparati) - napr. tzv. opáti či preláti nullius; por. tiež kán. 323 § 1 CIC / 1917

nasledovať, aby mohli uniknúť večnému trestu a dosiahnuť večnú slávu.

Ak by v tom ale niekto z nich bol nedbanlivý, a to aj keby tvrdil, že je z akéhokolvek dôvodu vyňatý z jurisdikcie biskupa, alebo že kostoly sú akýmkoľvek spôsobom vyňaté, alebo snád prislúchajú alebo sú pripojené k nejakému kláštoru, aj ležiacemu mimo diecézu, len keď sa nachádzajú vo vnútri diecézy, nech nechýba starostlivá pastierska starostlivosť biskupov, aby sa nevyplnili slová: „Maličkí si žiadali chleba, ale nebol, kto by im ho lámal.“ Preto ak by [títo duchovní] po predchádzajúcom napomenutí biskupa počas troch mesiacov svoju povinnosť zanedbali, majú byť cirkevnými cenzúrami alebo inak podľa úsudku biskupa nútení plniť povinnosti; tiež biskup má, keď to považuje za prospešné, z výnosov obročia poskytnúť istú slušnú odmenu tomu, kto sa o to postará, kým sa sám držiteľ obročia nespamätá a nezačne plniť svoju povinnosť.

Ak sú farské kostoly podriadené kláštorom, ktoré nie sú súčasťou žiadnej diecézy a ak opáti a rehoľní preláti v uvedených kostoloch budú túto povinnosť zanedbávať, nech sú k tomu prinútení zo strany metropolitov, v ktorých provinciách sa tieto diecézy nachádzajú, ktorí v týchto prípadoch vystupujú ako delegáti Apoštolskej stolice. A nech vykonaniu tohto dekrétu nebráni žiadny zvyk alebo výnimka alebo odvolanie alebo podaný odpor či rekurzia, dokiaľ by vec nerozsúdil a nerozhodol príslušný sudca, ktorý by postupoval sumárne, opierajúc sa iba o poznanú skutkovú pravdu.

Rehoľníkom potom akéhokolvek rádu, ak by neboli svojimi predstavenými preskúmaní zo strany ich života, mravov a vedomostí a tak schválení, nech nie je dovolené kázanie, a to ani v kostoloch ich rádov. A sú povinní týmto schválením sa preukázať osobne pred biskupom a vyprosiť si od neho požehnanie, než začnú kázať. V kostoloch, ktoré nepatria ich rádu, sú potom povinní mať okrem povolenia svojho

predstaveného tiež povolenie biskupa, bez ktorého v takých kostoloch nepatriacich rádom v žiadnom prípade nesmú kázať; toto povolenie nech dávajú biskupi bezplatne.

Ak by však kazateľ, čo kiež nech sa nestáva, medzi ľuďom rozsieval bludy alebo pohoršenie, hoci by kázal v kláštore svojho alebo iného rádu, biskup nech mu kázne zakáže; a ak by hlásal bludy, nech proti nemu postupuje podľa ustanovení práva alebo miestneho zvyku, a to aj keby kazateľ tvrdil, že je na základe všeobecnej alebo osobitnej výsady vybavený výnimkou; v takom prípade nech biskup postupuje z apoštolskej autority a ako delegát Apoštolskej stolice.

Nech sa však ale biskupi starajú o to, aby nikto z kazateľov nebol sužovaný tak falošnými udaniami, alebo akýmkoľvek iným ohováraním a nemal oprávnený dôvod na niečo také sa sťažovať. Mimo to nech sa biskupi majú na pozore, aby vo svojej obci či diecéze nepovoľovali kázanie niekomu z tých, ktorí, hoci sú podľa mena rehoľníkmi, predsa žijú mimo kláštora a rehoľnej obediencie, alebo svetským kňazom, pokiaľ im nie sú známi a nie sú osvedčení v mravoch i učení, aj keby sa odvolávali na akékoľvek privilégia, kým si biskupi v tejto veci nevyžiadajú stanovisko Apoštolskej stolice; a nie je pravdepodobné, že ten by nehodným osobám také privilégia udeľoval, iba ak na základe zamlčania pravdy alebo uvedenia výslovnej lži.

Vyberači almužien, ktorí bývajú ľudovo nazývaní kvestuári, nech by boli akéhokoľvek stavu, nech sa neopovážia kázať ani sami ani prostredníctvom iných. A tým, ktorí by konali proti tomu, nech je v tom biskupmi a miestnymi ordinármi bez ohľadu na akékoľvek privilégia vhodnými prostriedkami úplne zabránené.

Oznámenie ďalšieho zasadnutia

Táto posvätná synoda tiež stanovila a rozhodla, že najbližšie zasadnutie sa bude konať a oslavovať vo štvrtok po sviatku sv. apoštola Jakuba.

Rokovanie potom bolo odložené na deň 13. januára 1547.

6. zasadnutie

konané 13. dňa mesiaca januára 1547

DEKRÉT O OSPRAVODLIVENÍ

Úvod

V tejto dobe sa na skazu mnohých a na veľkú škodu katolíckej jednoty rozšírilo akési bludné učenie o ospravodlivení. Preto na chválu a slávu všemohúceho Boha, pre pokoj Cirkvi a na spásu duší posvätná, všeobecná a generálna Tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená, ktorej menom v Kristovi presvätého Otca a nášho pána, pána Pavla, z Božej prozreteľnosti pápeža toho mena tretieho, predsedajú najdôstojnejší páni Jan Maria del Monte, biskup z Preneste, a Marcel, titulárny kňaz zo Sv. Kríža v Jeruzaleme, kardináli Svätej rímskej Cirkvi a apoštolskí legáti *de Latera*⁴, chce predložiť všetkým veriacim pravé a zdravé učenie o ospravodlivení, ktoré Ježiš Kristus, „slnko spravodlivosti“ (Mal 4, 2), „pôvodca a zavŕšiteľ viery“ (Hebr 12,2), učil, ktoré apoštoli ďalej odovzdali a svätá Cirkev pod vedením Ducha Svätého stále zachovávala. Prísne zakazuje, aby sa odteraz niekto niečo iné odvážil veriť, hlásať alebo učiť, než ako sa v tomto dekréte ustanovuje a vyhlasuje.

HLAVA 1. Neschopnosť prirodzenosti a Zákona ospravodliť človeka

Svätá synoda ponajprv vyhlasuje, že na správne a jasné pochopenie učenia o ospravodlivení musí každý uznať a vyznať, že v Adamovom hriechu všetci ľudia stratili svoju nevinnosť (Rim 5, 12 a nasl.), stali sa nečistí a podľa slov Apoštola „od prírody deťmi hnevu“ (Ef 2,3). A ako (synoda) v dekréte o dedičnom hriechu vyhlásila, boli natoľko „otrokmi hriechu“ (Rim 6, 20) a pod nadvládou diabla a smrti, že ani pohania

⁴ Legatus de Later (tiež a Later) je - na rozdiel od legáta bez tohto prívlastku - vždy kardinál ustanovený pápežom ad hoc a osobne ho zastupujúci na nejakej významnej akcii (tu na koncile)

svojimi prirodzenými silami, ale ani Židia literou Zákona sa nemohli z toho oslobodiť ani pozdvihnúť. Predsa však ich slobodná vôľa vôbec nebola vyhasnutá, hoci čo do síl sa stala oslabenou a chabou.

HLAVA 2. Spásne tajomstvo Kristovho príchodu.

A tak sa stalo, že nebeský Otec, „Otec milosrdenstva a Boh všetkej útechy“ (2 Kor 1, 3), keď nadišla oná plnosť času (Ef 1, 10), poslal ľuďom Ježiša Krista, svojho Syna, ohláseného a prisľúbeného mnohým svätým Otcom pred Zákonom a pod Zákonom, aby židov, čo žili pod Zákonom, vykúpil, a aby „pohania, ktorí sa neusilovali o spravodlivosť, dosiahli spravodlivosť“ (Rim 9, 30) a aby všetci „dostali adoptívne synovstvo“ (Gal 4, 5). Jeho Boh ustanovil za prostredníka zmierenia za naše hriechy skrze jeho krv prostredníctvom viery (porov. Rim 3, 25), ale „nielen za naše, ale aj za hriechy celého sveta“ (1 Jn 2, 2).

HLAVA 3. Kto je skrze Krista ospravedlivený

Hoci „zomrel za všetkých“ (2 Kor 5, 15), predsa nie všetci prijímajú dobrodenie jeho smrti, ale len tí, ktorým sa dáva účasť na zásluhe jeho utrpenia. Ľudia by sa naozaj nerodili v nespravodlivosti, keby sa nerodili ako telesné potomstvo Adama — v dôsledku tohto pôvodu totiž priťahujú na seba skrze neho v počatí svoju vlastnú nespravodlivosť — takisto by neboli nikdy ospravedlivení, keby sa v Kristovi nanovo nezrodili. Týmto znovuzrozením sa im totiž zásluhou jeho utrpenia udeľuje milosť, ktorou sú ospravedlivení. Za toto dobrodenie majú podľa napomenutia Apoštola stále vzdávať vďaka Otcovi, ktorý nás urobil súcich mať účasť na podiele svätých vo svetle, vytrhol nás z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme vykúpenie a odpustenie hriechov (Kol 1, 12-14).

HLAVA 4. Predbežné opísanie ospravedlivenia hriešneho človeka a jeho udelenie v súčasnom poriadku

V týchto slovách je naznačené ospravedlivenie hriešneho človeka. Podľa toho je ono prevedením zo stavu, v ktorom sa človek rodí ako syn prvého Adama, do stavu milosti a „adoptívneho synovstva“ (Rim 8,15) skrze druhého Adama, Ježiša Krista, nášho Pána. Toto prenesenie nie je podľa ohlasovania evanjelia možné bez kúpeľa znovuzrodenia alebo bez túžby po ňom podľa slov Písma: „Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva.“ (Jn 3,5)

HLAVA 5. Nevyhnutnosť prípravy na ospravedlivenie u dospelých a jej základ

Okrem toho (posvätná synoda) vyhlasuje: Začiatok ospravedlivenia u dospelých musí vychádzať od predchádzajúcej Božej milosti skrze Ježiša Krista, t.j. od jeho volania, ktorým sú povolani bez akýchkoľvek vlastných existujúcich zásluh. A tak tí, čo boli hriechmi odvrátení od Boha, sa jeho podnecujúcou a pomáhajúcou milosťou stávajú pripravení, aby sa obrátili k svojmu vlastnému ospravedliveniu slobodným privolením k tejto milosti a slobodným spolupôsobením s ňou. Keď sa Boh takto dotýka srdca človeka osvietením Ducha Svätého, na jednej strane zostáva človek nie celkom nečinný, lebo prijíma toto vnuknutie, hoci by ho mohol aj odmietnuť; na druhej strane sa zase bez Božej milosti nemôže pozdvihnúť k spravodlivosti pred Bohom slobodnou vôľou. Keď sa teda vo Svätom písme hovorí „Obráťte sa ku mne a ja sa obrátim k vám“ (Zach 1, 3), vtedy sa nám pripomína naša sloboda. Keď však odpovedáme „Obráť nás k sebe, Pane, a obrátíme sa“ (Nár 5, 21), vtedy vyznávame, že Božia milosť nás predchádza.

HLAVA 6. Spôsob prípravy

Príprava na spravodlivosť samu prebieha však takto: podnietení a podporení Božou milosťou prijímajú vieru v počúvaní a slobodne sa dvíhajú k Bohu, prijímajúc s vierou za pravdivé to, čo Boh zjavil a prisľúbil, najmä to, že hriešny človek je ospravedlivený Bohom milosťou, vykúpením, ktoré je skrze Ježiša Krista (Rim 3,24); keď sú potom v poznaní svojej hriešnosti spasiteľne otrasení strachom z Božej spravodlivosti a zamýšľajú sa nad Božím milosrdenstvom, dvíhajú sa k nádeji, dúfajúc, že im Boh bude pre Krista milostivý; potom ho začínajú milovať ako prameň všetkej spravodlivosti a s akousi nenávisťou a odporom sa stavajú proti hriechom, t.j. v tom pokání, ktoré sa musí pred krstom konať; napokon si robia predsavzatie, že prijmú krst, že začnú nový život a že budú zachovávať Božie prikázania.

O tejto príprave sa vo Svätom písme hovorí: „Kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je a že odmeňuje tých, čo ho hľadajú“ (Hebr 11, 6) a „Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy“ (Mt 9, 2); „Bázeň Pána zaháňa strach“ (Sir 1, 27); „Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Ducha Svätého“ (Sk 2, 38) a „Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ (Mt 28, 19) a napokon: „Pripravte svoje srdcia Pánovi“ (1 Kr 7, 3).

HLAVA 7. Podstata ospravedlivenia hriešnika a jej príčiny

Po tomto disponovaní a či príprave nasleduje ospravedlivenie samo. Ono nie je iba odpustením hriechov, ale aj posvätením a obnovením vnútorného človeka dobrovoľným prijatím milosti a darov. Tým sa z nespravodlivého človeka stáva spravodlivý, z nepriateľa priateľ, aby podľa nádeje bol dedičom večného života (Tít 3, 7).

Príčiny tohto ospravodlivenia sú: finálnou príčinou je sláva Boha a Krista, ako aj večný život; účinnou príčinou je milosrdný Boh, ktorý bez našej zásluhy obmýva a posväcuje, poznačujúc a mažúc prisľúbeným Duchom Svätým, ktorý je závdavkom nášho dedičstva (Ef 1, 14); záslužná príčina je však jeho milovaný jednorodený Syn, náš Pán, Ježiš Kristus, ktorý nám, keď sme boli nepriateľmi (Rim 5, 10), pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miloval (Ef 2, 4), svojím najsvätejším utrpením na dreve kríža zaslúžil ospravodlivenie a zadostučinil za nás Otcovi. Inštrumentálnou príčinou je sviatosť krstu, t.j. sviatosť viery, bez ktorej nikto neprijíma ospravodlivenie.

Napokon jedinou formálnou príčinou je spravodlivosť Boha, nie spravodlivosť, ktorou je on sám spravodlivý, ale ktorou nás robí spravodlivými, ktorou totiž ním obdarení sa obnovujeme na vnútornom duchu a sme nielen pokladaní za spravodlivých, ale spravodlivými sa naozaj nazývame a takými aj sme. Spravodlivosť totiž do seba prijímame, každý svoju vlastnú podľa miery, akou Duch Svätý každému rozdeľuje, ako chce (1 Kor 12, 11) a primerane vlastnej dispozícii a spolupráci.

A tak nikto nemôže byť spravodlivý, komu neboli komunikované zásluhy utrpenia nášho Pána Ježiša Krista. To sa však deje v tomto ospravodlivenom hriešnom človekovi práve tým, že účinnosťou zásluhy tohto najsvätejšieho utrpenia sa rozlieva láska Božia skrze Ducha Svätého v srdciach tých, čo sú ospravodlivení (Rim 5, 5), a v nich ostáva. Preto sa aj v ospravodlivení spolu s odpustením hriechov vlieva človekovi skrze Ježiša Krista, do ktorého sa zaštepuje, všetko toto: viera, nádej a láska.

Viera dokonale s Kristom nespája a z človeka neutvára živý úd jeho tela, ak k nej nepristupujú nádej a láska. Preto sa plným právom hovorí, že „viera bez skutkov je mŕtva“ (Jak 2, 17) a malátna; „V Kristovi Ježišovi ani obriezka nič neznamená, ani neobriezka, ale viera činná skrze lásku“ (Gal 5, 6). Túto vieru si

krstenci podľa apoštolskej tradície od Cirkvi prosia pred krstom, keď si prosia tú vieru, ktorá dáva večný život, ktorý bez nádeje a lásky viera dať nemôže. A preto hneď aj počúvajú Kristovo slovo: „Ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania!“ (Mt 19, 17) Keď teda novopokrstení prijímajú pravú a kresťanskú spravodlivosť, žiada sa od nich, aby si ju ako najlepšie sviatočné rúcho (Lk 15, 22), darované im skrze Ježiša Krista miesto toho, ktoré Adam svojou nesposlušnosťou pre seba a pre nás stratil, uchovávali čisté a nepoškvrnené, aby ho priniesli pred súdnu stolicu Ježiša Krista, nášho Pána, a dosiahli večný život.

HLAVA 8. Čo to znamená, že hriešny človek sa ospravedlivuje vierou bez vlastnej zásluhy

Apoštol hovorí, že človek sa ospravedlivuje „vierou“ a „zadarmo“ (Rim 3, 22.24); tieto slová treba rozumieť tak, ako sa ich katolícka Cirkev stále jednomyselne pridržiavala a ako ich vykladala. „Sme ospravedlivení vierou“: tak sa hovorí preto, lebo viera je pre človeka začiatkom spásy, základom a koreňom ospravedlivenia; bez nej sa nikto nemôže páčiť Bohu (Hebr 11, 6) a nemôže dosiahnuť spoločenstvo jeho synov. Hovorí sa, že sme „ospravedlivení zadarmo“, lebo ničím z toho, čo ospravedlivenie predchádza, ani vierou, ani skutkami sa nezaslужuje milosť ospravedlivenia, lebo ak je ono z milosti, už nie je zo skutkov, inak by milosť nebola milosťou (Rim 11, 6).

HLAVA 9. Proti márnej dôvere heretikov

Hoci je nevyhnutné veriť, že hriechy sa nikdy neodpúšťajú a nikdy sa neodpustili, ak to len nie je zadarmo pre Krista z Božieho milosrdenstva, predsa treba povedať, že nikomu sa neodpúšťajú a neboli odpustené, kto sa vystatuje dôverou a istotou ohľadom odpustenia svojich hriechov a iba tým sa uspokojuje. Aj u heretikov a schizmatikov sa môže vyskytovať, ba v našich časoch existuje a v tvrdom boji proti Cirkvi sa

ohlasuje táto prázdna a od nábožnosti vzdialená dôvera. A nemožno ani tvrdiť, že skutočne ospravedlivení bez akéhokoľvek pochybovania musia byť pevne presvedčení o svojom ospravedlivení a že nikto nie je od svojich hriechov rozhrešený a ospravedlivený, ak len pevne neverí, že je rozhrešený a ospravedlivený a že iba skrze túto vieru sa dostáva rozhrešenie a ospravedlivenie, ako keby ten, čo to neverí, pochyboval o Božích prisľúbeniach a účinnosti smrti a vzkriesenia Krista. Ani jeden kresťan nesmie pochybovať o Božom milosrdenstve a o Kristovej zásluhe, o sile a účinnosti sviatostí, predsa sa však vzhľadom na seba, na svoju slabosť a nedostatočnú disponovanosť môže obávať o svoje omilostenie; nikto predsa nemôže vedieť s istotou viery, do ktorej nemôže vkĺznuť omyl, že dosiahol Božie milosrdenstvo.

HLAVA 10. Vzrast prijatého ospravedlivenia

A tak ospravedlivení ako „priatelia“ a „Božia rodina“ (Jn 15, 15; Ef 2, 19) kráčajú od cnosti k cnosti (Ž 83, 8), zo dňa na deň sa obnovujú, ako hovorí Apoštol (2 Kor 4, 16), keď totiž umrŕtvujú pozemské údy (Kol 3, 5) a používajú ich ako nástroje spravodlivosti (Rim 6, 13.19) pre posvätenie zachovávaním Božích a cirkevných prikázaní. V tejto spravodlivosti, ktorú dostali skrze Kristovu milosť, rastú za spolupôsobenia viery v dobrých skutkoch (Jak 2, 22) a vzrastajú vo svojom ospravedlivení podľa Písma: „Spravodlivý nech ďalej koná spravodlivo“ (Zjv 22, 11), a opäť: „Neustañ až do smrti usilovať sa o spravodlivosť“ (Sir 18, 22); a ďalej: „Vidíte, že človek je ospravedlivený zo skutkov, a nie iba z viery“ (Jak 2, 24). O tento vzrast spravodlivosti prosí svätá Cirkev, keď sa modlí: „Bože, rozmnož v nás vieru, nádej a lásku“.⁵

HLAVA 11. Zachovávanie prikázaní, jeho nevyhnutnosť a možnosť

⁵ Teraz 30. nedelňa cez rok, modlitba dňa.

Avšak nikto, nech by bol akokoľvek ospravedlivený, sa nesmie považovať za oslobodeného od zachovávanía prikázaní. Nikto nesmie používať slová, ktoré Otcovia zakázali pod trestom exkomunikácie, že totiž zachovávanie Božích prikázaní je pre ospravedliveného nemožné. Boh totiž nerozkazuje nič nemožné, ale keď rozkazuje, napomína, aby si robil, čo môžeš, a aby si žiadal, čo nemôžeš, a pomáha, aby si mohol. Jeho prikázania nie sú ťažké (1 Jn 5, 3); jeho jarmo je príjemné a jeho bremeno ľahké (Mt 11, 30), lebo tí, čo sú Božími synmi, Krista milujú, a tí, čo ho milujú, zachovávajú (ako on sám svedčí) jeho slová (Jn 14, 23) a s Božou pomocou to môžu určite vykonať. Akokoľvek totiž v tomto smrteľnom živote i svätí a spravodliví upadajú často aspoň do ľahkých a každodenných takzvaných všedných hriechov, predsa neprestávajú byť spravodliví. Volanie spravodlivých „Odpusť nám naše viny“ (Mt 6, 12) je i pokorné i pravdivé. A tak sa stáva, že práve spravodliví sa cítia tým viac zaviazaní kráčať po ceste spravodlivosti, že už oslobodení od hriechu a stanúc sa Božími služobníkmi (Rim 6, 22), žijúc triezvo, spravodlivo a nábožne (Tit 2, 12), môžu robiť pokroky skrze Ježiša Krista, skrze ktorého majú prístup k tej milosti (Rim 5, 2). Boh neopúšťa svojou milosťou už ospravedlivených, ak ho len oni prv neopustia.

Preto nech si nikto nelichotí tým, že má iba samu vieru a nech sa nedomnieva, že iba samou vierou je ustanovený za dediča a že dosiahne dedičstvo, aj keby s Kristom netrpel, aby bol s ním oslávený (Rim 8, 17). Aj sám Kristus, ako hovorí Apoštol, hoci bol Synom, z toho, čo vytrpel, sa naučil poslušnosti; a keď dosiahol dokonalosť, stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú (Hebr 5, 8). Preto sám Apoštol napomína ospravedlivených slovami: „Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby ste ju vy dostali. Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý.“ (1 Kor 9, 24.26.27) A takisto prvý spomedzi

apoštolov Peter: „Usilujte sa upevňovať svoje povolanie a vyvolenie. Veď ak to budete robiť, nikdy nepadnete.“ (2 Pt 1, 10)

A tak je isté, že pravovernému učeniu protirečia tí, čo hovoria, že spravodlivý v každom dobrom skutku pácha aspoň všedný hriech, alebo — čo je ešte neznesiteľnejšie —, že si zasluhuje večné tresty; a takisto tí, čo tvrdia, že spravodliví hrešia vo všetkých skutkoch, keď pritom na vyburcovanie zo svojej lenivosti a na povzbudenie v behu na štadióne pozerajú nielen na hlavný cieľ, aby bol oslávený Boh, ale aj na večnú odmenu, keďže je napísané: „Náklonné je moje srdce, aby vyplnilo tvoje ustanovenie pre odplatu“ (Ž 118, 112); a o Mojžišovi hovorí Apoštol, že „hľadel totiž na odmenu“ (Hebr 11, 26).

HLAVA 12. Treba sa chrániť opovážlivého predpokladu, že je niekto predurčený

Nikto nesmie, pokiaľ žije v tomto smrteľnom tele, chcieť tak preniknúť do skrytého tajomstva Božieho predurčenia (*na spásu*), že by mohol s istotou tvrdiť, že je v počte predurčených, ako keby to bola pravda, že ospravedlivený už viac zhrešiť nemôže, alebo keby aj zhrešil, s istotou si môže sľúbiť opätovné obrátenie. Bez celkom osobitného Božieho zjavenia nemôžeme vedieť, koho si Boh vyvolil.

HLAVA 13. Dar vytrvalosti

Takisto si nikto nesmie sľubovať s úplnou istotou niečo určité ohľadom milosti vytrvalosti, o ktorej je napísané: „Kto vytrvá do konca, bude spasený.“ (Mt 10, 22) Možno ju dostať iba od toho, kto má moc podržať toho, kto stojí (Rim 14, 4), takže stojí vytrvalo, a toho, kto padol, opäť pozdvihnúť. Predsa však všetci majú zložiť svoju pevnú nádej naskrze v Božiu pomoc. Keď oni sami jeho milosť nezanedbajú, vtedy Boh, ako začal dobré dielo, aj ho dokončí (porov. Flp 1, 6), lebo on pôsobí nielen chcenie, ale aj dokončenie (Flp 2, 13).

Avšak tí, čo si myslia, že stoja, nech si dávajú pozor, aby nepadli (1 Kor 10, 12), a s bázňou a chvením nech pracujú na svojej spáse (Flp 2, 12), v námahách, v bdení a v pôstoch, almužnách, modlitbách, obetách, v pôstoch a v čistote (porov. 2 Kor 6, 3 a nasl.). A keďže vedia, že sú preporodení pre nádej na slávu, nie však pre slávu samu, musia sa s obavou pozerat' na boj, ktorý musia ešte vybojovať s telom, so svetom a s diablom, a v ktorom sa nemôžu stať víťazmi, ak len s milosťou Božou neposlúchajú Apoštola hovoriaceho: „Sme dlžníkmi, ale nie telu, aby sme museli žiť podľa tela. Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť.“ (Rim 8, 12-13)

HLAVA 14. Tí, čo upadli do hriechu a ich obnovenie

Tí však, čo hriechom vypadli z prijatej milosti ospravedlivenia, môžu byť opätovne ospravedlivení, keď na Boží podnet prejavia starosť, aby sviatosťou pokánia na základe Kristovej zásluhy opäť získali stratenú milosť. Tento spôsob ospravedlivenia je obnovenie padnutého, ktoré svätí Otcovia výstižne nazvali druhou záchrannou doskou po stroskotaní stratenej milosti. Pre tých totiž, čo po krste upadajú do hriechov, ustanovil Ježiš Kristus sviatosť pokánia slovami: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“ (Jn 20, 22.23)

Preto treba učiť, že pokánie kresťana po páde je celkom iné ako pri krste a je v ňom zahrnuté nielen ustúpenie od hriechov a odpor voči nim či „srdce skrúšené a ponížené“ (Ž 50, 19), ale aj ich sviatostné vyznanie alebo aspoň predsavzatie vykonať ho pri danej príležitosti, ako aj kňazské rozhrešenie, a takisto zadost'učinenie pôstom, almužnou, modlitbou a inými nábožnými skutkami duchovného života, nie síce namiesto večného trestu, ktorý sa prijatím sviatosti alebo zámerom prijať ju odpúšťa súčasne s vinou, ale namiesto časného trestu, ktorý

sa podľa učenia svätých Písem nie vždy celkom, ako sa to deje pri krste, odpúšťa tým, ktorí nevd'áčnosťou voči Božej milosti, ktorú prijali, zarmútili Ducha Svätého (Ef 4, 30) a poškrvnili chrám Boží (1 Kor 3, 17). O tomto pokání je napísané: „Spomeň si, odkiaľ si padol, rob pokánie a konaj ako prv“ (Zjv 2, 5); a opäť: „Zármutoť podľa Božej vôle spôsobuje pokánie na trvalú spásu“ (2 Kor 7, 10); a ďalej: „Prinášajte ovocie hodné pokánia“ (Mt 3, 8).

HLAVA 15. Každým smrteľným hriechom sa stráca milosť, nie však viera

Aj proti chytráckym nápadom niektorých ľudí, ktorí „sladkými rečami a poklonami zvädzajú srdcia nevinných“ (Rim 16, 18), treba tvrdiť, že raz prijatá milosť ospravedlivenia sa stráca nielen nevierou, ktorou sa stráca aj sama viera, ale aj každým iným smrteľným hriechom, i keď sa viera sama nestráca. Tým sa chráni učenie Božieho zákona, ktoré z Božieho kráľovstva vylučuje nielen neveriacich, ale aj tých spomedzi veriacich, čo sú „cudzoložníci, chlipníci, súložníci mužov, zlodeji, chamtivci, opilci, utrhači, lupiči“ (1 Kor 6, 9.10), a všetkých ostatných, čo páchajú smrteľné hriechy, od ktorých sa s pomocou Božej milosti môžu chrániť a v dôsledku ktorých sa odlučujú od Kristovej milosti.

HLAVA 16. Ovocie ospravedlivenia: zásluha dobrých skutkov; podstata zásluhy

Z tohto dôvodu ospravedliveným ľudom, či si už prijatú milosť stále zachovali alebo stratenú opäť získali, musí byť hlásané Apoštolovo slovo: „oplývajte každým dobrým dielom, veď viete, že vaša námaha nie je daromná v Pánovi“ (1 Kor 15, 58), „veď Boh nie je nespravodlivý, že by zabudol na vaše skutky a na lásku, ktorú ste prejavili jeho menu“ (Hebr 6, 10); a „netraťte dôveru, lebo ju čaká veľká odmena“ (Hebr 10, 35). A preto tým, čo až do konca verne konajú (Mt 10, 22) a skladajú dôveru v Boha, treba klásť pred oči večný život i ako milosť, ktorá bola

milosrdne prisľúbená Božím synom skrze Ježiša Krista, i ako odmenu, ktorá sa im má verne odovzdať podľa Božieho prisľúbenia za ich dobré skutky a zásluhy. To je ten veniec spravodlivosti, o ktorom Apoštol národov hovorí, že mu je po jeho boji a behu pripravený a odovzdá mu ho jeho spravodlivý sudca: nie však iba jemu, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod (2 Tim 4, 7. 8).

Sám Ježiš Kristus neprestajne vlieva do ospravodlivených svoju silu ako hlava do údov (Ef 4, 15) a ako vinič do ratolestí (Jn 15, 5). Táto sila ich diela vždy predchádza, sprevádza a nasleduje, a bez nej by sa vôbec nemohli Bohu páčiť a byť záslužné. Preto treba veriť, že ospravodliveným už nič nechýba, aby skutkami, ktoré sú vykonané v Bohu, naplno zadostučinili Božiemu zákonu, ako to zodpovedá stavu tohto života, takže si skutočne zasluhujú, aby vo svojom čase aj dosiahli večný život, len keď vytrvajú v milosti. Kristus, náš Spasiteľ, totiž hovorí: Kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude smädný naveky, ale stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života (Jn 4, 14). A tak teda naša vlastná spravodlivosť nebude označovaná ako naša vlastná, ktorá by pochádzala z nás, a ani Božia spravodlivosť nebude zneužívaná alebo odmietaná. Táto spravodlivosť sa nazýva našou, lebo sa skrze ňu, keďže sa nachádza v nás, stávame ospravodlivenými. Ona je však aj Božou spravodlivosťou, lebo nám ju vlieva Boh pre Kristovu zásluhu.

Netreba však strácať so zreteľa ani toto: Hoci sa vo Svätom Písme dobrým skutkom pripisuje taká vysoká hodnota, že Kristus prisľubuje, že ten, čo podá niektorému z jeho maličkých čo i len pohár studenej vody, nepríde o svoju odmenu (Mt 10, 42), a že Apoštol dosvedčuje, že terajšie ľahké súženie nám prinesie nesmierne veľkú váhu večnej slávy (2 Kor 4, 17), predsa kresťanovi musí byť vzdialené, aby buď skladal dôveru v seba, alebo aby vyhl'adával chválu v sebe, a nie v Pánovi (porov. 1 Kor 1, 31; 2 Kor 10, 17), ktorého dobrota voči všetkým ľuďom je taká veľká, že chce, aby sa jeho vlastné dary ľuďom

stali ich zásluhami. A pretože sa všetci prehrešujeme v mnohom (Jak 3, 2), každý musí mať pred očami tak jeho milosrdenstvo a dobrotu, ako aj jeho prísnosť a súd, a nikto nemôže seba samého súdiť, aj keď si nie je vedomý nijakej viny. Nijaký ľudský život totiž nebude skúšaný a súdený ľudským súdom, ale súdom Božím, ktorý „osvetlí, čo je skryté vo tme, a vyjaví úmysly srdc; vtedy sa každému dostane chvály od Boha“ (1 Kor 4, 5), ktorý, ako je napísané, odplatí každému podľa jeho skutkov (Rim 2, 6).

Podľa tohto katolíckeho učenia o ospravedlivení, ktoré musí každý verne a pevne prijať, ak chce byť ospravedlivený, páčilo sa posvätnej synode pripojiť nasledujúce kánony, aby všetci vedeli, nielen čoho sa majú pridržať a čo nasledovať, ale aj čomu sa vyhýbať a od čoho utekať.

KÁNONY O OSPRAVODLIVENÍ

Kánon 1.

Kto hovorí, že človek sa môže pred Bohom ospravedliviť svojimi skutkami, ktoré sa konajú silami ľudskej prirodzenosti alebo podľa učenia Zákona bez Božej milosti, ktorá je daná skrze Ježiša Krista, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že Božia milosť bola skrze Ježiša Krista daná iba na to, aby človek mohol ľahšie žiť spravodlivo a zaslúžiť si večný život, ako keby obidvoje mohol slobodnou vôľou bez milosti, iba že namáhavejšie a ťažšie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že človek môže bez predchádzajúceho vnuknutia a pomoci Ducha Svätého veriť, dúfať, milovať alebo sa kajať tak, ako je to potrebné, aby mu bola udelená milosť ospravedlivenia, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že slobodná vôľa človeka nespolutopôsobí, keď ju Boh pohýna a volá, aby sa disponovala a pripravila prijať milosť ospravedlivenia prejavom súhlasu s Bohom, ktorý pohýna a volá, a že ani nemôže, aj keby chcela, protirečiť, ale že ako nejaká neživá vec vôbec nič nekoná a správa sa celkom pasívne, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že slobodná vôľa človeka sa po Adamovom hriechu stratila a vyhasla, alebo že ide iba o slovo, ba o meno bez obsahu, napokon o výplod, ktorý satan vniesol do Cirkvi, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že nie je v moci človeka, aby svoje cesty urobil zlými, ale že tak zlé, ako aj dobré skutky spôsobuje Boh, a to nielen tým, že ich dopúšťa, ale že ich spôsobuje v plnom a vlastnom zmysle, takže Judášova zrada nie je menej jeho vlastným dielom, ako aj povolanie Pavlovo, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že všetky skutky, ktoré boli vykonané pred ospravedlivením, sú v skutočnosti hriechmi, alebo že si zasluhujú Božiu nenávisť, aj keby boli vykonané s akýmkoľvek zámerom, alebo že človek hreší tým ťažšie, čím viac sa namáha pripraviť sa na milosť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že strach pred peklom, ktorým sa v bôli nad hriechmi utiekame k Božiemu milosrdenstvu, alebo sa zdržiavame hrešenia, je hriechom alebo že robí hriešnika ešte horším, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že hriešny človek sa jedine vierou ospravedlivuje, a tým rozumie to, že sa nevyžaduje nič iné, čím by spolupôbil na dosiahnutie milosti ospravedlivenia, a že vôbec nie je potrebné pripraviť sa alebo disponovať vlastnou činnosťou vôle, nech je exkomunikovaný.

Kánon 10.

Kto hovorí, že ľudia sú ospravedlivení bez Kristovej spravodlivosti, ktorou získal pre nás zásluhy, alebo že práve ona tvorí podstatu ich spravodlivosti, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že ľudia sú ospravedlívovaní samým pripísaním Kristovej spravodlivosti alebo samým odpustením hriechov pri vylúčení milosti a lásky, ktorá sa rozlieva v ich srdciach skrze

Ducha Svätého a v nich spočíva, alebo že milosť, ktorou sa stávame ospravedlivení, je iba priazňou Božou, nech je exkomunikovaný.

Kánon 12.

Kto hovorí, že ospravedlivujúca viera nie je nič iné ako dôvera v Božie milosrdenstvo, ktoré kvôli Kristovi odpúšťa hriechy, alebo že je to táto dôvera sama, ktorou sa stávame ospravedlivení, nech je exkomunikovaný.

Kánon 13.

Kto hovorí, že na dosiahnutie odpustenia hriechov je pre každého človeka potrebné, aby isto a bez akéhokoľvek váhania vzhľadom na svoju slabosť a chýbajúcu disponovanosť veril, že sú mu hriechy odpustené, nech je exkomunikovaný.

Kánon 14.

Kto hovorí, že človek sa od svojich hriechov oslobodzuje a ospravedlivuje tak, že isto verí vo svoje oslobodenie a ospravedlivenie; alebo že nikto nie je skutočne ospravedlivený, ak neverí, že je ospravedlivený; a že iba touto vierou sa uskutočňuje oslobodenie a ospravedlivenie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 15.

Kto hovorí, že znovuzrodený a ospravedlivený človek je na základe viery viazaný veriť, že je isto v počte predurčených, nech je exkomunikovaný.

Kánon 16.

Kto s úplnou a neomylnou istotou hovorí, že isto bude vlastniť veľký dar vytrvalosti až do konca, bez toho, aby to vedel z osobitného zjavenia, nech je exkomunikovaný.

Kánon 17.

Kto hovorí, že milosť ospravedlivenia patrí tým, čo sú predurčení na život, všetci ostatní povolani sú síce povolani, ale milosť nedostávajú, lebo sú Božou mocou predurčení na zlé, nech je exkomunikovaný.

Kánon 18.

Kto hovorí, že Božie prikázania sú aj pre človeka ospravedliveného a postaveného pod milosťou nespĺniteľné, nech je exkomunikovaný.

Kánon 19.

Kto hovorí, že v evanjeliu nie je okrem viery nič prikázané, ostatné je indiferentné, nie je ani predpísané, ani zakázané, ale slobodné, alebo že Desatoro sa netýka kresťanov, nech je exkomunikovaný.

Kánon 20.

Kto hovorí, že ospravedlivený a akokoľvek dokonalý človek nie je viazaný zachovávať Božie a cirkevné prikázania, ale len veriť, ako keby evanjelium bolo holým a bezpodmienečným prisľúbením večného života bez podmienky zachovávať prikázania, nech je exkomunikovaný.

Kánon 21.

Kto hovorí, že Boh dal ľuďom Ježiša Krista ako Vykupiteľa, aby mu dôverovali, nie však ako zákonodarcu, aby ho poslúchali, nech je exkomunikovaný.

Kánon 22.

Kto hovorí, že ospravedlivený môže bez osobitnej Božej pomoci vytrvať v prijatej spravodlivosti, alebo že s touto pomocou nemôže vytrvať, nech je exkomunikovaný.

Kánon 23.

Kto hovorí, že raz ospravedlivený človek nemôže viac zhrešiť a nemôže viac stratiť milosť, a preto ten, čo upadá a hreší, nebol nikdy skutočne ospravedlivený; alebo naopak, že sa počas

celého života môže chrániť všetkých, aj všedných hriechov bez osobitného privilégia udeleného Bohom, ako to učí Cirkev o preblahoslavenej Panne, nech je exkomunikovaný.

Kánon 24.

Kto hovorí, že prijatá spravodlivosť sa neuchováva a ani pred Bohom nevzrastá dobrými skutkami, ale že skutky samy sú iba ovocím a znamením prijatého ospravedlivenia, nie však aj príčinou jeho vzrastu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 25.

Kto hovorí, že spravodlivý v každom dobrom skutku pácha aspoň všedný hriech, alebo — čo je ešte neznesiteľnejšie — že pácha ťažký hriech, a preto si zasluhuje večný trest, a že iba preto nie je odsúdený, lebo mu Boh tieto skutky nepripočítava na zatratenie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 26.

Kto hovorí, že spravodliví nemajú očakávať a dúfať od Boha za dobré skutky, ktoré boli vykonané v Bohu, večnú odmenu skrze jeho milosrdenstvo a zásluhy Ježiša Krista, keď dobre činiac a zachovávajúc Božie zákony, vytrvajú až do konca, nech je exkomunikovaný.

Kánon 27.

Kto hovorí, že okrem neviery niet iného ťažkého hriechu a okrem neviery nijakým iným hriechom, aj keby bol akokoľvek ťažký a veľký, sa nestráca raz prijatá milosť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 28.

Kto hovorí, že stratou milosti skrze hriech sa stráca aj viera, alebo že viera, ktorá ostáva, nie je pravou vierou, aj keď už nie je živá; alebo že ten, čo má vieru bez lásky, nie je kresťanom, nech je exkomunikovaný.

Kánon 29.

Kto hovorí, že ten, čo po krste upadol, sa už nemôže Božou milosťou pozdvihnúť, alebo že sa síce môže, pozdvihnúť a stratenú spravodlivosť môže opäť získať, ale len samou vierou bez sviatosti pokánia, ako to svätá rímska a všeobecná Cirkev Kristom Pánom a jeho apoštolmi poučená, až doteraz vyznávala, zachovávala a učila, nech je exkomunikovaný.

Kánon 30.

Kto hovorí, že po prijatí ospravedlivenia sa ktorémukol'vek kajúcnemu hriešnikovi vina tak odpúšťa a postihnutel'nosť večným trestom sa tak odstraňuje, že nezostáva nijaká postihnutel'nosť časným trestom, ktorý bolo treba odpykať v tomto živote alebo v budúcom v očistci skôr, ako sa otvorí prístup k nebeskému kráľovstvu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 31.

Kto hovorí, že ospravedlivený pácha hriech, keď koná dobre so zreteľom na večnú odmenu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 32.

Kto hovorí, že dobré skutky ospravedliveného človeka sú takým spôsobom Božími darmi, že nie sú ani dobrými zásluhami samého ospravedliveného, alebo že si ospravedlivený dobrými skutkami, ktoré vykonáva skrze Božiu milosť a zásluhu Ježiša Krista (ktorého je živým údom), vlastne nezasluhuje rozmnoženie milosti, večný život, a keď v milosti umrie, dosiahnutie večného života a ani zväčšenie jeho slávy, nech je exkomunikovaný.

Kánon 33.

Kto hovorí, že učenie o ospravedlivení, ktoré bolo vyjadrené posvätným koncilom v tomto dekréte, nejakým spôsobom umenšuje Božiu slávu alebo zásluhy Ježiša Krista, nášho Pána, a nie že skôr objasňuje pravdu pravej viery, a napokon Božiu slávu a Ježiša Krista, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o reforme

HLAVA 1. Prelátom prináleží aby sídlili vo svojich kostoloch, a ak sa budú správať inak, budú potrestaní obnovenými starými trestami, ako aj novo stanovenými.

Táto posvätná synoda, ktorá sa konala pod predsedníctvom tých istých legátov Apoštolskej stolice, chystajúc sa k obnoveniu upadnutej cirkevnej disciplíny a k náprave skazených mravov duchovenstva i kresťanského ľudu, usúdila, že je potrebné začať u tých, ktorí stoja v čele vyšších kostolov, pretože bezúhonnosť tých, ktorí sú na čele, pôsobí spasiteľne aj na poddaných. Dôveruje preto, že vďaka milosrdenstvu nášho Pána a Boha a vďaka prozreteľnej prezieravosti Božieho námestníka na zemi budú v budúcnosti na riadenie kostolov (čo je obávaným bremenom aj pre anjelské bedrá) ustanovovaní podľa ctihodných predpisov blažených Otcov len tí, ktorí toho budú najviac hodní a ktorých predchádzajúci život od chlapčenských počiatkov až po zrelšie roky dosvedčuje, že bol chvályhodne prežitý v službe cirkevnej disciplíny. Preto nabáda a chce, aby boli napomenutí všetci predstavení akýchkoľvek patriarchálnych, primaciálnych, metropolitných a katedrálnych kostolov akéhokoľvek mena či titulu, aby hľadiac na seba i na celé stádo, nad ktorým ich Duch Svätý ustanovil, aby riadili Cirkev Božiu, ktorú si získal svojou krvou, bdeli, ako to apoštol prikazuje, vo všetkom boli činní a plnili svoju službu. A nech si nemyslia, že toto poslanie môžu plniť, keď ako nájomníci opúšťajú stádo im zverené a vôbec sa nevenujú ochrane svojich oviec, ktorých krv bude z ich rúk najvyšším sudcom vyžadovaná. Ved' je úplne isté, že nebude pripustená výhovorka pastiera, že o tom nevedel, keď vlk požieral ovce.

Avšak pretože sa dnes nájde nemálo tých, čo je potrebné veľmi ľutovať, ktorí nepamätajúc ani na vlastnú spásu a dávajúc prednosť veciam pozemským pred nebeskými a ľudským pred Božími, potulujú sa po rôznych dvoroch alebo sú zaneprázdnení

vybavovaním časných vecí, pričom opúšťajú ovčinec a zanedbávajú starostlivosť o ovce im zverené, preto sa posvätné synode zapáčilo obnoviť starobylé kánony vyhlásené proti narušiteľom rezidenčnej povinnosti, ktoré časom aj ľudským bezprávím takmer vyšli z užívania, a tie mocou prítomného dekrétu obnovuje; a ďalej k upevneniu ich rezidencie a k obnove mravov v Cirkvi ustanovuje a rozhoduje nasledovne:

Ak by niekto, komu je zverený patriarchálny, primaciálny, metropolitný alebo katedrálny kostol, nech je to z akéhokoľvek titulu, dôvodu, označenia alebo práva a nech vyniká akoukoľvek hodnosťou, stupňom a prednosťou (potom, čo ustane zákonná prekážka alebo spravodlivá a rozumná príčina), po šesť mesiacov po sebe nasledujúcich prebýval mimo svoju diecézu, nech je mocou samého práva odsúdený na trest, v dôsledku ktorého by musel štvrtinu ročných výnosov prostredníctvom svojho cirkevného nadriadeného rozdeliť medzi zádušie kostola a tamojšiu chudobu.

A ak v tejto svojej neprítomnosti bude pokračovať po ďalších šesť mesiacov, nech stratí tým istým ďalšiu štvrtinu, ktorá bude podobne rozdelená. A ak bude rásť jeho zatvrdnutosť, vtedy, aby mohol byť podrobený prísnejším trestom posvätných kánonov, je metropolita povinný oznámiť rímskemu biskupovi v lehote troch mesiacov sufragánnych biskupov vzdialených z ich cirkví, neprítomného metropolitu potom služobne najstarší sufragánný biskup, a to buď písomne alebo prostredníctvom nuncia, a to pod trestom interdiktu nastupujúceho bez ďalšieho a brániaceho vo vstupe do kostola. A ten potrestá neprítomných podľa toho, ako to bude vyžadovať ich väčšia či menšia zatvrdilosť z moci svojho najvyššieho stolca a bude sa môcť postarať, ako to v Pánovi zistí za spásu prospešné, aby sa cirkvám dostalo užitočnejších pastierov.

HLAVA 2. Nikto, kto dostáva obročie vyžadujúce osobnú rezidenciu, sa nesmie vzdialiť, iba ak z oprávneného dôvodu schváleného biskupom; a ten tiež nech ustanoví zástupcu pre starostlivosť o duše a zabezpečí mu časť strhnutú z výnosu onoho obročia.

Duchovní, ktorí nie sú biskupmi a ktorí majú v držbe tak titul či komendu⁶ akékoľvek cirkevné obročie vyžadujúce podľa práva či právneho obyčaja osobnú rezidenciu, nech sú svojimi ordinármi, ako to títo budú považovať za prospešné z hľadiska dobrého riadenia kostolov, rozmnoženia Božieho kultu a osobných i miestnych pomerov, vhodnými právnymi prostriedkami nútení k dodržiavaniu rezidencie; a nikomu nech nepomáhajú privilegiá alebo večné indulty oslobodzujúce od rezidenčnej povinnosti alebo umožňujúce poberať výnosy z obročia v neprítomnosti, pričom v platnosti majú zostať len dovolenia a dišpenzie dané zo skutočných a rozumných dôvodov a riadne preskúmané pred ordinárom. V takýchto prípadoch však zostáva povinnosťou biskupov, ako v tejto veci delegátov Apoštolskej stolice, postarať sa, aby zaistením vhodných zástupcov a priznaním patričnej časti výnosov z obročia nijako nebola zanedbávaná starostlivosť o duše. A pokiaľ ide o túto vec, nikto sa nemôže odvolávať na nejakú výsadu či výnimku.

HLAVA 3. Excesy svetských duchovných i rehoľníkov pobytom mimo kláštora nech sú napravované miestnym ordinárom.

Preláti Cirkvi majú s múdrosťou a starostlivosťou sledovať excesy podriadených, aby ich mohli naprávať. A žiadny svetský duchovný s odvolaním sa na osobné privilegium alebo rehoľný duchovný prebývajúci mimo kláštor s odvolaním sa napríklad aj na privilegium svojho rádu, nemôže byť v prípade spáchania trestného činu chránený pred tým, aby ho miestny ordinár ako

⁶ Komenda od commendare = zveriť, je cirkevný úrad, ktorého držiteľ iba užíval výnosy z obročia, ale úrad sám aspoň po jeho duchovnej stránke osobne nevykonával.

ten, kto je na to oprávnený Apoštolskou stolicou, nemohol podľa kanonických ustanovení vizitovať, trestať a naprávať.

HLAVA 4. Biskupi a iní vyšší preláti majú, kedykoľvek je to potrebné, vizitovať akékoľvek kostoly, pričom sa ruší všetko, čo by tomuto dekrétu mohlo odporovať.

Žiadne katedrálne kapituly a kapituly iných vyšších kostolov a ich osoby nemôžu z dôvodu nejakej výnimky, právneho zvyku, rozsudku, prísahy či dohovoru, ktorá nech viaže len jej účastníkov, nie [ale] tiež nástupcu, brániť tomu, aby mohli a smeli byť svojimi biskupmi a inými vyššími prelátmi, či už nimi samotnými alebo aj tými, ktorých si podľa svojho uváženia priberú, podľa kanonických predpisov vizitovaní, naprávaní a usmerňovaní tak často, ako to bude potrebné, a to napríklad aj apoštolskou autoritou.

HLAVA 5. Biskupi nesmú v cudzej diecéze činiť pontifikálne úkony ani udeľovať svätenia.

Žiadnemu biskupovi nech nie je ani pod zámienkou akéhokoľvek privilégia dovolené činiť v cudzej diecéze pontifikálne úkony, iba ak s výslovným povolením miestneho ordinára a iba voči osobám tomu istému ordinárovi podriadeným. Ak by sa stalo niečo iné, biskup je samým právom suspendovaný z výkonu pontifikálnych úkonov, a takto vysvätení z výkonu svätenia.

Oznámenie o ďalšom zasadnutí

Súhlasíte s tým, aby sa najbližšie zasadnutie oslavovalo vo štvrtok po prvej nedele nasledujúceho pôstneho obdobia, ktorý pripadá na deň 3. marca?

Odpovedali: Súhlasíme.

7. zasadnutie

konané 3. dňa mesiaca marca 1547

DEKRÉT O SVIATOSTIACH

Úvod

Na záver spásneho učenia o ospravedlivení, ktoré otcovia na poslednom zasadaní jednomyselne vyhlásili, vidí sa primerané hovoriť o svätých sviatostiach Cirkvi, ktorými sa každá spravodlivosť buď začína, alebo začatá rastie, alebo sa po jej strate znovu napravuje. Preto sa posvätná ekumenická Tridentská synoda v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva tých istých legátov Apoštolskej stolice rozhodla, že na odstránenie omylov, vykorenenie bludov, ktoré - hoci ich naši otcovia už kedysi odsúdili - v našich časoch ohľadom svätých sviatostí boli opäť oživené, alebo nanovo vynájdene a čistote katolíckej Cirkvi a spáse duší zapríčinili veľkú ujmu, vo vernej nadväznosti na učenie Svätého písma, apoštolskú tradíciu a súhlas iných koncilov, otcov a ustanovení, prijme tieto kánony:

KÁNONY O SVIATOSTIACH VO VŠEOBECNOSTI

Kánon 1.

Kto hovorí, že nie všetky sviatosti Nového zákona ustanovil náš Pán Ježiš Kristus, alebo že je ich viac alebo menej ako sedem, totiž: krst, birmovanie, Eucharistia, pokánie, posledné pomazanie, rád a manželstvo, alebo že niektorá z týchto siedmich nie je vlastne a skutočne sviatosťou, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že práve tieto sviatosti Nového zákona sa nelíšia od sviatostí Starého zákona, iba že ceremónie a vonkajšie obrady sú iné, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že medzi týmito siedmimi sviatosťami je taká rovnosť, že z nijakého hľadiska jedna nie je významnejšia ako druhá, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že sviatosti Nového zákona nie sú potrebné na spásu, ale že sú zbytočné a že ľudia môžu bez nich alebo bez túžby po nich iba skrze vieru dosiahnuť od Boha milosť ospravedlivenia - aj keď nie sú všetky pre každého jednotlivého potrebné - nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že tieto sviatosti boli ustanovené len na to, aby živilí vieru, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že sviatosti Nového zákona neobsahujú milosť, ktorú naznačujú, alebo že neudelujú milosť tým, ktorí jej nekladú nijakú prekážku, ako keby boli iba vonkajšími znakmi skrze vieru prijatej milosti alebo ospravedlivenia, alebo akýmisi znakmi prijatého kresťanského vyznania, ktorými sa pred ľuďmi rozoznávajú veriaci od neveriacich, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že milosť sa týmito sviatosťami, nakoľko to závisí od Boha, neudeluje vždy a všetkým, aj keď sú náležite prijímané, ale len niekedy a niektorým, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že sviatosťami Nového zákona sa neudeluje milosť silou vykonaného obradu (ex opere operato), ale že na dosiahnutie milosti stačí iba viera v Božie prisľúbenie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že troma sviatosťami, totiž krstom, birmovaním a rádom sa nevtláča do duše sviatosťný charakter, t. j. určitý duchovný a nezmazateľný znak, takže ich nemožno opakovať, nech je exkomunikovaný.

Kánon 10.

Kto hovorí, že všetci kresťania majú moc nad slovom a nad vysluhovaním všetkých sviatosťí, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že u vysluhovateľov pri utváraní a vysluhovaní sviatosťí sa nevyžaduje aspoň úmysel robiť to, čo robí Cirkev, nech je exkomunikovaný.

Kánon 12.

Kto hovorí, že vysluhovateľ, nachádzajúci sa v ťažkom hriechu, neutvára alebo neudeluje sviatosť, aj keď zachová všetko podstatné, čo k utvoreniu alebo udeleniu sviatosťi patrí, nech je exkomunikovaný.

Kánon 13.

Kto hovorí, že prijaté a schválené obrady katolíckej Cirkvi, zvyčajne používané pri slávnostnom vysluhovaní sviatosťí, možno podceňovať, alebo že ich vysluhovateľ môže bezhriechne podľa ľubovôle vynechať, alebo že každý pastier Cirkvi ich môže zameniť za iné, nové, nech je exkomunikovaný.

KÁNONY O SVIATOSTI KRSTU

Kánon 1.

Kto hovorí, že Jánov krst mal tú istú účinnosť ako krst Kristov, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že pre krst nie je nutná pravá a prirodzená voda, a kto slová nášho Pána Ježiša Krista „Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva“ (Jn 3, 5) znižuje iba na akúsi metaforu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že v rímskej Cirkvi (ktorá je matkou a učiteľkou všetkých cirkví) sa nenachádza pravé učenie o sviatosti krstu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že krst, ktorý udeľujú aj heretici v mene Otca i Syna i Ducha Svätého s úmyslom robiť, čo robí Cirkev, nie je pravým krstom, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že krst je čosi fakultatívne, t. j. že nie je nevyhnutný na spásu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že pokrstený nemôže, aj keby chcel, stratiť milosť, hoci by akokoľvek zhrešil, len nech sa nevzdá viery, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že pokrstení sú samým krstom zaviazaní iba na vieru, nie však na zachovávanie celého Kristovho zákona, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že pokrstení sú oslobodení od všetkých prikázaní svätej Cirkvi, ktoré sú napísané alebo tradované, a nie sú povinní ich zachovávať, keby sa im dobrovoľne nechceli podriaďiť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že ľuďom treba tak pripomínať prijatý krst, aby všetky sľuby, ktoré zložia po krste, účinnosťou prisľúbenia urobeného už v krste považovali za neplatné, ako keby sa nimi robila viere, ktorú vyznali, aj samému krstu ujma, nech je exkomunikovaný.

Kánon 10.

Kto hovorí, že všetky hriechy, ktoré človek spácha po krste, sa holou spomienkou na vieru a na prijatý krst odpúšťajú, alebo sa stávajú ľahkými, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že pravý a náležite udelený krst sa musí zopakovať u toho, kto pred neveriacimi zaprel vieru v Krista a dal sa potom na pokánie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 12.

Kto hovorí, že nikoho netreba pokrstiť pred vekom, aký mal Kristus, keď bol pokrstený, alebo v hodine smrti, nech je exkomunikovaný.

Kánon 13.

Kto hovorí, že malé deti sa po prijatí krstu nemajú počítat' medzi veriacich, lebo vskutku ešte neveria, a preto po dosiahnutí veku rozoznávania majú byť opätovne pokrstené, alebo že je lepšie vynechať ich krst, ako ich len bez ich vlastného úkonu viery pokrstiť na základe viery Cirkvi, nech je exkomunikovaný.

Kánon 14.

Kto hovorí, že takých malých pokrstených detí sa po dosiahnutí dospelosti treba opýtať, či chcú potvrdiť, čo krstní rodičia v ich mene pri krste sľúbili; a keď povedia, že nechcú, treba ich ponechať ich vlastnej mienke, a kým sa nespamätajú, že ich medzitým netreba nútiť iným trestom na kresťanský život, iba že sa nepripustia k prijatiu Eucharistie a iných sviatostí, nech je exkomunikovaný.

KÁNONY O SVIATOSTI BIRMOVANIA

Kánon 1.

Kto hovorí, že birmovanie pokrsteného je prázdnu ceremoniou, a nie je pravou a vlastnou sviatosťou, alebo že kedysi nebolo ničím iným, iba akousi katechézou, v ktorej dospievajúci vydávali pred Cirkvou počet zo svojej viery, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že na Duchu Svätom páchajú bezprávie tí, čo posvätenej krizme birmovania pripisujú nejakú silu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že riadnym vysluhovateľom svätého birmovania nie je iba biskup, ale ktorýkoľvek jednoduchý kňaz, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o reforme

Táto posvätná synoda za predsedníctva tých istých legátov, zamýšľajúc na Božiu chválu a povznesenie kresťanského náboženstva pokračovať v rokovaníach záležitosti rezidencie a reformy, uznala za vhodné rozhodnúť, ako nasleduje, a to vždy a vo všetkom bez ujmy právomoci Apoštolskej stolice:

HLAVA 1. Kto je spôsobilý na riadenie katedrálnych kostolov.

Na riadenie katedrálnych kostolov nemá byť povýšený nikto, kto nie je zrodený z riadneho manželstva a nemá zrelý vek, vážnosť mravov a vzdelanie, podľa konštitúcie Alexandra III., ktoré sa začína slovami *Cum in cunctis*, vyhlásenej na lateránskom koncile.

HLAVA 2. Tí, ktorí riadia viac katedrálnych kostolov, sú stanoveným spôsobom a v stanovenej lehote povinní ich riadenia sa vzdať, s výnimkou jediného.

Nikto, nech by bol aj akejkol'vek hodnosti, stupňa alebo akokoľvek vynikajúceho postavenia, nech sa v rozpore s ustanoveniami posvätných kánonov neopováži nadobudnúť a spolu držať viac metropolitných či katedrálnych kostolov ako titul alebo komendu alebo pod akýmkoľvek iným označením; pretože za veľmi šťastného treba považovať toho, komu sa podarí dobre a s úžitkom riadiť jediný kostol s prospechom pre spásu jemu zverených duší.

Tí však, ktorí teraz v rozpore s obsahom tohto dekrétu majú v držbe viac kostolov, si môžu podržať jeden z nich, ktorý budú chcieť, a ostatných sú povinní sa vzdať počas šiestich mesiacov, ak patria do slobodnej dispozície Apoštolskej stolice, inak počas jedného roka; v opačnom prípade nech sú tieto kostoly, s jedinou výnimkou toho, ktorý získal naposledy, považované tým samým za uprázdnené.

HLAVA 3. Obročia nech sú udeľované len oprávneným osobám.

Nižšie cirkevné obročia, predovšetkým tie, ktoré sú spojené so starostlivosťou o duše, nech sú udeľované osobám hodným a spôsobilým, ktoré budú sídlit' v onom mieste a budú môcť onú starostlivosť vykonávať osobne podľa konštitúcie Alexandra III., prijatej na lateránskom koncile, ktorá začína slovami *Quia nonnulli*, a podľa inej konštitúcie Gregora X., vyhlásenej na všeobecnom lyonskom sneme, začínajúcej slovami *Licet canon*. Udelenia čiže provízie obročia, ktoré by boli podniknuté inak, nech sú vyhlásené za úplne neplatné a ordinár, ktorý ich udelil, nech si je vedomý, že upadne do trestov stanovených v konštitúcii [Lateránskeho] všeobecného snemu, začínajúcej slovami *Grave nimis*.

HLAVA 4. Ten, kto proti ustanoveniam kánonov drží viacero obročí, nech je ich zbavený.

Ostatne každý, kto by sa odvážil prijať a spolu držať viac kurátnych⁷ alebo inak nezlučiteľných cirkevných obročí, nech cestou doživotného spojenia alebo večnej komendy alebo z akéhokolvek iného dôvodu či titulu proti ustanoveniam posvätných kánonov a zvlášť konštitúcie Innocenta III., ktorá začína slovami *De Multa*, ten nech je samým právom oných obročí zbavený podľa ustanovení tejto konštitúcie, a tiež na základe tohto kánonu.

HLAVA 5. Tí, ktorí majú viacero kurátnych obročí, majú ordinárovi podať výkazy zo svojej správy, a tí nech sa týmto kostolom postarajú o vikára a priznajú im primeraný podiel z výnosov.

Miestni ordinári majú bez výnimky všetkých držiteľov viac kurátnych alebo inak nezlučiteľných obročí prísne prinútiť k tomu, aby podali výkazy zo správy; a v ostatnom nech postupujú podľa konštitúcie Gregora X., vydanej na všeobecnom sneme lyonskom, začínajúcej slovom *Ordinariis*, ktorú táto svätá synoda považuje za obnovenia hodnú a [týmto ju] obnovuje, dodávajúc navyše, že uvedení ordinári sa majú aj ustanovením vhodných vikárov a pridelením primeraného podielu z výnosov postarať, aby sa nijako nezanedbávala starostlivosť o duše a samotné obročia, aby neboli skracované o plnenie povinných služieb. A proti tomu nesmie byť nikto v uvedených veciach chránený žiadnymi odvolaniami, výsadami a výnimkami, ani takými, ktoré oprávňujú k ustanoveniam samostatných sudcov a akýmikolvek ich zákazmi.

⁷ kurátne obrocie je spojené so starostlivosťou (lat. cura) o duše, teda s duchovnou správou - na rozdiel od obročia nekurátneho

HLAVA 6. Ktoré spojenia obročí majú byť považované za platné.

Trvalé spojenie [obročí], ktoré trvajú menej ako štyridsať rokov, môžu byť preskúmané zo strany ordinárov ako delegátov Apoštolskej stolice; a tie ktoré boli získané zamlčaním alebo skreslením nejakej rozhodujúcej skutočnosti, nech sú vyhlásené za neplatné. Avšak také, ktoré síce boli pred takto uvedeným časom udelené, avšak po celú túto dobu alebo jej časť nevošli do užívania a tiež tie, ktoré majú vzniknúť až v budúcnosti, či už z kohokoľvek podnetu, nech sú považované za nezákonne získané, iba ak by bolo mimo pochybnosť, že sa tak stalo z legitímnych alebo inak rozumných dôvodov, preverených miestnym ordinárom za účasti tých, ktorých sa to týka. A preto nech nemajú žiadne právne účinky, iba ak by Apoštolská stolica vyhlásila niečo iné.

HLAVA 7. Spojené cirkevné obročia majú byť vizitované a duchovná starostlivosť má byť obstarávaná tiež prostredníctvom trvalých vikárov; ich ustanovenie nech sa stane s priznaním primeraného podielu, tiež z pravidelných príjmov.

Ak existujú kurátne cirkevné obročia, ktoré sú trvalo spojené a zlúčené s katedrálami, kolegiátami alebo inými kostolmi alebo s kláštorami, obročiami či fakultami, alebo s akýmikoľvek zbožnými inštitútmi, nech sú miestnymi ordinármi každoročne vizitované. A tí nech sa starostlivo starajú o to, aby sa prostredníctvom ustanovenia vhodných vikárov, tiež trvalých, ak nebudú sami ordinári chcieť kvôli dobrej cirkevnej správe urobiť iné opatrenia, chvályhodne vykonávala duchovná správa, a tým nech je priznaná tretina výnosov alebo väčšia či menšia časť podľa úsudku samotných ordinárov, a tiež z istých príjmov⁸ a proti tomu nesmie byť v uvedených veciach nikto chránený žiadnymi odvolaniami, výsadami a výnimkami, ani takými, ktoré

⁸ „isté príjmy“ t.j. príjmy ktoré nie sú náhodné, ako sú napr. omšové štipendiá alebo stolové poplatky

oprávňujú na ustanovenie [zvláštnych] sudcov, a akýmkoľvek ich zákazmi.

HLAVA 8. Kostoly nech sú opravované a duchovná správa nech je starostlivo vykonávaná.

Miestni ordinári majú povinnosť akékoľvek kostoly akýmkoľvek spôsobom vyňaté z apoštolskej moci každoročne vizitovať a vhodnými právnymi prostriedkami sa starať, aby to, čo potrebuje nápravu, bolo napravené, a aby starostlivosť o duše, ak je s nimi spojená, ani ostatné povinnosti neboli skrácované. Úplne nech sú vylúčené akékoľvek odvolania, výsady, právne zvyky, aj od nepamäti vydržané a ustanovenia [zvláštnych] sudcov a akékoľvek ich zákazy.

HLAVA 9. Konsekrácie osôb nemajú byť odkladané.

Tí, ktorí boli povýšení do vyšších kostolov, majú prijať konsekráciu v lehote právom stanovenej a odklady udelené na dobu dlhšiu ako šesť mesiacov nech pre nikoho nemajú účinnosť.

HLAVA 10. Pri uprázdnení stolca nech kapituly nikomu nevystavujú prepúšťací list ku sväteniu, iba ak kvôli získaniu obročia alebo k už získanému obročiu; a rôzne tresty pre narušiteľa.

Pri uprázdnení stolca nie je kapitulám pri kostoloch tak z ustanovenia všeobecného práva, ako aj na základe akéhokoľvek privilégia alebo silou právneho zvyku dovolené do jedného roka odo dňa uprázdnenia [stolca] vydávať povolenie na svätenie alebo vystavovať prepúšťacie listy čiže reverendy, ako to niektorí nazývajú, iba ak by išlo o tých, ktorí by ich potrebovali kvôli prijatiu obročia alebo kvôli obročiu už prijatému. Ak by sa stalo niečo iné, kapitula konajúca proti tomu nech podlieha trestu interdiktu. A takéto vysvätenia, ak pôjde o nositeľov

nižších svätení, nebudú mať žiadnu výsadu duchovných, a to hlavne v trestných záležitostiach; ak však pôjde o nositeľov vyšších svätení, tí nech sú suspendovaní z výkonu oných svätení samotným právom až do slobodného rozhodnutia budúceho preláta.

HLAVA 11. Dovoľenie k prijatiu vysviacky bez spravodlivého dôvodu nech pre nikoho nemá účinnosť.

Dovoľenia k prijatiu vysviacky, vystavené kýmkoľvek, nech nemajú žiadnu právnu účinnosť, iba ak by obsahovali spravodlivý dôvod v listine uvedený, prečo ony osoby nemôžu byť vysvätené vlastnými biskupmi. Ale nech tieto osoby ani tak nie sú svätené, iba ak od biskupa sídliaceho vo svojej diecéze alebo od toho, kto za neho koná pontifikálne úkony, a po predchádzajúcom dôkladnom preskúšaní.

HLAVA 12. Dovoľenie umožňujúce neprijímať vysviacky sa nemá vydávať na obdobie dlhšie ako jeden rok.

Dovoľenie umožňujúce neprijímať svätenie, udelené na dobu dlhšiu ako jeden rok, nemajú mať žiadnu platnosť, iba ak v prípadoch výslovne stanovených v práve.

HLAVA 13. Aj keď je niekto kýmkoľvek prezentovaný, nech nie je ustanovený bez predchádzajúceho preskúšania ordinárom, s určitými výnimkami.

Prezentovaní alebo zvolení alebo menovaní akoukoľvek cirkevnou osobou vrátane nuncia Svätej stolice na akékoľvek cirkevné obročie nech nie sú ustanovovaní alebo potvrdzovaní alebo prijímaní, a to ani na základe akejkoľvek výsady alebo od nepamäti vydržaného právneho zvyku, kým predtým nebudú preskúšaní miestnymi ordinármi a uznaní za vhodných; a nebude sa nikto môcť žiadnym prostriedkom odvolania brániť

tomu, aby toto preskúšanie musel podstúpiť. To však s výnimkou tých, ktorí by boli prezentovaní, zvolení alebo vymenovaní univerzitami alebo fakultami všeobecných štúdií.

HLAVA 14. Ktoré civilné záležitosti vyňatých osôb môžu byť súdené biskupmi.

V záležitostiach vyňatých osôb nech sa postupuje podľa konštitúcie Innocenta IV. začínajúcou *Volentes*, vydanou na všeobecnom koncile lyonskom, ktorú táto posvätná synoda považuje za hodnú obnovy a [týmto ju tiež] obnovuje. Okrem toho dodáva, že v civilných záležitostiach miezd [za námezdnú prácu] a vo veciach osôb znevýhodnených⁹, svetskí duchovní alebo rehoľníci pobytom mimo kláštor, akokoľvek vyňatí, aj keby mali svojho určitého sudcu ustanoveného Apoštolskou stolicou mimo Rímsku kúriu¹⁰ a v iných záležitostiach, ak by onoho sudcu nemali, môžu byť zažalovaní pred miestnymi ordinármi ako v týchto veciach delegovanými samotnou [Apoštolskou] stolicou a za pomoci práva pridržaní a donútení k splneniu záväzku; a v týchto veciach im nebudú nič platné žiadne privilégia, výnimky, ustanovenia konzervátorov¹¹ a ich zákazy.

HLAVA 15. Ordinári sa majú starať o to, aby všetky špitály, aj vyňaté, boli svojimi správcami verne riadené.

Ordinári nech sa starajú o to, aby akokoľvek špitály boli svojimi správcami, nech sa nazývajú akokoľvek a nech sú akokoľvek vyňaté, verne a starostlivo riadené; a nech sa zachová konštitúcia koncilu vo Vienne, začínajúca *Quia contingit*. Táto svätá synoda sa rozhodla túto konštitúciu obnoviť, a týmto ju obnovuje, aj so zrušujúcimi ustanoveniami v nej obsiahnutými.

⁹ *personae miserabiles* - siroty, vdovy, chorí a pod.

¹⁰ *In partibus* v krajoch, v krajinách, t.j. nie v centre = Ríme

¹¹ *Conservatores* boli osobitnými ochrancami práva ustanovovanými Apoštolskou stolicou obzvlášť na rozhodovanie sporov o vykonanom bezpráví (injuriae). Konzervatoriami (*litterae conservatoriae*) sa potom nazývali listiny ustanovujúce právneho ochrancu. Konzervátori sa podobali dnešným rozhodcom (arbitrom), a ako oni neboli viazaní formalitami súdneho procesu.

Oznámenie ďalšieho zasadnutia

Taktiež táto posvätná synoda stanovila a rozhodla, že najbližšie zasadnutie sa bude konať a oslavovať vo štvrtok po nasledujúcej Bielej nedeli, to jest 21. apríla tohto roku 1547.

BULA oprávňujúca k preneseniu koncilu

Pavol, biskup, sluha sluhov Božích, ctihodnému bratovi Janovi Mariovi, biskupovi v Preneste, a milovaným synom Marcelovi, kňazovi pri kostole Svätého kríža v Jeruzaleme, a Reginaldovi, diakonovi pri kostole svätej Márie v Cosmedine, kardinálom, Naším aj Apoštolskej stolici legátom *de later*, pozdrav a apoštolské požehnanie.

Keď sme boli bez ohľadu na Naše nedostačujúce zásluhy Božím riadením postavený do čela všeobecnej Cirkvi, považujeme za Našu povinnosť postarať sa o to, aby ak má byť v záležitostiach kresťanstva niečo závažnejšieho ustanovené, stalo sa tak nielen v príhodný čas, ale aj na príhodnom a vhodnom mieste. Slávenie ekumenického a všeobecného koncilu, ktorý Nami bol už skôr z vtedy uvedených dôvodov na radu a po súhlase našich ctihodných bratov, kardinálov S.R.C, ohlásený do mesta Tridentu, sme odložili na inú vhodnejšiu a užitočnejšiu dobu, ktorú určíme po obdobnej rade a súhlase. Avšak potom, čo vyšlo najavo dohodnutie mieru medzi Našími v Kristovi najdrahšími synmi, rímskym cisárom Karolom, navždy rozmnožiteľom ríše, a Františkom, najkresťanskejším kráľom Francúzov, sme na rovnakú radu a súhlas tento odklad zrušili a odvolali. A pretože sme nemohli do uvedenej obce doraziť osobne a tohto koncilu sa zúčastniť, pretože Nám v tom vtedy bránila oprávnená prekážka, s podobným úmyslom sme ustanovili a vyslali vás, Našich a Apoštolského stolca legátov *de later* a poslali sme vás do tejto obce ako anjelov pokoja, ako to podrobnejšie vyplýva z našich rôznych listov, ktoré sme v tej veci napísali. A aby tak svätému dielu slávenie tohto koncilu nebolo pre nepríhodnosť miesta alebo z iných dôvodov nejakým spôsobom bránené a aby koncil nebol odkladaný viac než je to potrebné, považovali sme za vhodné, z vlastnej pohnútky a z bezpečnej znalosti veci, ako aj z plnosti apoštolskej moci, na rovnakú radu a po tom istom súhlase, vám spoločne alebo aspoň dvom z vás, ak by onomu tretiemu niečo spravodlivo bránilo alebo by mal byť neprítomný, udeliť právomoc, aby ste vyššie nazývaný koncil,

kedykoľvek to uznáte za vhodné, preložili a preniesli z tej istej obce v Tridente do inej viac vhodnej a zodpovedajúcej čiže bezpečnejšej obce, akou ju zistíte byť, a v samom meste Tridente ho ukončiť a rozpustiť. A prelátom aj iným cirkevným osobám zúčastneným na tomto koncile sme aj pod cenzúrami a cirkevnými trestami zakázali pokračovať v ďalšom rokovaní v zmienenej Tridentskej obci a rozhodli sme, aby ten istý koncil pokračoval, bol konaný a oslavovaný v niektorom inom meste, kam bude preložený a prenesený; a k tomuto aby ste mohli povolať prelátov a ostatné osoby zúčastňujúce sa koncilu, napríklad aj pod hrozbou krivej prísahy a iných výslovných trestov uvedených v ohlasovacej bule tohto snemu, a aby ste Naším menom predsedali tomuto takto preloženému a prenesenému snemu a pokračovali v ňom, ako aj konali všetko, o čom bolo povedané vyššie. A ku všetkému, čo je nutné a potrebné, aby ste činili, usporiadali a vykonávali, tak ako to obsahujú vám skôr určené listy, vám z apoštolskej autority mocou tejto listiny udeľujeme plnú a slobodnú právomoc a poverenia. A všetko to, čo v tejto veci bude vašim pričinením urobené, rozhodnuté a vykonané, radi potvrdíme a schválime a vynasnažíme sa, aby to s Božou pomocou bolo bez narušovania zachované. Tomu nemôžu byť na prekážku žiadne ustanovenia, pápežské nariadenia a čokoľvek ostatné, čo by tomu odporovalo. Nikomu z ľudí teda nie je dovolené túto Našu splnomocňujúcu listinu porušovať alebo sa jej s opovážlivou nerozvážnosťou protiviť. Keby sa o to však niekto pokúsil, nech si je vedomý, že upadne do hnevu všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u sv. Petra roku vtelenia Pána 1547, 22. februára v jedenástom roku nášho pontifikátu.

Fab . biskup zo SPOLETO B. Motta

8. zasadnutie

konané 11. dňa mesiaca marca 1547

Dekrét o preložení koncilu

Súhlasíte s tým, aby sa uznieslo a rozhodlo, že keď podľa toho, čo bolo oznámené a aj z ostatných správ je zjavné a notoricky známe, ako [v Tridente] vyčíňa taká choroba, kvôli ktorej preláti v tejto obci nemôžu žiť bez ohrozenia života, že tu nemôžu a nesmú byť proti svojej vôli držaní? A takisto, ak sa vezme do úvahy odchod mnohých prelátov po najbližšom minulom zasadnutí a protesty mnohých iných prelátov, ku ktorým došlo na generálnych kongregáciách, ktorí zo strachu pred nákazou chceli odísť a ktorí nemôžu byť spravodlivo zadrživani, ale v dôsledku ich odchodu by sa koncil buď celkom rozpadol, alebo by pre nízky počet prelátov bolo zabránené v jeho zdarnom pokračovaní; a tiež vzhľadom k hroziacemu nebezpečenstvu života a iným dôvodom, ktoré Otcovia predložili na oných kongregáciách a ktoré sú notoricky pravdivé a spravodlivé: súhlasíte teda s tým, aby bolo rozhodnuté a uznesené kvôli zachovaniu a pokračovaniu koncilu samotného a kvôli bezpečnosti života oných prelátov, že koncil bude a od tejto chvíle už je na nejaký čas preložený do mesta Bologne ako do miesta, ktoré je pripravenejšie, zdravšie a vhodnejšie, a tam sa tiež má a bude konať už ohlásené zasadnutie v stanovený deň, teda dvadsiateho prvého apríla a že sa tam bude pokračovať [i s ďalšími zasadnutiami], kým náš presvätý pán a posvätný koncil neuzná za vhodné, že by sa koncil po prerokovaní s najnepremožitejším cisárom, najkresťanskejším kráľom a s ostatnými kresťanskými kráľmi a kniežatami mohol a mal premiestniť na toto alebo iné miesto?

Odpovedali: Súhlasíme.

9. zasadnutie

konané v Bologni 21. dňa mesiaca apríla 1547

Dekrét o odložení zasadania

Táto posvätná, všeobecná a generálna synoda, ktorá bola ešte nedávno zhromaždená v meste Tridente, teraz je v Duchu Svätom riadne zhromaždená v Bologni, keď jej menom presväteho Otca v Kristovi a nášho pána, pána Pavla, z Božej prozreteľnosti tretieho pápeža [toho mena], predsedajú tí istí najdôstojnejší páni Jan Maria del Monte, biskup z Preneste a Marcellus, kňaz v kostole sv. Kríža v Jeruzaleme, kardináli S.R.C. a apoštolskí legáti *de later*, berúc do úvahy, že jedenásteho marca tohto roku na verejnom všeobecnom zasadnutí v tom istom meste Tridente a na obvyklom mieste pri vybavení všetkých obvyklých záležitostí, z vtedy existujúcich naliehavých a riadnych dôvodov, keď zasiahla aj autorita svätej Apoštolskej stolice, zverená tiež zvláštnym spôsobom oným najdôstojnejším predsedajúcim, rozhodla a nariadila, že koncil z onoho miesta má byť a tiež bol preložený do tohto mesta; a tiež rozhodla, aby ono tam ohlásené dnešné zasadnutie dňa dvadsiateho prvého apríla, na ktorom majú byť vydané a vyhlásené kánony o sviatostiach a o veciach reformy, o ktorých sa podľa návrhu malo rokovať, bolo slávené v tomto meste Bologni. Zistila však, že niektorí z Otcov, ktorí inak na koncile bývali prítomní, v tých dňoch Svätého týždňa a veľkonočnej slávnosti boli zamestnaní vo svojich kostoloch, zatiaľ čo druhým, že bolo zase zabránené v účasti z iných dôvodov a tak sa ešte nedostavili, hoci v ich skorý príchod možno dúfať, čím došlo k tomu, že to po čom svätá synoda túžila, to jest matéria o sviatostiach a o reforme, nemohla byť pre nízky počet prelátov preskúmaná a prerokovaná. Aby sa teda všetko dialo po zrelej úvahe a s patričnou dôstojnosťou a vážnosťou, [synoda] usúdila a súdi, že je vhodné a prospešné, aby zasadnutie, ktoré sa, ako bolo uvedené, malo konať dnešného dňa, bolo odložené a odročené na štvrtok v oktáve najbližších Turíc, aby boli vybavené uvedené

záležitosti. Synoda považuje tento deň za veľmi vhodný pre rokovania a usúdila a súdi, že bude vyhovovať aj Otcom, zvlášť tým [dnes] neprítomným; avšak s tým dodatkom, že táto svätá synoda môže podľa svojej vôle a uváženia, a ako to bude pre pokračovanie koncilu považovať za lepšie, tento termín v neverejnom zasadnutí obmedziť alebo skrátiť.

10. zasadnutie

konané v Bologni 2. dňa mesiaca júna 1547

Dekrét o odložení zasadania

Akokoľvek sa táto posvätná, všeobecná a generálna synoda uzniesla, že zasadnutie, ktoré sa podľa dekrétu prijatého na verejnom pojednávaní v meste Trident a vyhláseného dňa 11. marca, malo konať dvadsiateho prvého dňa najbližšie uplynulého mesiaca apríla o sviatostiach a záležitostiach reformy v tomto slávnom meste Bologni, napriek tomu bolo z rôznych dôvodov a predovšetkým pre neprítomnosť niektorých Otcov, v ktorých skorý príchod sa dúfalo, rozhodnuté, že bude odložené a odročené na dnešný deň. Posvätná synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva tých istých kardinálov S.R.C. a legátov Apoštolskej stolice však napriek tomu hodlá aj tentoraz konať láskavo voči tým, ktorí neprišli, a preto stanovuje a rozhoduje, že ono zasadnutie, o ktorom rozhodla, že sa bude konať druhého dňa tohto mesiaca júna roku tisíc päťstého štyridsiateho siedmeho, bude ak sa jedná o prerokovávanie uvedených aj iných záležitostí, odložené a odročené, a týmto už je odložené a odročené na štvrtok po sviatku narodenia Panny Márie, ktorý bude pätnásteho dňa najbližšie nasledujúceho mesiaca septembra; však tak, aby sa medzitým neopomenulo prerokúvanie a prehodnocovanie toho, čo patrí tak k dogmám, ako aj k reforme. A tento termín sama svätá synoda podľa svojho uváženia a vôle bude aj na verejnom zasadnutí môcť a smieť slobodne skrátiť, alebo naopak predĺžiť.

Dňa 14. septembra 1547 bolo na generálnej kongregácii v Bologni odložené zasadnutie, ktoré sa malo konať nasledujúci deň, na neskorší termín, ktorý ustanoví koncil.

BULA z Božej milosti pápeža Julia III. Cum ad Tollenda z 14. 12. 1550 o obnovení Tridentského koncilu

Julius, biskup, služobník služobníkov Božích na budúcu pamiatku veci. Na odstránenie rozporov v našom náboženstve, ktoré v Nemecku po dlhú dobu kvitnú, a to nie bez zmätkov a pohoršenia v celom kresťanskom svete, sa zdalo byť dobrým, vhodným a prospešným, ako Nám prostredníctvom svojich listov aj vyslancov naznačoval tiež najdrahší v Kristovi náš syn Karol, rímsky cisár a navždy rozmnožiteľ ríše, aby posvätný, generálny a všeobecný snem, ohlásený Naším predchodcom bl. pam. Pavlom III. a Nami, vtedy v kardinálskej hodnosti a v mene onoho predchodcu za spolupredsedenstva iných dvoch kardinálov S.R.C. začatý, usporiadaný a pokračujúci (na ktorom sa konali rôzne verejné a slávnostné zasadnutia a boli vydané početné dekréty ako vo veciach viery, tak reformy, a kde tiež mnohé, čo patrí k obom záležitostiam, bolo preskúmané a prerokované), bol preložený späť do Tridentu. My teda, ktorému ako tohto času najvyššiemu z biskupov prislúcha generálne snemy ohlasovať a riadiť, aby sme sa starali o pokoj Cirkvi a kresťanskej viery aj pravoverného náboženstva na chválu a slávu Božiu, a nakoľko je na Nás, aby sme sa zasadzovali o pokoj celého Nemecka (ona provincia nikdy nebola pozadu za inými kresťanskými provinciami v pravom náboženstve, v učení svätých koncilov a svätých Otcov, ako aj v povinnej poslušnosti a úcte voči pápežom, námestníkom nášho Vykupiteľa Krista na zemi), s otcovskou starostlivosťou dúfame, že pre milosť a dobrotu samého Boha dôjde k tomu, aby sa všetci králi a kresťanské kniežatá priklonili k Naším spravodlivým a zbožným prosbám v tejto veci, podporovali ich a stáli pri nich. A dôstojných bratov patriarchov, arcibiskupov, biskupov a milovaných synov opátov aj všetkých iných, aj jednotlivo, ktorí sa či už na základe práva alebo právneho zvyku alebo privilégia majú zúčastniť generálnych koncilov a ktoré ten istý Náš predchodca vo svojich ohláseniach koncilov aj akýchkoľvek iných o tom vyhotovených a vyhlasovaných listoch žiadal o

prítomnosť na koncile, pre milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista vyzývame, žiadame a napomíname, aby sa prvého dňa najbližšieho budúceho mesiaca mája (a ten deň sme k obnove a pokračovaniu koncilu v stave, v akom sa teraz nachádza, po predchádzajúcej zrelej úvahe a s Našou bezpečnou znalosťou veci, a tiež mocou plnosti apoštolskej autority, ako aj po rade a súhlase Našich ctihodných bratov, kardinálov S.R.C. stanovili a určili), keď odpadla spravodlivá prekážka, zišli a zhromaždili v meste Tridente a hodlali sa bez akéhokoľvek oneskorenia venovať pokračovaniu onoho koncilu.

My totiž hodláme starostlivo zariadiť, aby v tej istej dobe a v tom istom meste boli prítomní naši legáti, prostredníctvom ktorých budeme pod vedením Ducha Svätého predsedieť koncilu, keď pre Náš vek a zdravie, ako aj pre nutné záležitosti Svätej stolice nemôžeme byť prítomní osobne. Proti tomu nemôže mať žiadnu platnosť nariadenie o preložení alebo prerušení koncilu a ostatné opatrenia; a menovite to, čo už Náš predchodca vo svojom vyššie uvedenom liste uviedol, že tomu nesmie brániť, My sami spolu s každým a so všetkými v tom obsiahnutými ustanoveniami a dekrétmi potvrdzujeme a týmto, nakoľko je to nutné, obnovujeme. Súčasne prehlasujeme za neplatné a neúčinné všetko, čo by sa niekto, nech by bol akejkoľvek autority, pokúsil vedome či nevedome v týchto veciach robiť proti tomu.

Nech teda nikomu z ľudí nie je dovolené porušovať tento Náš list obsahujúci povzbudenie, žiadosti, napomínanie, ustanovenia, vysvetlenie, obnovu, vôľu a rozhodnutie, alebo mu opovážlivo odporovať. Kto by sa však odvážil pokúsiť sa o to, nech vie, že upadne do hnevu všemohúceho Boha a jeho svätých apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u svätého Petra roku vtelenia Pána 1550, 14. decembra, v prvom roku nášho pontifikátu.

M. kard. Crescente Rom. Amasaeus

11. zasadnutie

posvätného všeobecného a generálneho **Tridentského koncilu**,
ktoré je prvým za pápeža **Júlia III.** konané 1. dňa mesiaca mája
1551

Dekrét o obnovení koncilu

Súhlasíte k chvále a sláve svätej a nerozdielnej Trojice, Otca i Syna i Ducha Svätého, k podpore a povzneseniu viery a kresťanského náboženstva, že posvätný, všeobecný a generálny Tridentský snem má byť podľa predpisu aj obsahu listu nášho presvätého pána obnovený a že rokovania majú ďalej pokračovať?

Odpovedali: Súhlasíme.

Oznámenie budúceho zasadania

Súhlasíte s tým, aby sa najbližšie zasadnutie konalo a oslavovalo budúceho 1. septembra?

Odpovedali: Súhlasíme.

12. zasadnutie

ktoré je druhým za pápeža Júlia III., konané 1. dňa mesiaca septembra 1551

Dekrét o odložení zasadania

Posvätná všeobecná a generálna synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva tých istých legátov svätej Apoštolskej stolice a nuncia, ktorá na najbližšom minulom zasadnutí rozhodla, že najbližšie zasadnutie sa má konať dnes a postupovať ďalej, pre neprítomnosť slávneho nemeckého národa, o ktorého záležitostiach sa zvlášť rokuje, a pre nevelkú účasť ostatných Otcov, dovtedy odložila ďalšie rokovania.

Teraz však, radujúc sa v Pánovi a vzdávajúc dôstojne vd'aky všemohúcemu Bohu za príchod ctihodných bratov v Kristovi a svojich synov, mohučského a trevírského arcibiskupa, kurfirstov Svätej rímskej ríše, a početných ostatných biskupov z tejto a iných provincií, ku ktorým k dnešnému dňu došlo, a súčasne chovajúc pevnú nádej, že čoskoro dorazia ešte mnohí ďalší preláti tak z Nemecka, ako aj z ďalších krajín (pohnutí vedomím svojej povinnosti aj týmto príkladom), ohlasuje najbližšie zasadnutie na štyridsiaty deň od tohto, ktorým bude jedenásty deň najbližšie nasledujúceho októbra. A stanovila a rozhodla, že keď sa koncil na predchádzajúcich zasadnutiach uzniesol o siedmich sviatostiach Nového zákona všeobecne, a zvlášť o krste a birmovaní, že sa má pokračovať od bodu, v ktorom sa koncilové rokovanie nachádza, a že je potrebné prediskutovať a prerokovať tému o najsvätejšej sviatosti Eucharistie, ako aj o tom, čo patrí k reforme, a o ostatných veciach patriacich k ľahšiemu a užitočnejšiemu dodržiavaniu rezidencie zo strany prelátov. A napomína a povzbudzuje všetkých Otcov, aby medzi tým, po príklade nášho Pána Ježiša Krista, nakoľko to však dovoľuje ľudská krehkosť, prebývali na postoch a modlitbách. Aby konečne Boh, ktorý nech je na veky zvelebený, súc uzmierený, ráčil doviest' ľudské srdcia k

poznaniu pravej viery v neho, k jednote svätej Matky Cirkvi a k riadnemu spôsobilu života.

13. zasadnutie

ktoré je tretím za pápeža Julia III., konané 11. dňa mesiaca
októbra 1551

DEKRÉT O NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI

Posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva legáta svätej Apoštolskej stolice a nuncia, sa nie bez osobitného vedenia a riadenia Ducha Svätého zhromaždila na to, aby vyložila pravé a starobylé učenie o viere, o sviatostiach a aby poskytla liek proti všetkým bludom a iným veľmi vážnym pohromám, ktorými je v našich dňoch Božia Cirkev žalostne trápená a zo všetkých strán kmášaná. A od samého začiatku mala v úmysle to, aby vytrhala aj s koreňom burinu odsúdeniahodných bludov a rozkolov, ktoré nepriateľ v našich nešťastných časoch rozosial vo vierouke, požívaní a uctievaní najsvätejšej Eucharistie; tú predsa náš Spasiteľ zanechal svojej Cirkvi ako symbol jej jednoty a lásky, ktorou chcel mať kresťanov medzi sebou združených a spojených.

A tak tá istá posvätná synoda, podávajúc zdravé a čisté učenie o tejto úctyhodnej a Božej sviatosti Eucharistie, učenie, ktoré katolícka Cirkev, poučená naším Pánom Ježišom Kristom a jeho apoštolmi a poučená Duchom Svätým, ktorý jej vždy vnukal všetku pravdu, vždy zachovávala a bude zachovávať až do konca sveta, všetkým veriacim v Krista zakazuje, aby sa odteraz neopovážili o najsvätejšej Eucharistii inak veriť, učiť alebo kázať, než ako je to v tomto dekréte vysvetlené a definované.

HLAVA 1. Skutočná prítomnosť nášho Pána Ježiša Krista v najsvätejšej
sviatosti Eucharistie

Svätá synoda na začiatku učí a vyznáva otvorene a bezvýhradne, že vo vznešenej sviatosti svätej Eucharistie po konsekrácii chleba a vína je náš Pán Ježiš Kristus ako pravý Boh a človek prítomný ozajstne, skutočne a podstatne pod podobou tých zmyslami vnímateľných vecí. A nie je v tom ani nijaké protirečenie, že náš Spasiteľ podľa svojho prirodzeného spôsobu existencie stále sedí v nebi po pravici Otcovej a že predsa je na mnohých iných miestach podľa svojej podstaty pre nás prítomný sviatostne, a síce takým spôsobom existencie, ktorý slovami sotva môžeme vyjadriť, ktorý však predsa rozumom, osvieteným vierou, pochopiť môžeme, a o ktorom veriť stále musíme, že je pre Boha možný.

Tak totiž všetci naši predchodcovia, ktorí žili v pravej Kristovej Cirkvi a o tejto Najsvätejšej sviatosti hovorili, otvorene vyznali, že náš Vykupiteľ túto obdivuhodnú sviatosť ustanovil pri Poslednej večeri, keď po požehnaní chleba a vína jasnými a zreteľnými slovami dosvedčil, že im dáva svoje vlastné telo a krv. Tieto slová, ktoré uvádzajú svätí evanjelisti, a potom ich opakoval svätý Pavol, obsahujú jasne ten vlastný a zjavný význam, v akom ich chápali Otcovia; preto je to vskutku zvrchovane nehodnou neprístojnou, keď ich niektorí škriepni a zvrátení ľudia naprotiveň všeobecnému vedomiu Cirkvi degradujú na bezobsažné a obrazné zvraty, v ktorých by o pravde Kristovho tela a krvi nebolo ani reči. Cirkev ako stĺp a pevný základ pravdy sa od týchto ako diabolských výmyslov bezbožných ľudí odvracia a so srdcom plným vd'aky stále uznáva toto vznešené Kristovo dobrodenie.

HLAVA 2. Ustanovenie tejto Najsvätejšej sviatosti

Keď náš Spasiteľ odchádzal z tohto sveta k Otcovi, ustanovil teda túto sviatosť, v ktorej akoby vylial bohatstvá svojej Božej lásky

na ľudí, „ustanoviac pamiatku na svoje obdivuhodné skutky“ (Ž. 110, 4) a prikázal, aby sme v jeho prijímaní slávili jeho pamiatku a zvestovali jeho smrť, kým nepríde. Chcel, aby sa táto sviatosť prijímala ako duchovný pokrm duší, ktorým sú živené a posilňované, žijúc zo života toho, ktorý povedal: „Ten, čo mňa požíva, bude žiť zo mňa“ (Jn 6, 57) a ako protidar, ktorý nás oslobodzuje od každodenných previnení a ochraňuje od smrteľných hriechov.

Okrem toho chcel, aby táto sviatosť bola závdavkom našej budúcej slávy a večného šťastia a symbolom toho jedného tela, ktorého Hlavou je on sám a ku ktorému máme byť podľa jeho vôle pripojení ako údy tesnými zväzkami viery, nádeje a lásky, aby sme všetci hovorili to isté, aby neboli medzi nami roztržky.

HLAVA 3. Najsvätejšia Eucharistia prevyšuje ostatné sviatosti

Najsvätejšia Eucharistia má s ostatnými sviatosťami spoločné to, že je zmyslovým znakom posvätnej veci a viditeľnou podobou neviditeľnej milosti. Avšak u nej je vynikajúce a jedinečné to, že ostatné sviatosti iba vtedy majú silu posväcovania, keď ich niekto prijíma, kým v Eucharistii sa nachádza sám pôvodca svätosti pred jej požitím. Apoštoli totiž ešte neprijali Eucharistiu z rúk Pána, keď on už v pravde tvrdil, že to, čo dáva, je jeho telo. A v Cirkvi bola vždy táto viera, že hneď po konsekrácii je pod podobou chleba a vína pravé telo nášho Pána a jeho pravá krv spolu s jeho dušou a Božstvom, a to účinnosťou (konsekračných) slov telo pod podobou chleba a krv pod podobou vína. Telo však pod podobou vína a krv pod podobou chleba a duša pod podobou oboch účinnosťou toho prirodzeného spojenia a spolupatričnosti, ktorou sa časti Krista Pána, ktorý už vstal z mŕtvych a viac už neumiera (Rim 6, 9), navzájom spájajú, ďalej Božstvo v dôsledku jeho hypostatického spojenia s telom a dušou. A tak je celkom pravdivé, že každá jedna podoba obsahuje práve toľko, ako aj obidve. Celý a úplný Kristus je totiž prítomný pod podobou chleba a v každej čiastke

tejto podoby, a takisto je celý prítomný v podobe vína a v jeho častiach.

HLAVA 4. Premenenie podstát (transsubstanciácia)

Pretože Kristus, náš Vykupiteľ, povedal, že to, čo obetoval pod podobou chleba, je skutočne jeho telo, Božia Cirkev bola o tom vždy presvedčená a táto svätá synoda to teraz opäť vyhlasuje: konsekráciou chleba a vína sa uskutočňuje zmena celej podstaty chleba na podstatu tela Krista, nášho Pána, a celej podstaty vína na podstatu jeho krvi. A túto zmenu katolícka Cirkev vhodne a vo vlastnom zmysle nazvala premenením podstát (transsubstanciáciou).

HLAVA 5. Kult a uctievanie prislúchajúce tejto Najsvätejšej sviatosti

A tak niet pochybnosti, že všetci veriaci podľa obyčaje, ktorá bola v katolíckej Cirkvi vždy praktizovaná, majú tejto Najsvätejšej sviatosti pri uctievaní preukazovať ten kult poklony (*cultus latriae*), ktorý sme povinní preukazovať pravému Bohu. A hoci ju Kristus Pán ustanovil, aby bola ako pokrm, nie je preto menej poklonyhodná. Veríme totiž, že je v nej prítomný ten istý Boh, o ktorom večný Otec povedal, keď ho uvádzal na svet: „Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli“ (Hebr 1, 6), pred ktorým mudrci padli na kolená a klaňali sa mu (Mt 2, 11), a podľa svedectva Písma (Mt 28, 17) apoštoli sa mu v Galilei klaňali.

Svätá synoda mimo to prehlasuje, že v Božej Cirkvi sa ujal svätý a veľmi zbožný zvyk, že sa každoročne zvláštnym a slávnostným dňom uctieva a dôstojne oslavuje táto preslávná a prevelebná sviatosť a že sa v sprievodoch úctivo a s poctami nosí po uliciach a verejných miestach. Je totiž celkom správne, aby sa stanovili určité posvätné dni, počas ktorých by všetci kresťania zvláštnym a mimoriadnym spôsobom vyjadrili svoju vd'ačnú spomienku na spoločného Pána a Vykupiteľa za tak nevýslovné

a vskutku Božie dobrodenia, ktorým sa sprítomňuje jeho víťazstvo a triumf nad smrťou. A bolo treba, aby týmto spôsobom víťazná pravda slávila triumf nad lžou a blodom, aby jej protivníci tvárou v tvár takejto žiare a takej radosti celej Cirkvi buď zoslabli a zlomení zahynuli, alebo aby, potupení a skrúšení hanbou, sa raz napravili.

HLAVA 6. Uchovávanie najsvätejšej sviatosti Eucharistie a jej odnášanie chorým

Obyčaj uchovávať vo svätyni posvätnú Eucharistiu je tak starobylý, že ho poznalo už storočie, v ktorom sa konal Nicejský koncil. Ďalej to, že sa má ona posvätná Eucharistia donášať chorým a za týmto účelom že sa má starostlivo uchovávať v kostoloch (odhliadnuc od toho, že je to samo o sebe najviac spravodlivé a rozumné), sa nachádza v predpisoch premnohých koncilov a je to zachované ako prastará zvyklosť katolíckej Cirkvi. Preto táto svätá synoda stanovila, aby sa táto úplne spasiteľná a nutná zvyklosť zachovala.

HLAVA 7. Príprava na hodné prijatie najsvätejšej Eucharistie

Keďže sa nepatrí, aby ktokoľvek k nejakej posvätnnej funkcii pristupoval inak ako so svätým zmýšľaním, tak určite tým viac sa musí kresťan, ktorý pozná svätosť a Boží pôvod tejto sviatosti, chrániť toho, aby sa k jej prijatiu nepriblížil bez veľkej úcty a svätého zmýšľania, zvlášť keď u apoštola čítame slová plné varovania: „kto je a pije nehodne, je a pije si odsúdenie, pretože nerozoznáva telo Pána.“ Preto tomu, kto chce prijímať, je potrebné pripomenúť jeho príkaz: „Človek nech sa skúma!“ Cirkevná zvyklosť potom objasňuje, že ono skúmanie je nutné, aby nikto, kto si je vedomý smrteľného hriechu, akokoľvek by nad ním pociťoval ľútosť, sa nepriblížil k posvätnnej Eucharistii bez predchádzajúcej sviatostnej spovede. A táto posvätná synoda rozhodla, že toto má byť navždy zachované všetkými kresťanmi, aj onými kňazmi, ktorí majú povinnosť slúžiť svätú

omšu, iba ak by nebol dostupný spovedník. V takom prípade, ak si to vyžaduje nutnosť a kňaz bez predchádzajúcej spovede celebruje, nech sa čo najskôr vyspovedá.

HLAVA 8. Požívanie tejto obdivuhodnej sviatosti

Pokiaľ sa potom jedná o prijímanie, správne a múdro naši Otcovia rozlišovali tri spôsoby prijímania tejto svätej sviatosti. Učili, že niektorí, totiž hriešnici, ju prijímajú iba sviatostným spôsobom. Iní, že iba duchovne, čo sa týka tých, ktorí požívajú onen predložený nebeský chlieb túžbou, pociťujú jeho plody a užitočnosť živou vierou, ktorá sa prejavuje skutkami lásky. Konečne tretí ju prijímajú súčasne sviatostne aj duchovne; to sú tí, ktorí sa vopred skúmajú a pripravujú, aby k tomuto Božiemu stolu pristúpili, súc odetí do svadobného rúcha.

Pri svätom prijímaní však bol v Cirkvi vždy obyčaj, že laici dostávali sväté prijímanie od kňazov; kňazi potom, ktorí slúžili omšu, že prijímali sami. A tento obyčaj ako taký, ktorý siaha až k apoštolskej tradícii, má byť právom a po zásluže zachovaný.

Konečne svätá synoda otcovsky povzbudzuje, žiada a zaprisahá pre milosrdenstvo nášho Boha, aby sa všetci aj jednotliví ľudia, ktorí nesú meno kresťanov, v tomto znamení jednoty, v tomto pute lásky a v tomto symbole svornosti už konečne zhodli a zjednotili, a pamätajúc na takú vznešenosť a tak mimoriadnu lásku Ježiša Krista, nášho Pána, ktorý dal svoju milovanú dušu ako cenu našej spásy a svoje telo nám dal na konzumáciu, aby v tomto svätom tajomstve jeho tela a krvi s takou stálosťou a pevnosťou viery, s takou zbožnosťou ducha, s takou svätosťou a klaňaním, verili a uctievali ich, aby mohli často prijímať onen nadprirodzený chlieb; a ten aby pre nich bol životom duše a večným zdravím mysle, ktorého mocou budú posilňovaní, aby mohli z cesty tohto biedneho putovania v cudzine prejsť do nebeskej vlasti, kde budú požívať bez akéhokol'vek závoja ten

istý anjelský chlieb, ktorý teraz jedia skrytý pod posvätnými spôsobmi.

Pretože však nestačí vypovedať pravdu, pokiaľ nie sú odhalené a odmietnuté bludy, rozhodla sa svätá synoda pripojiť tieto kánony, aby všetci, ktorí už spoznali katolícke učenie, tiež chápali, ktorých bludov sa majú vyvarovať a vystríhať.

KÁNONY O SVIATOSTI NAJSVÄTEJŠEJ EUCHARISTII:

Kánon 1.

Kto popiera, že v sviatosti najsvätejšej Eucharistie je prítomné opravdivo, skutočne a podstatne telo a krv spolu s dušou a Božstvom nášho Pána Ježiša Krista, a teda že je prítomný celý Kristus, a tvrdí, že je v nej iba ako v znaku alebo obraze alebo v účinnosti, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že v najsvätejšej sviatosti Eucharistie zostáva podstata chleba a vína súčasne s telom a krvou nášho Pána Ježiša Krista, a popiera tú podivuhodnú a jedinečnú premenu celej podstaty chleba na telo a celej podstaty vína na krv, pričom zostávajú iba podoby chleba a vína, a túto premenu katolícka Cirkev veľmi vhodne nazýva premenením podstát (transsubstantiatio), nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto popiera, že v úctyhodnej sviatosti Eucharistie každá podoba a každá čiastka ktorejkoľvek podoby po rozdelení (podôb) obsahuje celého Krista, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že v obdivuhodnej sviatosti Eucharistie po konsekrácii nie je telo a krv nášho Pána Ježiša Krista, ale že je len pri jej užívaní, keď sa prijíma, nie však predtým alebo potom,

a že v konsekrovaných hostiách či partikulách, ktoré sa po prijímaní uchovávajú alebo zvyšujú, nezostáva pravé telo Pánovo, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že hlavné ovocie najsvätejšej Eucharistie pozostáva v odpustení hriechov alebo že z nej nepochádzajú nijaké iné účinky, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že vo svätej sviatosti Eucharistie sa Kristus, jednorodený Syn Boží, nemá uctievať kultom klaňania (*latria*), prejavovaným aj navonok a preto sa nemá ani uctievať osobitným vonkajším slávnostným slávením a nemá sa slávnostne niest' v procesiách podľa chvályhodného a všeobecného obradu a obyčaje svätej Cirkvi, alebo že sa nemá verejne ukazovať ľudu, aby sa jej klaňal, a že tí, čo sa jej klaňajú, sú modloslužobníci, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že nie je dovolené uchovávať svätú Eucharistiu vo svätostánku, ale že ju treba hneď po konsekrácii nevyhnutne rozdať prítomným; alebo že nie je dovolené slávnostne ju odnášať chorým, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že Kristus, podávaný v Eucharistii, sa požíva iba duchovne, a nie aj sviatostne a skutočne, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto popiera, že všetci a jednotliví veriaci oboch pohlaví, keď dosiahnu vek rozoznávania, sú povinní každoročne aspoň na Veľkú noc pristúpiť k prijímaniu podľa prikázania svätej matky Cirkvi, nech je exkomunikovaný.

Kánon 10.

Kto hovorí, že kňaz pri slávení Eucharistie nesmie sám sebe podať prijímanie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že viera sama je dostatočnou prípravou na prijatie najsvätejšej sviatosti Eucharistie, nech je exkomunikovaný.

A aby sa taká sviatosť neprijímala nehodne, a preto na smrť a odsúdenie, tento svätý koncil ustanovuje a vyhlasuje, že tí, ktorých svedomie je obťažované smrteľným hriechom, hoci by sa akokoľvek domnievali, že majú ľútosť, predsa sa nevyhnutne musia predtým sviatostne vyspovedať, ak sa môžu dostať k nejakému spovedníkovi. Kto by sa však opovážil vyučovať, kázať alebo zaťato tvrdiť alebo hájiť na verejnej dišpute opak, nech je tým samým považovaný za exkomunikovaného.

Dekrét o reforme

HLAVA 1. Biskupi nech múdro dozerajú na obnovu mravov podriadených; proti ich opatreniam nech nie je prípustné odvolanie.

Tá istá posvätná tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva legáta a nuncia svätej Apoštolskej stolice, má v úmysle stanoviť niektoré veci, ktoré sa týkajú právomoci biskupov (totiž aby v duchu dekrétu z predchádzajúceho rokovania tým radšej sídlili v diecézach im zverených, čím ľahšie a užitočnejšie budú môcť spravovať podriadených a udržiavať ich v počestnosti života a mravov), najprv považuje za potrebné ich napomenúť, aby pamätali na to, že sú pastieri, nie hrdlorezi, a že majú stáť na čele svojich podriadených nie tak, aby nad nimi vládli, ale aby ich milovali ako synov a bratov. A nech sa snažia, aby ich povzbudzovaním a napomínaním zadržovali od neprávostí, aby ich neboli nútení trestať náležitými trestami, keď sa dopustia previnenia.

Ak sa však napriek tomu stane, že tí sa z ľudskej slabosti v niečom previnia, majú [biskupi] zachovať onen apoštolov príkaz, aby ich presviedčali, zaprisahali a odhaľovali zlo so všetkou dobrotou a trpezlivosťou, pretože často voči tým, ktorí majú byť napravení, zmôže viac blahovôľa než drsnosť, viac napomenutie než hrozba, viac láska než moc. Ak by bolo však pre vážnosť previnenia potrebné prútu, je nutné užiť tvrdosti s miernosťou, spravodlivosti s milosrdenstvom, prísnosti s vládou, aby disciplína, pre ľud blahodarná a nutná, bola zachovávaná bez prísnosti, a tí, ktorí boli pokarhaní, aby sa polepšili, alebo ak sa nechcú napraviť, aby ostatní boli blahodarným príkladom ich potrestania odradení od hriechov. Lebo je povinnosťou starostlivého a súčasne zbožného pastiera na choroby oviec používať najprv ľahké lieky, a až neskôr, tam kde to závažnosť choroby vyžaduje, uchýľovať sa k ostrejším a ťažším liekom; a až pokiaľ ani tie nestačia na ich vyliečenie, chrániť aspoň ostatné ovce pred nebezpečenstvom nákazy.

Pretože však tí, ktorí sú obvinení z nejakých zločinov, aby unikli trestom a vyhli sa rozsudku biskupov, zvyčajne vystupujú s neodôvodnenými námietkami a žalobami a cestami odvolania sa snažia prekaziť riadenie konané sudcom, aby teda prostriedok určený k obrane nevinného nebol zneužívaný k ochrane neprávosti a aby sa predišlo takejto ich ľsti a chytráctvu, [posvätná synoda] stanovila a rozhodla takto:

V záležitostiach vizitácie a nápravy, ďalej v záležitostiach týkajúcich sa spôsobilosti alebo nespôsobilosti osôb, ako aj v trestných veciach proti predbežného rozsudku alebo inému rozhodnutiu biskupa alebo jeho generálneho vikára in spiritualibus¹² pred vynesením konečného rozsudku nie je prípustné odvolanie; a ani biskup či vikár nie je na základe takéhoto odvolania ako svojvoľného aktu viazaný vec postúpiť vyššie, ale je oprávnený, a to bez ohľadu na odvolanie alebo na zákaz, ktorý by snád' vzišiel zo strany odvolacieho sudcu, aj bez ohľadu na akúkoľvek súdnu zvyklosť či právny obyčaj, i od nepamäti jestvujúci, postupovať ďalej, s výnimkou prípadov, keď by vec nemohla byť napravená konečným rozsudkom alebo keď sa do konečného rozsudku nemožno odvolať; v takých prípadoch platia bezo zmeny ustanovenia starobyklých kánonov.

HLAVA 2. Kedy o odvolaní v trestných veciach proti rozsudku biskupa rozhoduje metropolita a kedy jeden zo susedných biskupov.

Ak v trestných záležitostiach má byť prediskutované odvolanie proti výroku biskupa alebo jeho generálneho vikára in spiritualibus tam, kde je odvolanie vôbec možné, a z rozhodnutia Apoštolskej stolice je zverené príslušnému sudcovi mimo Rímsku kúriu, potom prislúcha metropolitovi alebo jeho generálnemu vikárovi in spiritualibus. Avšak, ak by ten bol z nejakého dôvodu podozrivý alebo vzdialený viac ako zákonne

¹² Generálnym vikárom in spiritualibus bol myslený vysoký úradník biskupskej kúrie, ktorý zastupoval diecézneho biskupa pri výkone jeho duchovných funkcií, nie však pri správe majetku (t.j. in materialibus) ako je to bežné v úrade generálneho vikára v poňatí platného kánonického práva.

počítané dva dni cesty alebo ak by odvolanie smerovalo proti jeho výroku, má byť toto prerokovanie zverené niektorému zo susedných biskupov či ich vikárov, nie však nižším sudcom.

HLAVA 3. Spis prvej inštancie nech je behom tridsiatich dní vydaný obžalovanému, ktorý sa odvolal.

Obžalovaný, ktorý sa v trestnej veci odvoláva proti rozhodnutiu biskupa alebo jeho generálneho vikára *in spiritualibus* k vyššej inštancii, nech [jej] predloží vždy dokumenty z prvej inštancie, a sudca nech neprikročí k jeho oslobodeniu, ak ich neprehliadol. Ten potom, proti rozhodnutiu ktorého smeruje odvolanie, nech počas tridsiatich dní tieto dokumenty vydá bezplatne žiadateľovi; inak bude totiž prípad takéhoto odvolania rozhodnutý aj bez nich tak, ako to bude spravodlivé.

HLAVA 4. O trestnom konaní pri degradácii duchovných z dôvodu ťažkých zločinov.

Pretože sa však niekedy stáva, že trestné činy spáchané cirkevnými osobami sú tak závažné, že [tieto osoby] pre svoju surovosť musia byť zosadené z dosiahnutých svätých svätení a odovzdaní svetskému súdnemu dvoru, vyžaduje sa na to podľa posvätných kánonov istý počet biskupov. Pretože by však bolo ťažké povolať ich všetkých, potrebná spravodlivosť býva odkladaná; a aj keby sa mohli zúčastniť, prerušovali by sa tým ich rezidencie. Preto [posvätná synoda] stanovila a rozhodla:

Biskupovi osobne alebo jeho generálnemu vikárovi *in spiritualibus* nech je dovolené, aby postupoval proti duchovnému s vyššou vysviackou, aj kňazskou, napríklad až k jeho odsúdeniu, ako aj výroku o zosadení, a aby sám mohol prikročiť tiež ku skutočnej a obradnej degradácii z oných svätení a cirkevných hodností v prípadoch, v ktorých sa vyžaduje prítomnosť iných biskupov v počte uvedenom v kánonoch, a to aj bez ich prítomnosti. V tom prípade nech si

priberie ako prísediacich rovnaký počet opátov, majúcich na základe apoštolského privilégia právo nosiť mitru a berlu, pokiaľ sa v obci či diecéze nachádzajú a môžu sa s úžitkom zúčastniť; inak nech si priberie iné osoby ustanovené do vyšších cirkevných úradov, vážené kvôli veku a odporúčania-hodné znalosťou práva.

HLAVA 5. Ak biskup rozhoduje o udelení nejakej milosti alebo oslobodení od trestného činu alebo odpustení trestu, má postupovať v sumárnom konaní.

A pretože sa niekedy stáva, že z vymyslených dôvodov, ktoré sa však zdajú dostatočne vierohodnými, sa niektorí ľudia snažia získať takú milosť, prostredníctvom ktorej sú im buď úplne odpustené alebo zmiernené tresty uložené im spravodlivou prísnosťou biskupov, pričom nemožno trpieť, aby lož, ktorá je Bohu tak odporná, nielen zostala nepotrestaná, ale klamajúcemu tiež prinášala odpustenie iného previnenia, [posvätná synoda] stanovila a rozhodla, ako nasleduje:

biskup sídliaci vo svojom kostole nech osobne ako apoštolský delegát vedie konanie, a to aj sumárne, či vo veci odpustenia nejakého verejného zločinu alebo previnenia, ktoré on sám začal vyšetrovať, alebo vo veci odpustenia trestu, ku ktorému bol od neho páchatel' odsúdený, nedošlo k udeleniu milosti na základe falošnej žiadosti tak, že buď bola zamlčaná pravda alebo uvedená nepravda; a túto milosť, ak bude preukázané, že bola získaná buď uvedením nepravdy alebo zamlčaním pravdy, nech neuznáva.

HLAVA 6. Biskup nech nie je osobne predvolávaný na súd, iba ak kvôli žalobám, ktoré môžu viesť k jeho zosadeniu alebo zbaveniu úradu.

Pretože však býva obvyklé, že biskupovi podriadení, akokoľvek boli potrestaní spravodlivo, napriek tomu ho veľmi nenávidia a ako by im bolo ukrivdené, predhadzujú mu vymyslené zločiny, aby mu, ako len môžu, prichystali nepríjemnosť (takže ten je z obavy z takéhoto trápenia laxný vo vyšetrovaní a trestaní ich

previnenia); preto, aby k veľkej škode svojej aj Cirkvi neopúšťal stádo jemu zverené a nebol nútený k ujme svojej biskupskej hodnosti tráviť čas na cestách, [táto svätá synoda] stanovila a rozhodla:

biskup s výnimkou prípadov, ktoré by mohli viesť k jeho zosadeniu alebo zbaveniu úradu (aj keby proti nemu bolo vedené konanie z úradnej povinnosti, to jest cestou inkvizície, alebo na základe udania alebo na základe obvinenia alebo akokoľvek inak), nemá byť predvolávaný či nútený k osobnej účasti [na súde].

HLAVA 7. Vlastnosti, ktoré musia mať svedkovia svedčiaci proti biskupom.

Na podanie informácie alebo na predloženie indícií alebo čohokoľvek iného v hlavnej veci nech nie sú v trestnej veci proti biskupovi pripustení žiadni svedkovia, iba ak by mali ešte iné osoby ako spolusvedkov a boli dobrého správania, uznávaní a dobrej povesti; a keby svoju výpoveď urobili z nenávisťi, opovážlivosti alebo vášne, nech podliehajú prísny trestom.

HLAVA 8. Závažné záležitosti biskupov nech sú súdené pápežom.

Záležitosti biskupov, v ktorých sa títo pre závažnosť prekladaného zločinu musia dostaviť na súd osobne, nech sú predložené pápežovi a ním s konečnou platnosťou rozhodnuté.

Dekrét o odložení uznesenia o štyroch článkoch o sviatosti Eucharistie a o umožnení voľného priechodu protestantom

Táto svätá synoda, túžiac aby všetky bludy, ktoré sa rozšírili okolo tejto najsvätejšej sviatosti, boli ako bodliaky vykorenené z Pánovho poľa, a dbajúc na spásu všetkých veriacich, každodennými prosbami k všemohúcemu Bohu, za starostlivého pátrania po katolíckej pravde tým, že viedla početné a zásadné rozpravy podľa dôležitosti veci a načúvala stanoviskám vynikajúcich teológov, okrem iných článkov vzťahujúcich sa k tejto sviatosti prerokovala aj tieto:

Či je nevyhnutne nutné k spásu a prikázané Božím zákonom, aby jednotliví kresťania prijímali túto velebnú sviatosť pod oboma spôsobmi? A či prijíma menej ten, ktorý prijíma pod jedným spôsobom, než ten, ktorý prijíma pod oboma? A či chybuje svätá Matka Cirkev, keď necháva prijímať laikov a necelebrujúcich kňazov iba pod spôsobom chleba? A či majú prijímať aj malé deti?

Avšak pretože tí zo vznešenej Nemeckej ríše, ktorí sa nazývajú protestantmi, túžia aby boli vypočutí svätou synodou o týchto článkoch skôr, ako sú definované, a preto požiadali synodu o verejné ubezpečenie, aby mohli prísť sem v bezpečí, bývať v tomto meste, že sem budú môcť bezpečne prísť, prebývať v tomto meste a slobodne pred synodou hovoriť a navrhovať, čo budú chcieť, a potom, až budú chcieť, že budú môcť odísť, preto svätá synoda, hoci ich príchod s veľkou túžbou očakávala po niekoľko mesiacov už pred tým, napriek tomu ako zbožná matka, ktorá v bolestiach rodí svoje deti, prenáramne túži a usiluje o to, aby medzi tými, ktorí sa honosia Kristovým menom, neboli žiadne rozkoly, ale aby tak ako veria a uznávajú toho istého Boha a vykupiteľa, tiež rovnako hovorili, rovnako verili a rovnako zmýšľali, dôveruje v Božie milosrdenstvo a dúfa, že budú navrátení k spasiteľnej svornosti v jednej viere, nádeji a láske. Preto im v tejto veci [svätá synoda] vyhovuje a vydáva a poskytuje im, nakoľko na nej je, požadovanú bezpečnosť a

verejné ubezpečenie, ktoré oni nazývajú „voľným priechodom“ s nižšie uvedeným obsahom. Kvôli nim tiež odkladá rozhodnutie o oných článkoch na druhé zasadnutie, ktoré ohlásila na sviatok Obrátenia svätého Pavla 25. dňa mesiaca januára budúceho roku, aby sa jej mohli pohodlne zúčastniť.

Mimo to rozhodla, aby sa na tom istom zasadnutí jednalo o omšovej obete pre tesnú súvislosť oboch vecí. Medzitým na ďalšom zasadnutí má byť rokované o sviatostiach pokánia a posledného pomazania, pričom rozhodla, že sa to bude konať na sviatok svätej Kataríny 25. novembra, a súčasne že sa na oboch zasadnutiach bude pokračovať v rokovaníach cirkevnej reformy.

Voľný priechod daný protestantom

Posvätná generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva apoštolského legáta a nuncia, všetkým aj jednotlivým tak cirkevným alebo svetským osobám v celom Nemecku, nech sú ktoréhokolvek stupňa, stavu, povolania alebo postavenia, ktorí by chceli pristúpiť k tomuto všeobecnému a generálnemu koncilu, priznáva a udeľuje právo, nakoľko je na tejto svätej synode, aby sa so všetkou slobodou prednášali, predkladali a prejednávali veci, ktoré majú byť na tejto synode prerokované a aby bezpečne prišli, aby na nej zotrvali a prebývali, a aby články, ktoré uznajú za vhodné, ako písomne, tak ústne navrhovali a s Otcami alebo s tými, ktorí k tomu budú touto svätou synodou vybraní, prejednávali, a bez akýchkoľvek predsudkov či hanenia o nich rozprávali. A aby smeli a mohli odísť, kedykoľvek budú chcieť, dáva im tiež svätá synoda, nakoľko je na nej, verejné ubezpečenie, ktoré oni nazývajú slobodným priechodom, so všetkými aj jednotlivými klauzulami a nevyhnutnými a vhodnými dekrétmi, aj keby mali byť vyjadrené špeciálne, a nie len všeobecnými slovami.

Okrem toho sa svätej synode zapáčilo, aby im, ak by si tak želali za účelom svojej väčšej slobody a bezpečnosti, boli vybraní istí sudcovia, pre nimi [už] spáchané, alebo aj v budúcnosti

spáchané previnenia, ktorých by si ustanovili a ktorí k nim budú benevolentní, akokoľvek by ich previnenia boli závažné a páchli bludmi.

14. zasadnutie

ktoré je štvrtým za pápeža Julia III., konané 25. dňa mesiaca novembra 1551

UČENIE O SVIATOSTI POKÁNIA A POSLEDNÉHO POMAZANIA

V dôsledku vnútorného súvisu musela posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu svätom zhromaždená za predsedníctva legáta svätého apoštolského stolca a nunciiov, už v dekréte o ospravedlivení nevyhnutne uvádzať aj mnohé o sviatosti pokánia. Avšak v dnešnej dobe sa bludy o tejto sviatosti natoľko rozmnožili, že pre všeobecný prospech bude bez nemalého významu, ak bude o nej predložená presnejšia a úplnejšia definícia, v ktorej by po dokázaní a odmietnutí všetkých omylov za pomoci Duchu Svätého bola katolícka pravda jasná a zreteľná. A túto pravdu predkladá tento svätý koncil všetkým kresťanom, aby ju večne zachovávali.

HLAVA 1. Nevyhnutnosť a ustanovenie sviatosti pokánia

Keby u všetkých znovuzrodených vd'ačnosť voči Bohu bola taká veľká, že by si vytrvalo chránili spravodlivosť prijatú v krste z jeho dobrodenia a milosti, na odpustenie hriechov by okrem samého krstu nebolo potrebné ustanoviť inú sviatosť. Keďže však Boh, bohatý na milosrdenstvo (Ef 2, 4), vie, z čoho sme stvorení (Ž 102, 14), udelil prostriedok života na život aj tým, čo sa neskôr vrhli do otroctva hriechu a do moci diabla, totiž sviatosť pokánia, prostredníctvom ktorej sa padnutým po krste aplikuje dobrodenie Kristovej smrti.

Pokánie bolo síce pre všetkých ľudí, čo sa poškvrnili nejakým hriechom, v každom čase potrebné, aby dosiahli milosť a spravodlivosť, a to aj tým, čo si želali byť obmytí sviatosťou krstu, aby odložili svoju zvrátenosť a zadostučinili za ňu a sprotivili si ťažkú urážku Boha nenávisťou voči hriechu a nábožnou bolesťou srdca. Preto prorok hovorí: „Obráťte sa a

odvráťte sa od všetkých vašich neprávostí a vaša nepravosť vám nebude na záhubu.“ (Kz 18, 30) A Pán tiež povedal: „Ak nebudete robiť pokánie, všetci podobne zahyniete.“ (Lk 13, 3) A prvý spomedzi apoštolov Peter odporúčal hriešnikom, ktorí sa krstom chceli stať kresťanmi, pokánie: „Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť.“ (Sk 2, 38)

Avšak pred príchodom Krista pokánie nebolo sviatosťou a ani po jeho príchode nie je ňou pre nikoho pred krstom. Pán však ustanovil sviatosť pokánia predovšetkým vtedy, keď po svojom vzkriesení dýchol na apoštolov a povedal: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“ (Jn 20, 22-23) Že týmto nápadným konaním a týmito jasnými slovami bola apoštolom a ich zákonným nástupcom udelená moc hriechy odpúšťať a zadržiavať, na zmierenie veriacich, ktorí po krste upadli, je súhlasný názor všetkých Otcov. A katolícka Cirkev novaciánov, ktorí kedysi tvrdošijne popierali moc odpúšťať, plným právom vyobcovala a zavrhla ako heretikov.

Preto táto svätá synoda schvaľuje a osvojuje si najpravdivejší zmysel týchto Pánových slov a odsudzuje vymyslené výklady tých, čo tieto slová falošne prekrúcajú na moc hlásať Božie slovo a ohlasovať Kristovo evanjelium, čo je však proti ustanoveniu tejto sviatosti.

HLAVA 2. Rozdiel medzi sviatosťou pokánia a krstom

Okrem toho sa táto sviatosť odlišuje zjavne v mnohom ohľade od krstu, lebo odhliadnuc od toho, že je ona čo do matérie a formy, ktoré tvoria podstatu nejakej sviatosti, celkom odlišná, predsa je isté, že vysluhovateľ krstu nemusí byť sudcom, pretože Cirkev nevykonáva súd nad nikým, kto predtým do nej nevstúpil bránou krstu. „Ved' prečo by som mal súdiť tých, čo sú mimo?“ (1 Kor 5, 12) Inak je to s domácimi viery, ktorých Kristus Pán kúpeľom krstu urobil údmi svojho tela (porov. 1 Kor

12, 13). Tí, čo sa potom poškrvnili nejakým previnením, podľa jeho vôle sa nemajú očistiť opakovaním krstu, pretože to nie je v katolíckej Cirkvi vôbec dovolené, lež chcel, aby vinníci prišli pred tento tribunál, aby sa mohli podrobiť výrokom kňazov nielen raz, ale zakaždým, keď sa od svojich spáchaných hriechov s ľútosťou utiekajú k tomuto tribunálu.

Ďalej, ovocie pokánia je iné ako ovocie krstu, lebo v krste si obliekame Krista (Gal 3, 27) a stávame sa v ňom celkom novým stvorením, keďže dostávame plné a dokonalé odpustenie všetkých hriechov. K tejto novosti a dokonalosti však prostredníctvom sviatosti pokánia nemôžeme nijako dôjsť bez mnohých slz a úsilia z našej strany, ako to vyžaduje Božia spravodlivosť, takže svätí Otcovia právom volajú pokánie akýmsi „namáhavým krstom.“¹³ Táto sviatosť pokánia je pre tých, čo po krste upadli, na spásu nevyhnutná, ako je nevyhnutný krst pre tých, čo nie sú znovuzrodení.

HLAVA 3. Zložky a ovocie tejto sviatosti

Posvätný koncil ďalej učí, že forma sviatosti pokánia, v ktorej predovšetkým spočíva jej sila, sa nachádza v týchto slovách vysluhovateľa: „Ja ťa rozhrešujem...“ K týmto slovám sa síce podľa zvyklosti svätej Cirkvi chvályhodne pridávajú niektoré modlitby, ktoré však nijako nepatria k podstate formy, a na vlastné vysluhovanie sviatosti nie sú potrebné.

Kvázi materiálom tejto sviatosti sú úkony samého kajúcnika, totiž ľútosť, vyznanie a zadosťučinenie. Keďže z Božieho ustanovenia sa u kajúcnika vyžadujú na celosť sviatosti a na úplné a dokonalé odpustenie hriechov, nazývajú sa zložkami pokánia. Čo sa týka sily a účinku tejto sviatosti, jej obsahom a ovocím je zmierenie s Bohom, ktoré u bohabojných ľudí, s nábožnosťou prijímajúcich túto sviatosť, je zvyčajne spojené s upokojením a radosťou svedomia a s hlbokou duševnou

¹³ Gregor Naziánsky

útechou. To učí posvätný koncil o zložkách a účinku tejto sviatosti, pričom súčasne odsudzuje mienku tých, čo tvrdia, že zložkami pokánia je strach, ktorý otriasa svedomím, a viera.

HLAVA 4. Lútosť

Lútosť, ktorá medzi uvedenými úkonmi kajúcnika zaujíma prvé miesto, je bolesť duše a odvrátenie sa od spáchaného hriechu s predsavzatím viac už nehrešiť. Toto duševné naladenie lútosť bolo na dosiahnutie odpustenia hriechov potrebné vždy, a u človeka, ktorý po krste upadol, je natoľko prípravou na odpustenie hriechov, nakoľko je spojené s dôverou v Božie milosrdenstvo a s predsavzatím urobiť ostatné, čo sa vyžaduje pre náležité prijatie tejto sviatosti. A tak posvätná synoda vyhlasuje, že táto lútosť obsahuje nielen odvrátenie sa od hriechu a predsavzatie i začatie nového života, ale aj odpor voči predchádzajúcemu životu podľa Pánovho výroku: „Odvrhnite od seba všetky svoje hriechy, ktorých ste sa dopustili, a utvorte si nové srdce a nového ducha.“ (Ez 18, 31) A kto si uváži medzi inými tieto výkriky svätých: „Proti tebe samému som sa prehrešil a urobil som, čo bolo zlé pred tebou“ (Ž 50, 6); „Už ma vyčerpalo vzlykáme, lôžko mi noc čo noc vlhne od plaču“ (Ž 6, 7); „V trpkosti svojej duše si pred tebou uvážim všetky svoje roky“ (Iz 30, 15; *Vulg.*), ľahko pochopí, že pramena z akejsi hlbokkej nenávisti voči minulému životu a z odporu voči hriechom.

Ďalej učí: Hoci táto lútosť silou lásky môže byť niekedy dokonalá a môže človeka zmieriť s Bohom skôr, ako vskutku prijme túto sviatosť, predsa lútosť samej bez predsavzatia, ktoré je v nej zahrnuté, totiž prijať sviatosť, vlastné zmierenie nemožno pripísať.

Ohľadom nedokonalejšej lútosť, ktorá sa volá atrícia (*atritio*), vyhlasuje: pretože zväčša vychádza z uvažovania o odpornosti hriechu alebo zo strachu pred pekelnými a inými trestami, ak len vylučuje vôľu na hriech a je spojená s nádejou na odpustenie,

nerobí z človeka pokrytca a ešte väčšieho hriešnika, ale je aj Božím darom a podnetom Ducha Svätého; neprebýva síce ešte v duši, ale ju iba pobáda, s jeho pomocou si však hriešnik pripravuje cestu k spravodlivosti. A hoci nedokonalá ľútosť sama osebe nemôže priviesť hriešnika k ospravedliveniu, predsa ho disponuje, aby vo sviatosti pokánia dosiahol Božiu milosť. Pretože Ninivčania, otrasení na svoj ošoh týmto strachom, na hrôzyplné kázanie Jonášovo konali pokánie a dosiahli od Pána milosrdenstvo. Preto katolíckych spisovateľov falošne osočujú z učenia, že sviatosť pokánia udeľuje milosť bez akéhokoľvek dobrého hnutia tým, čo ju prijímajú, čo však Božia Cirkev nikdy neučila a ani si to nemyslela. Falošné je však aj to učenie, že ľútosť je vynútená a prinútená, nie slobodná a chcená.

HLAVA 5. Vyznanie

Z vysvetleného ustanovenia sviatosti pokánia celá Cirkev vždy odvodzovala, že Pán ustanovil aj úplné vyznanie hriechov. Toto vyznanie je pre všetkých, čo po krste upadli, podľa Božieho práva nevyhnutné, pretože náš Pán Ježiš Kristus pred svojím nanebovstúpením zanechal kňazov ako svojich vlastných zástupcov, ako predstavených a sudcov, ktorým musia byť prednesené všetky smrteľné hriechy, ktorých sa veriaci v Krista dopustili, a tak kňazi mocou kľúčov vynášajú rozsudok odpustenia alebo zadržania. Je totiž zrejmé, že kňazi by bez poznania skutkového stavu nemohli vykonávať súd a pri ukladaní trestov by ani nemohli zachovať správnu mieru, ak by sa im hriechy vyjavovali iba všeobecne a nie jednotlivo a osobitne. Z toho vyplýva, že kajúcnici musia v spovedi uviesť všetky smrteľné hriechy, ktorých sú si vedomí po starostlivom sebaspytovaní, aj keby to boli akokoľvek tajné hriechy a spáchané iba proti dvom posledným prikázaniam Desatora, veď dušu neraz viac zraňujú a sú nebezpečnejšie ako tie hriechy, ktoré sa dejú celkom verejne. Zo všedných hriechov, ktoré nás z Božej milosti nevyklúčujú a do ktorých upadáme častejšie, sa síce možno správne a užitočne a bez akejkol'vek prezumpcie

spovedať, čo dokazuje prax nábožných ľudí, no možno ich bez viny zamlčať a odčiniť mnohými inými prostriedkami.

Avšak pretože všetky smrteľné hriechy, aj tie, ktoré boli spáchané mysl'ou, robia z ľudí synov hnevu a Božích nepriateľov, je nevyhnutné hľadať tiež odpustenie ich všetkých od Boha otvoreným a úprimným vyznaním. Preto keď sa kresťania snažia vyznať všetky hriechy, na ktoré si spomínajú, bez akejkoľvek pochybnosti všetky predkladajú k odpusteniu Božiemu milosrdenstvu. Avšak tí, ktorí robia niečo iné a vedome niektoré zatajujú, nepredkladajú Božej добрote prostredníctvom kňaza k odpusteniu nič. Ak sa totiž chorý hanbí odkryť pred lekárom svoju ranu, lekárska veda nemôže uzdraviť to, čo jej zostane skryté.

Z toho tiež vyplýva, že pri vyznaní treba uviesť aj tie okolnosti, ktoré menia druh hriechu, pretože bez toho nie je ani kajúcnikom možné samotné hriechy úplne vyložiť ani sudcom ich spoznať; a nie je možné, aby správne posúdili závažnosť hriechov a uložili za ne kajúcnikom potrebné pokánie. Preto je nerozumné učiť, že tieto okolnosti sú vymyslené záhalčivým ľuďmi, alebo že je potrebné vyznávať iba jedinou okolnosť, totiž že som zhrešil proti blížnemu.

Avšak aj to je bezbožnosťou, keď sa hovorí, že takto predpísané vyznanie je nemožné alebo že je mučením svedomia. Je totiž známe, že od kajúcnikov sa v Cirkvi nevyžaduje nič iné než to, aby potom, keď čo najstarostlivejšie skúmali seba aj všetky záhyby a kúty svojho svedomia, vyznali ony hriechy, na ktoré si spomenú, že nimi smrteľne urazili svojho Pána a Boha. Avšak pokiaľ ide o ostatné hriechy, ktoré starostlivo premýšľajúceho nenapadnú, má sa za to, že sú celkovo zahrnuté do vyznania. Preto popravde hovoríme s prorokom: „Očisť ma, Pane, od mojich skrytých hriechov.“ Obtiažnosť takéhoto vyznania a úprimné odkrývanie hriechov by sa mohli zdať tvrdými, keby neboli uľahčené tak mnohými a tak veľkými dobrami a útechami, ktorých sa v rozhrešení celkom iste dostáva všetkým,

ktorí hodným spôsobom k tejto sviatosti pristupujú. Pokiaľ ide o tajný spôsob vyznania, a to jedine pred kňazom: Kristus síce nezakázal, aby niekto na odvetu za svoje neprávosti a s cieľom vlastného poníženia, ako pre výstrahu druhým, tak pre nápravu pohoršenia Cirkvi, nemohol svoje hriechy vyznať verejne; avšak nie je Božími prikázaniami ustanovené a nebolo by ani dost' radno stanoviť zákonom ľudským, aby previnenia, predovšetkým súkromné, boli odhaľované verejným vyznaním. Preto keď presvätí a veľmi starí Otcovia s jasným a jednomyselným súhlasom vždy odporúčali tajné sviatostné vyznanie, ako ho svätá Cirkev od počiatku používala a ešte doposiaľ užíva, otvorene sa zavrhuje prázdne ohováranie tých, ktorí by sa nehanbili učiť, že toto tajné vyznanie nemá nič spoločné s Božím prikázaním a je výmyslom ľudským a svoj počiatok vzalo od Otcov zhromaždených na lateránskom koncile. Cirkev totiž na lateránskom koncile nestanovila, že sa majú veriaci spovedať preto, aby si boli vedomí, že to je potrebné a stanovené Božím právom, ale preto, aby prikázanie spovedať sa bolo všetkými aj jednotlivými veriacimi, ktorí dosiahli rozlišovacieho veku, aspoň raz za rok splnené. Preto je tiež v celej Cirkvi s obrovským úžitkom pre duše veriacich zachovávaný onen spasiteľný obyčaj spovedať sa v onej posvätnéj a veľmi príhodnej pôstnej dobe; a tento obyčaj táto svätá synoda úplne schvaľuje a prijíma ho ako zbožný a po zásluže hodný zachovávanania.

HLAVA 6. Vysluhovateľ tejto sviatosti a rozhrešenie

V súvislosti s vysluhovateľom tejto sviatosti posvätná synoda vyhlasuje, že sú falošné a pravde evanjelia celkom protirečiace všetky učenia, ktoré zhubne rozširujú službu kľúčov na všetkých iných ľuďoch, a ktoré sa domnievajú, že Pánove slová „Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi“ (Mt 18, 18) a „Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú mu zadržané“ (Jn 20, 23) boli v protiklade k ustanoveniu tejto sviatosti povedané všetkým veriacim v Krista bez rozdielu, takže moc odpúšťať

hriechy by mal mať každý: verejné uložené verejným pokarhaním, keď pokarhaný uposlúchne, tajné - dobrovoľným vyznaním komukol'vek. Takisto posvätná synoda učí, že aj kňazi nachádzajúci sa v smrteľnom hriechu silou Ducha Svätého, ktorý im bol daný pri vysviacke, ako služobníci Krista vykonávajú funkciu odpúšťania hriechov, a že nesprávne myslia tí, čo zlým kňazom túto moc odopierajú.

A hoci rozhrešenie prostredníctvom kňaza znamená udelenie cudzieho dobrodenia, predsa ono nie je holou službou či pre ohlasovanie evanjelia alebo pre vyhlásenie už uskutočneného odpustenia hriechov, ale deje sa na spôsob súdneho úkonu, v ktorom kňaz ako sudca vyhlasuje rozsudok. Preto kajúcnik nemá byť príliš domýšľavý na svoju vlastnú vieru a nemá sa domnievať, že je iba pre svoju vieru a pred Bohom naozaj rozhrešený, a to aj vtedy, keby nemal ľútosť, alebo u kňaza by chýbal úmysel konať vážne a dať naozaj rozhrešenie. Bez pokánia by totiž viera nespôsobila nijaké odpustenie hriechov, a príliš nedbanlivo by sa staral o svoju spásu ten, kto by zistil, že kňaz mu dáva rozhrešenie zo žartu, a nevyhľadal by starostlivo takého kňaza, čo by konal vážne.

HLAVA 7. Zadržanie prípadov

Pretože povaha a dôvod súdneho konania vyžaduje, aby rozsudok bol vynesенý len voči podriadeným, panovalo v Božej Cirkvi vždy presvedčenie (a táto synoda ich ako absolútne pravdivé potvrdzuje), že nemá mať žiadnu platnosť také rozhrešenie, ktoré kňaz predniesol voči tomu, voči ktorému nemá riadnu alebo prenesenú právomoc. Naším presvätým Otcom sa potom zdalo, že veľmi prináleží k disciplíne kresťanského ľudu, aby niektoré hrubé a ťažké zločiny neboli rozhrešované od ktorýchkoľvek, ale len od najvyšších kňazov. Preto Najvyšší veľkňazi mohli právom v dôsledku vrcholnej moci, ktorá im bola odovzdaná nad celou Cirkvou, vyhradiť svojmu zvláštnemu súdu niektoré závažnejšie druhy zločinov.

A nemožno pochybovať, že keď všetko, čo je od Boha, je usporiadané, že to isté musí byť dovolené všetkým biskupom, každému v jeho diecéze, k podpore vzrastu, nie úpadku, a to pre moc odovzdanú im nad ostatnými nižšími kňazmi, predovšetkým pokiaľ ide o záležitosti, s ktorými je spojený trest exkomunikácie. A že tieto rezervácie deliktov, tak ako je to v súlade s Božou mocou, nemajú účinky len vo vonkajšej obci, ale aj pred Bohom.

Aby však niekto kvôli takej rezervácii naveky nezahynul, vždy sa v tej istej Cirkvi s láskou zachovávalo, že pre prípad smrti žiadna rezervácia neplatí. A preto všetci kňazi môžu ktorýchkoľvek kajúcnikov rozhrešovať od akýchkoľvek hriechov a cenzúr. Mimo tento prípad, keď kňazi v rezervovaných prípadoch nemôžu robiť nič, nech sa aspoň snažia presvedčiť kajúcnikov, aby sa s prosbou o dobrodenie rozhrešenia obrátili na predstavených a riadne ustanovených sudcov.

HLAVA 8. Nevyhnutnosť a ovocie zadosťučinenia

Napokon, čo sa týka zadosťučinenia, ktoré na jednej strane naši Otcovia kresťanskému ľudu stále odporúčali, na druhej strane zas je spomedzi všetkých zložiek pokánia, najmä v našej dobe, napádané pod zámienkou nábožnosti od tých, čo nosia výzor nábožnosti, jej silu však popreli (porov. 2 Tim 3, 5), posvätný koncil vyhlasuje: Je celkom falošné a protirečiacie Božiemu slovu, že Pán vinu nikdy neodpúšťal tak, že by pritom nebol odpustený aj celý trest. Vo Svätom písme sa totiž nachádzajú jasné a známe príklady, ktoré – okrem Božej Tradície – tento omyl celkom zjavne vyvracajú.

Zdá sa, že aj dôvod Božej spravodlivosti vyžaduje, aby inak boli prijatí do jeho milosti tí, čo pred krstom z nevedomosti zhrešili, a inak tí, čo už raz boli vyslobodení z otroctva hriechu a démona a prijali dar Ducha Svätého, a predsa sa nebáli vedome ničiť Boží chrám (porov. 1 Kor 3, 17) a zarmucovať Ducha Svätého (porov. Ef 4, 30). Zodpovedá to aj Božej добрôte, aby nám hriechy neboli

odpúšťané bez akéhokoľvek zadostučinenia, lebo takto by sme dospeli k tomu, že by sme hriechy brali na ľahkú váhu, páchali by sme nespravodlivosť a tupili Ducha Svätého (porov. Hebr 10, 29), upadali by sme do ťažších a hromadili si hnev na deň hnevu (porov. Rim 2, 5; Jak 5, 3). Tieto zadostučiniace tresty bezpochyby veľmi odvracajú od hriechu a kladú akoby uzdu kajúcnikom a spôsobujú, že sa v budúcnosti stávajú opatrnejší a bedlivejší; liečia aj rezíduá hriechov, a hriešne zlým životom nadobudnuté náklonnosti odstraňujú protikladnými cnosťami. A Cirkev Božia nikdy nepoznala istejšiu cestu na odvrátenie hroziaceho Božieho trestu, ako keď ľudia praktizovali tieto skutky pokánia s opravdivou bolesťou duše.

K tomu pristupuje: keď zadostučinením trpíme za hriechy, pripodobňujeme sa Ježišovi Kristovi, ktorý zadostučinil za naše hriechy a od ktorého pochádza všetka naša schopnosť (porov. 2 Kor 3, 5); dostávame tým celkom istý závdavok, že ak s ním trpíme, s ním budeme aj oslávení (porov. Rim 8, 17). Ved' zadostučinenie, ktoré vykonávame za naše hriechy, nie je naše v tom zmysle, že by nebolo vykonané skrze Ježiša Krista; my sami, odkázaní totiž na seba samých, nemôžeme nič; keď však ten, čo nás posilňuje, s nami spolupôsobí, vtedy môžeme všetko (porov. Flp 4, 13). A tak človek nemá nič, čím by sa chválil, ale celá naša chvála je v Kristovi, v ktorom žijeme, v ktorom sa hýbeme, v ktorom tak zadostučiníme, že prinášame ovocie hodné pokánia, ktoré má z neho silu, ktoré je ním obetované Otcovi a Otec ho skrze neho prijíma.

Preto by mali kňazi Pána, nakoľko im duch a múdrosť vnuknú, ukladať spasiteľné a primerané zadostučinenie podľa závažnosti hriechu a schopností kajúcnikov, aby sa tak nestali účastnými cudzích hriechov, ak by privierali oči nad hriechmi a s kajúcnikmi jednali s prílišnou blahovôľou, ukladajúc za ťažké hriechy ľahké skutky.

Nech ale majú pred očami, že zadostučinenie, ktoré ukladajú, neslúži len k ochrane nového života a ako liek na choroby, ale aj na potrestanie a pokarhanie minulých hriechov; lebo už starí

Otcovia aj veria aj učia, že kňazské kľúče neboli udelené len na rozväzovanie, ale aj na zväzovanie. Avšak kvôli tomu sa nedomnievali, že sviatosť pokánia by bola súdom hnevu alebo trestov; tak ako nikto z katolíkov nikdy nepociťoval, že by takéto naše zadost'účinenia zatemňovali alebo nejakým spôsobom zmenšovali účinnosť zásluh a zadost'účinenie nášho Pána Ježiša Krista. Čo keď novátori nechcú pochopiť, učia, že najlepším pokáním je nový život, aby tak odňali akúkoľvek účinnosť a užitočnosť zadost'účinenia.

HLAVA 9. Skutky zadost'účinenia

Mimo to [svätá synoda] učí, že Božia štedrosť je tak nesmierna, že môžeme Bohu Otcovi skrze Krista Ježiša podať zadost'účinenie nielen keď dobrovoľne prijímame tresty za svoje hriechy alebo pokánie uložené podľa úvahy kňaza s ohľadom na závažnosť hriechu, ale tiež, a to je najväčší dôkaz lásky, keď trpezlivo znášame časné trápenia, ktoré na nás Boh zosiela.

UČENIE O SVIATOSTI POSLEDNÉHO POMAZANIA

Posvätná synoda zastávala názor, aby sa k predchádzajúcemu učeniu o pokání pripojilo to, čo nasleduje o sviatosti posledného pomazania, ktoré podľa učenia Otcov nie je len zavŕšením pokánia, ale celého kresťanského života, ktorý musí byť ustavičným pokáním. A tak najprv vyhlasuje a učí o jej ustanovení: náš najláskavejší Vykupiteľ chcel, aby jeho služobníci boli vždy vystrojení spásnymi prostriedkami proti všetkým zbraniam všetkých nepriateľov. A tak v iných sviatostiach pripravil silnú pomoc, ktorou sa kresťania môžu v živote uchrániť v bezúhonnosti od každej ťažkej ujmy na duši. Záver života však vyzbrojil sviatosťou pomazania akoby mocným valom. Hoci náš nepriateľ počas celého života vyhľadáva a využíva príležitosti, aby akokoľvek mohol pohltiť naše duše (porov. 1 Pt 5, 8), niet však nijakej inej chvíle, v ktorej by viac napínal všetko chytráctvo a silu, aby nás skazil načisto, ba nás, keby sa mu to podarilo, aj odvrátil od dôvery voči Božiemu milosrdenstvu, ako keď vidí, že sa blíži koniec nášho života.

HLAVA 1. Ustanovenie sviatosti posledného pomazania

Toto posvätné pomazanie chorých skutočne a vlastne ako sviatosť Novej zmluvy ustanovil Ježiš Kristus, náš Pán. U Marka (Mk 6, 13) je naznačené, cez apoštola Jakuba však, brata Pánovho, bolo veriacim odporúčané a ohlásené. Hovorí: Je niekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi a nech sa nad ním modlia a mažú ho olejom v Pánovom mene. Modlitba s vierou uzdraví chorého a Pán mu uľaví; a ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu.“ (Jak 5, 14 a nasl.) Podľa apoštolskej tradície, ktorú prevzala Cirkev, týmito slovami učí o materii, forme, vlastnom vysluhovateľovi a účinku tejto spásnej sviatosti. Cirkev ako materiu chápala biskupom posvätený olej. Mazanie totiž veľmi vhodne predstavuje milosť Ducha Svätého,

ktorou je duša chorého neviditeľne pomazaná. Ako formu chápala slová: „Týmto pomazaním...“ atď.

HLAVA 2. Účinok tejto sviatosti

Obsah a účinok tejto sviatosti sa vysvetľuje týmito slovami: „Modlitba s vierou uzdraví chorého a Pán mu ul'aví; a ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu.“ Obsahom [sviatosti] je totiž táto milosť Ducha Svätého, ktorého pomazanie odstraňuje previnenia, ak nejaké treba odstrániť, ako aj rezíduá hriechov, a duši chorého ul'avuje a posilňuje ju tým, že v chorom prebúdza hlbokú dôveru v Božie milosrdenstvo, čím ho dvíha, a tak ťarchy a bolesti choroby ľahšie znáša a ľahšie odporuje pokušeniam démona, číhajúceho na jeho päť (porov. Gn 3, 15), a často, keď to vyžaduje spása duše, dosahuje sa aj telesné uzdravenie.

HLAVA 3. Vysluhovateľ tejto sviatosti a čas, kedy sa má vysluhovať

Čo sa potom týka predpisov ohľadom toho, kto má prijať a kto udeľovať túto sviatosť, bez nejasností to vyplýva tiež z predchádzajúcich slov. Lebo tam sa ukazuje, že vlastnými služobníkmi tejto sviatosti sú „starší“ Cirkvi; a týmto názvom sú na tom mieste označovaní nie tí, ktorí sú vekom starší alebo váženejší v ľude, ale buď biskupi, alebo od nich kňazským svätením skrze vkladanie rúk ordinovaní kňazi .

Prehlasuje sa tiež, že táto sviatosť sa má udeľovať chorým, predovšetkým potom tým, ktorí ochorejú tak nebezpečne, že sa zdá, že sú na konci svojho života; preto sa táto sviatosť nazýva tiež sviatosťou odchádzajúcich. Ak sa chorí po prijatí tohto pomazania uzdravia, môžu byť opätovne posilnení podporou tejto sviatosti, keď upadnú do iného podobného nebezpečenstva života.

Preto zo žiadneho dôvodu nemá byť poskytnuté vypočutie tým, ktorí v rozpore s tak otvorenou a jasnou náukou apoštola Jakuba

učia tézu, že toto pomazanie je buď ľudským výmyslom alebo obradom prevzatým od Otcov, a že nie je prikázané Bohom či nemá v sebe príslub milosti; a tiež tým, ktorí tvrdia, že [táto sviatosť] už pominula, akoby bola určená na milosti uzdravovania len v prvotnej Cirkvi, a tým, ktorí hovoria, že obrad a obyčaj, ktorý Svätá rímska Cirkev pri udeľovaní tejto sviatosti zachováva, odporuje učeniu apoštola Jakuba, a preto ich treba zmeniť, a konečne tým, ktorí tvrdia, že týmto posledným pomazaním môžu veriaci bez hriechu pohrdáť: to všetko úplne zjavne odporuje jasným slovám tohto apoštola.

Lebo popravde rímska Cirkev, Matka a učiteľka všetkých ostatných [cirkví], nezachováva pri tomto udeľovaní pomazanie vo veci toho, čo tvorí podstatu tejto sviatosti, nič iné než to, čo predpísal blažený Jakub. Preto pohrdanie takouto sviatosťou by sa nemohlo zaobísť bez nesmierneho hriechu a urážky samého Ducha Svätého.

A to je to, čo táto svätá všeobecná synoda vyznáva, učí a všetkým kresťanom predkladá veriť a zachovávať vo veci sviatosti pokánia a posledného pomazania. Vyhlasuje potom nasledujúce kánony a žiada, aby boli bez porušenia zachovávané; a tých ktorí by tvrdili opak, navždy zavrhuje a exkomunikuje.

KÁNONY O SVIATOSTI POKÁNIA

Kánon 1.

Kto hovorí, že v katolíckej Cirkvi nie je pokánie opravdivo a vlastne sviatosťou založenou Kristom, naším Pánom, aby sa veriaci, kedykoľvek po krste upadnú do hriechu, zmierili s Bohom, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto ohľadom sviatostí robí zmätok a hovorí, že sám krst je sviatosťou pokánia, ako keby tieto dve sviatosti neboli odlišné, a že preto pokánie nemožno právom nazývať „druhou záchrannou doskou po strokotaní“, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že slová Pána a Spasiteľa „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20, 22) nemajú sa chápať ako moc hriechy vo sviatosti pokánia odpustiť a zadržať, ako to katolícka Cirkev od začiatku vždy chápala; kto ich však prekrúca proti ustanoveniu tejto sviatosti na oprávnenie hlásať evanjelium, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto popiera, že k úplnému odpusteniu hriechov sa vyžadujú tri úkony u kajúcnika, ktoré tvoria kvázi-matériu sviatosti pokánia, totiž ľútosť, vyznanie a zadostučinenie, ktoré sa nazývajú tri zložky pokánia, alebo kto hovorí, že sú iba dve zložky pokánia, totiž po spoznaní hriechu vzbudený strach vo svedomí a viera, čerpaná z evanjelia alebo z rozhrešenia, ktorou človek verí, že sa mu skrze Krista odpúšťajú hriechy, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že ľútosť, ktorá sa pripravuje spytovaním, zvažovaním hriechov a odvrátením sa od hriechov, keď sa ňou totiž niekto v horkosti svojho srdca zamyslí nad svojimi rokmi a uváži si ťarchu, množstvo, ošklivosť svojich hriechov, stratu

večnej blaženosti a získanie večného zotratenia, a spojí to s predsavzatím začať lepší život, — že taká ľútosť nie je pravá a užitočná bolesť duše, že nepripravuje na milosť, ale robí z človeka pokrytca a väčšieho hriešnika, a napokon že je to vynútená bolesť, nie slobodná a dobrovoľná, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto popiera, že sviatostné vyznanie bolo ustanovené alebo na spásu potrebné z Božieho práva, alebo kto hovorí, že spôsob tajného vyznávania hriechov jedine kňazovi, ktorý katolícka Cirkev od začiatku vždy zachovávala, nezodpovedá ustanoveniu a príkazu Kristovmu, a že je to ľudský výmysel, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že na odpustenie hriechov nie je podľa Božieho práva nevyhnutné vyznať sa vo sviatosti pokánia zo všetkých smrteľných hriechov jednotlivo, na ktoré sa človek po patričnom a starostlivom uvažovaní pamätá, a to aj z tajných a tých, ktoré sú proti dvom posledným prikázaniam Desatora, ako aj z okolností, ktoré menia druh hriechov; ale že také vyznanie je užitočné iba na formovanie a upokojenie kajúcnika a že sa kedysi praktizovalo iba na uloženie kanonického zadost'učinenia; alebo kto hovorí, že tí, čo sa usilujú vyspovedať sa zo všetkých hriechov, nechcú nič prenechať Božiemu milosrdenstvu na odpustenie; alebo napokon že nie je dovolené spovedať sa zo všedných hriechov, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že vyznanie všetkých hriechov, ako sa to zachovávalo v Cirkvi, je nemožné a je ľudskou tradíciou, ktorú majú nábožní ľudia odstrániť; alebo že nie všetci veriaci oboch pohlaví sú podľa ustanovenia latinskej Cirkvi povinní sa raz do roka z hriechov vyznať a že preto treba radiť veriacim, aby sa nespovedali v čase Veľkého pôstu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že sviatostné rozhrešenie kňazov nie je sudcovským úkonom, ale holým služobným úkonom na vyhlásenie a vysvetlenie, že spovedajúcemu sa sú odpustené hriechy, nech však len verí, že je rozhrešený, aj keď kňaz nie vážne, ale zo žartu dáva rozhrešenie; alebo kto hovorí, že vyznanie kajúcnika sa nevyžaduje na to, aby ho kňaz mohol rozhrešiť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 10.

Kto hovorí, že kňazi, čo sa nachádzajú v smrteľnom hriechu, nemajú moc zväzovať a rozväzovať; alebo že nielen kňazi sú vysluhovateľmi rozhrešenia, ale že všetkým a každému jednému veriacemu bolo povedané „Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi“ (Mt 18, 18) a „Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20, 23), takže účinnosťou týchto slov môže od hriechov rozhrešiť ktokoľvek, od verejných iba napomenutím, keď napomenutý uposlúchne, od tajných však dobrovoľným vyznaním, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že biskupi nemajú právo rezervovať si jednotlivé prípady, a keď, tak práve len čo do vonkajšej súdnej právomoci, a preto zadržanie prípadov neprekáža kňazovi, aby od zadržaných prípadov naozaj rozhrešil, nech je exkomunikovaný.

Kánon 12.

Kto hovorí, že Boh s vinou odpúšťa vždy aj celý trest, a že zadost'učinenie kajúcnikov nie je nič iné ako viera, ktorou prijímajú, že za nich zadost'učinil Kristus, nech je exkomunikovaný.

Kánon 13.

Kto hovorí, že za hriechy, čo sa týka časného trestu, Bohu skrze zásluhy Krista vôbec nemožno zadost'učiniť trestami Bohom uvalenými alebo skrze kňaza uloženými, ani dobrovoľne prijatými, ako sú pôsty, modlitby, almužny a iné skutky

nábožnosti, takže najlepším pokáním je vraj iba nový život, nech je exkomunikovaný.

Kánon 14.

Kto hovorí, že skutky zadosťučinenia, ktorými kajúcnici dávajú skrze Ježiša Krista náhradu za svoje hriechy, nie sú kultom Boha, ale ľudskými tradíciami, ktoré zatemňujú učenie o milosti a pravý kult Boha a aj samé dobrodenia Kristovej smrti, nech je exkomunikovaný.

Kánon 15.

Kto hovorí, že moc kľúčov bola daná Cirkvi iba na rozväzovanie, nie však na zväzovanie, a preto keď kňazi ukladajú spovedajúcim sa tresty, postupujú proti účelu kľúčov a proti Kristovmu ustanoveniu; a že je klamom, aby po zrušení večného trestu mocou kľúčov zväčša zostal ešte časný trest, ktorý by bolo treba odpykať, nech je exkomunikovaný.

KÁNONY O POSLEDNOM POMAZANÍ

Kánon 1.

Kto hovorí, že posledné pomazanie nie je skutočne a vlastne Kristom, naším Pánom, ustanovenou a blaženým apoštolom Jakubom ohlásenou sviatosťou, ale iba Otcami prevzatým obradom, alebo že je ľudským vynálezom, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že posvätné pomazanie chorých neudeluje milosť, ani neodpúšťa hriechy, ani neulavuje chorým, ale že patrí minulosti, ako keby bolo kedysi iba charizmou telesného uzdravovania, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že obrad a prax vysluhovania posledného pomazania, ako ich praktizuje svätá rímska Cirkev, odporujú výroku blaženého apoštola Jakuba, a preto ich treba zmeniť a kresťania môžu nimi bez hriechu pohrdať, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že „starší Cirkvi“, ktorých podľa apoštola Jakuba treba pozvať na pomazanie chorých, nie sú biskupom vysvätení kňazi, ale vekovo starší v každom spoločenstve, a že preto vlastným vysluhovateľom posledného pomazania nie je iba kňaz, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o reforme

PREDSLOV

Je úlohou biskupov, aby napomínali k plneniu povinností zvlášť tých, ktorí boli ustanovení do duchovnej správy.

Pretože je vlastnou úlohou biskupov, aby kárali priestupky všetkých podriadených, je obzvlášť potrebné vyvarovať sa toho, aby duchovní, predovšetkým tí, ktorí sú určení na starostlivosť o duše, viedli nezriadený život, zatiaľ čo oni by nad tým privierali oči. Lebo ak dovoľia, aby boli zvrátených a skazených mravov, ako budú karhať za ich hriechy laikov, keď tí ich budú môcť jedným slovom usvedčiť, že trpia svojim duchovným, aby boli ešte horší ako oni? S akou slobodou budú tiež môcť kňazi kárať laikov, keď si sami v kútiku musia priznať, že sa dopúšťajú toho, čo karhajú?

Nech teda biskupi napomínajú svojich duchovných, nech budú akéhokoľvek svätenia, aby správaním, rečou i vedomosťami stáli na čele ľudu Božieho im zvereného, pamätajúc na to, čo bolo napísané: „Bud'te svätí, lebo aj ja som svätý.“ A podľa slova apoštola: „nikomu nech nedávajú žiadne pohoršenie, aby svoj úrad nevystavili opovrženiu; ale vo všetkom nech sa prejavujú ako Boží služobníci, aby sa na nich nenaplnilo slovo proroka: „Kňazi Boží poškvŕňujú svätyňu a pohŕdajú zákonom.“

Aby to biskupi mohli slobodnejšie činiť a aby im v tom pod žiadnou zámienkou nebolo bránené, tá istá posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, za predsedníctva legáta Apoštolskej stolice a nuncia, sa rozhodla uznieť a stanoviť nasledujúce kánony:

HLAVA 1. Ak tí, ktorým je to zakázané, pristúpia ku sväteniu, ako aj tí, čo sú v interdikte alebo suspendovaní, nech sú potrestaní.

Pretože je počestnejšie a istejšie pre podriadeného, aby podrobil sa v povinnej poslušnosti predstavenému, slúžil v nižšom postavení, než aby na pohoršenie predstavených usiloval o dôstojnosť vyšších hodností: teda tomu, ktorému bolo povýšenie do posvätných svätení jeho prelátom z akéhokoľvek dôvodu, aj pre tajný zločin, zakázané akýmkoľvek, aj mimosúdny spôsobom, alebo kto bol zo svojich svätení či hodností alebo cirkevných dôstojností suspendovaný, tomu nemôže pomôcť žiadne dovolenie vydané proti vôli jeho preláta, aby mohol postúpiť k vysviacke alebo sa navrátiť k skoršej vysviacke, hodnostiam, dôstojnostiam alebo poctám.

HLAVA 2. Keby biskup udelil akékoľvek svätenie tomu, kto mu nie je podriadený, bez výslovného súhlasu vlastného preláta, aj keby išlo o člena jeho domu, nech obaja podliehajú stanovenému trestu.

Niektorí biskupi v cirkvách, ktoré sa nachádzajú v krajinách neveriacich, nemajú duchovenstvo ani kresťanský ľud a sú takmer bezdomovci, ktorí nemajú trvalé sídlo, vyhľadávajú nie to, čo je Ježiša Krista, ale cudzie ovce bez vedomia ich vlastného pastiera, hoci vedia, že táto svätá synoda im zakazuje konať pontifikálny úrad v cudzej diecéze, iba ak s výslovným súhlasom miestneho ordinára a len voči osobám tomu istému ordinárovi podriadeným; a obchádzajú zákon, pohrdajú ním, keď svojou opovážlivosťou si vyvolávajú akoby biskupský stolec v mieste, kde nie je žiadna diecéza a odvažujú sa všetkých, ktorí k nim prichádzajú, hoci nemajú od svojich biskupov či prelátov prepúšťací list, povzniesť do duchovného stavu a povýšiť ich dokonca ku kňazskému sväteniu. Následkom toho je, že obvykle bývajú svätení nevhodní, nevedomí a nevzdelaní a tí, ktorí boli svojim biskupom odmietnutí ako nespôsobilí a nehodní, a nevedia ani konať bohoslužby ani správne udeľovať sviatosti Cirkvi. Preto žiadny z biskupov, ktorí sa nazývajú titulárnymi,

ani keby sídlili alebo zdržiavali sa na území (i exemptnom), kde nie je zriadená žiadna diecéza, ani v žiadnom z kláštorov akéhokolvek rádu, ani s odvolaním sa na akékoľvek privilégium kedysi mu dané na povýšenie všetkých tých, ktorí by k nemu prišli, nesmie cudziemu podriadenému bez výslovného súhlasu jeho vlastného preláta alebo prepúšťacích listín udeliť posvätné alebo nižšie svätenia alebo mu dať prvú tonzúru čiže vysvätiť ho, a to ani keby išlo o niekoho z jeho služobníctva alebo pravidelných spolu-stolovníkov.

Ten, kto by proti tomu konal, bude samým právom po dobu jedného roka suspendovaný z výkonu biskupských funkcií, a takto potom povýšená osoba z výkonu tak prijatých svätení po dobu, ktorú jeho prelát uzná za vhodnú.

HLAVA 3. Biskup môže suspendovať duchovných, ktorí boli od iného nedovolené vysvätení, ak ich zistí neakceptovateľnými.

Biskup môže ktorýchkoľvek zo svojich duchovných, zvlášť tých, ktorí majú sväté svätenia a ktorí boli do nich akoukoľvek autoritou povýšení bez ich predchádzajúceho preskúšania a prepúšťacích listín (akokoľvek boli svojim svätiteľom uznaní za vhodných), suspendovať na dobu podľa svojej úvahy od výkonu prijatých svätení, ak ich sám považuje za neschopných a nespôsobilých na konanie bohoslužieb alebo na udeľovanie cirkevných sviatostí, a môže im zakázať službu pri oltári alebo výkon nejakého svätenia.

HLAVA 4. Žiadny duchovný nie je vyňatý z povinnosti podrobiť sa nápravnému opatreniu biskupa, aj mimo vizitáciu.

Všetci preláti Cirkvi majú starostlivo dbať na nápravu neprístojností medzi podriadenými a na základe rozhodnutia tejto svätej synody žiadny duchovný nemá byť pod zámienkou nejakého privilégia chránený pred vizitovaním, trestaním a napravovaním podľa kanonických ustanovení. Ak sídlia vo svojich kostoloch, majú právomoc (ako v tejto veci delegáti

Apoštolskej stolice) ktorémukoľvek svetskému duchovnému, akokoľvek vyňatému, ktorý by inak podliehal ich jurisdikcii, za ich neprístoynosti, zločiny a delikty, podrobovať ho náprave a karhať ho, a to podľa potreby aj mimo vizitáciu. A tomu nemôžu zabrániť žiadne výnimky, vyhlásenia, obyčaje, rozsudky, prísahy, dohody, ktoré majú viazať len zmluvné strany, v prospech oných duchovných ani ich príbuzných, kaplánov, familiárov, splnomocnencov a všetkých ďalších so zreteľom a vzhľadom na ony vyňaté osoby.

HLAVA 5. Právomoci konzervatória sú stanovené hranice.

Pretože potom niektorí ľudia s odvolaním sa na to, že ich majetku, veciam a právam sa vykonajú rôzne ujmy a ťažkosti, zamýšľajú nechať si ochrannými listami ustanoviť istých sudcov, ktorí by ich pred týmito ťažkosťami a bezpráviím chránili a bránili, a podržali ich a zachovali v držbe alebo kvázi-držbe ich majetok, veci a práva a nedopustili by, aby boli v týchto veciach obťažovaní, [stáva sa, že títo sudcovia] tieto listy často proti vôli vystavovateľa prekrúcajú v zlom zmysle. Preto vôbec nikomu, nech je akejkokoľvek dôstojnosti či postavenia, aj keby išlo o kapitulú, nech nie je dovolené, aby mu ochranné listy s akýmikoľvek doložkami či rozhodnutiami alebo s povolením akýchkokoľvek sudcov alebo tiež z akéhokokoľvek iného dôvodu alebo zámenky napomáhali k tomu, že by pred svojím biskupom alebo iným riadnym predstaveným nemohol byť v trestných a zmiešaných záležitostiach obžalovaný a predvolaný aj vyšetrovaný, a aby voči nemu nemohlo byť procesne postupované; alebo, pokiaľ mu prislúchajú nejaké práva z *cessie*, aby o nich nemohol byť u riadneho sudcu obžalovaný.

Aj v občianskoprávných veciach, ak je žalobcom, nikomu vôbec nemá byť dovolené, aby odporca pohnal na súd pred svojich konzervátorov ako sudcov. A ak sa stane v záležitostiach, v ktorých sám bude obžalovaným, že ním zvolené konzervatórium bude žalobcom označené za podozrivé, alebo ak medzi onými sudcami, totiž konzervátorom a riadnym

sudcom, vzíde kompetenčný spor o jurisdikciu, nech sa vo veci ďalej nepostupuje, pokiaľ nebude zákonne zvolenými arbitrami rozhodnuté o podozrení alebo o jurisdikčnej kompetencii. Pokiaľ ide o familiárov, ktorí sa zvyčajne bránia takými ochrannými listami [svojho pána], nech z nich nemajú žiadny úžitok, iba ak dvaja z nich, a to len vtedy, ak žijú na jeho vlastné náklady. Nikto sa tiež nesmie účinku týchto listín tešiť po viac ako päť rokov. Rovnako tiež nie je týmto konzervátorom-sudcom dovolené zriadiť nejaký vlastný súd.

A v prípadoch, keď sa jedná o spor o odmenu za prácu alebo o chudobu, nech platí dekrét tejto svätej synody, ktorý o tom pojednáva. Avšak všeobecné univerzity a kolégiá učiteľov a študentov, aj rehoľné domy, ako aj špitály, kde sa skutočne vykonáva špitálna starostlivosť, a personál takých univerzít, kolégií, rehoľných domov a špitálov nech nie je do tohto kánonu zahrnutý, ale je [z neho] úplne vyňatý, a tak sa naň má hľadiet'.

HLAVA 6. Je potrebné trestať duchovných, ktorí napriek svojmu sväteniu či obročiu nenesia odev duchovných.

Akokoľvek „habit nerobí rehoľníka“, je však potrebné, aby duchovní vždy nosili odev zodpovedajúci vlastnému stavu, aby tak slušnosťou vonkajšieho šatu ukazovali vnútornú počestnosť mravov. Napriek tomu sa však dnes u niektorých rozrástla opovážlivosť a pohrdanie náboženstvom, takže, podceňujúc vlastnú česť a dôstojnosť duchovných, tiež verejne nosia laický odev, sediac na dvoch stoličkách: na duchovnej a na svetskej. Preto všetky cirkevné osoby, akokoľvek vyňaté, ktoré buď majú vyššie svätenia alebo obdržali akékoľvek cirkevné hodnosti, personata¹⁴, úrady alebo benefície, ktoré potom čo boli svojim biskupom, napríklad aj verejným výnosom, napomenuté, aby nosili počestný duchovný odev zodpovedajúci ich vysviacke a hodnosti aj nariadeniu a príkazu onoho biskupa, tento príkaz nesplnia, môžu a majú byť trestaní suspenziou zo svätenia a

¹⁴ Personatus - "osobné" obročie je taký úrad, s ktorým nie je spojená žiadna jurisdikcia, ale len čestná prednosť praecedentia.

pozastavením príjmov zo svojich úradov a obročí, ako aj plodov a výnosov zo svojich benefícií; a tiež aj zbavením týchto úradov a obročí, ak sa po jednom napomenutí nenapravili. Za týmto účelom sa obnovuje a potvrdzuje konštitúcia Klementa V., prijatá na koncile vo Vienne a začínajúca slovami „*Quoniam.*“

HLAVA 7. Kto iného úmyselne usmrť, nesmie prijať svätenie.

Keď aj ten, kto svojím konaním úmyselne a úkladne usmrť svojho blížneho, má byť odtrhnutý od oltára, [ku ktorému by sa chcel utiecť], potom aj ten, kto dobrovoľne spácha vraždu, hoci by tento zločin nebol súdnou cestou dokázaný ani inak verejne známy, ale keby bol tajným, nemôže byť nikdy povýšený k posvätnému sväteniu, ani nie je dovolené zveriť mu nejaké cirkevné obročie, aj keby nebolo spojené so starostlivosťou o duše; ale nech je navždy zbavený možnosti získať akékoľvek vysviacky či obročie alebo cirkevný úrad. Ak sa však má za to, že niekoho usmrtil nie úmyselne, ale náhodou alebo pri násilnom odvracaní násilia, aby sa zachránil pred smrťou, má byť z tohto dôvodu určitým právom dišpenzovaný tiež na prijatie svätých svätení, na službu pri oltári a akéhokoľvek obročia a hodností. To sa ponecháva úsudku miestneho ordinára alebo podľa okolností metropolitu či susedného biskupa, ktorý môže udeliť dišpenz výlučne - a nie inak - až po vyšetrení prípadu a preskúmaníu ako tvrdenia, tak opísaného skutkového stavu.

HLAVA 8. Nikto nemôže na základe privilégia trestať cudzích duchovných.

Mimo to keďže mnohí, z ktorých niektorí sú tiež pravými pastiermi majúcimi vlastné ovce, usilujú o to byť na čele i cudzích oviec a niekedy tak upierajú pohľad na cudzích poddaných, že zanedbávajú starostlivosť o svoje, nesmie nikto (aj keby bol biskupskej hodnosti a mal výsadu trestať cudzích poddaných) nijako súdne postupovať voči duchovným, ktorí mu nie sú podriadení, zvlášť ak majú vyššie svätenie, aj keby sa previnili najťažšími zločinmi, bez privolenia vlastného biskupa oných duchovných, pokiaľ ten sídli vo svojom kostole, alebo

osoby oným biskupom poverenej. V opačnom prípade samotnému procesu aj tomu, čo z neho vyplynulo, chýba akákoľvek účinnosť.

HLAVA 9. S obročiami jednej diecézy nech zo žiadneho dôvodu nie sú zlučované obročia druhej diecézy.

A pretože podľa osvedčeného práva boli rozhraničené diecézy aj farnosti a každému stádu boli ustanovení vlastní pastieri, ako aj v nižších kostoloch rektori, z ktorých každý sa má starať o svoje ovce, aby sa nenarušoval cirkevný poriadok a jeden a ten istý kostol nepatrí pod dve diecézy k ťažkej ujme tých, ktorí sú jeho poddanými, nech nie sú trvalo zlučované obročia jednej diecézy, aj keby išlo o farské kostoly, trvalé kaplánstvá alebo o trvalé či jednoduché obročia alebo údely alebo podiely na údely, s obročiami, kláštorom, fakultami alebo zbožnou inštitúciou inej diecézy, a to ani z dôvodu rozmnoženia bohoslužieb alebo počtu obročníkov alebo z akéhokoľvek iného dôvodu. Týmto sa vykladá skôr vydané rozhodnutie tejto svätej synody o takýchto zlučovaniach.

HLAVA 10. Rehoľné obročia nech sú zverované rehoľníkom.

Rehoľné obročia, ktoré sa zvyčajne udeľujú ako titul uznaným rehoľníkom, ak sa v dôsledku smrti či rezignácie svojho držiteľa alebo z iného dôvodu uvoľnia, nech sú zverované len rehoľníkom onoho rádu alebo tým, ktorí však majú za povinnosť prijať rehoľný odev a zložiť sľuby, a nie iným, aby títo nenosili odev, ktorý je súčasne z plátna i z vlny.

HLAVA 11. Tí, ktorí prestúpili do iného rádu, majú zostávať v kláštore a v poslušnosti uzavretí a neschopní mať svetské výhody.

Pretože však takí rehoľníci, ktorí prestúpili z jedného kláštora do druhého, od svojho predstaveného zvyčajne ľahko dostávajú

povolenie k životu mimo kláštora, čo im poskytuje príležitosť na potulovanie a odpad [od rehole], nesmie prelát či predstavený žiadnej rehole na základe akéhokoľvek poverenia k obliečke a sľubom pripustiť nikoho, kto by v onej reholi, ku ktorej prechádza, navždy nezostal v kláštore pod poslušnosťou svojho predstaveného. A takto prestúpivší, aj keby to bolo k rehoľným kanonikom, stáva sa úplne nespôsobilým pre svetské obročia, akokoľvek by išlo o obročia kurátne.

HLAVA 12. Nikto nesmie získať patronát inak ako fundáciou (dotovaním) či darovaním.

Nikto, nech by bol akejkol'vek cirkevnej alebo svetskej hodnosti, nemôže a nemá zo žiadneho dôvodu udeliť či získať patronátne právo inak, iba ak by novo dotoval a vystaval buď kostol, obročie alebo kaplnku, alebo už vystavané, avšak bez dostatočného hmotného zabezpečenia, zo svojich vlastných a dedičských prostriedkov dostatočne dotoval. Ale v prípade takéhoto dotovania alebo podpory nech je ustanovenie [patróna] vyhradené biskupovi, a nie nejakému nižšiemu predstavenému.

HLAVA 13. Prezentácia je buď určená ordinárovi, alebo neexistuje.

Mimo to žiadnemu patrónovi nie je na základe akéhokoľvek privilégia dovolené akýmkoľvek spôsobom niekoho prezentovať na obročie svojho patronátneho práva niekomu inému než biskupovi - miestnemu ordinárovi, ktorému by po zrušení privilégiá právom prislúchalo prepožičanie a ustanovenie do onoho obročia. Inak prezentácie aj ustanovenia, ak by snád' nasledovali, sú neplatné a za neplatné sa majú považovať.

HLAVA 14. O čom bude budúce zasadnutie.

Mimo to svätá synoda prehlasuje, že na ďalšom zasadnutí, o zvolaní ktorého na 25. deň januára nasledujúceho roka 1552

už rozhodla, bude prejednávaná a preberaná okrem omšovej obety tiež sviatosť svätenia, a bude pokračovať v materii o reforme.

15. zasadnutie

ktoré je piatym za pápeža Julia III., konané 25. dňa mesiaca januára 1552

Dekrét o odložení zasadnutia

Podľa toho, čo bolo rozhodnuté na predchádzajúcich zasadnutiach, táto svätá a všeobecná synoda počas týchto dní s veľkou precíznosťou a starostlivosťou prerokovala to, čo sa týka najsvätejšej obety a sviatosti svätenia, aby na dnešnom zasadnutí, tak ako jej to vnukol Duch Svätý, vyhlásila dekréty o týchto veciach, a navyše aj štyri články týkajúce sa najsvätejšej Eucharistie, ktoré boli odložené na dnešné zasadnutie. Avšak medzitým sa malo za to, že na tento posvätný koncil dorazia tí, ktorí sa nazývajú protestantmi. Kvôli nim odložila vyhlásenie oných článkov, a aby sem mohli slobodne a bez akéhokoľvek váhania prísť, dal im koncil verejné uistenie o bezpečnosti čiže voľný priechod. Pretože sa však doposiaľ nedostavili a ich menom bola táto svätá synoda požiadaná, aby ono vyhlásenie, ku ktorému malo dôjsť dnešného dňa, bolo odložené na najbližšie zasadnutie, bola istá nádej, že po obdržaní uistenia o voľnom priechode budú môcť doraziť oveľa skôr pred oným zasadnutím. Tá istá svätá synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva toho istého legáta a tých istých nunciiov, si nepraje nič túžobnejšie, než aby zo slávneho nemeckého národa boli odstránené všetky náboženské nezhody a rozkoly a chce prispievať k jeho pokoju, mieru a klúdu, súc pripravená, ak prídu, s vlúdnosťou ich prijať a dobrotivo ich vypočuť; a dúfa, že plánujú prísť nie preto, aby tvrdohlavo napádali katolícku vieru, ale s úmyslom poznať pravdu, ako sa sluší na tých, ktorí sa usilujú o evanjeliovú pravdu, a že sa nakoniec podrobia dekrétom a disciplíne svätej Matky Cirkvi. Preto [svätá synoda] odložila najbližšie zasadnutie, na ktorom by sa malo vydať a vyhlásiť to, čo bolo vyššie spomenuté, na sviatok svätého Jozefa, to je na 19. deň mesiaca marca, aby mali

dost' času a príležitosti nielen prísť, ale tiež do toho dňa navrhnuť všetko, čo budú chcieť.

K tomu, aby im odňala príčinu k ďalšiemu váhaniu, svätá synoda im s radosťou dáva a poskytuje verejné ubezpečenie o bezpečnosti čiže voľný priechod nasledujúceho obsahu. Uzniesla sa tiež, že medzitým sa bude jednať o sviatosť manželstva, pričom k rozhodnutiu o ňom spolu s vyhlásením ostatných dekrétov dôjde na tom istom zasadnutí a že sa má pokračovať v prerokúvaní témy o reforme.

Voľný priechod daný protestantom

Posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva legáta svätej Apoštolskej stolice a nunciov, poukazujúc na voľný priechod daný na predposlednom zasadnutí a rozširujúc ho podľa toho, čo je nižšie uvedené, všetkým verejne oznamuje, že každému a jednému z kňazov, kurfirstov, kniežat, vojvodov, markgrófov, grófov, barónov, urodzených vojenských i civilných osôb a všetkých ostatných mužov, akéhokoľvek stavu, postavenia a hodnosti by boli, mestám Nemeckej ríše a nemeckého národa i všetkým iným krajinám tohto národa, ako aj všetkým iným cirkevným i svetským osobám, zvlášť augsburského vyznania, [tým všetkým], ktorí či ktoré budú spolu s nimi prídu alebo budú poslaní alebo mienia prísť na tento generálny Tridentný snem alebo doteraz už prišli, nech sa nazývajú či môžu nazývať akokoľvek, mocou tejto listiny udeľuje a poskytuje verejné ubezpečenie a čo najúplnejšiu a ozajstnú bezpečnosť, ktorú nazývajú voľným priechodom, aby mohli slobodne prísť do tohto mesta Tridentu a tu prebývať, bývať, zostať, podávať návrhy, rozprávať, spolu so samou synodou o akýchkoľvek záležitostiach rokovať, preskúmať ich, diskutovať o nich a robiť všetko, čo uznajú za vhodné, ako písmom, tak aj slovom slobodne predkladať a vysvetľovať ľubovoľné články, a tieto za

pomoci svätého písma, výrokov, učenia a zdôvodnenia svätých Otcov vysvetľovať, zdôvodňovať a presadzovať, a ak je to nutné, tiež bez akejkoľvek prekážky odpovedať na námietky generálneho koncilu a dišputovať s tými, ktorí k tomu budú koncilom vybraní, a to kresťansky a pokojne, s úplným vylúčením všetkých predsudkov, obvinení a urážok. Pritom sa napokon obzvlášť uvádza, že sporné záležitosti majú byť na spomínanom tridentskom sneme prerokované s ohľadom na Písmo sväté a apoštolskú tradíciu, uznané koncily a konsenzus všeobecnej Cirkvi, ako aj na autoritu svätých Otcov; tiež s tým dodatkom, že kvôli náboženstvu alebo deliktom proti nemu už teraz aj v budúcnosti spáchaným vôbec nebudú trestaní; a to tiež tak, že kvôli ich prítomnosti ani na ceste ani na žiadnom mieste, ak tam prídu, zostanú alebo sa vrátia späť, ani v samom meste Tridente nebudú akýmkoľvek spôsobom prerušené bohoslužby. A že sa budú môcť ako po ukončení koncilu, tak pred jeho ukončením navrátiť, kedykoľvek budú chcieť alebo na príkaz a so súhlasom svojich nadriadených, alebo keď si to niekto z nich bude priať (a to súčasne bez akéhokoľvek odporu, vyčkávania na vhodnú dobu alebo omeškania, bez ohrozenia ich majetku aj osôb a cti tých, ktorí sú ich), podľa svojho úsudku slobodne a bezpečne sa vrátiť, iba s upovedomením tých, ktorí sú touto synodou určení k tomu, aby sa bez ľsti a podvodu vhodne starali o ich bezpečnosť.

Svätá synoda totiž chce, aby v tejto verejnej listine a slobodnom priechode boli zahrnuté a obsiahnuté a považované za zahrnuté všetky klauzuly, ktoré sú potrebné a vhodné pre plnú, účinnú a dostatočnú bezpečnosť ako na ceste, tak pri pobyte [tu] alebo pri návrate. Tiež k väčšej bezpečnosti a mieru a kvôli uzmiereniu vyjadruje [svätá synoda], že ak by niekto alebo niektorí z nich, čo nech sa nestane, či na ceste do Tridentu alebo pri pobyte tam alebo pri návrate urobili alebo spáchali nejaký výnimočný zločin, v ktorého dôsledku by mohlo byť dobrodenie tejto im udelenej verejnej listiny a ochrany anulované alebo zrušené: teda chce a povoľuje, aby tí, ktorí budú pri takomto zločine zadržaní, boli čoskoro potrestaní a uložená im zodpovedajúca

pokuta, schválená a potvrdená touto synodou, len od oných [príslušníkov ich náboženstva] a od nikoho iného. V ostatnom nech im priznaná ochrana spolu so všetkými podmienkami a klauzulami zostane nedotknutá.

Rovnako tak chce, aby ak by niekto z tejto synody, či na ceste alebo pri pobyte [na nej] alebo pri návrate urobil alebo spáchal nejaký výnimočný zločin, v dôsledku ktorého by dobrodenie tohto verejného listu a ochrany mohlo byť narušené alebo nejakým spôsobom vôbec zrušené, aby tí, ktorí by pri tomto zločine boli pristihnutí, boli čoskoro primerane potrestaní synodou samou a nie iným, a bola im uložená dostatočná pokuta, ktorá bude po práve schválená a potvrdená onou časťou nemeckých pánov augsburského vyznania, ktorá vtedy bude prítomná na koncile. Inak poskytnutie ochrany, podmienky a klauzuly tým nijako nie je dotknuté.

Mimo to si táto synoda praje, aby všetci i jednotliví vyslanci tejto synody mali možnosť, keď to bude vhodné alebo nutné, za účelom odpočinku sa vzdialiť z mesta Tridentu a opäť sa doň vrátiť, ako aj slobodne kamkoľvek vysielat' či poverovať jedného alebo viac zástupcov k riadnemu zabezpečeniu svojich nevyhnutných záležitostí, alebo týchto zástupcov alebo poverencov prijímať tak často, ako to budú považovať za vhodné; tak že im budú zástupcami koncilu vybraní niektorí či niekto, ktorí by dbali alebo ktorý by dbal o ich bezpečnosť.

Tento slobodný priechod a táto záruka ich bezpečnosti majú platiť a trvať odteraz a počas doby, kým neprídu do Tridentu a nebudú vzatí do ochrany a starostlivosti synodou samou a po celú dobu ich pobývania tamtiež. A tiež potom, čo im bude poskytnuté dostatočné vypočutie, keď dvadsať dní vopred oznámia, že chcú odcestovať, alebo keď im po tomto vypočutí koncil oznámi, že sa majú navrátiť, im synoda s pomocou Božou zjedná priechod z Tridentu až na bezpečné miesto, ktoré si sami zvolia, a to bez akéhokoľvek úskoku či ľsti.

A sľubuje a v dobrej viere zaručuje, že to všetko bude bez porušenia záväznú pre všetkých aj jednotlivých kresťanov, pre všetky kniežatá, ako cirkevné, tak svetské a pre všetky ostatné cirkevné i svetské osoby, akéhokoľvek by boli postavenia či stavu, alebo nech by sa nazývali akokoľvek. Navyše s vylúčením akéhokoľvek úskoku či ľsti s pravou a dobrou vierou sľubuje, že sama synoda nebude ani zjavne ani skryto vyhľadávať žiadnu príležitosť ani že nepoužije ani nedovolí užiť nič - ani žiadnu autoritu či moc, právo alebo ustanovenie, výsadu zákonov či kánonov alebo ktorýchkoľvek koncilov, zvlášť Konstantského a Sienského, v akejkolvek forme vyjadrených - čo by mohlo byť tomuto verejnemu ubezpečeniu, čo najúplnejšej bezpečnosti a slobodnému vypočutiu, im touto synodou poskytnutému, na ujmu; všetko to sa pre takýto prípad zrušuje.

A ak by svätá synoda alebo niekto z nej či z tých, ktorí sú jej, nech by bol akéhokoľvek postavenia alebo stavu či dôstojnosti, uvedené záruky alebo formu alebo spôsob voľného priechodu v ktoromkoľvek bode alebo klauzulu - čo nech ráči odvrátiť Všemohúci - porušil a nebola čoskoro urobená dostatočná náprava, ktorá by po práve podliehala ich súhlasu a oceneniu, vtedy nech majú a môžu mať za to, že sama synoda upadla do všetkých trestov, do ktorých mocou práva Božieho aj ľudského alebo na základe obyčaje môžu upadnúť narušitelia takýchto voľných priechodov, bez možnosti akéhokoľvek ulahčenia zbavenia viny alebo všetkého, čo by tomu odporovalo.

16. zasadnutie

ktoré je šiestym a posledným za pápeža Julia III., konané 28.
dňa mesiaca apríla 1552

Dekrét o prerušení koncilu

Posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva najdôstojnejších pánov Sebastiána, arcibiskupa zo Siponta, a Aloisa, biskupa z Verony, apoštolských nunciiov, ako ich vlastným menom, tak v mene najdôstojnejšieho a najjasnejšieho pána Marcella Crescentia, kardinála Svätej rímskej Cirkvi pri kostole sv. Marcella, ktorý je pre svoju závažnú chorobu neprítomný, nepochybuje, že všetkým kresťanom je zrejmé, že tento všeobecný Tridentský snem bol najprv zvolaný a zhromaždený Pavlom bl. pamiatky. Potom bol našim presväтым pánom Júliusom III. na naliehavú žiadosť Karola V., najvznešenejšieho cisára obnovený, najmä z toho dôvodu, aby znovu priviedol k predchádzajúcemu stavu náboženstvo, ktoré bolo v mnohých častiach sveta a predovšetkým v Nemecku žalostne rozštiepené na rôzne učenia, a aby napravil úpadok a úplne pokazené mravy kresťanov. Za účelom tohto rokovania sa početní Otcovia bez ohľadu na vlastnú námahu i hroziace nebezpečenstvo z rôznych krajín odvážne zhromaždili a záležitosti za veľkej účasti ľudu čulo a šťastne pokračovali. A existovala nemalá nádej, že títo Nemci, ktorí boli aj pôvodcovia oných novôt, prídu na koncil a budú natoľko pohnutí, že jednomyselne aj prijmú pravdivé dôvody Cirkvi. Zdalo sa, že v prospech týchto vecí vychádza akési svetlo, a do tej doby zúbožené a trpiace kresťanstvo začalo dvíhať hlavu. Vtom však vychytralosťou nepriateľa ľudského rodu náhle povstali ony nepokoje a vojny, takže koncil akoby uviazol a bol k veľkej škode nútený prerušiť svoj priebeh a nádej na každý ďalší pokrok v tejto dobe zmizla a natoľko chýbala, že keď svätá synoda chcela uzdraviť zlo a úpadok kresťanstva, proti svojmu zámeru, mysle mnohých ľudí skôr rozjatriła než uzmierila.

Keď teda sama svätá synoda videla, že všetko a obzvlášť Nemecko je v plameňoch vojny a rozbrojov a že takmer všetci nemeckí biskupi, zvlášť kniežatá-kurfiristi, z koncilu odcestovali, aby sa starali o svoje diecézy, vtedy rozhodla, že nebude vzdorovať takej nepriazni a vec odloží na lepšie časy, aby sa Otcovia, pretože ďalšie rokovania im nebolo umožnené, mohli vrátiť k svojim diecézám a starostlivosti o svoje stáda a nemuseli vo všestranne neužitočnej nečinnosti strácať čas. A pretože okolnosti doby to vyžadujú, toto zhromaždenie sa uznáva, že tento všeobecný Tridentský snem sa na dva roky prerušuje, ako to týmto dekrétom robí; avšak s tou výhradou, že ak by došlo k mieru skôr a navrátili sa predchádzajúce pokojné časy (čo podľa jeho nádeje snád' zanedlho vďaka dobrodeniu dobrého a veľkého Boha nastane), že pokračovanie tohto koncilu bude ihneď v tom istom čase považované za právoplatné, účinné a platné.

Ak však, čo Boh nech odvráti, po uplynutí dvoch rokov uvedené právoplatné prekážky nepominú, bude sa mať za to, že akonáhle budú odstránené, toto prerušenie už tým samým pominie a že koncil nadobudne svoju platnosť a účinnosť, a to bez nového zvolania koncilu, ak k tomuto rozhodnutiu pristúpi súhlas a autorita Jeho svätosti a svätej Apoštolskej stolice.

Medzitým však napriek tomu tá istá svätá synoda nabáda všetky kresťanské kniežatá i všetkých prelátov, aby zachovávali a nakoľko im to prináleží vo svojich kráľovstvách, doménach a diecézách, dbali na zachovávanie všetkých i jednotlivých vecí, ktoré boli až doteraz týmto posvätným všeobecným snemom stanovené a rozhodnuté.

BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Ad Ecclesiae Regimen
z 29. 11. 1560 o slávení Tridentského koncilu

Pius, biskup, sluha sluhov Božích, na večnú pamiatku veci.

Bezprostredne po tom, čo sme boli povolaný, samým Božím milosrdenstvom riadiť Cirkev, akokoľvek nehodný takejto úlohy, obrátili sme oči k všetkým končinám kresťanstva a s nemalým zdesením sme spoznali, ako do ďaleka a široka sa rozliezol mor bludov a rozkolov a akú veľkú nápravu vyžadujú mravy kresťanského ľudu. Preto sme začali, ako to od Nás prevzatý úrad požaduje, všetky Naše myšlienky a starostlivosť obracať k tomu, ako by sme mohli vykoreniť ony bludy, odstrániť taký a tak nebezpečný rozkol a napraviť tak skazené a narušené mravy. Keď sme potom pochopili, že k uzdraveniu takého zla najvhodnejším prostriedkom, ktorého zvyčajne táto Svätá stolica užíva, je všeobecný a generálny snem, začali sme so zhromaždením a s pomocou Božou aj so slávením koncilu.

K ohláseniu tohto koncilu došlo síce už predtým za Našich predchodcov Pavla III., bl. pamiatky, a jeho nástupcu Julia III.; avšak z rôznych dôvodov bolo častejšie bránené v jeho činnosti a bol prerušovaný, takže nemohol byť dokončený. Pavol ho totiž pôvodne zvolal do Mantovy a potom do Vicenzy, ale z rôznych dôvodov, vyjadrených v jeho listoch, ho najprv prerušil a potom preložil do Tridentu. Potom, keď z rôznych dôvodov bolo aj tam jeho konanie odložené, konečne po skončení jeho pozastavení bol v tom istom meste zahájený.

Avšak po konaní niekoľkých stretnutí a po prijatí niekoľkých dekrétov sa potom z niektorých dôvodov sám koncil preložil do Bologne, keď aj Apoštolská stolica vyslovila súhlas. Jeho nástupca Julius ho potom povolal späť do Tridentu; v tom čase boli prijaté niektoré ďalšie dekréty. Avšak keď v blízkych krajoch Nemecka opäť vypukli nepokoje a v Taliansku i Francúzsku vzplanula krutá vojna, koncil bol znovu prerušený a odložený; nepriateľ ľudského pokolenia sa totiž snažil položiť

do cesty jednu prekážku a ťažkosť za druhou, aby takýto úžitok Cirkvi, ktorému nemohol úplne zabrániť, aspoň čo najviac spomalil. Ako sa však medzitým rozmnožili, rozrástli a rozšírili bludy a ako vzrástol rozkol, na to nemôžeme spomínať ani o tom hovoriť bez najväčšej bolesti ducha. Avšak dobrý a milosrdný Pán, ktorý sa nikdy nehnevá tak, že by zabudol na milosrdenstvo, predsa ráčil darovať kresťanským kráľom a kniežatám mier a jednotu.

Táto okolnosť Nám dovolila, aby sme s dôverou v jeho zmilovanie načerpali veľkú nádej, že by mohol práve prostredníctvom tohto koncilu byť tomuto utrpeniu Cirkvi urobený koniec. Máme teda za to, že kvôli odstráneniu rozkolu a bludov, k náprave a obnove mravov a k zachovaniu mieru medzi kresťanskými kniežatami jeho slávenie už nemožno dlhšie odkladať. Preto po zrelom uvážení veci s našimi ctihodnými bratmi, kardinálmi Svätej Cirkvi rímskej, a potom, čo sme s Naším zámerom oboznámili Našich v Kristovi najdrahších synov Ferdinanda, zvoleného cisára rímskeho a ostatných kráľov a kniežatá a ako sme si sľubovali od ich preveľkej zbožnosti a múdrosti, tak sme ich tiež našli úplne pripravených k podpore konania tohto koncilu: preto sme na chválu, česť a slávu všemohúceho Boha a k úžitku všeobecnej Cirkvi po porade s týmito Našimi bratmi a s ich súhlasom, podopieraní a podporovaní mocou toho istého Boha a blažených apoštolov Petra a Pavla, ktorú na zemi vykonávame, rozhodli a stanovili, že posvätný, všeobecný a generálny snem v meste Tridente sa bude konať v najbližší presvätý deň zmŕtvychvstania Pána, čím sa súčasne odstraňuje akékoľvek prerušenie.

Preto v Pánovi usilovne povzbudzujeme a napomínáme Našich ctihodných bratov zo všetkých krajín, patriarchov, arcibiskupov, biskupov a milovaných synov opátov, ako aj ostatných, ktorým je na základe všeobecného práva alebo výsady alebo starobylého zvyku dovolené zasadať a hlasovať na koncile a prísne im pod svätou poslušnosťou prikazujeme (a to

aj s odvolaním na prísahu, ktorú zložili a pod trestami, ktoré posvätné kánony stanovujú pre tých, ktorí by zanedbali účasť na generálnych konciloch), aby sa tam v ten deň dostavili na slávenie koncilu, iba ak by im v tom bránila riadna prekážka. Bude však potrebné, aby túto prekážku skrze riadneho zástupcu synode preukázali. Navyše napomíname všetkých aj jednotlivo, ktorých sa to týka alebo by sa mohlo týkať, aby nezanedbali svoju prítomnosť na koncile.

Našich najdrahších synov v Kristu, zvoleného rímskeho cisára a ostatných kráľov a kniežatá, ktorých účasť na koncile by bola iste veľmi žiaduca, potom vyzývame a žiadame, aby ak sa sami nebudú môcť koncilu zúčastniť, aspoň poslali múdrych, vážených a zbožných mužov ako svojich rečníkov, ktorí by sa ho v ich mene zúčastnili a aby pre svoju zbožnosť starostlivo dbali na to, aby preláti v ich kráľovstvách a doménach bez zdráhania a omeškania v tak pohnutej dobe konali pre Boha a Cirkev svoju povinnosť. A nepochybujeme, že budú dbať na to, aby títo preláti, ich služobníctvo a sprievod aj všetci ostatní, ktorí pôjdu na koncil a budú sa z neho vracat', mali bezpečnú a slobodnú cestu cez ich kráľovstvá a krajiny, a aby boli všade láskavo a priateľsky prijatí a tak sa aj s nimi zaobchádzalo. Tak ako aj My, pokiaľ sa Nás týka, sme si predsavzali, že nezabudneme nič, čo by sme v Našom postavení mohli pre tak zbožné a spasiteľné dielo urobiť, nehľadajúc, ako Boh vie, nič iné a nemajúc pri slávení tohto koncilu žiadny iný úmysel než česť samého Boha, naspäť privedenie a spásu rozptýlených oviec a večný pokoj a mier kresťanstva.

A aby tento list a to, čo je v ňom obsiahnuté, sa stal známym u všetkých, u ktorých je to potrebné, a aby sa nikto nemohol vyhovárať, že ho nepoznal, najmä keď nie ku všetkým, ktorých treba o tomto liste upovedomiť, existuje bezpečný prístup, preto chceme a prikazujeme, aby bol vo vatikánskej bazilike kniežatá apoštolov a v lateránskej kostole (keď sa v nich zvyčajne zhromažďuje ľud, aby bol prítomný omšovej obety) verejne a jasným hlasom čítaný kurzormi Našej kúrie alebo niektorými

verejnými notármi. A potom, čo bude prečítaný, aby bol pribitý na dvere týchto kostolov, ako aj na dvere Apoštolskej kancelárie na obvyklom mieste na Campo di Fiori. A tam nech je po nejakú dobu ponechaný, aby si ho všetci mohli prečítať a oboznámiť sa s ním. A až bude odtiaľ odstránený, nech je na tom istom mieste ponechaná jeho kópia.

Lebo si prajeme, aby týmto prečítaním, zverejnením a vyvesením všetci a každý, ktorým je tento list určený, po uplynutí dvoch mesiacov, počítaných odo dňa zverejnenia a vyvesenia, boli rovnako zaviazaní a povinní, ako by bol zverejnený a prečítaný v ich prítomnosti. Tiež chceme a nariaďujeme, aby odpisy toho, čo bude spísané a podpísané verejným notárom a opatrené pečaťou nejakej cirkevnej osoby patričnej hodnosti, bez akýchkoľvek pochybností mali dôveru.

Žiadnemu človeku teda nech nie je dovolené tento Náš list, ktorý obsahuje Naše ohlásenie [koncilu], stanovenie, rozhodnutie, príkaz, napomenutie a povzbudenie, napádať alebo proti nemu opovážlivo konať. Keby sa však niekto odvážil pokúsiť sa o to, nech si je vedomý, že na seba uvalí hnev všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u sv. Petra roku vtelenia Pána 1560, 29. novembra, v prvom roku nášho pontifikátu.

Antonín Florebellus Lavelinus. Barengus.

17. zasadnutie

posvätného všeobecného a generálneho Tridentského koncilu,
ktoré je prvým za pápeža Pia IV., konané 18. dňa mesiaca
januára 1562

Dekrét o slávení koncilu

Súhlasíte s tým, aby na chválu a slávu svätej a nerozdielnej Trojice, Otca i Syna i Ducha Svätého, k úžitku a povzneseniu viery a kresťanského náboženstva, posvätný všeobecný a generálny Tridentský snem v Duchu Svätom riadne zhromaždený, bol slávený od dnešného dňa, to jest od 18. januára roku 1562 od narodenia Pána, zasvätený stolcu kniežat'a apoštolov sv. Petra, a to po zrušení rozhodnutia o akomkoľvek jeho prerušení a podľa formálneho predpisu aj obsahu listu nášho presväteho pána Pia IV., Najvyššieho veľkňaza? A aby sa na ňom pri zachovaní povinného poriadku prediskutovalo to, čo navrhovali predsedajúci legáti a čo sama svätá synoda uzná za užitočné a vhodné na odvrátenie pohrôm týchto časov, na utíšenie náboženských sporov, na skrotenie l'stívých jazykov, k náprave zneužívania skazených mravov a k nastoleniu pravého a kresťanského pokoja v Cirkvi?

Odpovedali: Súhlasíme.

Ohlásenie ďalšieho zasadnutia

Súhlasíte s tým, aby najbližšie zasadnutie sa konalo a oslavovalo vo štvrtok po druhej pôstnej nedeli, to jest 26. dňa mesiaca februára?

Odpovedali: Súhlasíme.

18. zasadnutie

ktoré je druhé za pápeža Pia IV., konané 26. dňa mesiaca
februára 1562

Dekrét o výbere kníh a o všetkých pozvaných na koncil z hľadiska verejnej
bezpečnosti

Posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, dôverujúca nie v ľudské sily, ale opierajúc sa o príspevok a pomoc nášho Pána Ježiša Krista, ktorý sľúbil, že dá svojej Cirkvi aj výrečnosť i múdrosť, má predovšetkým na mysli, aby učeniu katolíckej viery, na mnohých miestach poškvrnenému a zatemnenému početnými vzájomne si odporujúcimi názormi, navrátila jeho niekdajšiu čistotu a žiaru; a mravy, ktoré sa odklonili od skoršieho poriadku, aby priviedla späť k lepšiemu spôsobu života; aby obrátila srdcia otcov k synom a srdcia synov k otcom.

Keď teda na prvom mieste vidí, ako v tomto čase nesmierne vzrástol počet podozrivých a nebezpečných kníh, ktoré obsahujú a dod'aleka šíria nečisté učenia (čo tiež bolo dôvodom, že v rôznych provinciách a predovšetkým v ctihodnom meste Ríme vznikali z akejsi zbožnej horlivosti početné cenzúrne miesta, bez toho aby však mohli podať nejaký účinný liek na tak veľkú a nebezpečnú chorobu): preto [svätá synoda] uznala za vhodné, aby si tí Otcovia, ktorí sú k tomuto posudzovaniu vybraní, starostlivo sledovali všetko, čo sa týka cenzúry a kníh, a tiež aby túto synodu v stanovený čas informovali, aby tak mohla ľahšie oddeliť rôzne a cudzie učenia ako burinu od obilia kresťanskej pravdy a s väčším úžitkom rozhodnúť a určiť, čo sa bude javiť ako najvhodnejšie na potlačenie nepokoja v myšliach mnohých ľudí a na odstránenie príčin početných sťažností.

Chce potom, aby toto všetko vošlo vo všeobecnú známosť, ako to aj robí týmto dekrétom, tak aby nikto, kto sa nejakým

spôsobom domnieva, že sa ho týka to, čo buď vo veci týchto cenzúr a kníh alebo v ostatných veciach stanovil prerokovať tento generálny snem, nebol na pochybách, že bude svätou synodou s láskavosťou vypočutý. Keďže si však táto svätá synoda zo srdca praje a naliehavo prosí Boha o to, čo vedie k pokoju Cirkvi, tak aby ju všetci uznávali na zemi za spoločnú Matku, ktorá nemôže zabudnúť na tých, ktorých zrodila, a aby sme jednými ústami oslavovali Boha a Otca nášho Pána Ježiša Krista, preto pre milosrdenstvo toho istého Boha a nášho Pána pozýva a povzbudzuje všetkých, ktorí s nami nemajú spoločnosť, ku svornosti, zmiereniu a k príchodu na túto svätú synodu; tak aby prijali lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti, a niesli pred sebou pokoj Kristov, ktorý sa bude rozliehať v ich srdciach, ku ktorému sú povolaní v jednom tele. A aby teda počujúc nie ľudský hlas, ale hlas Duchu Svätého, nezatvrdovali svoje srdcia, ale (konajúc nie podľa svojho uváženia ani sa nechtiac páčiť sami sebe), prebudili sa a obrátili k tak zbožnému a spasiteľnému napomínaniu svojej Matky. Svätá synoda ich totiž všetkými svojimi prejavmi lásky tak pozýva, ako aj objíma.

Navyše tá istá svätá synoda rozhodla, že verejné uistenie možno poskytnúť na generálnom zhromaždení, a toto [uistenie] že bude mať tie isté účinky a rovnakú právnu silu aj platnosť, ako keby bolo dané a prijaté na verejnom zasadnutí.

Ohlásenie budúceho zasadnutia.

Tá istá posvätná tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, stanovila a rozhodla, že najbližšie zasadnutie sa bude konať a oslavovať vo štvrtok po presvätom sviatku Nanebovstúpenia Pána, ktorý bude 14. dňa mesiaca mája.

Voľný priechod poskytnutý nemeckému národu na generálnom
zhromaždení 4. marca 1562

Tento list voľného priechodu znie doslova rovnako ako ten, ktorý bol udelený na 15. zasadnutí, s výnimkou nasledujúcej záverečnej vety, ktorej obsahom je rozšírenie na ostatné národy.

Rozšírenie na ostatné národy

Tá istá posvätná synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov de later Apoštolskej stolice, týmto poskytuje všetkým ostatným aj jednotlivo, ktorí s nami nemajú spoločnosť viery, nech sú z akýchkoľvek kráľovstiev, národov, provincií, obcí a miest, v ktorých sa verejne a beztrestne káže alebo učí či verí to, čo odporuje tomu, čo verí Svätá rímska Cirkev, verejné ubezpečenie čiže slobodný priechod, a to v tej istej forme a tými istými slovami, ktorými je daný Nemcom.

19. zasadnutie

ktoré je tretím za pápeža Pia IV., konané 14. dňa mesiaca mája
1562

Dekrét o odložení zasadania

Posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva tých istých legátov svätej Apoštolskej stolice, rozhodla a týmto rozhoduje, že ony dekréty, ktoré dnes mali byť na tomto zasadnutí prijaté a schválené, sa z niektorých spravodlivých a riadnych dôvodov odkladajú na štvrtok po najbližšej slávnosti Božieho tela, ktoré pripadá na 4. jún. [Súčasne] všetkým oznamuje, že uvedeného dňa sa bude konať a oslavovať zasadnutie snemu. Medzi tým treba prosiť Boha a Otca nášho Pána Ježiša Krista, pôvodcu pokoja, aby posväcoval srdcia všetkých, aby svätá synoda s jeho pomocou i teraz i vždycky dokázala premyslieť a uskutočňovať to, čo patrí k jeho chvále a sláve.

20. zasadnutie

ktoré je štvrtým za pápeža Pia IV. , konané 4. dňa mesiaca júna
1562

Dekrét o odložení zasadnutia

Posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva tých istých legátov svätej Apoštolskej stolice, kvôli rôznym ťažkostiam, ktoré vznikli z rozličných dôvodov, a tiež preto, aby všetko postupovalo poriadnejšie a s väčšou rozvahou (totiž aby dogmy boli prerokované a schválené súčasne s tým, čo patrí k reforme) rozhodla, že to čo má byť stanovené tak o reforme, tak o dogmách, bude prerokované na najbližšom zasadnutí, ktoré všetkým ohlasuje na šestnásty deň nasledujúceho mesiaca júla; avšak s tým dodatkom, že uvedený termín bude smieť a môcť sama svätá synoda podľa svojej úvahy a vôle, ak to pre záležitosti koncilu uzná za prospešné, a to na generálnom zhromaždení, skrátiť alebo odložiť.

21. zasadnutie

ktoré je piatym za pápeža Pia IV., konané 16. dňa mesiaca júla
1562

UČENIE O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT

Posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, keď praktiky zlého ducha na rôznych miestach ohľadom vznešenej a presvätej sviatosti Eucharistie rozšírili rozličné druhy bludov, pre ktoré v niektorých provinciách, ako sa zdá, mnohí odpadli od katolíckej viery a poslušnosti, považovala za vhodné na tomto mieste vyložiť to, čo patrí k prijímaniu pod obidvoma podobami a prijímaniu detí. Preto všetkým kresťanom zakazuje, aby sa odteraz o týchto veciach odvažovali veriť alebo učiť alebo kázať inak, než ako je v týchto dekrétach vyložené a stanovené.

HLAVA 1. Božie právo neukladá laikom alebo necelebrujúcim duchovným,
aby prijímali pod oboma podobami.

Preto táto svätá synoda, poučená Duchom Svätým, ktorý je duchom múdrosti a rozumu, duchom rady a zbožnosti, ako aj nasledujúc úsudok a obyčaj Cirkvi samotnej, prehlasuje a učí, že žiadne Božie prikázanie nezaväzuje laikov a necelebrujúcich duchovných k prijímaniu Eucharistie pod obidvoma podobami, a že bez ujmy na viere žiadnym spôsobom nemožno pochybovať o tom, že im prijímanie len pod jednou podobou postačuje ku spáse. Akokoľvek totiž Kristus Pán pri poslednej večeri túto ctihodnú sviatosť ustanovil pod podobou chleba a vína a odovzdal apoštolom, napriek tomu ono ustanovenie a odovzdanie nesmerujú k tomu, aby z rozhodnutia Pána všetci kresťania boli zaviazaní k prijímaniu pod oboma podobami.

Avšak ani z onej reči u Jána v 6. kapitole nemožno správne vyčítať, že by prijímanie pod oboma podobami bolo Pánom prikázané, a tak to vyplýva aj z rôznych výkladov svätých Otcov a učiteľov. Lebo ten, ktorý povedal: „Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život“, ten tiež povedal: „Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky“. A ten, ktorý povedal: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život,“ ten tiež povedal: „Chlieb, ktorý ja dávam, je moje telo za život sveta.“ A konečne ten, ktorý povedal: „Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom“, ten však tiež povedal: „Kto je tento chlieb, bude žiť naveky.“

HLAVA 2. Moc Cirkvi pri vysluhovaní sviatosti Eucharistie

Okrem toho [svätá synoda] vyhlasuje: Cirkev mala vždy túto moc, aby vo vysluhovaní sviatostí, zachovajúc bez ujmy ich podstatu, ustanovila alebo pozmenila to, čo vzhľadom na rozmanitosť pomerov, časov a miest považovala za užitočnejšie pre prijímajúcich (sviatostí), alebo vzhľadom na úctu voči sviatostiam. Zdá sa, že Apoštol to dost jasne naznačil slovami: „Nech nás takto každý pokladá za Kristových služobníkov a správcov Božích tajomstiev.“ (1 Kor 4, 1) A dá sa dostatočne dokázať, že on sám túto moc používal tak v mnohých iných veciach, ako aj práve v tejto sviatosti (*Eucharistii*). Potom, ako určil viaceré veci so zreteľom na jej používanie, povedal totiž: „Ostatné zariadim, keď prídem.“ (1 Kor 11, 34) Akokoľvek od počiatku kresťanského náboženstva bolo nezriedka používané prijímanie pod obidvoma podobami, napriek tomu sa v priebehu času tento obyčaj zásadne zmenil. Preto svätá Matka Cirkev s vedomím svojej autority pri správe sviatostí, vedená závažnými a spravodlivými dôvodmi, schválila tento obyčaj prijímania pod jednou podobou a stanovila, že má platiť ako zákon; a ten nie je bez autority Cirkvi dovolené ani zavrhnúť ani svojvoľne meniť.

HLAVA 3. Kristus je prijímaný celý a úplný a ako pravá sviatosť i pod jednou alebo druhou podobou.

Mimo to [svätá synoda] prehlasuje, že akokoľvek náš Vykupiteľ, ako bolo vyššie povedané, pri onej poslednej večeri ustanovil a apoštolom odovzdal túto sviatosť pod oboma podobami, napriek tomu je treba vyznávať, že tiež len pod jednou podobou sa prijíma celý a úplný Kristus a pravá sviatosť; a preto, čo sa týka plodov, nie sú tí, ktorí prijímajú iba pod jednou podobou, pripravení o žiadnu milosť potrebnú k spáse.

HLAVA 4. Malé deti nie sú povinné prijímať sviatosť Eucharistie.

Konečne tá istá svätá synoda učí, že malé deti, ktoré nemajú užívanie rozumu, nie sú viazané žiadnou povinnosťou pristúpiť k prijímaniu sviatostnej Eucharistie; ved' potom, čo boli znovuzrodené krstným kúpeľom a pričlenené ku Kristovi, nemôžu v tomto veku stratiť onu už získanú milosť Božích detí. Avšak preto nemožno zavrhnovať starý vek, ak sa tento obyčaj na niektorých miestach niekedy zachovával. Lebo akokoľvek títo tak svätí Otcovia v onej dobe mali pre svoj postup prijateľný dôvod, napriek tomu je na druhej strane treba bezpochyby veriť, že tak nerobili v domnienke, že je to nutné k spáse.

KÁNONY O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT

Kánon 1.

Kto hovorí, že všetci a jednotliví veriaci musia podľa Božieho prikázania alebo nevyhnutnosti na spásu prijímať obe podoby najsvätejšej sviatosti Eucharistie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že svätú katolícku Cirkev nevedli oprávnené príčiny a dôvody, aby laikom a klerikom (kňazom) nesláviacim Eucharistiu podávala prijímanie iba pod podobou chleba, alebo že sa v tomto mýlila, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto popiera, že sa celý a úplný Kristus, prameň a pôvodca všetkých milostí, prijíma iba pod samou podobou chleba, pretože sa, ako to niektorí nesprávne tvrdia, neprijíma podľa ustanovenia samého Krista pod obidvoma podobami, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že prijímanie Eucharistie je potrebné aj pre batol'atá pred dosiahnutím veku rozoznávania, nech je exkomunikovaný.

Tá istá svätá synoda odkladá dva články už skôr predložené, avšak doteraz neprerokované na inú dobu, vyhradzuje si ich preskúmať, akonáhle sa naskytne najbližšia príležitosť. Ide o tieto články: „Či dôvody, ktoré svätú katolícku Cirkev priviedli k tomu, že laikom, ale aj necelebrujúcim kňazom dovolila prijímať len pod jednou podobou, je potrebné zachovávať tak, že užívanie kalicha nie je nikomu [inému] zo žiadneho dôvodu dovolené“, a „či by bolo možné z počestných a kresťanskej lásky zodpovedajúcich dôvodov za určitých podmienok povoliť používanie kalicha niekomu [z veriacich] alebo národu či kráľovstvu, a aké podmienky by to boli“.

Dekrét o reforme

PREDSLOV

Tá istá posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, na chválu všemohúceho Boha a na ozdobu svätej Cirkvi považovala za potrebné stanoviť teraz o konaní reformy to, čo nasleduje:

HLAVA 1. Keď biskupi zadarmo udeľujú svätenie, majú tiež zadarmo vystaviť prepúšťacie a osvedčujúce listiny; a nemajú za to dostať nič, notári potom len to, čo je stanovené v tomto dekréte.

Pretože od duchovného stavu majú byť vzdialené všetky podozrenia z lakomstva, nemajú biskupi ani iní, ktorí udeľujú svätenie, ani ich posluhujúci pod žiadnou zámienkou nič žiadať za udelenie akéhokoľvek svätenia vrátane klerikálnej tonzúry, ani za prepúšťacie či osvedčujúce listiny, ani za pečať alebo z nejakého iného dôvodu, a to aj keby to bolo dobrovoľne ponúknuté.

Avšak notári, a to len tam, kde neexistuje chvályhodný zvyk nič neprijímať, môžu prijať za jednotlivé prepúšťacie či osvedčujúce listiny iba desatinu guldenu za predpokladu, že im za výkon úradu nie je stanovený žiadny plat a že biskup pri udeľovaní týchto svätení nemá z notárových príjmov žiadny priamy ani nepriamy prospech. V takýchto prípadoch [svätá synoda] stanovuje, že sú úplne viazaní povinnosťou vykonávať svoju činnosť zadarmo. A pritom zrušuje a zakazuje opačné taxy a stanovy aj zvyky, napríklad od nepamäti trvajúce, na ktorýchkoľvek miestach, pretože tie treba nazývať skôr zneužitím a nálezami, napomáhajúcim svätokupeckej

neprávosti. A tí, ktorí by konali inak, ako tí, ktorí by dávali, tak tí, ktorí by prijímali, upadnú nielen do Božej odplaty, ale skutkom samým aj do trestov stanovených právom.

HLAVA 2. Sväté svätenia nech nie sú udeľované tým, ktorí nemajú z čoho žiť.

Pretože sa nesluší, aby tí, ktorí sú pripísaní Božej službe, k hanbe svojho stavu žobrali alebo sa živili nečestným spôsobom, a pretože sa zistilo, že na mnohých miestach sú často bez akéhokoľvek výberu pripúšťaní k svätým sväteniam ľudia, ktorí rôznymi úskokmi a podvodmi predstierajú, že majú nejaké cirkevné obročie alebo tiež požadované vlastnosti, rozhodla svätá synoda, aby do svätých svätení naďalej nebol povyšovaný žiadny svetský klerik, akokoľvek by bol inak spôsobilý mravmi, vedomosťami i vekom, ak nebude predtým bezpečne známe, že má nerušenú držbu cirkevného obročia, ktoré mu bude dôstojne slúžiť na živobytie. A tohto obročia sa nebude môcť zriecť, iba ak s výslovnou zmienkou o tom, že bol vysvätený na titul tohto obročia; a táto rezignácia nesmie byť prijatá, ak nebude preukázané, že môže riadne žiť z iných prostriedkov; rezignácii urobenej inak chýba platnosť.

Tých, ktorí majú nejaké imanie alebo dôchodok, potom nebude možné vysvätiť, ak biskup neusúdi, že je potrebné prijať ich s ohľadom na potrebu či prospech svojej diecézy, a to s predchádzajúcim preverením, že ono imanie alebo dôchodok majú skutočne v držbe a že sú také, aby im postačovali na živobytie. A tie nebudú môcť bez privolenia biskupa žiadnym spôsobom odcudziť alebo sa ich zbaviť alebo vzdať, kým nedosiahnu dostačujúceho cirkevného obročia, alebo by mali iný zdroj obživy. A tým sa aj obnovujú tresty podľa starobylých kánonov.

HLAVA 3. Nariaďuje sa rozmnoženie denných distribúcií tým, ktorí na ne majú nárok. Nedbalí v službe majú byť potrestaní.

Pretože obročia boli zakladané za účelom zaistenia Božieho kultu a cirkevných úradov a Boží kult nesmie byť ani čiastočne ukracovaný, ale mu vo všetkých smeroch musí byť venovaná patričná starostlivosť, rozhodla svätá synoda, aby tak v katedrálnych, tak kolégiových kostoloch, v ktorých sa nekonajú žiadne každodenné distribúcie alebo sú tak malé, že by sa pravdepodobne zanedbávali, bola oddelená tretina plodov a akýchkoľvek výnosov a príjmov tak z dignít, tak z kanonikátov, personátov, obročia a úradov, a boli premenené na každodenné distribúcie, ktoré budú primerane rozdelené medzi dignitárov a ostatných, ktorí sa zúčastňujú na Božom kulte, podľa kľúča stanoveného biskupom aj ako delegátom Apoštolskej stolice, a to už pri prvej [nasledujúce] zrážke z výnosov. Tým nie sú dotknuté zvyky platné v tých kostoloch, v ktorých nesídliaci alebo bohoslužby nevykonávajúci nedostávajú nič, alebo menej ako tretinu. Tomu nech nie sú na prekážku žiadne výnimky a iné zvyky, hoci aj od nepamäti trvajúce, a apelácie. A tiež bude dovolené, aby pri rastúcej zatvrdnutosti bolo proti tým, ktorí odmietajú službu, postupovať podľa práva a ustanovení posvätných kánonov.

HLAVA 4. Kedy majú byť pribraní pomocní duchovní pre duchovnú správu. Stanovia sa dôvody na zriadenie nových farností.

Biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, nech nútia rektorov a všetkých, ktorých sa to týka, aby si vo všetkých farských a krstných kostoloch¹⁵ aj tam, kde je ľud tak početný, že jeden rektor nemôže stačiť udeľovať cirkevné sviatosti a slúžiť bohoslužby, priberali na plnenie tejto úlohy toľko kňazov, koľko by stačilo na udeľovanie sviatostí a bohoslužieb. Avšak tam, kde pre veľkú vzdialenosť či obtiažnosť cesty farníci bez veľkej námahy nemôžu pristupovať k sviatostiam a navštevovať bohoslužby, budú môcť zriaďovať, a to aj proti vôli rektorov,

¹⁵ tzv. „Krstné kostoly“ (ecclesiae baptismales) boli od 4. stor. kostoly, ktoré mali vedľa biskupských a neskôr i iných význačných kostolov v nejakom mieste výhradné právo k udeľovaniu krstu. V ranom stredoveku (od 8. stor.) sa na krstné účely budovala v kostoloch samostatná kaplnka ako baptistérium.

nové farnosti podľa predpisu konštitúcie Alexandra III. začínajúcej slovami *Ad audi entiam*.

Oným kňazom, ktorí budú novo postavení do čela novo vybudovaných kostolov, nech sa potom podľa úvahy biskupa určí príslušný diel z výnosov, ktoré akýmkoľvek spôsobom prislúchajú materskému kostolu. A ak je to potrebné, môže nútiť ľud, aby poskytol to, čo by postačovalo na obživu uvedených kňazov. A tomu nech nebránia žiadne rezervácie, tak všeobecné alebo osobitné, ani iné pápežské práva na udelenie obročia týkajúce sa uvedených kostolov. A takéto ustanovenia a zriadenia nemôžu byť zrušené ani im bránené na základe akýchkoľvek [kanonických] provízií, ani tých, ku ktorým dochádza na základe rezignácie, ani silou akýchkoľvek iných zrušení alebo suspendovaním.

HLAVA 5. V prípadoch právom povolených môžu biskupi vykonať trvalé spojenie farnosti s inými obročiami.

Aby boli v dôstojnom stave udržiavané kostoly, v ktorých sa slúžia bohoslužby, môžu biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, podľa právnej normy, avšak bez zaťaženia držiteľov obročia trvalo zlučovať akékoľvek obročia farských a krstných kostolov, aj iné kurátne alebo nekurátne obročia s kurátnymi kvôli ich chudobe, aj v iných právom dovolených prípadoch, a to aj keby uvedené kostoly alebo obročia boli všeobecne či zvlášť rezervované alebo sa tešili akémukoľvek pápežskému právu na jeho udelenie. A tieto zlúčenia tiež nemôžu byť odvolané alebo nejakým spôsobom zbavené účinnosti akoukoľvek [kánonickou] províziou, ani z dôvodu rezignácie, zrušenia alebo suspendovania.

HLAVA 6. Nevedomým farárom nech sú pridelení vikári a nech je im priznaná časť výnosov obročia. Tí, ktorí zotrývajú v pohoršovaní, môžu byť obročia zbavení.

Pretože nevzdelaní a nevedomí rektori farských kostolov bývajú nespôsobilí na výkon posvätných služieb a ostatní [veriaci] sú pre hanebnosť ich života skôr poškodzovaní než povznášaní, môžu biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, týmto nevzdelaným a nevedomým [duchovným], ak sú inak bezúhonného života, buď na čas ustanoviť pomocníkov či vikára a týmto priznať časť z výnosov obročia, alebo sa o vec postarať inak, a to bez možnosti akéhokolvek odvolania alebo uplatnenia výnimky. Avšak tých, ktorí žijú hanebne a pohoršujúco, nech po predchádzajúcom napomenutí krotia a karhajú; a ak aj tak zostanú vo svojej neprávosti zatvrdilými, budú mať možnosť podľa ustanovení posvätných kánonov zbaviť ich obročia, bez toho aby mala účinnosť nejaká výnimka alebo odvolanie.

HLAVA 7. Biskupi nech prenesú obrocie z kostolov, ktoré nemôže byť opravené; v prípade tých ostatných nech sa postarajú o opravu; a čo je potrebné pri tom zachovať.

Pretože je potrebné veľmi sa starať aj o to, aby to, čo je zasvätené posvätným službám, nevyšlo nepriazňou času z užívania a nevypadlo z pamäte ľudí, biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, môžu podľa svojej úvahy preniesť jednoduché obročia, aj patronátneho práva, z kostolov, ktoré pre vek alebo z iného dôvodu spadli a pre svoju chudobu nemôžu byť obnovené (po zvolaní tých, ktorých sa to týka), do materských alebo iných kostolov v tom istom alebo v susedných miestach. A v týchto kostoloch nech zriadia oltár alebo kaplnku s rovnakým zasvätením, alebo nech ich prenesú na už zriadené oltáre či kaplnky so všetkými výnosmi a bremenami, ktoré boli uložené skorším kostolom.

Avšak takto rozborené farské kostoly, aj keď sú patronátneho práva, nech sa snažia opraviť z akýchkoľvek plodov a výnosov, ktoré k týmto kostolom akokoľvek prináležia; a ak nebudú [tieto prostriedky] dostačovať, nech vhodným spôsobom nútia všetkých patrónov aj iných, ktorí požívajú niektoré plody pochádzajúce z uvedených kostolov, alebo ak sa takí nenájdu,

všetkých farníkov k tomu, čo bolo vyššie uvedené. Tomu nech nie je na ujmu žiadne odvolanie, výnimka alebo námietky. Avšak ak budú všetci trpieť prílišnou chudobou, nech sú [tieto oltáre atď.] prenesené do materských či susedných kostolov s možnosťou dať ako uvedené farské, tak aj iné miestami zborené kostoly do nie nepočestného svetského užívania, avšak s povinnosťou vztýčiť tam kríž.

HLAVA 8. Komendatórne kláštory, v ktorých neprekvitá rehoľná observancia, aj akékoľvek obročia nech sú každoročne biskupmi vizitované.

Je spravodlivé, aby o všetkom v diecéze, čo je určené k bohoslužbám, sa staral ordinár a postaral sa o to, čo je kde treba. Preto tie komendatórne kláštory, nazývané tiež opátstva, prevorstvá a prepoštvá, v ktorých neprekvitá rehoľná observancia, ako aj obrocie, tak kurátne ako i nekurátne, svetské i rehoľné, hoci boli akokoľvek komendované, napríklad aj exemptné, nech sú v každom roku vizitované biskupom, ako aj delegátom Apoštolskej stolice. A tí istí biskupi nech sa vhodnými prostriedkami, a to aj zadržaním výnosov, snažia aby sa dostalo obnovy a obrodzenia tým, ktoré ju potrebujú, tak aby bola riadne vykonávaná starostlivosť o duše, ak sú s nimi alebo k nim prislúchajúcimi [obročiami] spojené, aj ostatné povinné služby. Tomu nech nie sú na ujmu žiadne odvolania, výsady, obyčaje, napríklad od nepamäti vydržané, rozhodnutia konzervatória alebo opatrenia sudcov a ich zákazy.

Ak v nich však prekvitá rehoľná disciplína, nech sa biskupi otcovskými napomenutiami postarajú, aby ich rehoľní predstavení dodržiavali patričný spôsob života podľa svojich rehoľných stanov a svojich podriadených aby usmerňovali a viedli k ich povinnostiam. A ak by ich [ich rehoľní predstavení] po napomenutí do šiestich mesiacov nevizitovali alebo nenapravovali, vtedy tí istí biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, ich môžu vizitovať a naprávať rovnako, ako by to boli mohli robiť ich predstavení podľa ich stanov. Akékoľvek

odvolanie, výsady a výnimky sa úplne rušia a nie sú tomu na prekážku.

HLAVA 9. Vypúšťa sa úrad aj činnosť výbercov almužien. Odpustky a duchovné milosti nech vyhlasujú ordinári. Dvaja z kapituly môžu bezplatne prijímať almužny.

Pretože mnohé opatrenia rôznych koncilov, ako Lateránskeho a Lyonského, tak Viennského proti vtedy praktikovaným zvrátenostiam výbercov almužien sa v nasledujúcich časoch ukázali ako neúčinné a ich neprávosť k veľkému pohoršeniu a žalobám všetkého kresťanstva skôr vzrastala deň o deň tak, že sa zdalo, akoby už nebola žiadna nádej na ich nápravu, stanovila [táto posvätná synoda], aby odteraz vo všetkých krajoch kresťanského náboženstva boli odstránené ako ich funkcie, tak ich činnosť, a aby na výkon tohto úradu sa už viac nikde neprijímalo. A tomu nech nie sú na ujmu žiadne výsady, ktoré boli udelené kostolom, kláštorom, špitálom, zbožným inštitúciám a akýmkoľvek osobám ktoréhokoľvek stupňa, postavenia a hodnosti, ako aj zvyky, hoci i od nepamäti trvajúce.

A rozhoduje, aby odpustky a iné duchovné milosti, o ktoré by kvôli tomu kresťania nemali byť pripravení, boli odteraz v stanovených časoch vyhlasované miestnymi ordinármi, ktorí si k tomu priberú dvoch členov kapituly. Im je tiež dané poverenie, aby bez akejkoľvek odmeny verne zhromažďovali almužny a im zverenú príspevky na charitu, tak aby konečne všetci vskutku pochopili, že tieto nebeské poklady Cirkvi skutočne neslúžia ziskuchtivosti, ale na konanie skutkov zbožnosti.

Ohlásenie budúceho zasadania

Posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, riadne zhromaždená v Duchu Svätom za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice sa uzniesla a rozhodla, že ďalšie najbližšie zasadnutie sa bude konať a oslavovať vo štvrtok po oktáve sviatku Narodenia Preblahoslavenej Panny Márie, to jest 17. dňa najbližšie nasledujúceho mesiaca septembra. Avšak s tým

dodatkom, že ako uvedený termín, tak každý, ktorý bude do budúcnosti pre jedno každé zasadnutie stanovený, bude smieť a môcť svätá synoda slobodne podľa svojej úvahy a vôle, ako to pre záležitosti koncilu uzná za prospešné, a to aj na generálnom zhromaždení, skrátiť alebo odložiť.

22. zasadnutie

ktoré je šiestym za pápeža Pia IV. konané 17. dňa mesiaca septembra 1562

UČENIE O OBETE SVÄTEJ OMŠE

Posvätná, všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, vedená snahou, aby vo Svätej katolíckej Cirkvi bola zachovaná stará, pevná a v každom ohľade dokonalá viera a učenie o veľkom tajomstve Eucharistie, a aby [táto viera] bola po vyhnaní bludov a heréz uchovávaná vo svojej čistote, osvietená Duchom svätým o Eucharistii ako o pravej a jedinečnej obete, učí, prehlasuje a veriacemu ľudu ukladá veriť to, čo nasleduje:

HLAVA 1. Ustanovenie obety svätej omše

Pretože (ako svedčí apoštol Pavol) v Starom zákone v dôsledku slabosti levitického kňazstva zdokonalenia nebolo, musel (z nariadenia Boha, milosrdného Otca) povstať iný kňaz podľa rádu Melchizedecha, náš Pán Ježiš Kristus, ktorý mohol všetkých, čo mali byť posvätení, zdokonaliť a priviesť k svätosti (porov. Hebr 10, 14).

Tento náš Boh a Pán sa síce chcel raz na oltári kríža v smrti priniesť ako obeta Bohu Otcovi, aby tak odtiaľ zaistil (naše) večné vykúpenie. Keďže však jeho kňazstvo smrťou nemalo zaniknúť, chcel pri Poslednej večeri, v tú noc, keď bol zradený, svojej milovanej neveste Cirkvi zanechať viditeľnú obeť, ako to vyžaduje prirodzenosť ľudí; v tejto obete sa sprítomňuje tá krvavá obeta, ktorá mala byť raz prinesená na kríži, aby jej pamiatka zostala zachovaná až do konca sveta a aby jej spásna sila bola aplikovaná na odpustenie hriechov, ktorých sa denne dopúšťame. Vyhlásil o sebe, že bol ustanovený za kňaza naveky podľa rádu Melchizedecha (porov. Ž 109, 4); priniesol Bohu Otcovi svoje telo a svoju krv pod podobami chleba a vína, podal

ich apoštolom (ktorí boli vtedy ustanovení za kňazov Nového zákona) pod tými istými znakmi, aby ich požili, a im a ich nástupcom v kňazstve rozkázal, aby túto obeť prinášali, keď povedal: „Toto robte na moju pamiatku...“ Lk 22, 19; 1 Kor 11, 24). Katolícka Cirkev to vždy takto chápala a učila.

Po slávení starej paschy, ktorú zástup synov Izraela obetoval na pamiatku východu z Egypta, ustanovil novú paschu, seba samého, aby bol Cirkvou prostredníctvom kňazov obetovaný pod viditeľnými znakmi na pamiatku svojho prechodu z tohto sveta k Otcovi, keď nás vyliatím svojej krvi vykúpil a vytrhol z moci tmy a preniesol do svojho kráľovstva (Kol 1, 13).

Toto je tá čistá obeť, ktorá nemôže byť nijakou nehodnosťou alebo zlobou tých, čo ju prinášajú, poškrvená, o ktorej Pán skrze Malachiáša predpovedal, že bude prinášaná jeho menu, ktoré bude veľké medzi pohanskými národmi, na každom mieste ako čistá obeť; na ňu apoštol Pavol v Prvom liste Korint'anom nie nejasne naráža, keď hovorí, že tí, čo sa poškrvnili účasťou na stole démonov, nemôžu mať účasť na stole Pánovom (1 Kor 10, 21), pričom pod pojmom „stôl“ chápe v obidvoch prípadoch oltár. Je to ďalej tá obeť, ktorej rozličné žertvy v čase prirodzeného zákona a zjaveného Zákona boli predobrazom, pretože ona všetky dobrá, ktoré boli nimi naznačené, uzatvára v sebe ako ich naplnenie a zdokonalenie.

HLAVA 2. Viditeľná obeť je zmierná obeť za živých a mŕtvych

Pretože v tejto Božej obeť, ktorá sa vykonáva v omši, je prítomný ten istý Kristus a obetuje sa nekrvavým spôsobom ten istý Kristus, ktorý sa raz na kríži obetoval krvavým spôsobom, svätý koncil učí, že táto obeť je skutočnou zmiernou obeťou a ňou sa spôsobuje, že „dosahujeme milosrdenstvo a nachádzame milosť a pomoc v pravom čase“ (Hebr 4, 16), keď pred Boha predstupujeme s priamym srdcom, so správnou vierou, s bážňou a úctou, s ľútosťou a pokáním. Zmierený touto obeťou udeľuje Pán milosť a dar pokánia a odpúšťa previnenia a

hriechy, aj keby boli akokoľvek veľké. Pretože je to ten istý obetný dar a je to ten istý, ktorý sa teraz obetuje službou kňazov a ktorý vtedy sám seba obetoval na kríži, len spôsob obetovania je rozličný. Plody onej, totiž krvavej obety sa prijímajú v hojnej miere v tejto nekrvavej obete; a tak sa touto (nekrvavou) obetou tamtá (krvavá) obeta nijakým spôsobom neumenšuje. A preto sa náležite prináša podľa tradície apoštolov nielen za hriechy, tresty, zadosťučinenia a iné potreby živých veriacich, ale aj za zomrelých v Kristovi, ktorí ešte nie sú dokonale očistení.

HLAVA 3. Omše na počesť svätých

A hoci Cirkev občas slávieva omše na uctenie a na pamiatku svätých, predsa neučí, že sa obeta prináša im, ale iba Bohu, ktorý ich korunoval. Preto ani kňaz nehovorí: „prinášam ti, Peter a Pavol, obetu“, ale vzdáva vďaky Bohu za ich víťazstvá a prosí o ich ochranu, „aby láskavo orodovali za nás v nebi tí, ktorých pamiatku slávime na zemi“.

HLAVA 4. Omšový kánon

Keďže sväté veci treba vysluhovať sväto a to je zo všetkých obiet tá najsvätejšia, katolícka Cirkev pred mnohými storočiami ustanovila posvätný kánon, aby sa hodne a dôstojne prinášala a prijímala. On je bez akéhokoľvek omylu a neobsahuje nič, čo by naskrze nedýchalo svätosťou a nábožnosťou a nedvíhalo mysle obetujúcich k Bohu. Pozostáva totiž zo slov samého Pána a z tradície apoštolov a z nábožných ustanovení svätých pápežov.

HLAVA 5. Slávnostné bohoslužobné ceremónie omše

Ľudská prirodzenosť je taká, že sa bez vonkajšej opory nemôže ľahko pozdvihnúť k meditácii o Božích veciach. Preto Cirkev, láskavá matka, ustanovila určité obrady, aby sa totiž v omši vyslovovalo niečo potichu, niečo nahlas; takisto použila bohoslužobné ceremónie, ako sú žehnania bohaté na tajomstvá, svetlá, kadidlo, rúcha a mnohé iné podobné veci podľa apoštolského nariadenia a tradície. Tým sa i vznešenosť takej

obety má vtlačať do vedomia a prostredníctvom týchto viditeľných znakov náboženstva a nábožnosti sa má podnecovať myseľ veriacich ku kontemplácii vznešených vecí, ktoré sa skrývajú v tejto obete.

HLAVA 6. Omša, pri ktorej prijíma iba kňaz

Je želaním presvätého koncilu, aby veriaci prítomní na omšiach mali účasť na Eucharistii nielen duchovnou túžbou, ale aj sviatostným prijímaním, aby sa tak k nim dostalo čo najhojnejšie ovocie tejto najsvätejšej obety. Keď sa to však vždy nedeje, koncil preto neodsudzuje tie omše, v ktorých sviatostne prijíma iba kňaz, ako súkromné a nedovolené, ale ich schvaľuje a odporúča. Veď aj tieto omše treba považovať za verejné čiastočne preto, že v nich ľud duchovne prijíma, čiastočne preto, že ich slávi kňaz ako verejný služobník Cirkvi nielen pre seba, ale pre všetkých veriacich, ktorí patria ku Kristovmu telu.

HLAVA 7. Voda, ktorá musí byť primiešaná k obetnému vínu

Svätý koncil napomína ďalej, že pre kňaza platí predpis Cirkvi, aby do vína, ktoré sa obetuje v kalichu, bola primiešaná voda, a to preto, že sa verí, že aj Kristus tak urobil, ale aj preto, že z jeho boku vyšla voda spolu s krvou. Toto tajomstvo sa pripomína týmto zmiešaním. A keďže sa v Zjavení svätého Jána národy nazývajú vodou, predstavuje sa tu spojenie veriaceho ľudu s Kristom Hlavou.

HLAVA 8. Omša sa nemá vo všeobecnosti slúžiť v ľudovej reči; tajomstvá omše treba ľudu vysvetľovať

Hoci omša obsahuje pre veriaci ľud veľa poučného, predsa sa Otcom nevidelo vhodné, aby sa všeobecne slávila v ľudovej reči. Preto majú byť zachované všade v každom kostole staré, svätou rímskou Cirkvou, matkou a učiteľkou všetkých cirkví, schválené obrady. Aby však Kristove ovce nehladovali a aby „malučkí neprosili o chlieb a nikto by im ho nelámali“ (Plač 4, 4), svätý koncil prikazuje pastierom a všetkým, čo sú poverení

starostlivosťou o duše, aby často počas slávenia omší sami osobne alebo prostredníctvom iných vysvetľovali to, čo sa pri omši číta, a okrem iného aby najmä v nedele a sviatky vysvetlili niektoré z tajomstiev tejto najsvätejšej obety.

HLAVA 9. Úvod k nasledujúcim kánonom.

Pretože sa však proti tejto starobylej viere, založenej na presvätom evanjeliu, apoštolskej tradícii a učení svätých Otcov, v tejto dobe rozšírili mnohé bludy a hocikým je všeličo učené a pretriasané, rozhodla svätá synoda po mnohých ťažkých a zreloch prejednávaniach týchto vecí za jednomyselného súhlasu všetkých, že týmito pripojenými kánonmi bude zavrnuté a zo svätej Cirkvi odstránené všetko, čo tejto najčistejšie viere a posvätnéj náuke odporuje.

KÁNONY O NAJSVÄTEJŠEJ OBETE OMŠE

Kánon 1.

Kto hovorí, že v omši sa neobetuje Bohu pravá a vlastná obeta, alebo že obetný úkon nespočíva v ničom inom, iba že sa nám Kristus dáva za pokrm, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že slovami „Toto robte na moju pamiatku“ Kristus neustanovil apoštolov za kňazov, alebo že nenariadil, aby oni sami a iní kňazi obetovali jeho telo a krv, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že obeta omše je iba vzdávaním chvály alebo vd'aky, alebo že je holou pripomienkou obety vykonanej na kríži, ale že nie je zmiernou obetou, alebo že osoží iba prijímajúcemu a že sa nemá obetovať za živých alebo zosnulých, za hriechy, tresty, zadosťučinenia a iné potreby, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že obeta omše je rúhaním voči najsvätejšej Kristovej obete vykonanej na kríži, alebo že umenšuje jej hodnotu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že je čosi neslýchané, keď sa slávia omše k úcte svätých na dosiahnutie ich príhovoru u Boha, ako to chce Cirkev, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že omšový kánon obsahuje omyly a že preto ho treba zrušiť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že bohoslužobné ceremónie, rúcha a vonkajšie znaky, ktoré pri slávení omši používa katolícka Cirkev, sú skôr podnecovaním na bezbožnosť ako prostriedkami slúžiacimi nábožnosti, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že omše, pri ktorých sviatostne prijíma iba kňaz, sú nedovolené a že ich preto treba zrušiť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že obrad rímskej Cirkvi, pri ktorom sa časť kánonu a konsekračné slová vyslovujú potichu, treba odsúdiť, alebo že omša sa má sláviť iba v ľudovej reči, alebo že do obetného vína v kalichu sa nemá primiešať voda, lebo je to vraj proti Kristovmu ustanoveniu, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o tom, čo je potrebné zachovávať a čoho sa vystríhať pri slávení omše.

Každý, kto si uvedomí, že vo svätých písmach je zlorečeným nazývaný ten, kto dielo Božie koná nedbalo, ľahko spozná, akú veľkú starostlivosť treba venovať tomu, aby najsvätejšia omšová obeta sa slávila so všetkou náboženskou slávnosťou a úctou. Ak teda nutne svedčíme, že konanie žiadneho diela nemôže byť pre kresťanov tak sväté a Božie, ako toto strašné tajomstvo, v ktorom sa ona životodarná obeta, ktorou sme zmierení s Bohom Otcom, prostredníctvom kňazov denne prináša na oltári, potom je tiež dostatočne zrejmé, že treba všetko úsilie a starostlivosť venovať tomu, aby táto obeta bola vykonávaná so všetkou možnou vnútornou bezúhonnosťou a čistotou srdca a so všetkými znameniami vonkajšej uzbranosti a zbožnosti.

Pretože sa potom ako vinou zlých časov, tak ľudskou nedbalosťou a mrzkosťou vkradlo mnohé, čo odporuje

dôstojnosti takej obety, a aby sa obnovila povinná úcta a slávenie k Božej chvále i k povzneseniu veriaceho ľudu, rozhodla svätá synoda, že biskupom ako miestnym ordinárom náleží starostlivosť a záväzok zakazovať a dôsledne zvnútra [Cirkvi] vykoreniť všetko to, čo zaviedla lakomosť, modloslužba alebo neúcta, ktorá sotva môže byť oddelená od bezbožnosti, alebo povery čoby falošnej napodobovateľky pravej zbožnosti.

A aby sa mnohé vyjadrilo stručne: najprv, pokiaľ sa týka lakomosti, úplne sa zakazujú akékoľvek podmienky platieb, dohovoru a čokoľvek sa dáva pre slúženie nových omší, ako aj nevhodné vyžadovanie nedobrovoľných almužien, kedy skôr než o žiadosť ide o vynucovanie, a všetko to, čo nie je príliš vzdialené od svätokupeckej neprávosti alebo aspoň od hanebnej hrabivosti. Potom, aby sa vylúčila neúcta: všetci majú vo svojich diecézach zakázať, aby potulujúci sa a neznámy kňaz smel slúžiť omše. Mimo to nie je dovolené nikomu, kto je verejným a notorickým zločincom, buď prisluhovať pri oltári alebo byť prítomný bohoslužbám. A nech sa netrpí, aby táto svätá obeta bola ako svetskými, tak rehoľnými kňazmi prinášaná v súkromných domoch a vôbec mimo kostol a mimo tie miesta určené iba k Božiemu kultu, ktoré sú týmito ordinármi takto označené a vizitované; a tiež vtedy nie, kým tí, ktorí budú prítomní, slušne usporiadaným vzhľadom a správaním nedajú na vedomosť, že sa hodljú zúčastniť nielen telesne, ale aj mysl'ou a zbožne zanieteným srdcom.

Z kostolov potom má byť vylúčená taká hudba, kde sa s organom alebo so spevom mieša niečo neviazané alebo nečisté, rovnako tak všetky svetské činnosti, prázdne, a preto bezbožné reči, chodenie po kostole, lomoz a hluk; aby bolo vidieť a aby bolo možné povedať, že dom Boží je domom modlitby.

Konečne, aby nebol daný žiadny priestor povere, majú svojimi výnosmi, ktoré budú opatrené trestnými sankciami, dbať na to, aby kňazi neslúžili omše v iné ako stanovené doby, ani aby pri

slávení omší nepoužívali iné obrady a modlitby než tie, ktoré sú schválené Cirkvou a osvedčené častým a chvályhodným užívaním.

Z kostola majú úplne odstrániť slúženie určitého počtu omší s istým počtom sviec¹⁶, čo je vynálezom viac poverčivého kultu než pravej zbožnosti, a majú poučovať ľud, aké sú a od koho pravdepodobne pochádzajú tak vzácne a nebeské plody tejto najsvätejšej obety. Tiež nech napomínajú ľud, aby často prichádzal do svojich farností - aspoň v nedele a počas väčších sviatkov.

Toto všetko, čo bolo súhrnne vymenované, sa tak predkladá všetkým miestnym ordinárom, aby nielen v tomto, ale aj v čomkoľvek inom, čo s tým bude podľa ich úsudku súvisieť, mohli sami na základe moci zverenej im posvätnou synodou, a to aj ako delegátmi Apoštolskej stolice, zakazovať, prikazovať, naprávať, rozhodovať; a k tomu, aby to bolo bezchybne zachované, môžu veriaci ľud nútiť cirkevnými cenzúrami i inými trestami, ktoré podľa svojej úvahy stanovia. A tomu nie sú na prekážku žiadne výsady, výnimky, apelácie alebo obyčaje.

¹⁶ Pre určité kategórie omší bol niekde partikulárnym právom stanovený istý počet sviec pri oltári (popr. pri katafalku - podľa toho, o akú "triedu" pohrebu či zádušnej omše sa jednalo). Tak to bývalo najmä v kláštorných a kapitulných kostoloch, kde sa denne slávil rôzne "typy" bohoslužieb (konventné, pohrebné za spolubratov, mariánske ...)

Dekrét o reforme

Tá istá posvätná všeobecná a generálna tridentská synoda, v Duchu Svätom riadne zhromaždená za predsedníctva legátov Apoštolskej stolice, zamýšľajúc pokračovať v diele obnovy, rozhodla sa stanoviť na tomto zasadnutí:

HLAVA 1. Obnovujú sa dekréty o živote a počestnosti duchovných.

Nie je nič, čo by iných tak vytrvalo priťahovalo ku zbožnosti a uctievaniu Boha, ako život a príklad tých, ktorí sa zasvätili Božej službe. Keď totiž vidia, že tí sú od vecí pozemských povznesení na vyššie miesto, obracajú k nim ako do zrkadla svoje oči a na nich vidia to, čo by mali nasledovať. Preto sa sluší, aby sa vôbec všetci duchovní, povolání k údelu Božiemu, svojím životom a mravmi správali tak, aby odevom, gestami, chôdzou, rečou a všetkým ostatným nevyjadrovali nič iné než to, čo je vážne, umiernené a plné zbožnosti. Nech sa vyhýbajú aj ľahkým previneniam, ktoré by u nich boli závažnými, aby ich správanie u všetkých vzbudzovalo úctu.

Čím väčšie je požehnanie a česť, ktoré z toho pre Cirkev plynú, tým starostlivejšie to všetko musí byť zachované. Preto svätá synoda rozhodla, aby všetko to, čo inak bolo pápežmi a posvätnými koncilmi hojne a spasiteľne stanovené na zachovávanie vzťahujúce sa k životu, počestnosti, Božej službe a vzdelaniu duchovných, ako súčasne aj to, čomu sa treba vyhýbať, ako je hýrivosť, pitky, tance, kocky, hry a akékoľvek zločiny, ako aj svetské zamestnania, bolo do budúca zachované pod hrozbou tých istých, alebo podľa uváženia ordinára aj väčších trestov. A odvolanie nebude môcť pozastaviť výkon toho, čo patrí k náprave mravov.

Ak teda zistia, že niečo z toho vyšlo z užívania, nech to čo najskôr znovu uvedú do života a usilujú o to, aby to všetci presne dodržiavali. A tomu nemôže byť na prekážku akýkoľvek zvyk,

aby sami nepodliehali zaslúženým Božím trestom za to, že zanedbali nápravu svojich podriadených.

HLAVA 2. Kto má byť prijatý ku katedrálnom kostolom.

Ten, kto má byť do budúca prijatý ku katedrálnym kostolom, má nielen byť plne nadaný pôvodom zrodzenia, vekom, mravmi a životom i všetkým, čo sa požaduje posvätnými kánonmi, ale musí tiež predtým byť aspoň počas šiestich mesiacov ustanovený do posvätného svätenia. Ak by takýto kandidát v [Rímskej] kúrii nebol známy vôbec alebo len krátky čas, prešetrenie o tom bude vykonané legátmi Apoštolskej stolice alebo nunciami v provinciách, alebo jeho ordinárom, alebo, ak nebude taký, susednými ordinármi.

Mimo to musí vynikať takým vzdelaním, aby mohol činiť zadosť nevyhnutným úlohám, ktoré mu budú ukladané. A preto nech je predtým na univerzite riadne promovaný magistrom či doktorom alebo licenciátom posvätnej teológie alebo kánonického práva, alebo nech o ňom niektorá verejná akadémia vydá svedectvo, že je spôsobilý učiť druhých. Ak bude rehoľníkom, nech má od predstavených svojej rehole podobné osvedčenie. Všetci spomenutí, ktorí budú vykonávať vyšetrovania alebo vydávať osvedčenia, sú povinní urobiť to verne a bezplatne: inak nech sú si vedomí, že si ťažko zaťažia svedomie a budú sa zodpovedať Bohu i svojim predstaveným.

HLAVA 3. Majú sa stanoviť každodenné distribúcie z tretiny všetkých príjmov; komu má pripadnúť podiel neprítomných; isté výnimočné prípady.

Biskupi, ako aj apoštolskí delegáti, smejú z akýchkoľvek príjmov a výnosov všetkých hodností, personátov a úradov, existujúcich v katedrálnych aj kolégiových kostoloch, rozdeliť tretinu na distribúcie, ktorých priznanie bude podliehať ich úvahe; a to síce tak, že tí, ktorí na túto distribúciu budú mať nárok, odo dňa, kedy im osobne uloženú službu podľa predpisov vydaných

onými biskupmi nebudú plniť, strácajú na distribúciu toho dňa nárok a nebudú ju žiadnym spôsobom môcť nadobudnúť, ale prípadne kostolu, nakoľko to bude potrebovať, alebo inému zbožnému inštitútu podľa úvahy ordinára. A ak bude vzrastať ich zatvrdnutosť, nech proti nim postupujú podľa ustanovení posvätných kánonov.

Ak však niekomu z uvedených hodnostárov v katedrálnych či kolégiových kostoloch podľa práva alebo zvyku neprislúcha žiadna jurisdikcia, správa či úrad, zato však v diecéze mimo sídelné mesto je potrebné viesť duchovnú správu, ktorej sa onen hodnostár hodlá venovať, vtedy po dobu, po ktorú bude sídlieť a slúžiť u kurátneho obročia, sa bude mať za to, že je prítomný a zúčastňuje sa na katedrálnych či kolégiových bohoslužbách.

Tak tomu však má byť iba v kostoloch, kde neexistuje zvyk alebo ustanovenie, že uvedení hodnostári nevykonávajúci službu majú stratiť niečo z toho, čo by sa vzťahovalo na onú tretinu uvedených príjmov či výnosov. A tomu nemôžu byť na prekážku žiadne zvyky, ani od nepamäti trvajúce výnimky a ustanovenia, ani potvrdené prísahou aj akoukoľvek autoritou.

HLAVA 4. V katedrálnej alebo kolégiovom kostole nesmú v kapitule hlasovať tí, ktorí nemajú posvätné svätenie. O vlastnostiach a úlohách tých, ktorí v nich majú obročie.

Ktokoľvek sa v katedrálnej, kolégiových či reholných kostoloch venuje bohoslužbám a nemá aspoň subdiakonské svätenie, nesmie v takých kostoloch pri kapitule hlasovať, a to ani keby mu to ostatní slobodne dovolili. Tí totiž, ktorí v uvedených kostoloch majú alebo v budúcnosti budú mať hodnosti, personáty, úrady, prebendy, údely a akékoľvek iné obročia, s ktorými sú spojené rôzne úlohy, totiž že niektorí čítajú omše, iní evanjelium, iní epištolu alebo spievajú: tí všetci sú po odpadnutí spravodlivej prekážky povinní počas jedného roka prijať požadované svätenia, a to aj keby sa tešili akejkoľvek

výsade, prerogátive či urodzenosti. Inak upadnú do trestov podľa konštitúcie koncilu vo Vienne, ktorá začína slovami *Ut ii, qui* a ktorú [posvätná synoda] týmto dekrétom obnovuje. A biskupi nech ich nútia, aby tieto i ostatné úrady, ku ktorým sú zaviazaní, v stanovené dni pri bohoslužbách osobne vykonávali a plnili aj všetky ostatné povinnosti, ktoré im prináležia, a to pod tými istými aj inými, tiež ťažšími trestami, ktoré im podľa svojej úvahy uložia. A do budúcnosti nech nie je nikomu udelený úrad, iba ak tým, ktorí majú preukázateľne už patričný vek aj iné vlastnosti v ich úplnosti; inak je prepožičanie úradu neplatné.

HLAVA 5. Dišpenzácie mimo Rímsku kúriu sa zverujú na výkon biskupovi a ním majú byť preskúmané.

Dišpenzácie majúce byť udelené akoukoľvek autoritou, ak majú byť zverené [k výkonu] mimo Rímsku kúriu, nech sú zverené ordinárom tých, ktorí ich majú dostať. Avšak tie, ktoré sa udeľujú ako milosti, nenadobudnú účinnosť, kým tými istými ordinármi ako apoštolskými delegátmi nebude predtým aspoň stručne a mimosúdne zistené, že prednášané prosby sa neopierajú o zamlčanie pravdivej skutočnosti alebo o uvedenie nepravdivej skutočnosti.

HLAVA 6. Posledné vôle majú byť menené len s opatrnosťou.

Pri zmenách poslednej vôle (ku ktorým sa nemá pristupovať, iba ak z oprávneného a nevyhnutného dôvodu) nech biskupi ako delegáti Apoštolskej stolice, ako tieto zmeny dajú vykonať, aspoň stručne a mimosúdne zistia, že v oných žiadostiach nebolo uvedené nič, čo by zamlčovalo pravdu alebo uvádzalo lož.

HLAVA 7. Obnovuje sa kapitola „Romana“ o odvolaniach z Knihy VI.

Legáti a apoštolskí nunciovia, patriarchovia a primasovia aj metropolití nech pri odvolaniach, ktoré sú k nim podávané v akýchkoľvek veciach, ako pri pripustení odvolania, tak pri vyslovovaní zákazov po odvolaní, zachovávajú predpis aj obsah posvätných konštitúcií a predovšetkým tej od Innocenta IV., ktorá začína *Romana*. Tomu nemôže byť na prekážku žiadny opačný zvyk, ani od nepamäti jestvujúca právna prax alebo výsada; inak by zákazom aj samotné konanie a všetko, čo by z toho vyplývalo, bolo samým právom neplatné.

HLAVA 8. Biskupi nech vykonávajú zbožné odkazy všetkých osôb a nech vizitujú zbožné inštitúty, iba ak by boli pod bezprostrednou ochranou kráľa.

Biskupi, ako aj delegáti Apoštolskej stolice, v prípadoch udelených právom nech sú vykonávateľmi všetkých zbožných odkazov, ako v poslednej vôli, tak i medzi živými. Majú právo vizitovať akékoľvek špitály a univerzity aj laické bratstvá aj tie, ktoré sú nazývané školami alebo akýmkoľvek iným menom; tie však, ktoré stoja pod bezprostrednou ochranou kráľov, nesmú vizitovať bez ich privolenia. [Ďalej môžu vizitovať] domy pre chudobných, Montes pietatis¹⁷ či charitné domy a všetky ďalšie zbožné zariadenia, akokoľvek sa volajú, aj keby starostlivosť o uvedené inštitúty prislúchala laikom a tie isté zbožné inštitúty boli chránené výsadou výnimky, i všetko, čo je určené k bohoslužbám, spáse duší alebo starostlivosti o chudobných. Im z ich úradu podľa ustanovení posvätných kánonov prináleží tak vyšetrovanie, ako aj výkon [rozhodnutia]. A tomu nemôže byť na prekážku žiadny zvyk, ani od nepamäti jestvujúci, výsada alebo ustanovenie.

HLAVA 9. Správcovia akýchkoľvek zbožných inštitútov sú povinní podať vyúčtovanie ordinárovi, ak by v zakladajúcej listine nebolo stanovené inak.

¹⁷ Montes pietatis boli v Taliansku akési „zbožné požičovne“ peňazí, ku ktorým sa utiekali núdzni ľudia s prosbou o pôžičku v ťaživej situácii, aby neboli vydaní napospas úžerníkom.

Správcovia, ako duchovní tak laici, akéhokoľvek kostola, aj katedrálneho, špitálu, bratstva, domu pre chudobných, *Montes pietatis* a všetkých zbožných zariadení sú každoročne povinní podať ordinárovi vyúčtovanie zo správy. Tým sa zrušujú akékoľvek opačné obyčaje alebo výsady, iba ak by snád' bolo v nadačnej či zakladacej listine výslovne uvedené iné opatrenie.

A ak na základe zvyku alebo výsady, alebo na základe nejakého miestneho ustanovenia má byť vyúčtovanie podané iným osobám k tomu povereným, vtedy nech je medzi nimi aj ordinár; inak by vydané absolutórium oným správcom nebolo nič platné.

HLAVA 10. Notári nech podliehajú biskupovmu preskúšania a súdu.

Pretože z neskúsenosti notárov povstávajú početné škody a príležitosť k mnohým sporom, môže biskup, ako aj delegát Apoštolskej stolice, všetkých notárov, aj keby boli ustanovení pápežskou, cisárskou alebo kráľovskou mocou, podrobiť preskúšaniu a preskúmaniu ich spôsobilosti. Ak by ich zistil nevhodnými alebo akýmkoľvek spôsobom v službe nedbalými, môže im trvalo alebo dočasne zakázať výkon ich úradu, pokiaľ ide o právne úkony, spory a záležitosti cirkevné i duchovné. A zákaz ordinára nemôže byť pozastavený tým, že by podali odvolanie.

HLAVA 11. Nech sú potrestaní tí, ktorí zabrali majetok akéhokoľvek kostola alebo zbožného inštitútu.

Ak by niekoho z duchovných alebo laikov, nech by sa skvel akoukoľvek hodnosťou, aj cisárskou alebo kráľovskou, natoľko zmohla hrabivosť, koreň všetkého zla, že by sa odvážil sám alebo prostredníctvom iných násilím alebo nahnaným strachom alebo tiež skrze nastrčené osoby duchovných alebo laikov alebo akoukoľvek l'sťou či akýmkoľvek spôsobom obrátiť vo svoj prospech alebo zabráť jurisdikcie, statky, dane a práva, aj lénne a dedičné árendy, plody, zisky alebo akékoľvek príjmy nejakého

kostola alebo nejakého svetského či rehoľného obročia, *Montes pietatis* a iných zbožných zariadení, ktoré by mali byť premenené na živobytie služobníkov Cirkvi alebo chudoby, alebo zabrániť tomu, aby boli prijaté tými, ktorým boli právom určené: ten nech tak dlho podlieha kľiatbe, kým uvedené jurisdikcie, statky, veci, práva, plody a výnosy, ktoré zbral alebo ku ktorým prišiel akýmkoľvek spôsobom, aj darovaním nejakou nastrčenou osobou, úplne nevráti Cirkvi, jej správcovi alebo obročníkovi; a vtedy [až] dostane od rímskeho veľkňaza rozhrešenie. A ak bude patrónom tohto kostola, bude okrem spomenutých trestov tiež tým istým zbavený patronátneho práva.

Duchovný, ktorý by sa tohto odporného podvodu a takej uzurpácii dopustil alebo k nej privolil, nech podlieha tým istým trestom, ale nech je aj zbavený akýchkoľvek obročí a k akýmkoľvek iným nech sa stane nespôsobilým; a nech je podľa úsudku svojho ordinára suspendovaný z výkonu svojich svätení, a to aj po úplnom zadosťučinení a rozhrešení.

Dekrét o žiadosti o povolenie kalicha

Navyše, keď si tá istá posvätná synoda na predchádzajúcich zasadnutiach vyhradila odložiť na inú dobu, až sa jej naskytné príležitosť, prerokovanie a rozhodnutie dvoch doteraz neprerokovaných článkov, a síce: „Či dôvody, ktoré svätú katolícku Cirkev priviedli k tomu, že laikom, ale aj necelebrujúcim kňazom dáva prijímať len pod jedným spôsobom, je potrebné zachovávať tak, že užívanie kalicha nie je nikomu [inému] zo žiadneho dôvodu dovolené“, a „Či by bolo možné z počestných a kresťanskej láske zodpovedajúcich dôvodov za určitých podmienok povoliť používanie kalicha niekomu [z veriacich] alebo národu či kráľovstvu a aké podmienky by to boli“; teraz, chtiac sa čo najlepšie postarať o spásu tých, o ktorých ide, rozhodla, aby celá vec bola prenesená

na nášho presvätého pána [pápeža], ako to už týmto dekrétom robí; a ten nech svojou osobitnou múdrosťou urobí to, čo bude považovať za užitočné pre kresťanstvo a spasiteľné pre tých, ktorí prosia o povolenie kalicha.

Ohlásenie budúceho zasadania

Mimo to tá istá posvätná tridentská synoda ohlasuje deň ďalšieho zasadnutia na štvrtok po oktáve sviatku Všetkých svätých, ktorý bude 12. dňa mesiaca novembra. A na ňom bude rozhodnuté o sviatosti svätenia a o sviatosti manželstva, atď.

Rokovanie bolo odložené až na 15. júl 1563.

23. zasadnutie

ktoré je siedmym za pápeža Pia IV., konané 15. dňa mesiaca júla 1563

UČENIE O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU

HLAVA 1. Ustanovenie kňazstva Novej zmluvy.

Obeta a kňazstvo sú podľa Božieho nariadenia tak spojené, že sa oboje nachádza v každom poriadku spásy. Keď teda v Novej zmluve katolícka Cirkev podľa Pánovho ustanovenia prijala svätú Eucharistiu ako viditeľnú obetu, treba aj vyznať, že je v nej nové, viditeľné, vonkajšie kňazstvo, v ktorom bolo staré kňazstvo zrušené a završené. Že toto kňazstvo bolo ustanovené naším Pánom a Spasiteľom, že bola apoštolom a ich nástupcom v kňazstve odovzdaná moc premieňať, obetovať a vysluhovať jeho telo a krv, ako aj odpúšťať a zadržiavať hriechy, to ukazuje Sväté písmo a tradícia katolíckej Cirkvi to vždy učila.

HLAVA 2. Sedem posvätných rádov.

Pretože táto posvätná kňazská služba je Božieho zriadenia, bolo vhodné, aby v štruktúre Cirkvi, ktorá je tak dokonale usporiadaná, boli viaceré a rozličné stupne služobníkov, aby (kňazská služba) sa mohla vykonávať dôstojne a s čo najväčšou úctivosťou. Majú úradne slúžiť kňazstvu a majú byť tak podelené, aby tí, čo už nosia klerickú tonzúru, postupovali od nižších svätení k vyšším. Sväté písmo nehovorí totiž, len o kňazoch, ale celkom jasne aj o diakonoch a veľmi vážnymi slovami učí, čo treba pri ich vysviacke predovšetkým zachovávať. Od začiatku boli v Cirkvi používané mená nasledujúcich posvätných rádov a vlastné ministériá každého z nich: subdiakoni, akolyti, exorcisti, lektori a ostiari, pravdaže, nie na rovnakom stupni. Subdiakonát totiž Otcovia a posvätné koncily počítali k vyšším rádom. Čítame u nich často aj o iných, nižších rádoch.

HLAVA 3. Posvätný rád je skutočne sviatosťou.

Keďže podľa svedectva Písma, podľa apoštolskej tradície a všeobecného chápania Otcov je celkom jasné, že posvätnou ordináciou, ktorá sa uskutočňuje slovami a vonkajšími znakmi, sa udeľuje milosť, nikto preto nesmie pochybovať, že posvätný rád je v pravom a vlastnom zmysle jednou zo siedmich sviatostí svätej Cirkvi. Apoštol totiž hovorí: „Preto ti pripomínam, aby si roznecoval Boží dar, ktorý je v tebe prostredníctvom vkladania mojich rúk. Ved’ Boh nám nedal Ducha bojzlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy.“ (2 Tim 1, 6-7)

HLAVA 4. Cirkevná hierarchia a vysviacka.

Pretože sa vo sviatosti posvätného rádu, tak ako v krste a birmovaní, vtláča znak (charakter), ktorý sa nedá ani zničiť, ani odstrániť, posvätný koncil právom odsudzuje chápanie tých, čo tvrdia, že kňazi Novej zmluvy majú iba dočasnú moc, a hoci boli náležité ordinovaní, predsa sa opäť môžu stať laikmi, keby nevykonávali službu Božieho slova.

Keď niekto tvrdí, že všetci kresťania sú rovnakým spôsobom kňazmi Novej zmluvy, alebo že všetci bez rozdielu sú vystrojení tými istými duchovnými mocami, vtedy nerobí nič iné, iba vnáša zmätok do cirkevnej hierarchie, ktorá je ako usporiadaný šík (Pies 6, 9), priam ako keby boli — proti učeniu blaženého Pavla — všetci apoštolmi, všetci prorokmi, všetci evanjelistami, všetci pastiermi, všetci učiteľmi (porov. 1 Kor 12, 29).

Preto svätý koncil vyhlasuje, že okrem ostatných cirkevných stupňov do tohto hierarchického poriadku patria predovšetkým biskupi, ktorí v službe nastúpili po apoštoloch a podľa slov toho istého apoštola (Sk 20, 28) boli Duchom Svätým ustanovení za biskupov, aby riadili Božiu Cirkev, aby boli na čele kňazov, aby udeľovali sviatosť birmovania, vysviacali služobníkov Cirkvi a mali iné moci, ktorých výkon iné nižšie stupne nemajú.

Okrem toho posvätný koncil učí, že pri vysviacke za biskupov kňazov a iných posvätných stupňov sa nikdy nevyžaduje súhlas alebo povolenie či splnomocnenie od ľudu alebo akejkoľvek svetskej moci alebo vlády v tom zmysle, že by bez nich bola vysviacka neplatná; naopak, koncil vydáva rozhodnutie, že všetci, čo boli povolaní a ustanovení iba ľuďom alebo nejakou svetskou mocou a vládou a pristúpili by k výkonu tejto služby, a všetci tí, čo si ju vlastnou opovážlivosťou privlastňujú, nie sú služobníkmi Cirkvi, a preto ich treba považovať za zlodejov a zbojníkov, ktorí nevstúpili bránou (porov. Jn 10, 1).

To je to učenie o sviatosti posvätného rádu, o ktorom posvätná synoda usúdila, že je potrebné vo všeobecnosti ho predložiť veriacim. A všetko, čo by tomu odporovalo, rozhodla prostredníctvom určitých a vlastných kánonov tým spôsobom, ako nasleduje, zavrhnúť, aby s Kristovou pomocou všetci, užívajúc pravidiel viery, mohli v temnotách toľkých bludov ľahšie rozoznať a držať katolícku pravdu.

KÁNONY O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU

Kánon 1.

Kto hovorí, že v Novej zmluve niet viditeľného a vonkajšieho kňazstva alebo nejakej moci konsekrovať a obetovať pravé telo a krv Pána a odpúšťať a zadržiavať hriechy, ale že je iba služba a holé ministérium ohlasovania evanjelia, alebo že tí, čo nekážu, nie sú vôbec kňazmi, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že v katolíckej Cirkvi okrem kňazstva niet iných posvätných rádov, vyšších a nižších, po ktorých sa ako po stupňoch vystupuje ku kňazstvu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že posvätný rád čiže posvätná vysviacka nie je opravdivá a vlastná sviatosť, ustanovená Kristom Pánom, alebo že je to akýsi výtvor ľudský, vymyslený mužmi, nevyznajúcimi sa v cirkevných veciach, alebo že je to iba akýsi obrad na vyvolenie služobníkov Božieho slova a sviatostí, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že posvätnou ordináciou sa neudeluje Duch Svätý, a preto nemá nijaký zmysel, keď biskupi hovoria „Prijmi Ducha Svätého“, alebo že sa ňou nevtláča sviatosťný znak (charakter), alebo že kto sa raz stal kňazom, opäť sa môže stať laikom, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že posvätné pomazanie, ktoré Cirkev používa pri svätej ordinácii, nielenže sa nevyžaduje, ale že treba ním pohádzať a že je škodlivé, ako aj iné ceremónie, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že v katolíckej Cirkvi niet hierarchie, ustanovenej Božím nariadením, ktorá pozostáva z biskupov, presbyterov a služobníkov, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že biskupi nie sú nadradení kňazom, alebo že nemajú moc birmovať a vysviacať, alebo že tá moc, ktorú majú, je spoločná s presbytermi, alebo že posvätné rády, ktoré udeľujú bez súhlasu alebo povolenia od ľudu alebo svetskej moci, sú neplatné, alebo že tí, čo neboli náležité vysvätení a poslaní cirkevnou a kanonickou mocou alebo odinakiaľ prichádzajú, sú zákonnými vysluhovateli slova a sviatostí, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že biskupi, ktorí dostali svoju službu mocou rímskeho veľkňaza, nie sú zákonnými a pravými biskupmi, ale výplodom ľudí, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o reforme

Tá istá posvätná tridentská synoda, pokračujúc v prerokúvaní látky o reforme, stanovuje a rozhoduje, že na tomto zasadnutí má byť rozhodnuté nasledovné:

HLAVA 1. Rektori kostolov zanedbávaním rezidencie majú byť rôznym spôsobom trestaní; a má byť postarané o duchovnú správu.

Pretože Božím nariadením bolo prikázané všetkým, ktorým bola zverená starostlivosť o duše, aby poznali svoje ovce, prinášali za nich obeť a živili ich hlásaním Božieho slova, udeľovaním sviatostí a príkladom všetkých dobrých skutkov, aby sa i otcovsky starali o chudobných a inak potrebné osoby a

aby sa venovali aj ostatným pastoračným úlohám, čo nijako nemôžu konať a plniť tí, ktorí nebdejú nad svojím stádom a nie sú pri ňom, ale na spôsob nájomníkov ich opúšťajú, posvätná synoda nabáda a povzbudzuje, aby pamätajúc Božích príkazov a súc vzorom pre stádo, pásli ich a viedli v spravodlivosti a pravde.

Aby však to, čo bolo už skôr dobre a spasiteľne nariadené o rezidencii za Pavla III. bl. pamiatky, nebolo vykladané v zmysle, ktorý by bol cudzí posvätnéj synode, tak totiž, akoby mocou tohto dekrétu bola dovolená neprítomnosť po dobu neprerušovaných piatich mesiacov, posvätná synoda v nadväznosti na to vyhlasuje, že všetci, ktorí stoja na čele akýchkoľvek patriarchálnych, primaciálnych, metropolitných a katedrálnych kostolov, nech by boli akéhokoľvek mena a titulu, a to aj keby boli kardinálmi Svätej Cirkvi rímskej sú zaviazaní k osobnej rezidencii vo svojich kostoloch alebo diecézach, kde majú spravovať im zverený úrad; a nemajú sa vzd'aloovať, iba ak z dôvodov a za podmienok, ktoré sú nižšie uvedené.

A pretože kresťanská láska, naliehajúca nutnosť, povinná poslušnosť alebo očividný prospech Cirkvi či štátu neraz potrebuje a vyžaduje v prípade niektorých [takých prelátov] neprítomnosť v ich kostoloch, tá istá posvätná synoda stanovuje, že tieto dôvody legitímnej neprítomnosti majú byť písomne schválené prebl. rímskym biskupom alebo metropolitom či v jeho neprítomnosti najstarším sufragánnym sídelným biskupom, ktorý by potvrdil neprítomnosť metropolitu. Výnimkou bude prípad, kedy dôvodom neprítomnosti bude nejaká k príslušným biskupským stolcom pripojená služba alebo úrad štátu. A pretože dôvody tejto neprítomnosti sú notoricky známe a často náhle, nebude treba robiť oznámenia metropolitovi. Jemu však bude spolu s provinčným koncilom prislúchať, aby posúdil vlastné povolenie aj tie, ktoré boli vydané sufragánom a staral sa, aby nikto toto oprávnenie nezneužíval a vinníci, aby boli potrestaní kánonickými trestami.

Medzi tým nech tí, ktorí budú vzdialení, pamätali na to, aby sa o svoje ovce postarali tak, aby ak je to možné, ich neprítomnosťou neutrpeľi žiadnu ujmu. Pretože však tí, ktorí sú neprítomní len krátku dobu, nie sú starými kánonmi považovaní za neprítomných, pretože sa ihneď plánujú vrátiť, posvätná synoda chce, aby táto dĺžka neprítomnosti v jednotlivých rokoch, nech súvislá alebo prerušená, okrem vyššie uvedených prípadov, v žiadnom prípade neprekročila dva alebo najviac tri mesiace a má sa dbať na to, aby sa tak dialo z oprávneného dôvodu a bez akejkol'vek ujmy stáda. A ak je tomu tak, to sa ponecháva svedomiu neprítomných a dúfa sa, že [toto svedomie] bude zbožné a zodpovedné, keď do srdc vidí Boh, ktorého dielo nesmú pre svoje nebezpečenstvo klamať.

A tých istých medzitým napomína a v Pánovi povzbudzuje, aby zo žiadneho dôvodu, ibaže by ich biskupské povinnosti v ich diecéze volali inam, neopúšťali svoj katedrálny kostol po dobu Pánovho adventu, Pôstneho obdobia, narodenia a zmŕtvychvstania Pána a Turíc, ako aj počas Božieho tela, pretože práve v týchto dňoch majú byť ovce čo najviac povzbudzované a v Pánovi sa radovať z prítomnosti pastiera.

Keby však niekto, čo kiež sa nikdy nestane, bol v rozpore s ustanovením tohto dekrétu neprítomný, posvätná synoda rozhodla, že nielen upadne do trestov určených za Pavla III. a obnovených pre tých, ktorí zanedbávajú rezidenciu a previní sa smrteľným hriechom, ale tiež si po dobu neprítomnosti nebude môcť privlastniť výnosy ani si ich s čistým svedomím ponechať, hoci by nepredchádzalo úradné vyhlásenie [jeho činu], ale je povinný (a ak by tak neurobil on, je to povinnosťou jeho cirkevnej vrchnosti) tieto výnosy poukázať zádušiu kostola alebo miestnej chudine. A zakazuje sa akákoľvek dohoda alebo dohovor, na ktorý by sa niekto mohol s ohľadom na neprávom prijaté výnosy odvolávať a na základe ktorej by mu tiež uvedené výnosy mohli úplne alebo čiastočne zostať; čomu nebránia žiadne výsady akejkoľvek škole alebo nadácii udelené.

A posvätná synoda prehlasuje a rozhoduje, že úplne to isté platí (a to aj pokiaľ ide o vinu, stratu výnosov a tresty) aj pre nižších duchovných správcov a ktorýchkoľvek iných, ktorí držia nejaké cirkevné obročie spojené s duchovnou správou; a síce tak, že kedykoľvek dôjde k tomu, že budú [zo svojho obročia] vzdialení (avšak potom, čo biskup najprv preskúma a schváli ich záležitosť), zaistia vhodného zástupcu i s priznaním povinnej odmeny a tento zástupca bude podliehať schváleniu toho istého ordinára. A dovolenia k takému opusteniu obročia nad dobu dvoch mesiacov, udelené písomne a zadarmo, nesmú byť dané, iba ak zo závažného dôvodu.

A tí, ktorí budú predvolaní, hoci nie osobne, ale len verejnou vyhláškou, a budú zatvrdilí, môžu byť podľa slobodnej úvahy ordinára donucovaní cirkevnými cenzúrami a zablokovaním aj odňatím výnosov aj inými prostriedkami práva, a to až k odňatiu obročia. A výkon tohto rozhodnutia nebude možné pozastaviť žiadnou výsadou, dovolením, familiaritou, výnimkou, ani s ohľadom na akékoľvek obročie, dojednaním, ustanovením aj prísahou, hoc aj akoukoľvek autoritou potvrdenou, obyčajom, a to aj od nepamäti trvajúcim, ktorý treba považovať skôr za narušenie [zákona], ani odvolaním či zákazom, hoci by bol daný Rímskou kúriou, alebo na základe konštitúcie pápeža Eugena.

Konečne svätá synoda prikazuje, aby ako onen dekrét vydaný za Pavla III., Tak aj tento bol vyhlásený na provinčných a biskupských synodách. Túži totiž po tom, aby to, čo tak súvisí s pastierskym úradom a spásou duší, bolo často vstevované do uší a myslí všetkých, aby do budúca s Božou pomocou nič z toho nevyšlo nazmar ani pre nepriazeň časov ani pre ľudské zabudnutie ani pre to, že by to vyšlo z užívania.

HLAVA 2. Tí, ktorí majú stáť na čele [katedrálnych] kostolov, majú do troch mesiacov prijať konsekráciu; a kde sa má konsekrácia konať.

Tí, ktorí sú pod akýmkoľvek označením a z akéhokoľvek titulu predstavenými katedrálnych a vyšších kostolov, aj keby boli kardinálmi Svätej rímskej Cirkvi, ak do troch mesiacov neprijmú konsekráciu, sú povinní k vráteniu prijatých výnosov. A ak zabudnú na to znovu počas rovnakej lehoty, nech sú samým právom zbavení [držby týchto] kostolov. Konsekrácia potom, ak sa deje mimo Rímsku kúriu, nech sa koná v kostole, ku ktorému budú povýšení, alebo v provincii, ak tak bude možné s úžitkom urobiť.

HLAVA 3. S výnimkou dôvodu choroby majú biskupi udeľovať svätenia osobne.

Biskupi majú svätenie udeľovať osobne. Ak im v tom bude však brániť choroba, majú svojich podriadených posielat' k vysviacke inému biskupovi jedine potom, čo ich už sami preskúmali a preskúšali.

HLAVA 4. Komu majú byť udelené prvé tonzúry.

Prvým účesom nemajú byť označení tí, ktorí neprijali sviatosť birmovania a neboli vyučení v základoch viery, ako aj tí, ktorí nevedia čítať a písať, a ďalej tí, o ktorých sa dá s pravdepodobnosťou predpokladať, že sa pre tento stav nerozhodli preto, aby verne slúžili Bohu, ale aby ľst'ou unikli svetskému súdu.

HLAVA 5. Aké podmienky majú ordinandi spĺňať.

Tí, ktorí majú byť vysvätení do nižších svätení, majú mať odporúčacie svedectvo od farára i od učiteľa v škole, v ktorej sa vzdelávajú. Avšak tí, ktorí majú prijať jednotlivé vyššie svätenia, majú sa mesiac pred vysviackou obrátiť na biskupa, ktorý prikáže farárovi alebo, ak je to podľa neho prospešnejšie, niekomu inému, aby potom, v kostole verejne oznámil mená a úmysel tých, ktorí majú byť [vysviackou] povýšení, od ľudí hodných viery starostlivo vyšetril údaje o pôvode, veku,

mravoch a živote ordinandov samotných; a aby onomu biskupovi čo najskôr poslal listinu s odporúčajúcim svedectvom, obsahujúce aj údaje o šetrení samom.

HLAVA 6. K cirkevnému obročiu sa vyžaduje vek štrnástich rokov; a kto sa má tešiť výsade príslušnosti k cirkevnému súdu.

Nikto, kto prijal prvú tonzúru alebo aj nižšie svätenia, nemôže dostať obročie pred štrnástym rokom veku. A tiež sa neteší privilegium príslušnosti k cirkevnému súdu, iba ak ten, kto by mal cirkevné benefícium, alebo ten, ktorý by nosil duchovné šaty a tonzúru a z biskupovho príkazu vykonával službu v nejakom kostole alebo v seminári pre duchovných alebo na nejakej škole či univerzite, akoby - so súhlasom biskupa - na ceste k prijatiu vyšších svätení. Pokiaľ ide o ženatých duchovných, nech sa zachováva konštitúcia Bonifáca VIII. začínajúca slovami *Clerici, qui cum unicus*, nakoľko títo duchovní, súc biskupom vyslaní pre nižšiu alebo vyššiu službu v nejakom kostole, túto službu vykonávajú a nosia duchovný odev aj tonzúru. A pokiaľ ide o toto, nikomu nemôže byť nič platné ani privilegium ani obyčaj, hoci aj od nepamäti jestvujúci.

HLAVA 7. Kandidáti svätenia majú byť preskúšaní znalcami práva Božieho i ľudského.

Svätá synoda, kráčajúc v stopách starobylých kánonov, stanovuje, aby kedykoľvek má biskup prikročiť k udeľovaniu svätenia, všetci, ktorí chcú k posvätnnej službe pristúpiť, boli do mesta pozvaní vo štvrtok pred vlastným svätením alebo kedy bude biskup chcieť. A biskup, priberúc si kňaza aj iných múdrych mužov, znalcov Božieho zákona a zbehlých v cirkevných predpisoch, nech preverí a preskúma pôvod, osobu, vek, výchovu, mravy, vzdelanie a vieru ordinanda.

HLAVA 8. Ako a kým má byť každý kandidát vysvätený.

Udeľovanie posvätnej vysviacky nech sa koná verejne v práve stanovených časoch a v katedrálnom kostole, a k tomu nech sú pozvaní a [tomu tiež] prítomní kanovníci [toho] kostola. Ak sa tak koná na inom mieste v diecéze za účasti duchovenstva, má byť, nakoľko je to možné, vybraný dôstojnejší kostol. Každý nech je potom vysvätený vlastným biskupom.

Ak však chce byť niekto vysvätený od iného, nech mu to nie je dovolené ani na základe všeobecného alebo osobitného reskriptu či pod zámienkou privilégiá, a to ani v stanovených časoch, iba ak by jeho spôsobilosť a mravy boli odporúčané svedectvom jeho ordinára. Ak by sa stalo niečo iné, svätiteľ nech je po dobu jedného roka suspendovaný z udeľovania svätenia, vysvätený potom nech je suspendovaný z výkonu prijatých svätení po dobu, ktorú uzná za vhodnú vlastný ordinár.

HLAVA 9. Biskup, ktorý svätí familiára, má mu súčasne udeliť obročí.

Biskup nemôže svätiť svojho familiara, ktorý mu nie je podriadený [ako diecézan], iba ak by ten s ním prebýval aspoň tri roky a biskup mu ihneď súčasne so svätením bez akejkoľvek l'sti udelil obročie. Čomu nemôže byť na prekážku žiadny opačný obyčaj, ani od nepamäti jestvujúci.

HLAVA 10. Preláti nižšieho stupňa než biskup nech tonzúru alebo nižšie svätenia neudeľujú, iba ak rehoľní predstavení svojim podriadeným; a nech ani oni, ani akékoľvek kapituly nevystavujú prepúšťací list [ku sväteniu]; stanovia sa prísne tresty pre tých, kto by sa proti tomuto dekrétu previnili.

Opátom i ktorýmkoľvek iným, akokoľvek vyňatým, [predstaveným] sa do budúca nedovoľuje, aby, ak sa nachádzajú vo vnútri hraníc nejakej diecézy (aj keby údajne

nepatrili k žiadnej diecéze alebo boli vyňatí), udeľovali tonzúru či nižšie svätenia niekomu inému než svojim rehoľným podriadeným. A tiež sami opáti aj iní vyňatí [preláti] alebo akékoľvek kolégiá alebo kapituly, napríklad aj pri katedrálnych kostoloch, nech žiadnym svetským duchovným nevydávajú prepúšťacie listiny, aby boli svätení od iných [biskupov]; avšak vysvätenie všetkých týchto osôb prislúcha biskupom v rámci ktorých diecézy sú, pri zachovaní všetkého, čo sa berie do úvahy v dekrétach tejto svätej Synody, akéhokoľvek privilégia, predpisu alebo zvyku, napriek tomu, že sú od nepamäti.

A takisto prikazuje, aby trest ukladaný tým, ktorí proti dekrétu tejto svätej synody za Pavla III. počas uprázdnenia biskupského stolca získajú od biskupskej kapituly prepúšťacie listiny, bol rozšírený aj na tých, ktorí tieto listiny získajú nie od kapituly, ale od kohokoľvek iného, kto pri uprázdnení biskupského stolca nastúpi v biskupskej jurisdikcii na miesto kapituly. A tí, ktorí proti predpisu tohto dekrétu prepúšťacie listiny udelia, nech sú po dobu jedného roka samého práva suspendovaní ako z úradu, tak z obročia.

HLAVA 11. Časové odstupy pri prijatí nižších svätení a isté ďalšie predpisy.

Nižšie svätenia majú byť udeľované tým, ktorí ovládajú aspoň latinský jazyk, a to so zachovaním časových odstupov, ak by biskup nepovažoval za prospešnejšie niečo iné, aby mohli byť ešte viac vyučení v tom, aké veľké je bremeno tejto povinnosti, a cvičili sa vo výkone každej jednej takejto povinnosti podľa právnych predpisov biskupa, a to v tom kostole, ktorému budú pripísaní, iba ak by tam z dôvodu štúdií neboli prítomní. A tak nech postupujú od jedného stupňa svätenia k druhému, aby v nich spolu s vekom rástli aj väčšie zásluhy a učenosť; čo najlepšie dokážu príkladom dobrých mravov a vytrvalou službou v kostole, ako aj zvýšenou úctou voči kňazom a

nositeľom vyšších svätení, a oproti minulosti častejším prijímaním Kristovho tela.

A pretože odtiaľ sa postupuje k vyšším stupňom svätenia a posvätným tajomstvám, nech nie je k nižším sväteniam pripustený nikto, u koho nemožno mať nádej, že vzhľadom na svoje vedomosti bude k prijatiu vyšších svätení spôsobilým. A tí nech sú k posvätným sväteniam pripustení nie skôr ako po uplynutí jedného roka od prijatia posledného nižšieho svätenia, iba ak by nevyhnutnosť alebo úžitok Cirkvi podľa úsudku biskupa vyžadovali niečo iné.

HLAVA 12. Vek požadovaný k vyšším sväteniam; vysväcovaní majú byť len vhodní kandidáti.

Do budúcnosti nech nikto nie je svätený na subdiakona pred dvadsiatym druhým rokom svojho veku, na diakona pred dvadsiatym tretím a na kňaza pred dvadsiatym piatym rokom svojho veku. Biskupi nech sú si však vedomí toho, že nemajú svätitiť všetkých, ktorí dosiahli onoho veku, ale len tých, ktorí sú na to spôsobilí a pri ktorých osvedčený spôsob života platí rovnako ako vek. Rovnako rehoľníci nech nie sú vysväcovaní ani v nižšom veku ani bez dôkladného preskúšania biskupom; a v tejto veci sa úplne vylučujú akékoľvek privilégia.

HLAVA 13. O svätení a úlohách subdiakonov a diakonov; v jednom dni nemožno udeľovať dve vyššie svätenia.

Subdiakoni a diakoni nech sú svätení až potom, čo získajú dobré odporúčacie vysvedčenie a osvedčili sa pri výkone nižších svätení, a nech sú vybavení vedomosťami a všetkým, čo sa požaduje na výkon svätenia. Tí, ktorí majú nádej, že s Božou pomocou budú môcť žiť v zdržanlivosti, nech slúžia kostolom, ku ktorým budú pripísaní, a nech sú si vedomí, že je nanajvýš vhodné, aby pri službe pri oltári prijímali sväté prijímanie aspoň

v nedele a sviatočné dni. A ak sú vysvätení na subddiakonov, nech nedostávajú ďalší stupeň svätenia, ak aspoň rok neslúžili ako subdiakoni, iba ak by biskup uznal za vhodné niečo iné. Dve posvätné vysviacky nech nie sú udeľované v jednom dni, a to ani rehoľníkom. Tomu nie sú na prekážku žiadne komukoľvek udelené výsady a indulty.

HLAVA 14. Kto môže byť pripustený ku kňazstvu; úlohy vysvätených.

Tí, ktorí sa v predchádzajúcej službe osvedčili zbožnosťou a vernosťou a sú prijímaní do kňazského stavu, nech majú dobré vysvedčenie. A je potrebné, aby nielen po dobu najmenej jedného roka slúžili ako diakoni, ak biskup vzhľadom na úžitok a nevyhnutnosť Cirkvi neuznal za vhodné niečo iné, ale aby tiež boli po predchádzajúcom dôkladnom preskúšaní uznaní za oprávnených na vyučovanie ľudu v tom, čo všetci majú nevyhnutne poznať k spáse, a k udeľovaniu sviatostí, a vyznačujú sa natoľko zbožnosťou a čistými mravmi, že od nich možno očakávať žiarivý príklad dobrých skutkov a ponaučenia k [dobrému] životu.

A biskup nech sa postará, aby slávili omše aspoň v nedele a slávne sviatky, a ak budú v duchovnej správe, [teda] tak často, aby svojej úlohe učinili zadosť. Vysvätených, ktorí preskočili niektorý stupeň [nižšieho] svätenia, môže biskup z legitímneho dôvodu dišpensovať, ak ordinand nové svätenie nevykonával.

HLAVA 15. Nikto nech nespovedá, kým nie je schválený biskupom.

Hoci kňazi pri svojom svätení dostávajú moc rozhrešovať, napriek tomu svätá synoda stanovuje, že nikto, ani rehoľník, nemôže spovedať ani laikov ani kňaza a nie je k tomu považovaný za spôsobilého, ak nemá buď farské obročie alebo ak nie je biskupmi (aj na základe preskúšania, ak to považujú za potrebné, alebo inak) uznaný spôsobilým a ak nedostane schválenie, ktoré nech je dané zadarmo. Tomu nie je na prekážku žiadna výsada či obyčaj, ani od nepamäti jestvujúci.

HLAVA 16. Svätenie nech nie je udeľované ľuďom pre Cirkev neužitočným a potulujúcim sa.

Pretože nemá byť svätený nikto, kto podľa úsudku svojho biskupa nie je užitočný alebo nevyhnutný pre službu v jeho kostoloch, stanovuje svätá synoda, kráčajúc v stopách šiesteho kánonu Chalcedónskeho snemu, do budúcnosti nemá byť svätený nikto, kto by nebol pripísaný onomu kostolu alebo zbožnému inštitútu, pre ktorého úžitok či nutnosť bol pribratý, aby tam plnil svoje úlohy, a nie aby sa potuloval bez pevného sídla. A ak bez vedomia biskupa opustí svoje sídlo, je mu zakázaný výkon posvätných svätení. Navyše nikto z cudzích duchovných nesmie byť žiadnym biskupom pripustený k slúženiu svätej omše ani k udeľovaniu sviatostí bez odporúčacej listiny svojho ordinára.

HLAVA 17. Z akého dôvodu majú byť opäť zavedené nižšie svätenia.

Aby funkcia svätých svätení od diakonátu k ostiariátu, ktoré v Cirkvi chvályhodne existovali už od apoštolských čias a na mnohých miestach po nejakú dobu vyšli z užívania, boli podľa posvätných kánonov opäť uvedené v život a neboli bludármi znevažované ako zbytočné, svätá synoda, horiaca túžbou obnoviť starobylú zvyklosť, stanovuje, aby do budúca boli tieto služby vykonávané jedine tými, ktorí by mali uvedené svätenia. A všetkých i jednotlivých prelátov kostolov v Pánovi povzbudzuje a im prikazuje, aby nakoľko to bude užitočné, dbali na to, aby tieto funkcie boli obnovené v katedrálnych, kolégiových a farských kostoloch ich diecézy, kde je väčšie množstvo ľudu a umožní to výnosy; a z určitej časti príjmov niektorých prostých obročí alebo záduší, ak výnosy stačia, alebo z oboch, nech priznajú plat tým, ktorí tieto funkcie vykonávajú, a ktorého môžu byť tí, ktorí sú nedbalí, podľa úsudku ordinára úplne alebo čiastočne zbavení.

A ak nebude pre výkon štyroch nižších svätení k dispozícii dostatok slobodných mužov, bude možné namiesto nich vziať tiež ženatých riadneho života, nie druhýkrát ženatých, ktorí by k zastávaní oných funkcií boli vhodní; a tí majú tiež v kostole nosiť tonzúru a duchovný odev.

HLAVA 18. Spôsob zriadenia seminára pre duchovných, zvlášť pre chlapcov; pri ich zriadení je potrebné dbať na viacero predpisov; ako majú byť pri katedrálnych a vyšších kostoloch vzdelávaní tí, ktorí majú byť povýšení do duchovného stavu.

Ak nie je mladistvý vek vedený správnu výchovou, býva naklonený k nasledovaniu žiadostí sveta, a ak nie je od útleho veku vedený k nábožnosti a náboženstvu skôr, než nerestné návyky úplne ovládnu celého človeka, nikdy bez zvláštnej a mimoriadnej pomoci všemohúceho Boha dokonale nevytrvá v cirkevnej disciplíne. Preto svätá synoda rozhodla, aby jednotlivé katedrálne, metropolitné a ešte vyššie kostoly podľa majetkových pomerov a veľkosti diecézy živili a v náboženstve vychovávali istý počet chlapcov z mesta a diecézy, alebo, ak nie sú tam takí, potom z príslušnej provincie, a to vo fakulte blízko týchto kostolov alebo na inom biskupom zvolenom vhodnom mieste, a aby boli povinní vzdelávať ich v cirkevných vedách.

Na takúto fakultu nech sú prijímaní tí, ktorí sú aspoň dvanásť rokov starí a vzišli z riadneho manželstva, vedia patrične čítať a písať a ktorých povaha a sklony dávajú nádej, že by sa mohli natrvalo venovať duchovným službám. [Posvätná synoda] chce, aby boli vyberaní predovšetkým synovia chudobných rodičov, avšak nevyklučuje ani [synov] bohatších, nakoľko sú živení na vlastné náklady a vykazujú horlivosť v službe Bohu a Cirkvi.

Týchto chlapcov nech biskup rozdelí do toľkých tried podľa ich počtu, veku a pokroku v cirkevnej disciplíne, ako uzná za vhodné; a časť z nich, ak zistí to vhodným, nech určí pre cirkevnú službu, časť nech ponechá vo fakulte na ďalšie vzdelávanie a miesta oných prestúpivších nech obsadí inými

tak, aby táto fakulta bola trvalým semeniskom Božích služobníkov.

Aby potom boli s väčším úžitkom vzdelávaní v cirkevnej disciplíne, nech stále nosia tonzúru a duchovný odev a nech sa vzdelávajú v gramatike, speve, počítaní cirkevného času a v iných potrebných vedomostiach. Ďalej nech sa učia svätému Písmu, cirkevným knihám, kázaniam svätých a predpisom o udeľovaní sviatostí, najmä tomu, čo sa bude zdať vhodným pre spovedanie a predpisom o obradoch i ceremóniách. Biskup nech dbá, aby sa denne zúčastňovali omšovej obety, aspoň raz do mesiaca vyznali svoje hriechy, a podľa úsudku spovedníka aby prijímali telo nášho Pána Ježiša Krista a aby o sviatočných dňoch konali službu v katedrálnych aj iných kostoloch toho miesta.

A to všetko aj všetko ostatné, ktoré je k tejto veci vhodné a potrebné, nech usporiadajú jednotliví biskupi po porade s dvoma staršími a váženými kanonikmi, ktorých si sami podľa vnuknutia Ducha Svätého vyvolia; a nech sa častejšími vizitáciami starajú o to, aby to všetko bolo dodržiavané. Vzдорujúcich a nenapraviteľných [chovancov] a šíriteľov zlých mravov nech prísne trestajú a ak bude treba, nech ich vyženú; a nech sa starostlivo starajú o to, aby odstránili všetky prekážky, ktoré by bránili zachovaniu aj rozmnoženiu toho, čo podľa ich úsudku patrí k tak zbožnému a svätému zriadeniu.

A pretože na vybudovanie stavby fakulty a k odmeňovaniu učiteľov a služobníctva, k živobytiu mladíkov aj k iným nákladom budú potrebné isté príjmy, nech nad to, čo je k výchove a živobytiu chlapcov určené v niektorých kostoloch a inštitútoch (čo nech sa tým samým považuje za príjem seminára pod starostlivosťou toho istého biskupa), biskup (po porade s dvomi členmi kapituly, z ktorých jedného si zvolí sám, druhého kapitula a rovnako s dvomi duchovnými z mesta, z ktorých si podobne jedného zvolí biskup, druhého duchovenstvo), zrazí určitú časť či podiel z celkových príjmov biskupskej aj kapitulnej menzy a akýchkoľvek dignít, personátov, úradov, obročí, údelov, opátstiev a prepoštiev akéhokoľvek rádu (i

rehoľného), nech by boli akéhokoľvek druhu a postavenia; [ďalej z príjmov] hospitálov, ktoré sú udeľované ako obročie alebo ku správe podľa konštitúcie koncilu vo Vienne, začínajúcej slovami *quia contingit*, a akýchkoľvek obročí, i rehoľných, tiež tých, ktoré stoja pod niečím patronátnym právom (aj keby boli vyňaté a tiež aj keby nepatrili k žiadnej diecéze, alebo obročiu spojeného s inými kostolmi, kláštorami a hospitálmi a s akýmikoľvek inými zbožnými inštitútmi, i vyňatými); ďalej z príjmov kostolných budov a iných inštitútov, ako aj z akýchkoľvek iných cirkevných výnosov či príjmov, aj z príjmov iných fakúlt, pri ktorých tieto semináre pre študentov a učiteľov k povzneseniu všeobecného dobra Cirkvi momentálne nie sú (tie majú byť z tejto povinnosti vyňaté, avšak s výnimkou tých príjmov, ktoré zostávajú po obvyklom vydržiavaní oných seminárov); ďalej z príjmov korporácií a bratstiev, ktoré sa na niektorých miestach označujú ako školy, a všetkých kláštorov (nie však žobravých), a tiež z desiatkov, ktoré z akýchkoľvek dôvodov patria laikom a sú zaťažené cirkevnými dávkami, a tiež z tých, ktoré patria vojenským osobám z ktoréhokoľvek vojska alebo rádu (iba s výnimkou bratov svätého Jána Jeruzalemského): a tento podiel takto zrazený, ako aj niekoľko prostých obročí, nech by mal akékoľvek vlastnosti, či dôstojnosť, alebo tiež prestimonia či to, čo sa nazýva prestimoniálnym podielom, tiež pred uprázdnením obročia, ale nie pri zanedbaní bohoslužieb a znevýhodnenia držiteľov obročia, [všetko to] nech priznajú a pričlenia tejto fakulte. A to nech sa stane, aj keby tieto obročia boli rezervované alebo pápežského práva; a tieto zlúčenia a pridelenia [obročia] nemôžu byť žiadnym spôsobom pozastavené ani im bránené, čomu nie je na prekážku akékoľvek uprázdnenie [obročia], aj keby v Rímskej kúrii nadobudlo účinnosť, ani akékoľvek ustanovenie.

A na poskytovanie tohto podielu z obročí, dignít, personátov a zo všetkých i jednotlivých vyššie menovaných výnosov (a to nielen pokiaľ ide o ich vlastné príjmy, ale aj ohľadom dôchodkov, ktoré by snád' zo svojich príjmov mali platiť iným,

po odpočítaní toho, čo im z titulu uvedených dôchodkov dlhuje) nech sú držitelia obročí miestnym biskupom donucovaní cenzurami aj inými prostriedkami práva; a ak je to potrebné, nech sa využije aj pomoc svetského ramena. A tomu všetkému aj jednotlivo, čo bolo vyššie povedané, nemôžu brániť žiadne výsady, výnimky, ani tie, ktoré by vyžadovali špeciálne zrušenie, ani obyčaje, aj od nepamäti trvajúce a akékoľvek apelácie alebo odvolania, ktoré by bránili výkonu [toho všetkého].

Ak by však nastal prípad, že by sa usúdilo, že právne účinným zlúčením obročí [so seminárom] alebo iným spôsobom by seminár bol úplne alebo sčasti zabezpečený, potom by mala výška uvedeného plnenia byť zrazená z obročia a pridelená semináru, biskupom úplne alebo čiastočne vrátená, ako to budú vyžadovať okolnosti.

Ak však preláti katedrálnych a iných vyšších kostolov budú vo veci zriadenia a udržiavania seminára ľahostajní a budú sa vzpierať zaplatiť svoj podiel, vtedy má arcibiskup biskupa a provinčná synoda arcibiskupa a vyšších prelátov ostro napomenúť a ku všetkému, čo bolo vyššie povedané, ich prinútiť a usilovne sa starať o to, aby toto sväté a zbožné dielo bolo, keď to bude možné, čo najskôr uskutočnené. Biskup má každoročne obdržať vyúčtovanie príjmov takéhoto seminára za prítomnosti dvoch členov kapituly a toho istého počtu delegátov z radov mestského duchovenstva.

A potom, aby bolo možné postarať sa o zriadenie takýchto škôl s čo najmenšími nákladmi, svätá synoda rozhodla, aby biskupi, arcibiskupi, primasovia a iní miestni ordinári, ktorí majú [v kapitule prebendy] scholastika aj iné osoby, ktorým by mala byť zverená úloha lektora či učiteľa, títo v prípade nutnosti aj odňatím ich príjmu prinútili a donútili, aby sami, ak sú k tomu vhodní, alebo prostredníctvom vhodných povereníkov, zvolených tými istými scholastikmi a schválených ordinármi, zaistili výučbu v týchto školách. A ak nebudú na to podľa úsudku biskupa [títo poverenci] vhodní, nech volajú toho, kto by bol

vhodným, a to bez možnosti odvolania. A ak by to zanedbali, nech takého menuje sám biskup.

Uvedení nech vyučujú to, čo bude podľa úsudku biskupa prospešné. Ostatné potom úrady či dignity, ktoré sa nazývajú scholasteriami, nech sú udeľované len tým, ktorí sú doktormi alebo magistrami či licenciátmi Svätého písma alebo kánonického práva, ako aj iným vhodným osobám, ktoré by svoj úrad mohli vykonávať osobne; a každé iné prepožičanie úradu bude ničotné a neplatné, čomu nebránia akékoľvek výsady či obyčaje, i od nepamäti trvajúce.

Ak však v niektorej provincii majú diecézy takú núdzu, že v niektorých z nich nemožno fakultu zriadiť, vtedy nech provinčný snem alebo metropolita s dvoma najstaršími sufragánmi zriaďuje pri metropolitnom kostole alebo, ak je to užitočnejšie, pri inom kostole provincie jednu alebo viac fakúlt, ako to uzná za prospešné, kde by boli vychovávaní chlapci z oných diecéz, a to z výnosov dvoch alebo viacerých diecéz, v ktorých nebolo možné fakultu s úžitkom zriadiť. Avšak v kostoloch patriacich k rozsiahlym diecézám môže biskup podľa vlastného úsudku zriadiť v diecéze dva alebo viac seminárov; tie však budú vo všetkom závislé od toho jedného, ktorý bude zriadený v [diecéznom] meste.

Konečne ak sa stane, že kvôli zlúčeniu [obročí] alebo vypočítaní podielu odvodov alebo kvôli pripísaniu či pričleneniu [k semináru] alebo z akéhokoľvek iného dôvodu vyvstane nejaká ťažkosť, ktorá by bránila alebo sťažovala zriadeniu alebo udržaniu takého seminára, vtedy biskup spolu s vyššie uvedenými delegátmi alebo provinčný snem podľa krajových zvyklostí a stavu kostolov a obročí bude oprávnený rozhodnúť a postarať sa vo všetkom aj v jednotlivostiach o to, čo bude považovať za potrebné a prospešné pre šťastnú existenciu tohto seminára, a to v prípade potreby aj zmiernením alebo rozšírením vyššie uvedených predpisov.

Oznámenie budúceho zasadnutia.

Navyše tá istá posvätná synoda ohlasuje najbližšie zasadnutie na 16. deň mesiaca septembra. Na ňom sa bude jednať o sviatosti manželstva a o iných veciach (nakol'ko budú patriť k učeniu viery), ktoré by mohli byť prospešné. Rovnako sa bude jednať o udeľovaní úradov biskupov, dignity a iných cirkevných obročí, ako aj o rôznych reformných článkoch.

Rokovanie bolo odložené na 11. deň novembra 1563.

24. zasadnutie

ktoré je ôsmym za pápeža Pia IV., konané 11. dňa mesiaca novembra 1563

UČENIE O SVIATOSTI MANŽELSTVA

Trvalé a nerozlučiteľné puto manželstva ohlásil prarodič ľudského pokolenia, osvietený vnuknutím Ducha Svätého, slovami: „Toto je kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa. Preto opustí muž svojho otca a matku a priľne k svojej žene a budú dvaja jedným telom.“ (Gn 2, 23 a nasl.) Že sa týmto putom spájajú medzi sebou iba dvaja ľudia, ešte jasnejšie učil Kristus Pán, keď tamtie posledné slová uvádza ako slovo Boha: „A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo.“ (Mt 19, 6) A potom hneď potvrdil pevnosť tohto puta, ktorá od Adama už tak dávno bola ohlásená, týmito slovami: „Čo Boh spojil, nech človek nerozlučuje.“ (Mt 19, 6; Mk 10, 9)

Milost' však, ktorá má prirodzenú lásku zdokonaľiť, nerozlučiteľnú jednotu upevniť, manželov posvätiť, zaslúžil nám svojim utrpením Kristus, ktorý úctyhodné sviatosti ustanovil a zavrášil. Apoštol Pavol to vysvetľuje slovami: „Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu.“ (Ef 5, 25) A potom dodal: „Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi.“ (Ef 5, 32)

Pretože manželstvo má v zákone evanjelia skrze Krista na základe milosti prednosť pred dávnejšími manželskými zväzkami, naši svätí Otcovia, koncily a celá cirkevná tradícia právom učili, že ho treba počítat' medzi sviatosti Novej zmluvy. Naproti tomu v našich dňoch popletení ľudia o tejto úctyhodnej sviatosti nielen nesprávne zmýšľali, ale svojím spôsobom odvolávaním sa na Evanjelium zaviedli falošnú slobodu a mnohé veci písmom i slovom hlásali, čo je cudzie chápaniu katolíckej Cirkvi a schváleným tradíciám z čias apoštolov, a to nie bez veľkej škody kresťanstva. Keď teda chce svätá a všeobecná

synoda čeliť tejto opovážlivosti, zavrhuje závažnejšie bludy a omyly uvedených rozkolníkov a aby nebezpečná nákaza pre heretikov samotných aj pre ich bludy nepritiahla k sebe iných, vyslovuje nasledujúce dôvody pre exkomunikáciu:

KÁNONY O SVIATOSTI MANŽELSTVA

Kánon 1.

Kto hovorí, že manželstvo nie je opravdivo a vo vlastnom zmysle jedna zo siedmich sviatostí evanjeliového zákona, ustanovená Kristom Pánom, ale že ju vymysleli ľudia v Cirkvi a že neudeluje nijakú milosť, nech je exkomunikovaný.

Kánon 2.

Kto hovorí, že kresťanom je dovolené mať súčasne viaceré manželky, a že to nezakazuje nijaký Boží zákon, nech je exkomunikovaný.

Kánon 3.

Kto hovorí, že iba tie stupne pokrvnosti a príbuzenstva môžu zabrániť uzavretiu manželstva alebo rozlúčiť uzavreté manželstvo, ktoré sa uvádzajú v knihe Levitikus (18, 6 nasl.); a že Cirkev nemôže od niektorých z nich dišpenzovať, alebo že nemôže stanoviť, aby aj iné stupne manželstva zabraňovali a zneplatňovali, nech je exkomunikovaný.

Kánon 4.

Kto hovorí, že Cirkev nemohla stanoviť zneplatňujúce prekážky manželstva, alebo že sa v ich stanovení mýlila, nech je exkomunikovaný.

Kánon 5.

Kto hovorí, že v dôsledku nevery alebo obtiažného spolunažívania alebo zlomyselného vzdialenia sa od manžela môže byť manželské puto uvoľnené, nech je exkomunikovaný.

Kánon 6.

Kto hovorí, že manželstvo potvrdené, ale nekonzumované sa nerozlučuje slávnostnou rehoľnou profesiou jedného z manželov, nech je exkomunikovaný.

Kánon 7.

Kto hovorí, že sa Cirkev mylí, keď učila a učí, že podľa evanjeliového a apoštolského učenia (Mt 19, 6 a nasl.; Mk 10, 6 a nasl.; 1 Kor 7, 10 a nasl.) sa v dôsledku cudzoložstva jedného manžela puto manželstva nemôže zrušiť, a obidvaja, aj nevinná stránka, ktorá nedala nijaký podnet na cudzoložstvo, počas života druhého manžela nemôžu uzavrieť nijaké druhé manželstvo; a muž pácha cudzoložstvo, keď sa po prepustení cudzoložnej ženy ožení s inou, a takisto žena, ktorá sa po prepustení cudzoložného muža vydá za iného, nech je exkomunikovaný.

Kánon 8.

Kto hovorí, že sa Cirkev mylí, keď z mnohých dôvodov vyhlasuje za dovolené odlúčenie manželov od stola a lôžka, čiže od spolunažívania, na určitú alebo neurčitú dobu, nech je exkomunikovaný.

Kánon 9.

Kto hovorí, že klerici, ktorí prijali posvätné rády, alebo rehoľníci so slávnostným sľubom čistoty môžu uzavrieť manželstvo a uzavreté manželstvo je aj napriek protikladným cirkevným zákonom alebo sľubu platné, a že opačné chápanie nie je nič iné ako odsúdenie manželstva, a že všetci môžu uzavrieť manželstvo, ak necítia, že majú dar čistoty, aj keď ju sľúbili, nech je exkomunikovaný. Keď totiž Boha správne prosia o ňu, vtedy ju on neodmietne a ani nedovolí skúšať nás nad naše sily (porov. 1 Kor 10, 13).

Kánon 10.

Kto hovorí, že manželskému stavu treba dať prednosť pred stavom panenstva alebo celibátu, a že nie je lepšie a blaženejšie zostať v panenstve a celibáte, ako uzavrieť manželstvo, nech je exkomunikovaný.

Kánon 11.

Kto hovorí, že zákaz slávnostného uzatvárania manželstva v určitých obdobiach roku je despotickou poverou, pochádzajúcou z pohanskej povery; alebo kto požehnania a iné bohoslužobné obrady, ktoré Cirkev pri nich používa, odsudzuje, nech je exkomunikovaný.

Kánon 12.

Kto hovorí, že manželské kauzy nepatria pred cirkevného sudcu, nech je exkomunikovaný.

Dekrét o reforme uzatvárania manželstva

HLAVA 1. Obnovuje sa slávnostná forma uzatvárania manželstva, predpísaná lateránskym koncilom; od ohlášok môže dišpenzovať biskup.

Kto uzatvára manželstvo inak ako za prítomnosti farára a dvoch alebo troch svedkov, koná neplatne.

Akokoľvek niet pochyb o tom, že tajné manželstvá, uzavreté slobodným súhlasom kontrahentov, sú platnými a skutočnými manželstvami, ak ich Cirkev nevyhlásila za neplatné, a preto je právom treba odsúdiť tých (a svätá synoda ich tiež odsudzuje vyobcovaním), ktorí popierajú, že sú pravé a platné, a ktorí chybne tvrdia, že manželstvá uzavreté deťmi bez súhlasu rodičov sú neplatné a že záleží na rodičoch, či ich vyhlásia za platné alebo za neplatné; napriek tomu svätá Božia Cirkev tieto [tajné manželstvá] mala z veľmi spravodlivých dôvodov vždy v neľúbosti a zakazovala ich.

Avšak svätá synoda zisťuje, že tieto zákazy kvôli ľudskej neposlušnosti už nie sú účinné, a zvažuje ťažké hriechy, ktoré z týchto tajných manželstiev pramenia, najmä u tých, ktorí zotrávajú v stave zavrhnutia, pretože prvú ženu, s ktorou sa tajne oženili, opúšťajú, zatiaľ čo sa verejne ženia s inou, s ktorou potom žijú v trvalom cudzoložstve.

A pretože tomuto zlu nemôže byť odpomôžené Cirkvou, ktorá nesúdi skryté veci, iba ak by sa použilo nejaké účinnejšie opatrenie, preto [svätá synoda], idúc v šľapajach posvätného Lateránskeho snemu, sláveného za Innocenta III., nariaduje, že nabudúce, keď sa bude uzatvárať manželstvo, bude vlastným farárom snúbencov počas trikrát po sebe idúcich sviatočných dňoch v kostole pri slávení omše verejne ohlásené medzi kým sa má manželstvo uzavrieť; a po vykonaní týchto ohlášok, ak nebude brániť žiadna zákonná prekážka, má sa prikročiť k sláveniu sobáša pred tvárou Cirkvi. Vtedy farár, keď sa opýta muža a ženy a spozná ich vzájomný súhlas, buď povie: „Spájam

vás v manželstve v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“, alebo nech použije iných slov podľa obvyklého obradu každej z provincií.

Ak by však vzniklo pravdepodobné podozrenie, že by pri tomto počte predchádzajúcich ohlášok mohlo byť uzavretiu manželstva zlovoľne zabránené, vtedy buď nech sa konajú ohlášky len raz alebo nech sa sobáš koná aspoň za prítomnosti farára a dvoch alebo troch svedkov. Potom pred jeho dokonaním nech sa v kostole konajú ohlášky, aby sa ľahšie odkryli prekážky, ak by také existovali, iba ak by sám ordinár považoval za užitočné, aby sa od uvedených ohlášok upustilo, čo svätá synoda prenecháva jeho múdremu úsudku.

A tých, ktorí by sa pokúsili uzavrieť manželstvo inak ako za prítomnosti farára alebo iného kňaza so súhlasom onoho farára či ordinára a pred dvoma či tromi svedkami, prehlasuje svätá synoda k takémuto sobášu za úplne neoprávnených a rozhoduje, že takéto manželské zmluvy sú neplatné a ničotné, ako ich aj týmto dekrétom zneplatňuje a anuluje.

Navyše synoda prikazuje, aby boli podľa úsudku ordinára prísne potrestaní farár či iný kňaz, ktorý by sobášu asistoval s menším počtom svedkov a ďalej svedkovia, ktorí by boli účastní takéhoto sobáša bez farára či kňaza a konečne sami kontrahenti.

Okrem toho tá istá svätá synoda nabáda, aby manželia spolu nežili v tom istom dome pred kňazským požehnaním, ktorého sa im má dostať v kostole a rozhoduje, že toto požehnanie sa má udeliť vlastným farárom a že inému kňazovi nemôže byť dané povolenie k požehnaniu manželov nikým iným ako oným farárom alebo ordinárom; čomu nemôže odporovať žiadny právny obyčaj, ani od nepamäti jestvujúci, ktorý by sa mal skôr nazývať narušením [práva], ani žiadne privilégium. A ak by sa nejaký farár či iný kňaz, nech rehoľný či svetský, odvážil spojiť v manželstve alebo požehnať snúbenca cudzej farnosti bez

dovolenia ich farára, aj keby tvrdil, že je mu to dovolené na základe privilégia alebo zvyku od nepamäti, zostane mocou práva samého tak dlho suspendovaný, kým nebude rozhrešený od ordinára toho farára, ktorý mal asistovať sobášu alebo udeliť požehnanie [manželom].

Farár nech má knihu, v ktorej zaznamenáva mená manželov a svedkov aj deň a miesto uzatvorenia manželstva a túto knihu nech pri sebe starostlivo uchováva. Konečne svätá synoda nabáda snúbencov, aby skôr než uzavrujú manželstvo (alebo aspoň tri dni pred dokonaním manželstva), starostlivo vyznali svoje hriechy a zbožne pristúpili k prijatiu sviatosti Eucharistie.

Ak sa niektoré provincie okrem toho, čo bolo vyššie uvedené, riadia v tejto veci ďalšími chvályhodným zvyklosťami a obradmi, svätá synoda si veľmi želá, aby si ich podržali. Aby potom spásonosné ustanovenia neostali pred kýmkoľvek skryté, nariaduje synoda všetkým ordinárom, aby sa - ako najskôr môžu - postarali, aby tento dekrét bol ľudu vyhlásený a objasňovaný v jednotlivých farských kostoloch ich diecéz a to nech sa deje v prvom roku čo najčastejšie a ďalej potom kedykoľvek to uznajú za prospešné. Synoda okrem toho stanovuje, aby tento dekrét v každej farnosti nadobudol účinnosť po tridsiatich dňoch počítaných odo dňa prvého uverejnenia v tejto farnosti.

HLAVA 2. Medzi kým vzniká duchovné príbuzenstvo.

Skúsenosť učí, že pre množstvo zákazov sa často v zakázaných prípadoch z neznalosti uzatvárajú manželstvá, v ktorých sa buď nezotráva bez veľkého hriechu alebo ktoré sú bez nemalého pohoršenia rozlučované. Keď chce teda svätá synoda tejto ujme čeliť, stanovuje, začínajúc od prekážky duchovného príbuzenstva, aby iba jeden, nech muž alebo žena, podľa ustanovení posvätných kánonov, alebo nanajvýš jeden muž a jedna žena [súčasne] vyzdvihli krstenca z krstného kúpeľa; a len

medzi nimi a krstencom samým a jeho otcom a matkou, ako aj medzi krstiacim a pokrsteným a otcom či matkou pokrsteného vzniká duchovné príbuzenstvo.

Farár, skôr ako prikročí k udeľovaniu krstu, nech starostlivo zistí u tých, ktorých sa to týka, ktorú alebo ktoré osoby si zvolili krstení za krstného otca krstnú mamu a tiež len jeho alebo ich nech pripustí k tomu, aby sa stali krstnými rodičmi; a tiež nech do knihy zapíše ich mená a poučí ich, do akého príbuzenského zväzku vstúpili, aby ich nemohla ospravedlniť žiadna neznalosť.

Ak sa však krstenca dotknú iní okrem uvedených, nijako s ním nevstupujú do duchovného príbuzenstva, pričom opačné ustanovenia nemajú žiadnu účinnosť. Ak sa stane vinou alebo nedbanlivosťou farára niečo iné, nech je podľa úsudku ordinára potrestaný. Takisto ono príbuzenstvo, ktoré vzniká pri birmovaní, nech sa vzťahuje len na birmujúceho a birmovaného a jeho otca i matku a krstného rodiča. Všetky prekážky duchovného príbuzenstva medzi ostatnými osobami sa úplne rušia.

HLAVA 3. Prekážka verejnej počestnosti nech dostáva isté medze.

Svätá synoda úplne ruší prekážku verejnej počestnosti, ktorá má základ v spravodlivosti, tam kde manželstvo z akéhokolvek dôvodu nebude platné. Kde by však bolo platné, nech prekážka nepresahuje prvý stupeň; lebo v ďalšom stupni by tento zákaz nemohol byť bez ujmy dodržiavaný.

HLAVA 4. Švagrovstvo zo smilstva sa obmedzuje na druhý stupeň.

Okrem toho svätá synoda, vedená tými istými aj inými veľmi vážnymi dôvodmi, obmedzuje prekážku, ktorá povstáva kvôli švagrovstvu zo smilstva a ktorá následne uzavreté manželstvo činí neplatným, iba na tých, ktorí uzatvárajú manželstvo v prvom a druhom stupni [švagrovstva]. Pre ostatné stupne

potom stanovuje, že takéto švagrovstvá následne uzavreté manželstvo nezneplatňuje.

HLAVA 5. Nikto nesmie uzavrieť manželstvo v medziach zakázaných stupňov; ako sa v týchto prípadoch má dišpenzovať.

Kto by sa opovážil vedome uzavrieť manželstvo v nedovolenom stupni, ten nech je [od druhého manžela] odlúčený a zbavený nádeje na dosiahnutie dišpenzu; to nech platí o to viac pre toho, kto by sa odvážil nielen manželstvo uzavrieť, ale i dokonat'.

Ak to potom urobí niekto z nevedomosti tým, že opomenul náležitosti požadované k uzavretiu manželstva, nech je podrobený tým istým trestom; nezaslúži si totiž láskavú tvár Cirkvi ten, kto jej spasiteľnými príkazmi opovážlivo pohrdol. Ak však boli splnené všetky požadované formality a napriek tomu potom vyjde najavo nejaká prekážka, o ktorej on pravdepodobne nevedel, vtedy ho možno ľahšie, a to zadarmo dišpenzovať.

Pri manželstvách, ktoré ešte len majú vzniknúť, nech sa nedáva dišpenz vôbec alebo len zriedka, a to odôvodnene a zadarmo. V druhom stupni nech sa nikdy nedišpenzuje, iba ak by išlo o vysoké kniežatá a o dôvod týkajúci sa verejného dobra.

HLAVA 6. Trestanie únoscu.

Svätá synoda stanovuje, že medzi únoscom a unesenou nemôže vzniknúť žiadne manželstvo, kým tá zostáva v moci únoscu. Ak je však unesená od únoscu oddelená a zotrváva slobodne na bezpečnom mieste a súhlasí s tým vziať si ho za muža, vtedy únosca nech ju má za ženu, však únosca sám, ako aj všetci, ktorí mu poskytnú radu, pomoc a priazeň, nech sú mocou práva samého exkomunikovaní a trvalo bez česti, ako aj nespôsobilí ku všetkým hodnostiam; a ak pôjde o duchovných, nech sú zosadení zo svojho vlastného stupňa [svätenia]. Navyše je

únosca povinný unesenú ženu, nech už si ju vezme za manželku alebo nie, podľa uváženia sudcu slušne zabezpečiť.

HLAVA 7. Bezdomovcov možno oddávať len s opatrnosťou.

Sú mnohí, ktorí sa potulujú a nemajú trvalé sídla, a pretože sú bezbožnej povahy, po opustení prvej ženy si za jej života na rôznych miestach berú inú a často aj iné. Svätá synoda, zamýšľajúc čeliť tejto nákaze, otcovsky napomína všetkých, ktorých sa to týka, aby takýchto zatúlaných ľudí k manželstvu ľahko nepripúšťali. A tiež nabáda svetské úrady, aby ich prísne držali na uzde. Farárom potom nariaďuje, aby neasistovali ich sobášom skôr, ako zaistia starostlivé vyšetovanie a predložia vec ordinárovi, od ktorého k tomu musia získať povolenie.

HLAVA 8. Konkubinát je trestaný závažnými trestami.

Je ťažkým hriechom, ak majú slobodní ľudia súložnice. A je preťažkým hriechom a zvláštnym pohrdaním touto veľkou sviatosťou, ak v tomto stave zavrhnúť žijú ženatí a odvažujú sa živiť a držať si také súložnice niekedy aj doma, a to tiež vedľa manželky.

Preto svätá synoda, aby tomuto tak veľkému zlu čelila primeranými prostriedkami, stanovuje, aby takíto konkubinári, tak slobodní alebo ženatí, akéhokolvek stavu, hodnosti a postavenia boli potom, čo boli ordinárom v tejto veci, a to aj z moci úradnej, trikrát napomenutí a napriek tomu súložnice nevyhnali a styk s nimi neprerušili, potrestaní exkomunikáciou. A tej nech nie sú zbavení, pokiaľ nebude zjavné, že napomenutie poslúchli. Ak potom zotrývajú v konkubináte bez ohľadu na cenzúry po dobu jedného roka, nech proti nim ordinár postupuje prísne podľa závažnosti previnenia.

Ženy, nech vydaté alebo slobodné, ktoré s cudzoložníkmi alebo konkubinármi verejne žijú a po trojitom napomenutí

neuposlúchnu, nech sú miestnymi ordinármi aj bez návrhu tretej osoby z úradnej moci prísne potrestané podľa závažnosti previnenia a nech sú vyhnané z mesta či diecézy, a to podľa uváženia ordinára, ak bude treba, aj s prizvaním svetského ramena. Ostatné tresty stanovené proti cudzoložníkom a konkubinárom zostávajú v platnosti.

HLAVA 9. Svetskí páni a úradníci nesmú robiť nič, čo by odporovalo slobodnému uzavretiu manželstva.

Svetské ohľady a chtivosť často tak zaslepili duchovné oči svetských pánov a úradníkov, že hrozbami a trestami nútia mužov a ženy, žijúce pod ich právomocou, zvlášť tých, ktorí sú bohatí alebo majú nádej na veľké dedičstvo, aby proti svojej vôli vstúpili do manželstva s tými, ktorých im títo páni či úradníci určia. A pretože je nanajvýš odsúdeniahodné, ak je porušovaná sloboda manželstva a ak vychádza bezprávie od tých, od ktorých sa očakáva právo, prikazuje svätá synoda všetkým, nech sú akéhokolvek stupňa, hodnosti či postavenia, aby pod hrozbou vyobcovania, do ktorého upadnú skutkom samým, žiadnym spôsobom, ani priamo ani nepriamo, svojich poddaných ani žiadnych iných nenútili tak, že by nemohli slobodne uzavrieť manželstvo.

HLAVA 10. Slávenie manželstva je v určitých časoch zakázané.

Svätá synoda nariaďuje, aby od adventu nášho Pána Ježiša Krista až po deň Zjavenia Pána, a ďalej a od Popolcovej stredy až po Veľkonočnú oktávu vrátane, všetci veriaci starostlivo zachovávali starobylé zákazy sobášov. Počas ostatných dôb [posvätná synoda] povoľuje slávnostné konania sobášov; a biskupi budú dohliadať na to, aby zodpovedali slušnosti a počestnosti. Manželstvo je totiž svätou vecou a má byť sväto uzatvárané.

Dekrét o reforme

Tá istá posvätná synoda, pokračujúc v téme o reforme, na tomto zasadnutí rozhodla o stanovení nasledujúceho:

HLAVA 1. Predpis pre ustanovovanie biskupov a kardinálov.

Ak je potrebné na ktoromkoľvek stupni cirkevných úradov sa múdro a prezieravo starať o to, aby v Pánovom dome nebolo nič neusporiadaného a neprimeraného, tým viac je potrebné usilovať sa o to, aby nedošlo k pochybeniu pri vyvolení toho, ktorý je ustanovený nado všetky stupne. Lebo postavenie a poriadok Božej rodiny sa bude kymácať, ak nebude to, čo sa vyžaduje od tela, obsiahnuté aj v hlave. Preto, akokoľvek svätá synoda dotýkajúc sa povýšenia do katedrálnych a vyšších kostolov už s úžitkom niektoré veci rozhodla, napriek tomu považuje tento úrad za tak významný, že keď uvažuje o významnosti tejto veci, nikdy nebude môcť byť v tejto veci dost' obozretná. Preto stanovila, že bezprostredne po uprázdnení stolca sa majú konať prosby a verejné i súkromné modlitby, a kapitula to má v sídelnom meste i diecéze vyhlásiť, aby ich prostredníctvom mohlo duchovenstvo i ľud od Boha obdržať dobrého pastiera.

Všetky aj jednotlivé osoby, ktoré od Apoštolskej stolice z akéhokolvek titulu majú nejaké právo na obsadzovanie takých kostolov alebo inak v tej veci spolupôsobia, [svätá synoda] nabáda (nechtiac nič meniť na existujúcich pomeroch) a povzbudzuje aj napomína, aby na prvom mieste boli pamätajúc, že nemôžu pre Božiu slávu a spásu ľudu urobiť nič užitočnejšie, než že budú usilovať o povýšenie dobrých pastierov a vhodných vodcov Cirkvi a že by účasťou na cudzom hriechu smrteľne zhrešili, ak by horlivo neusilovali o to, aby tí, ktorí sú podľa ich presvedčenia vhodnejšími a pre Cirkev užitočnejšími, boli povýšení nie na niekoho prosby alebo kvôli ľudskej priazni

alebo na žiadosť uchádzačov, ale preto, že to vyžadujú ich zásluhy; že o nich vedia, že sú zrodení z riadneho manželstva a sú obdarení životom, vekom, náukou aj všetkými inými vlastnosťami, ktoré sú vyžadované svätými kánonmi a dekrétmi tejto synody.

Pretože však pri poskytovaní tohto tak dôležitého a zmysluplného svedectva, ktoré o týchto uvedených vlastnostiach majú podávať dobrí a učení muži, pre rozdielnosti medzi štátmi, národmi a ľudskými mravmi nemôže byť postupované všade rovnako, svätá synoda prikazuje, aby sa na provinčnej synode, ktorú zvolá metropolita, vo všetkých miestach a provinciách stanovila jednotná, presvätým rímskym biskupom schválená forma preskúmavania čiže vyšetrovania a zisťovania, ktorú je potrebné dodržať a ktorá by sa zdala pre také miesto najvhodnejšia. Avšak tak, že keď je toto preskúmavanie čiže šetrenie o osobe navrhovanej na povýšenie dokončené, má o tom byť vyhotovená verejná listina a táto spolu so všetkými svedectvami a vyznaním viery od dotyčného čo najskôr zaslaná rímskemu biskupovi, aby sa sám Najvyšší veľkňaz, potom čo získal úplnú vedomosť o celej veci a osobách (nakolko tie boli preskúšaním a šetrením zistené ako vhodné) mohol k väčšiemu úžitku Pánovho stáda o tieto kostoly postarať.

Všetky tieto vyšetrovania, informácie, svedectvá a dôkazy, zhromaždené kýmkoľvek, aj v Rímskej kúrii, o vlastnostiach navrhnutého a o stave kostola nech sú starostlivo preskúmané kardinálom, ktorý potom podá správu konzistóriu a inými tromi kardinálmi. A ona správa kardinála-spravodajcu a troch kardinálov nech je potvrdená ich podpismi. V nej nech oni štyria kardináli potvrdia, že za použitia usilovného šetrenia zistili, že navrhovaní sú obdarení vlastnosťami, ktoré požaduje právo a táto svätá synoda a že ich s istotou a pod hrozbou straty večnej spásy považujú za vhodných, aby stáli na čele oných kostolov; a to tak, že po prednesení správy v jednom konzistóriu možno rozhodnúť, že kvôli dôkladnejšiemu ďalšiemu prešetreniu sa

záverečné rozhodnutie odloží na budúce konzistórium, iba ak by prebلاžený veľkňaz uznal za vhodné niečo iné.

A svätá synoda rozhodla, že to všetko aj jednotlivo, čo sa podľa ustanovení tejto synody požaduje dotýkajúc sa života, veku, náuky a iných vlastností v prípade povýšenia na biskupa, nech je požadované tiež pri kreácii kardinálov Svätej rímskej Cirkvi, aj keby išlo o diakonov. A presvätý rímsky biskup nech si ich vyberá zo všetkých kresťanských národov, ako to uzná za vhodné a ako ich zistí oprávnenými.

Konečne tá istá svätá synoda, pohnutá toľkými veľmi vážnymi pohromami Cirkvi, nemôže nespomenúť, že nič nie je Božej Cirkvi viac potrebné, než aby prebلاžený rímsky biskup, tak ako sa zo svojho úradu má starať o celú Cirkev, si volil za kardinálov len tých najvyberanejších mužov a do čela jednotlivých kostolov staval len čo najlepších a vhodných pastierov, a to tým skôr, že krv oviec Kristových, ktoré by v dôsledku zlého vedenia lenivých a svojich povinností nedbalých pastierov zahynuli, bude náš Pán Ježiš Kristus požadovať z jeho ruky.

HLAVA 2. Každé tri roky nech sa konajú provinčné synody a diecézne synody každoročne; kto ich môže zvolávať a kto sa ich má zúčastniť.

Kdekoľvek to bolo opomenuté, nech sa tam obnovia provinčné snemy za účelom zlepšenia mravov, nápravy priestupkov, urovnania sporov aj z iných dôvodov pripustených posvätnými kánonmi. Preto metropolití osobne, alebo ak im v tom bráni spravodlivý dôvod, najstarší biskup [provincie], nech nezabudnú najneskôr do roka od ukončenia tohto koncilu a potom aspoň každé tri roky, vždy po veľkonočnej oktáve zmŕtvychvstania nášho Pána Ježiša Krista alebo v inom vhodnejšom čase, podľa zvyklostí provincie, konať vo svojej provincii synody. Tohto snemu sú bez ďalšieho povinní zúčastniť sa všetci biskupi aj iní, ktorí podľa práva alebo

právneho obyčaja majú byť prítomní, s výnimkou tých, ktorým by počas cesty hrozilo nebezpečenstvo.

Biskupi z provincie nebudú v budúcnosti môcť byť nútení (a to ani s odvolaním sa na akýkoľvek zvyk) dostaviť sa k metropolitnému kostolu [s výnimkou účasti na provinčnej synode]. A tí biskupi, ktorí nie sú podriadení žiadnemu arcibiskupovi, nech si raz pre vždy vyberú jedného susedného metropolitu, na ktorého provinčnej synode budú spolu s ostatnými zasadať a to čo tam bolo nariadené, nech zachovávajú a nechávajú zachovávať. Vo všetkom ostatnom nech zostávajú ich výnimky a výsady nedotknuté a platné.

Každoročne nech sa slávia tiež diecézne synody. Zúčastniť sa ich musia aj všetci exemptní [rehoľníci], ktorí by sa ich inak pri strate výnimky museli zúčastniť a nie sú podriadení generálnym kapitulám. Synody sa potom musia zúčastniť, nech by išlo o kohokoľvek, všetci ktorí sa starajú o kostoly farské alebo iné svetské, aj pripojené. A keby v tom metropoliti, biskupi alebo iní vyššie uvedení prejavili nedbalosť, nech upadnú do trestov stanovených posvätnými kánonmi.

HLAVA 3. Akým spôsobom majú preláti postupovať pri vizitácii.

Patriarchovia, primasovia, metropoliti a biskupi osobne, alebo, ak im v tom bráni spravodlivý dôvod, prostredníctvom svojho generálneho vikára alebo vizitátora, nech nezabudnú každoročne zvizitovať, keď nie celú diecézu kvôli jej rozľahlosti, teda aspoň jej väčšiu časť, ale tak aby raz za dva roky bola zvizitovaná nimi osobne alebo ich vizitátorom. Avšak metropoliti nech nevizitujú katedrálne kostoly ani diecézy biskupov svojej provincie a to ani po tom, čo by úplne vykonali vizitáciu vlastnej diecézy, iba ak by táto záležitosť bola prerokovaná a schválená na provinčnom sneme.

Ale arcidiakoni, dekaní a ostatní nižší hodnostári v diecézach nech s pribratím notára schváleného biskupom naďalej vizitujú a to iba osobne tie kostoly, v ktorých až doteraz podľa riadneho právneho zvyku vizitácie konali. Tiež vizitátori poverení kapitulami tam, kde kapitula má oprávnenie na vizitáciu, nech sú najprv schválení biskupom. Avšak nie je možné biskupovi alebo, ak mu bráni nejaký dôvod, jeho vizitátorovi zabraňovať v samostatnej vizitácii týchto kostolov. A jemu sú povinní arcidiakoni alebo iní nižší [vizitátori] podať do mesiaca od vykonanej vizitácie správu a predložiť výpovede svedkov a celý spis, čomu nemôže byť na ujmu akýkoľvek právny obyčaj, aj od nepamäti jestvujúci, ani akékoľvek výnimky či výsady.

Všetky tieto vizitácie nech majú za hlavný cieľ po vypudení bludov zaviesť zdravú a pravovernú náuku, chrániť dobré mravy, naprávať chybujúcich a ľud povzbudzovaním a napomínaním podnecovať ku zbožnosti, pokoju a nevinnosti, ako aj s ohľadom na miesto, čas a pomery s múdрым uvážením vizitátora usporadúvať ostatné veci k úžitku veriacich. A aby sa to ľahšie a šťastnejšie darilo, sú uvedení všetci aj jednotlivo, ktorých sa vizitácie týkajú, napomínaní, aby všetkých zahrňali otcovskou láskou a kresťanskou horlivosťou; a preto, uspokojac sa so skromným sprievodom a služobníctvom, nech sa snažia čo najrýchlejšie, avšak starostlivo onú vizitáciu vykonať.

Pritom nech sa varujú, aby niekomu neboli na ťarchu a nezaťažovali ho neužitočnými nákladmi a aby ani oni sami, ani nikto z ich sprievodu neprijímali ako odmenu za vizitáciu alebo i z testamentu pre zbožné účely (s výnimkou toho, čo im zo zbožného odkazu právom patrí) alebo z akéhokolvek iného dôvodu, ani peniaze ani dary, nech by išlo o čokoľvek a tiež nech by to bolo akokoľvek ponúkané; a tomu nech nie je na prekážku žiadny právny obyčaj, ani od nepamäti jestvujúci. Výnimku tvorí strava, ktorá bude vizitátorovi a jeho ľuďom striedmo a umiernené poskytovaná, a to len po dobu nevyhnutne nutnú a nie po nej. Je však na tých, u ktorých sa vizitácia koná, či budú

radšej chcieť miesto tejto stravy poskytnúť vizitátorovi obvyklú peňažnú čiastku, alebo skutočne zabezpečiť vyššie uvedenú stravu. Rovnako tak majú zostať nedotknuté práva vyplývajúce zo starobylých zmlúv s kláštorami a inými zbožnými inštitútmi alebo s inými ako farskými kostolmi. Avšak v oných miestach a provinciách, kde je zvykom, že vizitátori neprijímajú ani stravu ani peniaze ani nič iné, ale všetko sa koná zadarmo, nech sa to zachováva.

Keby sa však niekto, čo nech sa nestane, odvážil žiadať vo všetkých vyššie uvedených prípadoch niečo navyše, nech okrem toho, že do mesiaca musí vrátiť dvojnásobok, je bez akejkoľvek nádeje na omilostenie potrestaný tiež inými trestami podľa konštitúcie generálneho lyonského snemu, ktorá začína slovom *Exigit*, ako aj ďalšími trestami stanovenými na provinčnej synode.

A patróni nech sa nijako neopovážia zasahovať do toho, čo patrí k správe sviatostí, ani nech sa nemiešajú do vizitácie výzdoby kostola alebo do kostolných nehnuteľností alebo do výnosov kostolov, iba ak by im to prislúchalo na základe založenia a fundácie; ale nech to robia sami biskupi a dbajú na to, aby výnosy z kostolov boli, ako sa im to bude zdať najlepšie, vynakladané na nutné a užitočné potreby kostola.

HLAVA 4. Kto a kedy je povinný kázať; na počúvanie Božieho slova je určený farský kostol. Proti zákazu biskupa nikto nesmie kázať.

Svätá synoda, túžiacia po tom, aby kazateľská úloha, ktorá je zvláštnou povinnosťou biskupov, bola ku spáse veriacich konaná čo najčastejšie, keď vhodnejšie dnešnej dobe prispôsobila kánony vydané o tom za Pavla III. bl. pamiatky, prikazuje, aby biskupi vo svojom kostole sami osobne alebo, ak im bude brániť riadna prekážka, prostredníctvom tých, ktorých si priberú ku kazateľskej úlohe (v iných kostoloch prostredníctvom farárov alebo, ak je im v tom zabránené,

prostredníctvom iných, biskupom ustanovených na náklady tých, ktorí podľa práva alebo na základe právneho obyčaja sú povinní ich hrať), v sídelnom meste či v ktorejkoľvek časti diecézy, kde to uznajú za vhodné, dbali o to, aby bolo aspoň počas všetkých nedeľ a slávných sviatočných dní hlásané písmo sväté a Boží zákon; avšak v čase dní pôstu, kvadragesimy a adventu [nech sa tak deje] každodenne alebo (ak to uznajú za vhodné) aspoň trikrát do týždňa, a tiež inokedy, kedykoľvek uznajú za vhodné, že je to možné.

A biskup nech ľud starostlivo napomína, že každý je povinný vo svojej farnosti, kde to tak s úžitkom môže byť, počúvať Božie slovo. A žiadny [duchovný], ani svetský ani rehoľný, a to ani v kostoloch svojich rádov, sa nesmie odvážiť kázať napriek zákazu biskupa. Títo [biskupi] sa tiež postarajú o to, aby aspoň v nedele a iné sviatočné dni v jednotlivých farnostiach bola mládež starostlivo vyučovaná v základoch viery a poslušnosti voči Bohu a rodičom zo strany tých, ktorým to prislúcha; a ak je to nutné, nech ich [k tomu] nútia aj nápravnými cirkevnými trestami; a tomu nech nie sú na prekážku žiadne výsady alebo právne obyčaje. V ostatnom potom nech platí to, čo o kazateľskej úlohe stanovili dekréty vydané za toho istého pápeža Pavla III.

HLAVA 5. Významnejšie trestné obžaloby proti biskupom nech súdi iba pápež, obžaloby menšieho významu provinčný snem.

Významnejšie trestnoprávne záležitosti proti biskupom, aj obžaloby z herézy (čo nech sa nestane), ktoré si zasluhujú zosadenie alebo zbavenie úradu, nech sú súdené a rozhodnuté výlučne rímskym biskupom. Ak však dôjde k tomu a nutnosť prikazuje, aby vec bola vybavovaná mimo Rímsku kúriu, nech naďalej nie je zverovaná nikomu inému než metropolitom alebo biskupom, ktorých vyberie preblažený pápež. Toto poverenie má byť špeciálne a vlastnoručne podpísané presvätým

veľkňazom; a nemá im zverovať nič viac, než aby vykonali obyčajné vyšetrowanie a urobili potrebné procesné úkony a výsledky aby ihneď odovzdali rímskemu biskupovi, ktorému je vyhradený konečný rozsudok.

V ostatnom nech sú všetkými zachovávané dekréty vydané v týchto veciach za Julia III. bl. pamiatky, ako aj konštitúcia vyhlásená za Innocenta III. na generálnom sneme, ktorá začína slovami *Qualiter et quando*, ktorú teraz svätá synoda obnovuje. Menej významné trestnoprávne záležitosti biskupov nech sú potom prejednané a rozhodnuté na provinčnom sneme alebo tými, ktorých k tomu provinčný snem poverí.

HLAVA 6. Biskupom je daná právomoc dišpenzovať od iregularít a suspenzácií a odpúšťať trestné činy.

Biskupom nech je dovolené dišpenzovať od všetkých iregularít a suspenzácií pochádzajúcich z tajného previnenia, s výnimkou tých, ktoré vyplývajú z úmyselnej vraždy a s výnimkou ostatných, ktoré už boli prednesené pred právny tribunál. A v akýchkoľvek tajných záležitostiach, hoci by boli vyhradené Apoštolskej stolici, nech všetkých svojich podriadených vo svojej diecéze v úsudku svedomia po uložení spásonosného pokánia zadarmo rozhrešujú buď sami osobne alebo prostredníctvom vikára k tomu zvlášť povereného. To isté je im dovolené aj v prípade trestného činu herézy v tom istom úsudku svedomia, ale nie ich vikárom.

HLAVA 7. Biskupi a farári nech veriacim pred udeľovaním sviatostí vysvetlia ich účinky; pri omšovej slávnosti nech je vysvetľované Písmo sväté.

Aby veriaci ľuď pristupoval k prijatiu sviatostí s väčšou úctou a zbožnosťou ducha, nariaduje svätá synoda všetkým biskupom, aby nielen keď sami budú ľudu udeľovať sviatosti, vopred vysvetlili spôsobom primeraným ich chápaniu ich účinky aj

užitočnosť, ale aby sa usilovali o to, aby to zbožne a múdro zachovávali aj farári; a to, ak bude potrebné a s úžitkom možné, aj v ľudovom jazyku podľa formy predpísanej svätou synodou pre katechézu jednotlivých sviatostí; tú nech dajú biskupi verne preložiť do ľudového jazyka a dbajú, aby ju všetci farári ľudu vysvetľovali; a tiež aby počas slávenia omše a bohoslužieb počas jednotlivých sviatočných či slávnostných dní v tom istom ľudovom jazyku vysvetľovali posvätné výroky a spasiteľné napomenutia a aby sa snažili bez neužitočných otázok zasiahť ich do srdc všetkých veriacich a snažili sa vzdelávať ich v zákone Pána.

HLAVA 8. Verejní hriešnici nech činia verejné pokánie, ak biskup neuzná za vhodné niečo iné; v katedrálnych kostoloch sa má ustanoviť penitenciár.

Apoštol napomína, že verejní hriešnici majú byť verejne naprávaní. Ak teda spácha niekto verejne a pred očami mnohých ľudí zločin, kedy nie je pochyb, že druhí ním budú pohoršení a znepokojení, takému treba verejne uložiť pokánie primerané závažnosti previnenia, aby tých ktorých svojím príkladom podnietil k zlým mravom, svedectvom svojej nápravy znova priviedol k správneému životu.

Biskup však bude môcť tento verejný spôsob pokánia zameniť za tajný, keď usúdi, že to bude prospešnejšie. A tiež pri všetkých katedrálnych kostoloch, kde to tak bude môcť s úžitkom byť, nech je biskupom ustanovený nejaký penitenciár, s ktorého úradom má byť spojené najskôr uprázdnené obročie. A ten nech je magistrom či doktorom, alebo licenciátom teológie alebo kánonického práva a aspoň štyridsať rokov starý; alebo k tomu možno ustanoviť toho najvhodnejšieho, ktorého je možné s ohľadom na miestne pomery nájsť. Ten má byť pokladaný za prítomného v chóre, keď v kostole svedá.

HLAVA 9. Kým majú byť vizitované svetské kostoly nepatriace do žiadnej diecézy.

To, čo bolo inak stanovené za bl. pamäti Pavla III. a nedávno za preblaženého nášho pána Pia IV. na tomto koncile o starostlivosti, ktorú majú ordinári venovať vizitáciám obročia, aj exemptných, nech je zachované aj v tých svetských kostoloch, ktoré vraj neprináležia k žiadnej diecéze: aby boli vizitované biskupom, ktorého katedrálny kostol je najbližšie, ak je v tom zhoda, inak tým, kto bol raz na provinčnom koncile vyvolený prelátom toho miesta ako delegátom Apoštolskej stolice. A tomu nech nie sú na prekážku žiadne privilégia alebo právne obyčaje, hoci od nepamäti trvajúce.

HLAVA 10. Výkon záverov z vizitácie nesmie byť podriadenými zmarený.

Aby biskupi mohli lepšie udržiavať v plnení povinností a v poslušnosti ľud, ktorý vedú, nech majú vo všetkých tých záležitostiach, ktoré sa týkajú vizitácie a nápravy mravov svojich poddaných, právo a povinnosť, aj ako delegáti Apoštolskej stolice, usporiadať, riadiť, trestať a vykonávať podľa ustanovení kánonov všetko, čo budú podľa svojej múdrej úvahy považovať za potrebné na polepšenie poddaných a k úžitku svojej diecézy. A v týchto záležitostiach, kde sa jedná o vizitáciu alebo o nápravu mravov, nemôže žiadna výnimka či zákaz, odvolanie alebo sťažnosť, napríklad aj podaná k Apoštolskej stolici, zabrániť alebo pozastaviť výkon toho, čo prikázali, rozhodli alebo rozsúdili.

HLAVA 11. Čestné tituly a partikulárne výsady nie sú na ujmu práva biskupov; obnovuje sa kapitola „Cum Capella“ z Liber extra o privilégiách.

Pretože výsady a výnimky, ktoré sú mnohým osobám z rôznych právnych dôvodov udeľované, vzbudzujú dnes zmätky v jurisdikcii biskupov a ako sa zdá, dávajú takto vyňatým osobám príležitosť k uvoľnenejšiemu spôsobu života, stanovuje svätá

synoda toto: ak sa uzná za vhodné zo spravodlivých, vážnych a takmer nevyhnutných dôvodov poctiť čestnými titulmi protonotára akolytu, falcgrófa, kráľovského kaplána alebo inými takýmito titulmi nech v Rímskej kúrii alebo mimo nej, alebo ak ide o iné osoby, ktoré ako obláti či akokoľvek inak prislúchajú k nejakému kláštoru alebo ktoré patria z titulu služby alebo akéhokoľvek iného titulu k vojenským rádom či kláštorom, špitálom a fakultám, napriek tomu žiadna z týchto výsad nie je na ujmu práva ordinárov v tom zmysle, že by tí, ktorým už boli tieto výsady udelené alebo ktorým snád' budú udelené v budúcnosti, neboli vo všetkom plne podriadení oným ordinárom ako delegátom Apoštolskej stolice, a pokiaľ ide o kráľovských kaplánov, podľa konštitúcie Innocenta III. začínajúcej slovami *Cum Capella*. Výnimku predstavujú tí, ktorí na spomínaných miestach alebo vo vojsku práve slúžia, žijú za ich múrmi a v ich domoch a sú pod ich obedienciou; alebo tí, ktorí riadne a podľa pravidiel tých istých vojenských rádom zložili sľuby, o ktorých však musí byť upovedomený ordinár. Tomu nech nie je na prekážku žiadna výsada, ani tá, ktorá bola daná rádu svätého Jána v Jeruzaleme alebo inému vojenskému rádu. A obvyklé privilégiá pre tých, ktorí sídlia v Rímskej kúrii, dané konštitúciou pápeža Eugena alebo familiaritou k domu niektorého z kardinálov, sa netýkajú tých, ktorým sa dostalo cirkevných obročí, v tých veciach, ktoré sa uvedených obročí týkajú; tí nech zostávajú pod jurisdikciou ordinára, čomu nebráni akýkoľvek zákaz.

HLAVA 12. Aké vlastnosti majú mať tí, ktorí sú povyšovaní do dignít a kanonikátov pri katedrálnoch kostoloch, a aké povinnosti takto povýšení majú.

Pretože hodnosti v kostoloch, a zvlášť katedrálnoch, boli ustanovované k zachovávaniu a rozmnožovaniu cirkevnej disciplíny, aby tí, kto ich obdržali, vynikali zbožnosťou a ostatným boli príkladom a pomáhali biskupom svojou

činnosťou aj prácou v úrade, právom tí, ktorí sú k nim povolávaní, majú byť takými, ktorí by mohli zodpovedať svojej úlohe. Preto teda naďalej nikto nemá byť povyšovaný do akýchkoľvek hodností spojených so starostlivosťou o duše, iba ak by bol aspoň 25 rokov starý, cvičil sa vo výkone povinností duchovného stavu a doporučovalo by ho ako nevyhnutné vzdelanie na výkon jeho úlohy, tak bezúhonnosť mravov podľa konštitúcie Alexandra III. vyhlásenej na lateránskom koncile, ktorá začína slovami *Cum in cunctis*.

Tiež arcidiakoni, ktorí bývajú nazývaní biskupovým okom, majú byť vo všetkých kostoloch, kde to bude možné, magistrami teológie alebo doktormi či licenciátmi kánonického práva. K ostatným hodnostiam potom či osobným úradom, s ktorými nie je spojená starostlivosť o duše, majú byť priberaní duchovní inak vhodní a nie mladší 22 rokov. Tí, ktorí dostanú akékoľvek obročie spojené so starostlivosťou o duše, nech najneskôr do dvoch mesiacov od uvedenia do držby úradu zložia do rúk biskupa samého alebo pri jeho zaneprázdnení pred jeho generálnym vikárom či jeho oficiálom verejné vyznanie svojej pravovernej viery a nech sľúbia a prisahajú, že zotrávajú v poslušnosti rímskej Cirkvi. Avšak tí, ktorí dostanú kanonikáty alebo dignity pri katedrálnych kostoloch, nech tak urobia nielen pred svojim biskupom alebo jeho oficiálom, ale sú povinní urobiť tak aj pred kapitulou; v opačnom prípade si všetci držitelia obročí, ako boli vyššie uvedení, nemôžu privlastňovať ich výnosy a ich držba ich k ničomu neoprávňuje.

Nikoho tiež nech naďalej neustanovujú do hodnosti, kanonikátov alebo údelov, ak buď už nemajú sväté svätenie, ktoré ona hodnosť, obročie alebo úrad vyžaduje, alebo sú v takom veku, že by ho v lehote stanovenej právom touto svätou synodou nemohol prijať. Vo všetkých katedrálnych kostoloch nech je pre všetky kanonikáty a údely vyžadované kňazské, diakonské alebo subdiakonské vysvätenie. Biskup potom nech po porade v kapitule označí a rozlíši, ak to bude považovať za

prospešné, ktorý stupeň svätého svätenia má byť do budúca spojený s akým [kanonikátom], avšak tak, aby aspoň polovica [kanonikov] bola kňazmi, ostatní potom diakonmi alebo subdiakonmi. Kde však panuje chvályhodnejší obyčaj, že väčšina alebo všetci majú byť kňazmi, nech je úplne zachovaný.

Svätá synoda tiež nabáda, aby v provinciách, kde sa tak môže s úžitkom stať, boli všetky dignity a aspoň polovica kanonikátov pri katedrálnych a významných kolégiových kostoloch udeľovaná iba magistrom alebo doktorom, či tiež licenciátom teológie alebo kánonického práva.

Okrem toho držiteľa dignít, kanonikátov, obročia či údelov pri takýchto katedrálnych kostoloch sa nesmú s odvolaním na nejaké stanovy či zvyklosti vzdáľovať od týchto kostolov na dobu dlhšiu ako tri mesiace v každom roku; to sa však netýka stanov tých kostolov, ktoré vyžadujú dlhší čas služby. Inak nech je jeden každý takýto [obročník] v prvom roku zbavený polovice výnosov, ktoré si z titulu obročia alebo rezidencie privlastnil. Ak sa dopustí však takejto nedbanlivosti znova, nech je zbavený všetkých výnosov, ktoré v tom roku získal. Pri náraste zatvrdnutosti nech je však proti nim postupované podľa ustanovení posvätných kánonov. Tí však, ktorí sa v stanovený čas dostavia, nech dostanú svoje podiely; ostatní nech sú z nich s vylúčením akejkoľvek inej dohody alebo odpustenia zbavení podľa dekrétu Bonifáca VIII., ktorý začína slovom *Consuetudinem*, ktorý svätá synoda opäť uvádza do života, čomu nemôžu brániť žiadne ustanovenia alebo právne obyčaje. Všetci totiž majú byť nútení, aby plnili Božie úlohy osobne a nie prostredníctvom náhradníkov a aby biskupovi, ktorý slúži omšu alebo vykonáva iné Pontifikálne úkony, asistovali a prislúhovali a v chóre ustanovenom na spev žalmov aby hymny a chválospevy úctivo, zreteľne a zbožne chválili Božie meno.

A nech tak v kostole, ako i mimo neho dôsledne nosia slušný odev a nech sa zdržujú nedovolených lovov, tancov, krčiem a

hier a nech oplývajú takou neporušenosťou mravov, aby mohli byť právom považovaní za senát Cirkvi. Ostatné, čo patrí k povinnému poriadku pri Božom ofíciu, o riadnom speve v ňom a spôsoboch modulácie, o istom poriadku vstupovania do chóru a zotrývania v ňom, ako aj o všetkých služobníkoch Cirkvi aj ďalších nevyhnutných veciach, ktoré sa toho týkajú, stanovujú pre úžitok a mravy každej provincie a pre každého, predpisy provinčnej synody. Do tej doby bude môcť urobiť potrebné opatrenia biskup, a to najmenej s dvoma kanonikmi, z ktorých jeden bude vybraný biskupom, druhý kapitulou.

HLAVA 13. Ako pomôcť chudobnejším katedrálным kostolom a farnostiam; farnosti majú mať pevné hranice.

Pretože mnohé katedrálne kostoly majú také malé a nízke príjmy, že žiadnym spôsobom nezodpovedajú biskupskej hodnosti ani nepostačujú potrebám kostolov, nech provinčný snem za účasti tých, ktorých sa to týka, preskúma a starostlivo zváži, či by nebolo prospešné, aby pre chudobu boli zlúčené so susednými, alebo či by bolo možné rozmnožiť príjmy o nové; a dokument, ktorý o tom vyhotovia, nech pošle Najvyššiemu rímskemu veľkňazovi; a ten, potom čo z neho získa potrebné informácie, vo svojej rozvážnosti usúdi, či je potrebné tie chudobné vzájomne zlúčiť, alebo či je možné nejakým prírastkom rozmnožiť výnosy.

Medzi tým potom, kým vyššie uvedené opatrenia nezačnú fungovať, bude možné, aby sa takým biskupom, ktorí trpia nedostatkom prostriedkov pre chudobu diecézy, Najvyšší rímsky veľkňaz postaral o príjmy z nejakých obročí, ak by nešlo o také, ktoré sú spojené s duchovnou správou, alebo o dignity či kanonikáty a prebendy, alebo o kláštory, v ktorých platia rehoľné observancie alebo ktoré sú podriadené generálnym kapitulám a určeným vizitátorom. Aj vo farských kostoloch, ktorých výnosy sú obdobne natoľko nepatrné, že nedokážu pokryť nutné náklady, nech biskup zariadi, ak kvôli slušnému

zabezpečeniu potrieb rektora a farnosti nemožno zlúčiť obročia (nie však rehoľné), aby sa tak stalo prisúdením prvotín či desiatkov alebo prostredníctvom zdanenia a zbierok medzi farníkmi, alebo čo uzná za užitočnejšie, aby to slušne postačovalo potrebám rektora a farnosti.

Avšak pri akýchkoľvek zlučovaniach, ku ktorým sa z vyššie uvedených aj iných dôvodov prikročí, nech sa farské kostoly nezlučujú s ktorýmkoľvek kláštorom či opátstvom alebo dignitami, alebo s obročiami katedrálneho či kolégiového kostola alebo s inými jednoduchými obročiami alebo so špitálnymi či rytierskymi rádmi. A ak už sú takto spojené, nech sú tieto zlúčenia zo strany ordinára podrobené revízii podľa dekrétu prijatého na tejto synode za Pavla III. bl. pamiatky; a to nech je starostlivo zachované aj v prípade zlúčení, ku ktorým došlo od tej doby. Tomu nech nie sú na prekážku žiadne slovné formuly, ktoré by tu mali platiť za dostatočne vyjadrené.

Ďalej v budúcnosti nemajú byť žiadne katedrálne kostoly, ktorých skutočné ročné príjmy nepresahujú tisíc dukátov, ani farské kostoly, ktorých skutočné ročné príjmy nepresahujú sto dukátov, zaťažované žiadnymi povinnými poplatkami alebo rezerváciami výnosov. Svätá synoda tiež pre bezpečnejšiu spásu im zverených duší prikazuje biskupom, aby tam, kde farské kostoly nemajú pevné hranice ani kde ich rektori nemajú vlastný ľud, ktorý by spravovali, ale kde udeľujú sviatosti každému, ako kto o ne požíada, rozdelili ľud do pevne vymedzených a vlastných farností a dali tak jednému každému veriacemu jeho trvalého a osobitného farára, ktorý by ich mohol poznať a od ktorého jediného by dovoleným spôsobom prijímali sviatosti; alebo nech sa o to postarajú iným užitočnejším spôsobom, ako to budú vyžadovať miestne pomery. A nech sa čo najskôr postarajú o to, aby sa tak stalo aj v tých obciach a miestach, kde žiadne farnosti nie sú. Čomu nech nie sú na prekážku žiadne výsady alebo právne obyčaje, napríklad aj od nepamäti trvajúce.

HLAVA 14. Nikto nemá byť pripustený k držbe obročia alebo distribúcie s rozdeľovaním výnosov, pokiaľ tieto výnosy nie sú určené na zbožné účely.

Ako počúvame, v početných kostoloch, ako katedrálnych, tak kolégiových a farských, sa na základe ich stanov alebo zvrátenej zvyklosti stáva, že pri voľbe, prezentácii, vymenovaní, ustanovení, potvrdení, udelení či inom prenesení úradu alebo pri pripustení k držbe nejakého katedrálneho kostola či obročia, kanonikátov alebo prebend či časti výnosov alebo každodennej distribúcie sa vyskytujú určité podmienky alebo odvody z výnosov, platby, prísľuby alebo nedovolené započítania, alebo tiež, ako sa tomu pri niektorých kostoloch hovorí, turnusové príjmy. Pretože to svätá synoda zavrhuje, prikazuje biskupom, aby nedovoľovali žiadne dávky, ktoré nebudú vynaložené na zbožné účely, ako aj také ujatie sa obročia, podozrivé z poškvorny svätokupectva alebo špinavého lakomstva, a aby sami starostlivo preskúmali ustanovenia a obyčaje v uvedených veciach, a aby (iba s výnimkou tých, ktoré potvrdili ako chvályhodné) ostatné odmietli a odstránili ako zvrátené a pohoršujúce.

A [posvätná synoda] rozhodla, že všetci tí, ktorí by sa z akéhokoľvek dôvodu previnili proti tomu, čo je obsiahnuté v tomto dekréte, majú byť viazaní trestami vydanými proti páchatel'om svätokupectva, a to podľa posvätných kánonov aj rôznych konštitúcií Najvyšších veľkňazov, ktoré táto synoda obnovuje. Tomu nech nie sú na prekážku žiadne ustanovenia, konštitúcie a právne obyčaje, napríklad aj od nepamäti trvajúce, ani také, ktoré boli potvrdené apoštolskou autoritou; a ak by išlo o prípady vylákania takého potvrdenia pomocou zamlčania podstatných údajov alebo uvedením nepravdivých údajov alebo na základe chýbajúceho úmyslu, nech o veci rozhodne biskup ako apoštolský delegát.

HLAVA 15. Spôsob, ako zvýšiť nedostatočné výnosy katedrálnych a význačných kolégiových kostolov.

V katedrálnych a význačných kolégiových kostoloch, kde sú malé a preto chudobné obročia spolu s každodennými distribúciami, takže s ohľadom na miestne a osobitné pomery nemožno zabezpečiť slušnú obživu kanonikom primerane ich stupňu, nech je biskupom so súhlasom kapituly povolené, že buď niektoré jednoduché obročia (nie však rehoľné) s nimi zlúči, alebo ak nemožno sa postarať týmto spôsobom, že (so súhlasom patrónov, ak ide podľa práva o laické patronáty) niektoré obročia úplne zruší a ich príjmy a výnosy prizná ku každodenným distribúciám ostatných obročí, čím zníži ich počet; avšak tak, aby tie zostávajúce mohli urobiť zadosť tomu, čo by s úžitkom vyžadovalo slávenie Božieho kultu a dôstojnosť kostola. A tomu nech nie sú na prekážku žiadne ustanovenia ani výsady, ani žiadna všeobecná či zvláštna rezervácia, ani pápežské právo na udelenie obročí; a ani spomenutým zlúčením alebo zrušením obročí nemôže byť zamedzené alebo zabránené žiadnymi [kánonickými] províziami, ani tými, ku ktorým by došlo v dôsledku rezignácie, ani žiadnymi inými, ktoré zrušilo či suspendujúcimi opatreniami.

HLAVA 16. Aké úlohy má kapitula pri uprázdnení stolca.

Kapitula nech pri uprázdnení stolca, tam kde jej pripadajú výnosy, ustanoví jedného alebo viacerých verných a starostlivých ekonómov, ktorí by viedli spravovanie cirkevných záležitostí a príjmov a ktorí by zo svojej správy podali vyúčtovanie tomu, kto k tomu bude kompetentný. A takisto je povinná do ôsmich dní od smrti biskupa vymenovať oficiála čiže vikára, alebo potvrdiť súčasného; ten nech je aspoň doktorom či licenciátom kánonického práva, alebo inak, nakoľko to bude možné, spôsobilým. Ak sa tak nestane, prechádzajú jeho ustanovenia na metropolitu. A ak by išlo o metropolitný alebo exemptný kostol a kapitula by, ako bolo uvedené, zostala nečinná, vtedy môže ustanoviť vhodného ekonóma a vikára

najstarší biskup zo sufragánov, ak pôjde o metropolitný kostol, a najbližší z biskupov, ak pôjde o exemptný kostol.

A biskup, ktorý potom bude povýšený do prázdneho kostola, vo veciach, ktoré sa ho týkajú, nech žiada vyúčtovanie z úradov, výkonu moci, správy a akejkol'vek ich funkcie od toho istého ekonóma, vikára a akýchkoľvek iných úradníkov a správcov, ktorí po dobu uprázdnenia stolca boli kapitulou či inými osobami postavení na jeho miesto, aj keby boli z tej istej kapituly; a môže potrestať tých, ktorí boli vo svojom úrade či správe nedbalí, aj keby uvedení úradníci po podaní vyúčtovania od kapituly či jej splnomocnencov obdržali absolutórium alebo oslobodenie rozhodnutia. Kapitula má tiež povinnosť tomu istému biskupovi poskytnúť prehľad písomností týkajúcich sa [biskupského] kostola, ak nejakej takej kapitule došli.

HLAVA 17. Obmedzuje sa udeľovanie obročia a držba viac obročí.

Pretože je narušovaný cirkevný poriadok, ak jeden zaberá úrady viacerých duchovných, bolo posvätnými kánonmi sväto nariadené, že nikto nesmie byť súčasne priradený dvom kostolom. Pretože však mnohí, vedení nehanebnou chamtivosťou a klamúci tak nie Boha, ale seba, snažia sa to, čo bolo dobre ustanovené, rôznym spôsobom obchádzať a nehanbia sa držať súčasne viaceré obročia, svätá synoda, túžiaca po obnovení povinnej disciplíny pri riadení kostolov, týmto dekrétom, ktorý z jej príkazu majú zachovávať všetky osoby akejkol'vek hodnosti, aj keby boli kardinálskej dôstojnosti, stanovila, že do budúcnosti má byť každému udelené len jedno cirkevné obročie. Keby však tomu, ktorému bolo udelené, nestačilo ku slušnému živobytiu, môže mu byť udelené iné k tomu dostačujúce jednoduché obročie za predpokladu, že ani jedno ani druhé nevyžaduje osobnú rezidenciu.

A to platí nielen v katedrálnoch kostoloch, ale aj pri všetkých ostatných obročiach, ako svetských, tak rehoľných, aj komendatórnych, nech sú akéhokoľvek titulu alebo druhu. A tí, ktorí až doteraz majú v držbe viacero farských kostolov, alebo jeden katedrálly a jeden farský, nech sú nútení ponechať si len jeden farský kostol alebo obyčajný katedrálly kostol a ostatné farské [kostoly] počas šesťmesačnej doby pustiť, čomu nemôžu brániť žiadne dišpenzie alebo zlúčenia; inak budú ako farské, tak aj všetky [iné] obročia, držiacim, považované za uprázdnené a ako vakantné budú slobodne udelené iným vhodným [osobám] a tí, ktorí ich predtým mali v držbe, nebudú si môcť s dobrým svedomím ponechať ich výnosy. Svätá synoda však súčasne žiada, aby nejakým spôsobom, ako Najvyšší veľkňaz uzná za vhodné, bolo postarané o potreby tých, ktorí podali rezignáciu.

HLAVA 18. Pri uprázdnení farského kostola má biskup ustanoviť vikára, kým farníkom nebude vymenovaný nový farár; ako a kým majú byť menovaní do funkcie farára preskúšaní.

Spáse duší veľmi prospieva, ak sú vedené vhodnými a spôsobilými farármi. Aby sa to tak s väčšou starostlivosťou a riadne dialo, svätá synoda stanovuje, aby ak dôjde k uprázdneniu farského kostola smrťou alebo rezignáciou, tiež v kúrii alebo akýmkoľvek iným spôsobom (a to aj keby sám farský kostol bol rezervovaný alebo by podliehal tak všeobecným či osobitným opatreniam, napríklad aj mocou indultu alebo výsady v prospech kardinálov Svätej rímskej Cirkvi alebo opátov či kapitúl), biskup ihneď po zistení uprázdnenia kostola, ak bude treba, ustanovil v ňom vhodného vikára a podľa svojej úvahy mu pridelil časť výnosov z obročia; a ten aby prevzal plnenie povinností v tomto kostole, kým kostolu nebude daný rektor; a to platí aj v prípadoch, keď by starostlivosť o kostol mala pripadať biskupovi a bola vykonávaná jedným alebo viacerými duchovnými, aj v kostoloch patrimonialných, ktoré sú nazývané receptívnymi a v ktorých biskup zvyčajne zveruje duchovnú správu jednému alebo viacerým duchovným (tí všetci sú povinní zložiť nižšie uvedenú skúšku).

Ihneď nech biskup, ako aj ten, kto má patronátne právo, počas desiatich dní či v inej lehote, ktorú má biskup stanoviť, ustanoveným examinátorom menovite predstaví niekoľkých duchovných, ktorí sú vhodní na riadenie kostola. Avšak aj ostatní, ktorí poznajú niektorých k tomu vhodných duchovných, môžu predložiť ich mená, aby potom bolo možné starostlivo prešetriť ich vek, mravy a spôsobilosť. A ak sa to zdá biskupovi alebo provinčnej synode s ohľadom na krajo­vé pomery prospešnejšie, môžu byť tí, ktorí by sa chceli nechať preskúšať, vyzvaní vyhláškou, a to aj verejnou. Po uplynutí stanovenej doby majú byť všetci prihlásení preskúšaní biskupom alebo pri jeho zaneprázdnení jeho generálnym vikárom a ďalej najmenej tromi inými skúšajúcimi. Ak by ich hlasy boli vyrovnané alebo

rozdelené, môžu sa biskup alebo generálny vikár podľa svojej úvahy prikloniť na jednu zo strán.

Každoročne nech je na diecéznej synode biskupom alebo jeho generálnym vikárom navrhnutých aspoň šesť skúšajúcich, ktorí by pre synodu boli prijateľní a ktorí by ňou boli potvrdení. A keď dôjde k uvoľneniu akéhokoľvek kostola, nech biskup vyberie troch z nich, aby spolu s ním vykonali preskúšanie. Pri ďalšom uprázdnení kostola môže vybrať buď tých istých, alebo iných troch z oných uvedených šiestich.

Týmito skúšajúcimi nech sú potom magistri či doktori alebo licenciáti teológie alebo kánonického práva alebo iní duchovní, či rehoľní, aj zo žobravých rádov, ako aj svetskí, ktorí sa pre to budú zdať najvhodnejšími. Tí všetci nech prisahajú na sväté evanjeliá, že odložia všetky ľudské ohľady, že budú verne vykonávať svoju službu a že sa budú varovať toho, aby pri príležitosti skúšky, tak pred ňou alebo po nej, niečo prijímali, inak by sa aj oni sami aj tí, ktorí by ich podplácali, dopustili zločinu svätokupectva, ktoré by im nemohlo byť odpustené, iba ak by sa vzdali všetkých obročí, ktoré dovtedy akokoľvek mali v držbe a do budúcnosti by sa stali neakceptovateľnými i k držaniu iných. A z toho všetkého majú skladať účty nielen pred Bohom, ale ak bude treba, aj pred provinčnou synodou a tá ich bude môcť podľa svojej úvahy prísne potrestať, ak zistí, že sa dopustili niečoho proti [svojmu] úradu.

Po ukončení skúšky nech sú vyhlásení tí z uchádzačov, ktorí od nich boli uznaní vhodnými na riadenie vakantného kostola s ohľadom na vek, mravy, náuku, rozvahu a iné dôvody; a z nich nech biskup vyberie toho, ktorého zistí najvhodnejším zo všetkých, a tomu, a nie inému nech je odovzdaný kostol tým, kto je na jeho udelenie kompetentný. Ak pôjde o patronát cirkevného práva, kedy ustanovenie prislúcha biskupovi a nikomu inému, nech je biskupovi prezentovaný ten, ktorého patrón medzi tými, ktorých skúšajúci zistia z preskúšaných najvhodnejším, aby bol od neho ustanovený. Ak má však

ustanovenie vykonať niekto iný ako biskup, vtedy nech sám biskup vyberie z vhodných toho najvhodnejšieho; a toho má patrón prezentovať tomu, komu prislúcha ho ustanoviť. Ak však ide o patronát laického práva, má byť ten, kto je patrónom prezentovaný, preskúšaný od tých istých poverených [skúšajúcich], o ktorých je napísané vyššie a môže byť pripustený k obročiu len vtedy, ak bol uznaný vhodným.

A vo všetkých vyššie uvedených prípadoch nesmie byť kostol zverený nikomu inému ako jednému z tých, ktorí boli podľa vyššie uvedeného pravidla preskúšaní a schválení skúšajúcimi. Ani správu uvedených skúšajúcich nemožno čo do jej vykonateľnosti napadnúť žiadnou podanou devolúciou¹⁸ či apeláciou, ani k Apoštolskej stolici alebo k legátom či vicelegátom alebo nunciom toho istého stolca, alebo k biskupom, metropolitom, primasom či patriarchom, ktoré by jej bránili alebo ju pozastavovali. Mimo to nesmie byť vikár, ktorého pred tým biskup podľa svojej úvahy dočasne ustanovil vo vakantnom kostole alebo ho snád' potom ustanoví, zo starostlivosti a správy svojho kostola odvolaný skôr, než bude obrocie zverené buď jemu alebo inému, ktorý bol preskúšaný a vybraný, ako je vyššie uvedené; v opačnom prípade budú všetky udelenia obročia či ustanovenia urobené inak ako podľa vyššie uvedeného predpisu považované za vylákané; a tomuto rozhodnutiu nemôžu brániť žiadne výnimky, indulty, výsady, prednosti, pápežské práva na udelenie benefícií, nové udelenie obročia, indulty udelené akýmkoľvek univerzitám, napríklad aj pre určitý počet prípadov, ani žiadne iné prekážky.

Ak by však výnosy z uvedeného farského kostola boli tak nepatrné, že by sa neoplatilo túto skúšku konať, alebo ak by sa neprihlásil nikto, kto by sa chcel skúške podrobiť, alebo ak by

¹⁸ Devolúcia v procesnom zmysle je (vedľa suspenzivního účinku) druhým právnym následkom podaného odvolania, ktorý spočíva v tom, že kauza sa automaticky odsúva (devolver) k odvolacej inštancii. Tu však ide zrejme o procedurálnu námietku, že rozhodnutie nie je vykonateľné, kým o ňom nerozhodne inštančný nadradený orgán. V hmotnoprávnom zmysle právo devolúcie (ius devolutionis), zavedené v rámci cirkevnej reformy Gregorom VII., znamená, že v prípade nekanonického obsadenia ~~216~~ benefícií, právo na jeho udelenie prechádza na metropolitu, popr. priamo na pápeža.

kvôli otvorenému straníctvu alebo sporom, ku ktorým na niektorých miestach dochádza, mohli byť ľahko podnietené závažnejšie hádky a nepokoje, bude môcť ordinár, nakoľko to vo svojom svedomí a po porade s onými poverenými [skúšajúcimi] uzná za prospešné, pominúť túto formu a použiť iné súkromné skúšky, pričom v ostatnom musí dodržať to, čo bolo stanovené vyššie. Tiež provinčná synoda bude môcť, ak to uzná za potrebné, vo vyššie uvedených veciach s ohľadom na formu preskúšania niečo doplniť alebo vypustiť.

HLAVA 19. Rušia sa príkazy pre získanie obročia a expektancie.

Svätá synoda stanovuje, že naďalej nikomu, ani fakultám, univerzitám, senátom aj iným jednotlivým osobám taktiež pod označením indultu, ani pre určitý počet prípadov alebo pod akoukoľvek inou zámenkou nesmú byť udeľované príkazy pre získanie obročia ani milosti nazývané expektanciami¹⁹; a ak boli doteraz udelené, nikto ich nesmie užívať. Avšak ani mentálnou rezerváciou²⁰ ani inou milosťou súvisiacou s obročím, ktoré ešte len má byť uvoľnené, ani indultom k cudzím kostolom či kláštorom nesmú byť nikomu udeľované a to ani kardinálom Svätej rímskej Cirkvi; a ak boli doteraz udelené, považujú sa za zrušené.

HLAVA 20. Stanoví sa spôsob prerokovania prípadov patriacich cirkevnému súdu.

Všetky prípady, ktoré akýmkoľvek spôsobom prislúchajú cirkevnému súdu, aj keby išlo o spory z obročia, majú byť v prvom stupni rozhodované výlučne pred miestnymi ordinármi a majú byť ukončené najneskôr do dvoch rokov odo dňa vzniku sporu; inak je stranám alebo jednej z nich po tejto dobe dovolené obrátiť sa na sudcu vyššej inštancie, ovšem inak

¹⁹ Expektancie boli akési poukážky budúcim beneficiátom na ešte neuprázdnené obročia, vydávané tým, kto bol oprávnený obročie obsadiť.

²⁰ Prípady, kedy si pápež vyhradí nejaké obročia, aby ich potom udelil nejakej osobe, ktorej meno však nezverejní, t.j. rezervuje si ho *in mente*.

príslušnej, ktorý prevezme prípad v tom štádiu, v ktorom sa nachádza a bude sa snažiť čo najskôr ho ukončiť. Predtým však nemožno takéto rokovania zveriť inému sudcovi alebo vôbec vec [sudcovi prvej inštancie] odňať. Rovnako tak nesmú byť odvolania podané stranami, prijímané ktorýmkoľvek predstavenými, ani nemá byť vec zverovaná [inému súdu] alebo zakazované [ďalšie rokovania súdu prvého stupňa], iba ak proti konečnému rozsudku alebo proti opatreniu majúcej účinky konečného rozsudku, ktorého ťaživým následkom nie je možné predísť tým, že by sa podalo odvolanie do konečného rozsudku.

Z toho majú byť vyňaté tie prípady, ktoré treba s ohľadom na kanonické predpisy prejednávať pred Apoštolskou stolicou, alebo tie, o ktorých z naliehavých a rozumných dôvodov Najvyšší veľkňaz rozhodne špeciálnym reskriptom Signatúry Jeho Svätosti, vlastnoručne podpísaným, že majú byť nejakému súdu zverené či odobraté.

Mimo to nemajú byť záležitosti manželské a trestné rozhodované úsudkom dekana, arcidiakona alebo iných nižších duchovných a to ani pri príležitosti vizitácie, ale nech sú výlučne ponechané zisťovaniu a úsudku biskupa, aj keby v prítomnej dobe mal v akejkoľvek inštancii prebiehať medzi biskupom a dekanom či arcidiakonom alebo inými nižšími duchovnými, o príslušnosť k rozhodovaniu týchto záležitostí, nejaký spor. A ak sa súdi pred biskupom strana, ktorá skutočne preukáže svoju chudobu, nemá byť nútená, aby sa súdila mimo provincie a to ani v druhej či tretej inštancii v tej istej manželskej záležitosti, iba ak by protistrana bola ochotná nahradiť výdavky na obživu a náklady sporu.

Tiež legáti, takisto *de latere*, nunciovia, vysokí cirkevní úradníci alebo iní s odvolaním na akúkoľvek delegovanú moc nech sa nielen neopovážia brániť biskupom v rozhodovaní uvedených záležitostí alebo nejakým spôsobom ich jurisdikciu uchvacovať či rušiť, ale nech sa ani neodvažujú zakročovať proti duchovným a iným cirkevným osobám bez toho, že by predtým požiadali

biskupa o zásah a ten zostal nečinný. Inak ich riadenie aj rozhodnutia nemajú žiadnu platnosť a ich pôvodcovia sú povinní stranám nahradiť spôsobenú škodu.

Okrem toho ak sa niekto v prípadoch právom povolených, odvolá alebo sa bude sťažovať na zničujúce následky rozhodnutia alebo sa na základe uplynutej vyššie uvedenej dvojročnej lehoty odvolá k inému sudcovi, je povinný všetko, čo sa odohralo v konaní pred biskupom, na svoje náklady odoslať sudcovi rozhodujúcemu o odvolaní. Predtým má vyzvať biskupa, aby oznámil odvolaciemu súdu, ak má niečo, čo by mohlo prospieť zisteniu skutkového stavu. A ak sa objaví pred odvolacím súdom protistrana, aj tá je povinná pomerne znášať náklady na predloženie spisov, pokiaľ ich chce použiť, iba ak by sa na základe miestneho zvyku zachovávalo niečo iné, že totiž všetky tieto bremená má niesť odvolávajúci.

Ďalej notár má za povinnosť čo najskôr, ale najneskôr do jedného mesiaca, za primeranú odmenu zaobstarať pre odvolávajúceho odpis spisu. A ak by sa takýto notár odkladaním odpisu dopustil zlovoľného konania, nech je mu podľa úsudku ordinára pozastavená správa úradu a nech je prinútený k pokute znejúcej na dvojnásobok toho o čo sa vedie spor; tá nech je rozdelená medzi odvolávajúceho a miestnu chudobu.

A sudca, ak by bol o takýchto priet'ahoch informovaný alebo ich bol účastný alebo sa dopustil iných obštrukcií, tak že by odvolávajúcemu nebol v stanovenej lehote odovzdaný celý spis, nech je odsúdený k rovnakému dvojnásobku, ako je vyššie uvedené. A tomu, čo bolo vyššie napísané, nech nebránia žiadne výsady, indulty či dohody zaväzujúce len ich pôvodcu, ani akékoľvek iné právne zvyky.

HLAVA 21. Vyhlasuje sa, že istými vyššie uvedenými slovami sa nič nemení na obvyklom spôsobe rokovacieho poriadku na generálnych konciloch.

Svätá synoda si želá, aby z dekrétov na nej vydaných v budúcich časoch nevzišla žiadna príležitosť k pochybnostiam. Preto tie slová, uvedené v dekréte vyhlásenom na prvom zasadnutí za prebláženého pána nášho Pia IV., totiž že „to, čo navrhli legáti a predsedajúci na odstránenie nešťastia tohto veku, na upokojenie náboženských sporov, ku skroteniu ľstivých jazykov, k náprave zneužívania skazených mravov a k dosiahnutiu kresťanského mieru, bude pre onú svätú synodu užitočné a vhodné,“ vykladá a vysvetľuje táto synoda tak, že jej zámerom nebolo, aby sa uvedenými slovami v akejkol'vek časti menil zvyčajný poriadok záležitostí prerokovávaných na generálnych snemoch, ani aby sa komukol'vek [na právach a povinnostiach] niečo pridávalo alebo z nich uberalo okrem toho, čo bolo stanovené posvätnými kánonmi alebo predpismi generálnych synod.

Ohlásenie ďalšieho zasadnutia

Navyše posvätná synoda stanovuje a rozhoduje, že najbližšie budúce zasadnutie sa bude konať vo štvrtok po [sviatku] Počatia Preblahoslavenej Panny Márie, čo je deviaty deň najbližšie nasledujúceho mesiaca decembra, s výhradou možnosti tento termín skrátiť. Na tomto zasadnutí bude prerokovávaná šiesta kapitola, teraz odložená na toto zasadnutie a ostatné už predložené kapitoly o reforme, ako aj všetko, čo k tomu patrí. Ak sa to bude zdať vhodným a ak bude dostatok času, bude sa hovoriť aj o niektorých dogmách, ako budú vo svojom čase predkladané v kongregáciách.

Termín zasadnutia bol skrátený.

25. zasadnutie

ktoré je deviatym a posledným za pápeža Pia IV., začaté 3. dňa
a ukončené 4. dňa mesiaca decembra 1563

DEKRÉT O OČISTCI

Katolícka Cirkev, osvietená Duchom Svätým, čerpajúc zo Svätého písma a starej tradície Otcov, učila na posvätných konciloch a naposledy na tomto všeobecnom koncile, že existuje očistec a že dušiam, ktoré sa v ňom nachádzajú, sa poskytuje pomoc príhovornými modlitbami veriacich, predovšetkým však bohumilou oltárnou obetou. A tak posvätný koncil prikazuje biskupom: majú sa starostlivo usilovať, aby veriaci v zdravé učenie o očistci, ako je tradované svätými Otcami a koncilmi, verili, pridržovali sa ho, aby sa o ňom učilo a všade kázalo.

Nech sa z ľudových kázní pre nevzdelaný ľud vylúčia ťažké a subtílnejšie otázky, ktoré nie sú na povzbudenie a ktoré zväčša nie sú prínosom pre nábožnosť. Nech nedovoľujú rozširovať a hovoriť o tom, čo je neisté alebo podozrivé z nesprávností. Čo však slúži iba na uspokojenie akejsi zvedavosti, alebo páchne poverou alebo hanebnou ziskuchtivosťou, nech zakážu ako pohoršlivé a urážajúce veriacich.

Ale biskupi nech sa starajú o to, aby sa orodovania žijúcich veriacich, totiž omšové obety, modlitby, almužny a iné zbožné skutky, ktoré veriaci obvykle konajú za iných, a to zosnulých veriacich, podľa cirkevných ustanovení konali zbožne a úctivo, a to, čo je pre týchto [zosnulých] napr. na základe testamentárnych fundácií alebo z iného dôvodu potrebné konať, aby sa konalo nie nedbalo, ale starostlivo a presne kňazmi, služobníkmi Cirkvi, i inými, ktorí sú k tomu zaviazaní.

VZÝVANIE A UCTIEVANIE SVÄTÝCH; RELIKVIE A POSVÄTNÉ OBRAZY

Svätý koncil poveruje všetkých biskupov a ostatných, ktorým bola zverená úloha a starostlivosť o vyučovanie, aby veriacich starostlivo poučali podľa obyčaje katolíckej a apoštolskej Cirkvi, obyčaje, ktorá siaha až do prvotných čias kresťanského náboženstva, podľa konsenzu svätých Otcov a dekrétov posvätných koncilov, najmä o príhovore svätých, o ich vzývaní, uctievaní relikvií a o zákonnom používaní obrazov; nech ich učia, že svätí vládnu spolu s Kristom, že prednášajú svoje modlitby Bohu za ľudí. Je dobré a užitočné vzývať ich a utiekať sa k ich modlitbám, k ich podpore a pomoci, aby nám vyprosili dobrodenia od Boha skrze jeho Syna Ježiša Krista, nášho Pána, ktorý je naším jediným Vykupiteľom a Spasiteľom. Bezbožne však zmýšľajú tí, čo popierajú, že treba vzývať svätých, požívajúcich večnú blaženosť neba; alebo ktorí tvrdia, že sa budú neprihovárať za ľudí, alebo že vzývať ich, aby za nás aj ako jednotlivcov orodovali, je modloslužba, alebo že je to v protirečení s Božím slovom a že to je v protiklade so ctou „jediného prostredníka medzi Bohom a ľuďmi“ (1 Tim 2, 5), alebo že je to hlúposť úpenlivo prosiť srdcom alebo ústami tých, čo vládnu v nebi.

Aj sväté telá svätých mučeníkov a iných, čo žijú s Kristom, ktorí boli Kristovými živými údmi a chrámom Ducha Svätého, ktorí budú raz prebudení a oslávení pre večný život, majú veriaci uctievať. Tým Boh preukazuje ľuďom mnohé dobrodenia. Treba teda celkom odsúdiť tých, čo tvrdia, že nie sme povinní preukazovať nijakú úctu relikviám svätých, alebo že je neužitočné, keď ich, ako aj iné posvätné pamiatky po nich veriaci uctievať, že je zbytočné, keď veriaci navštevujú pamätné miesta po svätých, aby dosiahli od nich pomoc. Tých Cirkev odsúdila už predtým a odsudzuje ich aj teraz.

Ďalej treba mať a ponechať predovšetkým v kostoloch obrazy Krista, Bohorodičky Panny a iných svätých. Treba im preukazovať povinnú úctu a uctievať ich nie azda preto, že by sa verilo, že je v nich niečo Božie alebo nejaká sila, pre ktorú by mali byť uctievané, alebo že by sa malo od nich niečo žiadať,

alebo že by do obrazov bola vkladaná nejaká nádej, ako to kedysi robili pohania, ktorí vkladali svoju nádej do modiel, ale preto, že úcta, ktorá sa im preukazuje, sa vzťahuje na vzor, ktorý reprezentujú. Keď teda bozkávame obrazy, odkrývame si pred nimi hlavu, kľakáme - klaniame sa Kristovi, uctieваме si svätých, ktorých predstavujú. Toto bolo ustanovené dekrétmi koncilov, predovšetkým Druhého nicejského koncilu proti obrazoborcom.

A biskupi nech so starostlivosťou učia, že prostredníctvom dejín tajomstva nášho vykúpenia, ako je to vyjadrené vo vyobrazeniach či iných napodobeninách, je ľud vzdelávaný a utvrdzuje sa v pripomínaní si a horlivom rozjímaní o článkoch viery. A tiež že zo všetkých svätých obrazov možno získať veľký úžitok nielen preto, že ľud je nimi upomínaný na dobrodenia a dary, ktorých sa im od Krista dostalo, ale tiež preto, že skrze sväté sa očiam veriacich predkladajú Božie zázraky a spasiteľné príklady, aby za ne Bohu vzdávali vdaky, snažili sa v živote a správaní napodobňovať svätých a boli povzbudení k uctievaní Boha, láske k nemu a k pestovaniu zbožnosti.

Ak by však niekto učil alebo veril to, čo je v rozpore s týmito ustanoveniami, nech je exkomunikovaný. Ak sa do týchto svätých a spasiteľných poriadkov vkradli nejaké výstrelky, svätá synoda si naliehavo želá, aby boli úplne odstránené, aby tak neboli vystavované žiadne obrazy, ktoré by sa zakladali na chybnom učení viery a nevzdelaným ľudom by dávali príležitosť k nebezpečným bludom. A ak je niekedy, keď to prospieva nevedomému ľudu, potrebné príbehy a rozprávania svätého Písma, vyjadriť v obrazoch, nech je ľud poučovaný, že božské nie je zobrazované preto, ako by to mohlo byť videné telesnými očami alebo vyjadrené vo farbách a tvaroch.

Ďalej nech je odstránená každá povera vo vzývaní svätých, v úcte pozostatkov a v posvätnom užívaní obrazov; nech sú vylúčené všetky snahy po špinavom zisku; konečne je potrebné vyhnúť sa akejkoľvek zmyselnosti, tak aby obrazy neboli

maľované a zdobené s drzou frivolnosťou, aby oslavu svätých a návštevu ostatkov ľudia nezneužívali k hodovaniu a ožralstvu, ako by sviatočné dni ku cti svätých museli byť oslavované zhýralosťou a neviazanosťou.

Konečne nech je týmto veciam zo strany biskupov venovaná taká snaha a starostlivosť, aby sa nevyskytovalo nič neporiadneho, nič narýchlo a z kriku urobeného, nič profánneho a nič nepočestného, pretože domu Božiemu prislúcha svätosť. A aby toto bolo vernejšie zachované, stanovila svätá synoda, že nikomu nie je na žiadnom mieste alebo v kostole, ani v akokoľvek exemptnom, povolené bez súhlasu biskupa umiestniť alebo usilovať o umiestnenie akéhokoľvek neobvyklého obrazu. Nemajú byť tiež uznané žiadne nové zázraky a prijímané žiadne nové pozostatky, iba ak po preskúmaní a schválení tým istým biskupom. Ten, kedykoľvek sa o nich niečo dozvie, nech si priberie na poradu teológov a iných zbožných mužov a urobí to, čo podľa jeho úsudku bude zodpovedať pravde a zbožnosti.

Ak však bude potrebné vykoreniť nejaké pochybenia alebo závažné prípady výstrelkov alebo ak vyvstane o týchto veciach vôbec nejaká ťažšia otázka, nech biskup, skôr než spor rozhodne, vyčká na názor metropolitu a ostatných biskupov provincie na provinčnom sneme; avšak tak, aby sa bez opýtania presvätého rímskeho biskupa v Cirkvi nestanovovalo nič nové alebo doteraz neužívané.

Dekrét o reholníkoch a mníškach

Tá istá posvätná synoda, pokračujúc v reforme, rozhodla sa stanoviť čo nasleduje:

HLAVA 1. Všetci rehoľníci majú žiť podľa rehole, v ktorej zložili sľuby; a predstavení majú starostlivo dbať o to, aby to tak bolo.

Pretože svätej synode nie je neznáme, koľko Božieho svetla a úžitku v Cirkvi vychádza z kláštorov zbožne založených a dobre spravovaných, uznala za potrebné (aby tam, kde stará a rehoľná disciplína upadla, ľahšie a rýchlejšie bola obnovená a tam, kde bola zachovaná, aby s väčšou stálosťou vytrvala) prikázať, ako už týmto dekrétom prikazuje, aby všetci rehoľníci, ako muži, tak ženy, usporiadali a žili svoj život podľa predpisov rehole, v ktorej zložili sľuby. A predovšetkým, aby verne zachovávali to, čo patrí k dokonalosti ich profesie, ako sú rehoľné sľuby a príkazy poslušnosti, chudoby a čistoty a všetky ostatné osobitné sľuby a príkazy, ktoré snád' nejaká rehoľa obsahuje a zachovávanie čoho patrí k ich podstate a k rešpektovaniu spoločného života, stola a odevu. Predstavení majú vynaložiť všetku námahu a starostlivosť tak na generálnych a provinčných kapitulách, tak aj pri ich vizitáciách, ktoré nech v stanovených časoch nevynechávajú, na to, aby sa od toho neupúšťalo; lebo je známe, že nemôžu ustupovať z toho, čo patrí k podstate rehoľného života. Ak totiž nebude presne zachované to, čo patrí k podstate a základom celej rehoľnej disciplíny, nutne sa zrúti celá stavba.

HLAVA 2. Rehoľníkom sa úplne zakazuje vlastníctvo majetku.

Žiadnemu z rehoľníkov, ako mužom, tak ženám, nie je teda dovolené vlastníť alebo držať ako vlastný žiadny nehnuteľný či hnutel'ný majetok, nech by bol akýkoľvek a akokoľvek nimi získaný a to ani menom konventu, ale nech je ihneď odovzdaný predstavenému a pričlenený ku konventu.

Nad'alej nie je predstaveným dovolené nehnuteľný majetok dávať nejakému rehoľníkovi a to ani do dedičného prenájmu či užívania, k správe alebo do komendy. Ale správa majetku kláštorov alebo konventov nech je vecou výlučne ich funkcionárov, odvolateľných na pokyn predstavených. A

užívanie hnutelných vecí nech predstavení usporiadajú tak, aby vybavenie [kláštora týmito vecami] zodpovedalo stavu chudoby, ktorú slúbili. Nič nech v ňom nie je nadbytočné, avšak nech im ani nie je odopierané nič z toho, čo je nutné. Ak však bude niekto pristihnutý alebo usvedčený, že inak má niečo v držbe, ten nech je po dobu dvoch rokov zbavený aktívneho i pasívneho volebného práva a tiež potrestaný podľa svojej rehole a rádových konštitúcií.

HLAVA 3. Všetky kláštory, ktorým sa to tu nezakazuje, môžu mať nehnuteľný majetok; počet ich členov nech sa stanoví s ohľadom na majetok či almužny; žiadne [kláštory] nemajú byť budované bez povolenia biskupa.

Svätá synoda povoľuje všetkým kláštorom a domom, ako mužov, tak žien, i zo žobravých rádov s výnimkou domov bratov kapucínov svätého Františka a tých, ktorí sa podľa observancie nazývajú „menšími“ (a to aj keby im to ich konštitúcie zakazovali alebo im to na základe apoštolskej výsady nebolo povolené), aby do budúca smeli vlastniť nehnuteľný majetok.

A stanovuje, aby tým [inštitútom], ktoré na základe povolenia Apoštolskej stolice smeli podobné statky vlastniť a boli o niektoré z nich olúpení, bolo všetko vrátené. Avšak v uvedených kláštoroch a domoch mužov aj žien, či už vlastníacich nehnuteľné majetky alebo nevlastniacich, nech sa stanoví a do budúcnosti udržiava len taký počet rehoľníkov, ktorý by sa mohol riadne uživiť buď z vlastných výnosov kláštorov, alebo z obvyklých almužien. Nakoniec, takéto podobné inštitúty nemožno zriaďovať bez predchádzajúceho súhlasu biskupa, v ktorého diecéze majú byť zriadené.

HLAVA 4. Rehoľník nech bez súhlasu predstaveného nevykonáva službu v žiadnej inej inštitúcii či u inej osoby a nech sa nevzdáva z konventu; kto je neprítomný z dôvodu štúdia, má sa zdržovať v konvente.

Svätá synoda zakazuje, aby sa niektorý rehoľník bez súhlasu svojho predstaveného pod zámienkou kázania, vyučovania alebo inej zbožnej činnosti uviazal do služby nejakému prelátovi, kniežaťu alebo univerzite alebo komunitě alebo akejkoľvek inej osobe alebo inštitúcii, pričom mu nebude nič platná predtým k tomu od iných obdržaná výsada alebo povolenie. A keby konal proti tomu, bude ako neposlušný potrestaný od predstaveného.

Takisto nech rehoľníkom nie je dovolené vzdalovať sa zo svojich konventov, ani pod zámienkou, že idú k svojim predstaveným, iba ak by od nich boli vyslaní alebo povolani. Kto by potom bol nájdený bez uvedeného písomne vydaného príkazu, bude miestnymi ordinármi potrestaný ako ten, ktorý utiekol zo svojho inštitútu. A tí, ktorí sú kvôli štúdiu vyslaní na univerzity, nech bývajú iba v konventoch; inak nech proti nim zakročia ordinári.

HLAVA 5. Nech je postarané o klauzúry mníšok, zvlášť tých, ktoré prebývajú mimo mesta.

Svätá synoda, obnovujúc konštitúciu Bonifáca VIII. začínajúcu slovami *Periculoso*, všetkým biskupom pod hrozbou Božieho súdu a večného prekliatia prikazuje, aby čo najviac dbali na to, aby riadnou mocou vo všetkých kláštoroch, ktoré sú im podriadené a v ostatných mocou delegovanou Apoštolskou stolicou, bola starostlivo obnovená klauzúra mníšok tam, kde bola porušená a zachovaná tam, kde zostala neporušená. Neposlušní a tomu odporujúci budú trestaní cirkevnými cenzúrami a inými trestami bez možnosti akéhokoľvek odvolania, a ak bude treba, aj s prizvaním svetského ramena na pomoc v tejto veci. A svätá synoda nabáda všetky kresťanské kniežatá, aby túto pomoc poskytovali a pod trestom samočinnej exkomunikácie to ukladá všetkým svetským úradom.

Žiadnej mníške nech po zložení sľubov nie je dovolené vyjsť z kláštora a to ani na krátku dobu a pod akoukoľvek zámienkou,

iba ak z legitímneho dôvodu schváleného biskupom. Tomu nemôžu brániť žiadne indulty a výsady. Vstúpiť potom medzi múry kláštora nech nie je dovolené nikomu, hoci by bol akéhokoľvek rodu či postavenia, pohlavia alebo veku, bez písomne daného povolenia biskupa alebo predstaveného, a to pod trestom samočinnej exkomunikácie. A toto povolenie v nevyhnutných prípadoch môže dať iba biskup alebo predstavený a nemôže to žiadnym spôsobom urobiť nikto iný, ani na základe akéhokoľvek poverenia alebo indultu doposiaľ alebo v budúcnosti udeleného.

A pretože kláštory mníšok, umiestnené mimo hradby mesta či obce, bývajú často bez akejkol'vek ochrany vystavené lúpežiam aj iným zločinom zo strany zlých ľudí, nech sa biskupi aj iní predstavení, ak sa to zdá byť prospešným, postarajú, aby mníšky boli z týchto kláštorov prevedené do nových, ale aj starých kláštorov vnútri mesta alebo obce a ak to bude potrebné, aj za pomoci svetského ramena. A tých, ktorí by tomu bránili alebo neposlúchli, nech k poslušnosti nútia cirkevnými cenzúrami.

HLAVA 6. Spôsob voľby predstavených.

Aby pri voľbe ktorýchkoľvek predstavených, dočasných opátov²¹ aj iných funkcionárov, aj generálov a abatyše aj iných predstavených [ženských kláštorov] všetko prebiehalo riadne a bez akéhokoľvek podvodu, svätá synoda najprv prísne prikazuje, že všetci vyššie uvedení musia byť volení tajnými hlasmi, tak aby mená jednotlivých voličov nikdy neboli zverejnené. A v budúcnosti nech nie je dovolené ustanovovať provinciálov či opátov, priorov alebo ktorýchkoľvek iných titulárov s výhradou voľby, ktorá ešte len bude nasledovať, ani dopĺňať hlasmi či vótami neprítomných.

²¹ Dočasný opát (abbas temporalis) bol opát riadne zvolený, avšak len na určitú dobu a vybavený plnou jurisdikciou, ktorý však nemal opátske benedikcie, a preto bez zvláštneho apoštolského privilégia nesmel užívať pontifikálie. Proti tomu bol spravidla „opát benedikovaný a trvalý“ (abbas benedictus et perpetuus).

Ak by niekto bol zvolený proti ustanoveniu tohto dekrétu, voľba bude neplatná a ten, ktorý sa týmto spôsobom nechal ustanoviť provinciálom, opátom alebo priorom, nech je do budúcnosti nespôsobilým na získanie všetkých úradov v reholi; pritom sa tým samým považujú za zrušené všetky poverenia v týchto veciach udelené, a ak by boli v budúcnosti udelené iné, nech sú považované za neplatné z dôvodu vylákania.

HLAVA 7. Ktorá [rehoľníčka] a ako môže byť zvolená abatyšou aj akoukoľvek inou predstavenou; a žiadna nech nestojí na čele dvoch kláštorov.

Abatyšou aj prevorkou a akoukoľvek inak nazvanou predstavenou či na čele kláštora stojacou [rehoľníčkou] nech nie je volená tá, ktorá nedosiahla štyridsiatic rokov a chvályhodne nežila [aspoň] osem rokov od zloženia sľubov. Ak by sa v tom istom kláštore nenašla rehoľníčka takých vlastností, môže byť zvolená z iného kláštora toho istého rádu. Ak by sa to predstavenému, ktorý predsedá voľbe, zdalo neužitočným, nech je po súhlase biskupa či iného predstaveného zvolená niektorá z tých, ktoré v tom istom kláštore dosiahli tridsiatich rokov veku a riadne žili aspoň päť rokov od sľubov.

Avšak žiadna nech nie je ustanovená do čela dvoch kláštorov. Ak niektorá akýmkoľvek spôsobom má úrady predstavenej v dvoch alebo viacerých [kláštoroch], nech je nútená, aby s výnimkou jedného na ostatné počas šiestich mesiacov rezignovala. A po tejto dobe, ak nepodá rezignáciu, budú všetky samým právom uprázdnené. Ten však, kto predsedá voľbe, biskup alebo iný predstavený, nech nevstupuje do kláštornej klauzúry, ale hlasy jednotlivých voličiek nech počúva alebo prijíma pri okienku za mrežou. V ostatnom nech sú dodržiavané konštitúcie jednotlivých rádov či kláštorov.

HLAVA 8. Ako má byť zariadené vedenie kláštorov, ktoré nemajú žiadnych riadnych rehoľných vizitátorov.

Všetky kláštory, ktoré nepodliehajú generálnym kapitulám alebo biskupom a ktoré nemajú svojich riadnych rehoľných vizitátorov, ale stoja pod bezprostrednou ochranou a vedením Apoštolskej stolice, sú povinné do roka od ukončenia prítomného snemu, a potom každé tri roky podľa predpisu konštitúcie Innocenta III., prijatej na generálnom sneme a začínajúcej slovami *In singulis*, zhromaždiť sa do kongregácií a tam vyslať niektoré rehoľné osoby, ktoré by uvážili a určili spôsob a poriadok, ako by uvedené kongregácie vytvorili a ako vykonávať to, čo im bolo stanovené.

Ak však budú toho nedbalí, nech je metropolitovi, v ktorého provincii sa uvedené kláštory nachádzajú, povolené ako delegátovi Apoštolskej stolice, aby ich k uvedeným účelom zvolal sám. Keď však vnútri hraníc provincie nebude dostatočný počet kláštorov, aby z nich mohla byť vytvorená kongregácia, môžu jednu kongregáciu vytvoriť kláštory dvoch alebo troch provincií.

Po vytvorení týchto kongregácií nech majú ich generálne kapituly a na nich zvolení predstavení či vizitátori v kláštoroch svojej kongregácie a nad rehoľníkmi v nich zotrúvajúcimi, rovnakú právomoc akú majú iní predstavení a vizitátori v ostatných rádoch. A majú za povinnosť často vizitovať kláštory svojej kongregácie, dbať o ich reformu a zachovávať to, čo bolo rozhodnuté v posvätných kánonoch aj na tomto posvätnom sneme. Ak, a to ani na naliehanie metropolitu, uvedené [úlohy] nebudú vykonávať, budú podriadení biskupom diecéz, v ktorých sa nachádzajú uvedené kláštory, ako delegátom Apoštolskej stolice.

HLAVA 9. Kláštory mníšok bezprostredne podriadené Apoštolskej stolici nech sú riadené biskupmi; ostatné potom od vyslancov generálnych kapitúl či iných rehoľníkov.

Kláštory zasvätených mníšok, ktoré sú bezprostredne podriadené Apoštolskej stolici, aj keby niesli meno kapitúl sv. Petra alebo sv. Jána alebo nech by sa nazývali akokoľvek, nech sú riadené biskupmi ako delegátmi uvedenej Apoštolskej stolice, čomu nech nič nie je na prekážku. Avšak tie, ktoré sú riadené vyslancami na generálnych kapitulách alebo inými rehoľníkmi, nech sú pod ich starostlivosťou a ochranou ponechané.

HLAVA 10. Mníšky nech sa raz do mesiaca vyspovedajú a pristúpia k svätému prijímaniu; biskup nech sa im postará o mimoriadneho spovedníka; Eucharistia nech u nich s výnimkou verejného kostola nie je inde uchovávaná.

Biskupi a ostatní predstavení kláštorov zasvätených mníšok nech starostlivo dbajú na to, aby mníškam bolo vo svojich konštitúciách pripomínané, aby aspoň raz počas každého mesiaca sa vyspovedali a prijali sväté prijímanie, aby sa tak vyzbrojili spasiteľnou ochranou k statočnému premáhaniu všetkých diablových útokov. Okrem riadneho spovedníka nech potom je biskupom aj inými predstavenými daný dvakrát či trikrát v roku k dispozícii iný, mimoriadny [spovedník], ktorý by ich všetky vyspovedal.

A svätá synoda zakazuje, aby najsvätejšie Kristovo telo bolo uchovávané v chóre alebo vnútri kláštorných múrov, a nie vo verejnom kostole; čomu nemôže brániť žiadny indult alebo výsada.

HLAVA 11. V kláštoroch, ktoré sú spojené so starostlivosťou o duše svetských osôb (s výnimkou tých, ktoré patria ku kláštornej rodine), má biskup vykonávať vizitácie a preskúšavať toho, komu je táto starostlivosť zverená, s istými výnimkami.

V kláštoroch či domoch mužov alebo žien, ktoré majú duchovnú starostlivosť nad svetskými osobami (s výnimkou tých, ktoré sú z rodiny ich kláštorov alebo z oných miest), osoby ako rehoľné, tak svetské, ktoré túto starostlivosť vykonávajú, vo veciach patriacich k zmienenej starostlivosti a udeľovaniu sviatostí, bezprostredne podliehajú jurisdikcii, vizitácii a nápravným opatreniam biskupa, v ktorého diecéze sú [tieto kláštory] umiestnené.

A tam nech nie sú vyslaní [žiadni duchovní], a to ani na pokyn odvolateľní, iba ak so súhlasom a po predchádzajúcom preskúšaní zo strany toho istého [biskupa], či už tak urobí sám alebo prostredníctvom svojho vikára. Výnimku predstavuje kláštor v *Clunyo* so svojim územím a tiež tie kláštory a tie miesta, v ktorých majú riadne hlavné sídlo opáti, generáli a hlavy rádov, ako aj iné kláštory či domy, v ktorých opáti a iní rehoľní predstavení vykonávajú biskupskú aj dočasnú jurisdikciu voči farárom i farníkom; avšak bez ujmy práva tých biskupov, ktorí na uvedených miestach alebo nad uvedenými osobami vykonávajú vyššiu jurisdikciu.

HLAVA 12. Rehoľníci nech sa prispôsobia svetským osobám pri dodržiavaní biskupských cenzúr a sviatkov v diecéze.

Rehoľníci nech vo svojich kostoloch na príkaz biskupa zverejnia a zachovávajú cenzúry a interdikty uvalené nielen Apoštolskou stolicou, ale aj vyhlásené ordinármi. A tiež sviatočné dni, ktoré biskup vo svojej diecéze prikázal zachovávať, nech sú zachovávané aj zo strany všetkých exemptných, a to i rehoľníkov.

HLAVA 13. Spory o precedenciu má radikálne urovnať biskup. Exemptní rehoľníci, ktorí nežijú v prísnejšej klauzúre, nech sú donútení k účasti na verejných procesiách.

Všetky spory o precedencie, ktoré veľmi často s veľkým pohoršením povstávajú medzi cirkevnými osobami, ako svetskými, tak rehoľnými, ako pri verejných procesiách, tak pri tých, ktoré sa konajú pri príležitosti pohrebu tiel zomrelých, pri nesení umbely²² i iných podobných príležitostiach, nech urovná biskup bez prípustnosti akéhokoľvek odvolania a všetkého, čo by tomu odporovalo. A všetci exemptní, ako aj ktorýkoľvek svetskí duchovní, tak aj mnísi, ak sú pozvaní do verejnej procesie, nech sú donútení prísť, s jedinou výnimkou tých, ktorí trvale žijú v prísnejšej klauzúre.

HLAVA 14. Kým majú byť potrestaní rehoľníci, ktorí sa verejne previnili.

Rehoľník, ktorý nie je podriadený biskupovi a ktorý žije v klauzúre kláštora, ale mimo neho spácha tak notorický zločin, že je ľudu pre pohoršenie, vtedy nech je na výzvu biskupa svojim predstaveným prísne potrestaný v lehote biskupom stanovenej a biskup nech je o potrestaní vyrozumený. Ak tak neurobí, bude sám zbavený svojho úradu vlastným predstaveným a trestný čin môže byť potrestaný biskupom.

HLAVA 15. Sľuby nemožno skladať, iba ak po ročnej skúšobnej dobe a vo veku dovŕšených šestnástich rokov.

V akejkol'vek reholi ako mužskej, tak ženskej sa neskladajú sľuby pred dovŕšením šestnásteho roku života; tiež nesmie byť ku sľubom pripustený nikto, kto po obliečke nežil v skúšobnej dobe aspoň jeden rok. Sľuby zložené pred tým sú neplatné a nezakladajú žiadny záväzok k observancii v nejakej reholi alebo inštitúte či ráde, ani nemajú žiadne iné účinky.

²² Umbellata je (dnes už historická) insígnia, ktorá bola nosená v sprievodoch (napr. v pápežských bazilikách pod.). Je snáď byzantského pôvodu a vyvinula sa zo slnečnika, ktorý bol nosený nad vybranými hodnosťami (neskôr pred nimi); má tiež zhruba jeho tvar.

HLAVA 16. Zrieknutie sa [majetku] alebo záväzok urobený pred dvoma najbližšími mesiacmi pred sľubmi sú neplatné. Po skončení skúšobnej doby nech novici zložia sľuby alebo nech sú prepustení. V zbožnej Spoločnosti Ježišovej nech sa nič nemení. Je zakázané, aby kláštora niečo pripadlo z novicovho majetku pred sľubmi.

Žiadne zrieknutie sa [majetku] alebo záväzok vykonaný pred sľubmi, napríklad s prísahou alebo v prospech akéhokoľvek zbožného účelu, neplatí, iba ak by k nemu s privolením biskupa alebo jeho zástupcu došlo počas dvoch mesiacov pred zložením sľubov, a nebude mať žiadnu účinnosť, ak nebudú nasledovať sľuby. A taký úkon urobený inak, aj keby bol sprevádzaný výslovným zrieknutím sa tejto výhody, aj prísažným, bude neplatný a nebude mať žiadne účinky. Po skončení doby noviciátu nech predstavení pripustia k zloženiu sľubov tých novicov, ktorých uznajú za oprávnených, inak nech ich vyhostia z kláštora. Týmto však svätá synoda nezamýšľa meniť alebo zakazovať nič, čo by mohlo slúžiť Pánovi a jeho Cirkvi v reholnej spoločnosti klerikov Spoločnosti Ježišovej podľa ich zbožného zriadenia, schváleného Apoštolskou stolicou. Avšak pred sľubmi nech s výnimkou obživy a ošatenia novicov alebo novíciek počas skúšobnej doby nie je ich kláštora zo strany ich rodičov a príbuzných či opatrovníkov pod žiadnou zámenkou dávane nič z ich majetku, aby im tak nebolo zabránené vo vystúpení [z kláštora], keď by celý ich majetok alebo jeho prevažnú časť vlastnil kláštor a [vystúpivší] by ho nemohol pri vystúpení z kláštora ľahko získať späť. Skôr však svätá synoda pod hrozbou trestu vyobcovania prikazuje tým, ktorí by takéto majetok dávali aj prijímali, aby sa tak nedialo a tým, ktorí odídu pred sľubmi, aby sa vrátilo všetko, čo bolo ich. A biskup nech núti, aby to tak riadne bolo, a to, ak bude treba, aj prostredníctvom cirkevných cenzúr.

HLAVA 17. Dievča staršie dvanástich rokov, ktoré chce prijať rehoľné rúcho, nech je prešetrené ordinárom; tiež tak pred sľubmi.

Svätá synoda, ktorá plánuje zabezpečenie slobody sľubov Bohu zasvätených panien, stanovuje a rozhoduje, že dievča, ktoré chce prijať rehoľné rúcho, musí byť staršie ako dvanásť rokov a nemá ho prijímať pred tým. A ani potom ona sama ani iná nemá skladať sľuby, kým biskup alebo v jeho neprítomnosti či pri jeho zaneprázdnení jeho vikár alebo na ich útraty ustanovený delegát starostlivo nezistí vôľu panny, či nebola donútená alebo zvedená a či vedela, čo robí. Ale nech je jej dovolené slobodne zložiť sľuby, ak jej vôľa bola uznaná zbožnou a slobodnou, ak bude spĺňať požadované podmienky podľa pravidiel onoho kláštora a rádu a ak aj kláštor bude k tomu spôsobilým. A aby sa nestalo, že by biskup nepoznal čas sľubov, predstavená kláštora je povinná upovedomiť ho o ňom mesiac vopred. A ak o tom predstavená biskupa neuvedomí, má byť suspendovaná z úradu na tak dlhú dobu, ktorú biskup uzná za vhodnú.

HLAVA 18. Okrem prípadov v práve stanovených, nikto nesmie nútiť ženu k vstupu do kláštora, alebo to zakazovať tej, ktorá doň chce vstúpiť. Má sa dbať na ustanovenia konštitúcií o kajúcnikoch a konvertitkách.

Trestu vyobcovania podriadiť svätá synoda všetky aj jednotlivé osoby, či by boli akéhokolvek stavu či postavenia, ako duchovné, tak laikov, ako svetské, tak rehoľné, a nech by sa skveli akoukoľvek dôstojnosťou, ak by akýmkoľvek spôsobom prinútili nejakú pannu alebo vdovu alebo inú ženu proti jej vôli (s výnimkou prípadov v práve výslovne stanovených) k vstupu do kláštora alebo k prijatiu šatu ktorejkoľvek rehole alebo k zloženiu sľubov. [Rovnako tak budú potrestaní] tí, ktorí poskytnú radu, pomoc alebo priazeň, ako aj tí, ktorí sa zúčastnia takéhoto úkonu alebo s ním súhlasia alebo ho schvália, hoci vedia, že [taká žena] nevstúpila do kláštora alebo neprijala habit alebo nezložila sľuby dobrovoľne.

A podobnému trestu vyobcovania podriadiť tých, ktorí by bez spravodlivého dôvodu akýmkoľvek spôsobom prekazili svätý

úmysel panien alebo iných žien prijať rehoľný závoj alebo zložiť sľuby.

To všetko aj jednotlivo, čo sa má stať pred sľubmi alebo pri sľuboch samých, nech je zachované nielen v kláštoroch podriadených biskupovi, ale aj vo všetkých ostatných. Z toho sú však vyňaté ženy, ktoré sa nazývajú kajúčnicami alebo konvertitkami; u nich nech sa zachovajú ich stanovy.

HLAVA 19. Ako postupovať v prípade tých, ktorí odpadli od rehole.

Ak by ktorýkoľvek rehoľník uvádzal, že do rehole vstúpil pod vplyvom násilia alebo strachu, alebo ak by tiež povedal, že zložil sľuby pred dosiahnutím stanoveného veku alebo niečo podobné a z akéhokoľvek dôvodu by chcel odložiť rehoľný šat, alebo aj v tomto šate odísť [z kláštora] bez dovolenia predstavených: takému nech nie je poskytnuté vypočutie, iba ak len do piatich rokov od zloženia sľubov a ani vtedy nie inak, než že svoje dôvody, ktoré uvádza, predloží svojmu predstavenému a ordinárovi.

Avšak ak predtým dobrovoľne odloží rehoľný šat, nech v žiadnom prípade nie je pripustený k vyloženiu svojho prípadu, ale nech je donútený k návratu do kláštora a potrestaný ako odpadlík. Medzitým sa nemôže tešiť žiadnej z výsad udelených jeho reholi. Tiež žiadny rehoľník, nech [by k tomu malo dôjsť] na základe akéhokoľvek splnomocnenia, nech nie je prekladaný do miernejšej rehole a žiadnemu z rehoľníkov nech nie je dané dovolenie, aby habit svojej rehole nosil skryto.

HLAVA 20. Predstavení rádov, ktoré nie sú podriadené biskupovi, nech vizitujú a naprávajú nižšie kláštory, i komendotárne.

Opáti, ktorí sú hlavami svojich rádov, aj ostatní predstavení vyššie uvedených rádov, ktorí nepodliehajú biskupom a ktorí majú riadnu jurisdikciu nad inými nižšími kláštormi či

priorátmi, nech z úradnej povinnosti ony im podriadené kláštory a prioráty, aj komendotárne, vizitujú podľa svojej miestnej aj rádovej príslušnosti. A pretože [tieto komendotárne kláštory a prioráty] majú byť podriadené svojim rádivým predstaveným, svätá synoda prehlasuje, že sa neuplatní to, čo bolo inak stanovené o vizitácii komendovaných kláštorov; ale všetci, ktorí stoja na čele kláštorov vyššie uvedených rádov, sú viazaní povinnosťou uvedených vizitátorov prijať a vykonať ich opatrenia.

A tiež samotné kláštory, ktoré sú hlavami rádov, nech sú vizitované podľa ustanovení svätej Apoštolskej stolice a každého rádu. A tak dlho, pokiaľ budú trvať také komendy, majú byť generálnymi kapitulami alebo samými vizitátormi týchto rádov ustanovení kláštorní prevorovia, alebo v priorátoch majúcich konvent predstavení, ktorí by sa starali o nápravu [mravov] a duchovné vedenie. Vo všetkom ostatnom potom nech naďalej trvajú a bez ujmy platia výsady a splnomocnenia, ktoré sa týkajú osôb samých, miest a práv uvedených rádov.

HLAVA 21. Kláštory nech sú zverované rehoľníkom; hlavné kláštory rádov nech do budúca nie sú dávané ako komendy.

Pretože mnohé kláštory a tiež opátstva, prioráty aj prepoštvá utrpeli zlým riadením tých, ktorým boli zverené, nemalé škody ako v duchovnej, tak aj v majetkovej oblasti, svätá synoda si želá úplne ich priviesť späť k zodpovedajúcej disciplíne mníšskeho života. Avšak podmienky v dnešných časoch sú natoľko tvrdé a ťažké, že požadovaný liek nemožno podať ihneď všetkým a všade naraz, ako by si priala. Aby však neopomenula nič z toho, čím by raz mohlo byť o vyššie uvedených spasiteľne postarané, najprv teda dôveruje, že presvätý rímsky veľkňaz vo svojej zbožnosti a múdrosti sa bude starať (nakolko uzná, že to tieto časy znesú) o to, aby tým [kláštorom], ktoré sú doteraz ešte komendované a majú vlastné konventy, boli ako predstavení ustanovené tie rehoľné osoby, ktoré v tom istom ráde výslovne zložili sľuby a ktoré by boli schopné stáť im v čele a riadiť ich. A

tie [kláštory], ktoré budú v budúcnosti uprázdnené, nech sú obsadzované len rehoľníkmi osvedčenými cnosťami a svätosťou.

Pokiaľ potom ide o kláštory, ktoré sú hlavami [ostatných kláštorov] a v ráde prvými, nech by sa dcéry týchto hlavných kláštorov nazývali opátstvami alebo priorátmi tí, ktorí tam v súčasnosti držia komendu, pokiaľ nie je postarané o ich rehoľného nástupcu, sú povinní buď v priebehu šiestich mesiacov slávnostne zložiť rehoľné sľuby vo svojom vlastnom ráde, alebo z neho vystúpiť; inak budú uvedené komendy samým právom považované za uprázdnené.

Aby však všetko vyššie uvedené ani v jednotlivostiach nebolo možné nejako obchádzať, svätá synoda prikazuje, aby pri obsadzovaní uvedených kláštorov boli menovite ohlasované vlastnosti jednotlivých kandidátov; inak urobené obsadenie bude považované za vylákané zamlčaním okolností a nebude nijak chránené nasledujúcou držbou, a to ani trojročnou.

HLAVA 22. Predchádzajúce predpisy o reforme rehoľníkov nech sú zachovávané bezodkladne.

Svätá synoda prikazuje, aby toto všetko aj jednotlivo, čo je obsiahnuté v predchádzajúcich dekrétach, bolo zachované vo všetkých rehoľných komunitách a kláštoroch, fakultách a domoch ktorýchkoľvek mníchov a rehoľníkov, ako aj ktorýchkoľvek zasvätených panien a vdov; a to aj keby žili pod správou rytierskych rádov, aj onoho jeruzalemského a nech by sa nazývali akokoľvek a žili pod akoukoľvek rehoľou alebo stanovami a pod ochranou či správou alebo v akejkol'vek podriadenosti alebo pričlenení alebo závislosti na ktoromkoľvek ráde, nech žobravom či nežobravom alebo ktorýchkoľvek iných rehoľných mníchov alebo kanonikov. A tomu nemôžu byť na prekážku im všetkým aj jednotlivo udelené výsady (formulované akýmkoľvek slovnými vyjadreniami, aj

nazývanými *Mare magnum*²³, hoci boli získané už pri fundácii), ani stanovy a pravidlá, ani prísažné, a tiež obyčaje a vydržania i od nepamäti trvajúce.

Avšak rehoľníkov, tak mužov či ženy, ktorí žijú pod prísnejšou rehoľou alebo stanovami, svätá synoda nezamýšľa - s výnimkou spôsobilosti vlastniť spoločne nehnuteľný majetok - odvracať od ich rehoľného inštitútu a observancie. A pretože svätá synoda túži po tom, aby všetko aj jednotlivito vyššie uvedené bolo čo najskôr vykonané, prikazuje všetkým biskupom v kláštoroch im podriadeným aj vo všetkých ostatných, ktoré sú im zvlášť zverené vyššie uvedenými dekrétmi i všetkým opátom, aj generálnym aj iným predstaveným uvedených rádov, aby to čo bolo vyššie uvedené, ihneď vykonali. A ak nebude čokoľvek vykonané, nech nedbalosť biskupov napravia a trestajú provinčné snemy. O to isté nech sa postarajú provinčné a generálne kapituly a ak tak neurobia generálne kapituly, nech tak urobia provinčné kapituly prostredníctvom niektorých delegátov toho rádu.

Svätá synoda tiež povzbudzuje všetkých kráľov, kniežatá, štáty a vrchnosti a mocou svätej poslušnosti prikazuje, aby spomenutým biskupom, opátom a generálnym aj ostatným predstaveným pri výkone vyššie uvedenej obnovy radi poskytovali svoju pomoc a autoritu, kedykoľvek budú požiadaní, aby vyššie uvedené bolo bez akejkoľvek prekážky k chvále všemohúceho Boha riadne vykonané.

Dekrét o reforme

²³Mare magnum označuje bulu pápeža Sixta IV. z 31. VIII. 1474, ktorá obsahuje potvrdenie všetkých privilégií minoritom, na ktorých majú účasť i ostatní mendikanti.

HLAVA 1. Kardináli a všetci cirkevní preláti majú mať skromné vybavenie domu a skromný stôl. Príbuzných a familiárov (domácich) nech neobohacujú z majetku Cirkvi.

Treba si priať, aby tí, ktorí prijímajú biskupskú službu, uznali úlohy, ktoré im pripadajú a cítili sa povolanými nie k vlastnému obohateniu či hýreniu, ale k práci a starostlivosti o slávu Božiu. Niet totiž pochyb, že aj ostatní veriaci budú ľahšie roznielení k nábožnosti a nevinnosti, ak uvidia, že ich predstavení nemajú na mysli to, čo je svetské, ale spásu duší a nebeskú vlasť.

A keď svätá synoda toto považuje za hlavné pre obnovenie cirkevnej disciplíny, napomína všetkých biskupov, aby o tom sami v sebe často rozjímali a tiež skutkami samými aj činmi svojho života (čo je akoby určitý trvalý druh kázania) ukazovali, že žijú v súlade so svojím poslaním. Najprv nech usporiadajú svoje mravy tak, aby druhí na nich mohli vidieť príklady umiernenosti, skromnosti, zdržanlivosti a ako nás toľko nabáda Boh, aj svätej pokory.

Preto po príklade našich Otcov na kartáginskom koncile [svätá synoda] nielen prikazuje, aby sa biskupi uspokojili so skromným vybavením aj pokrmom a umierneným spôsobom života, ale aby tiež v ostatných oblastiach života a v celom svojom dome dbali na to, aby sa neobjavovalo nič, čo by bolo s týmto svätým ustanovením v rozpore a čo by nevyjavovalo prostotu, horlivosť o Boha a opovrhovanie márnosťami.

Úplne im potom zakazuje, aby sa snažili z výnosov kostola obohacovať svojich príbuzných alebo familiárov, keď aj Apoštolské kánony zakazujú, aby cirkevný majetok, ktorý patrí Bohu, darovali príbuzným; avšak ak sú títo chudobní, nech sa im rozdeľuje ako [ostatným] chudobným, avšak tento majetok nech kvôli nim neuchvacujú ani ním neplytvajú. Áno, svätá synoda ich napomína, ako najviac môže, aby úplne odložili všetky tieto ľudské náklonnosti voči súrodencom, príbuzným a pokrvne blízkym, odkiaľ vzchádza semenište mnohého zla v Cirkvi.

Toto všetko, čo bolo povedané o biskupoch, podľa jej rozhodnutia má byť dodržiavané nielen držiteľmi všetkých obročí, ako svetských, tak rehoľných, podľa stupňa ich postavenia, ale aj kardinálmi Svätej rímskej Cirkvi; lebo keď sa správa všeobecnej Cirkvi opiera o ich rady dávané najsvätejšiemu rímskemu biskupovi, treba považovať za neprávosť, ak by sa aj oni neskveli onými význačnými čnosťami a disciplínou života, keď právom na seba obracajú zraky všetkých [veriacich].

HLAVA 2. Kto menovite je povinný dekréty snemu slávnostne prijať a učiť ich.

Zlé časy a zloba silnejúcich heréz núti, aby nebolo opomenuté nič, o čom by sa mohlo zdať, že by to patrilo k povzneseniu ľudu a ochrane katolíckej viery. Preto svätá synoda prikazuje patriarchom, primasom, arcibiskupom, biskupom aj všetkým iným, ktorí sa na základe ustanovenia zákona alebo právneho obyčaja majú zúčastniť provinčného snemu, aby na prvej provinčnej synode, ktorá sa bude konať po skončení tohto koncilu, verejne prijali všetko i jednotlivo, čo bolo touto svätou synodou uznesené a rozhodnuté a aby tiež sľúbili a vyznali pravú poslušnosť Najvyššiemu rímskemu veľkňazovi. A súčasne aby verejne odsúdili a zavrhnúli všetky bludy, zavrhnuté posvätnými kánonmi a všeobecnými snemami a zvlášť potom touto synodou.

A to isté nech do budúca úplne zachovávajú všetci, ktorí majú byť povýšení na patriarchov, primasov, arcibiskupov a biskupov na prvej provinčnej synode, ktorej sa zúčastnia. A keby to niekto z vyššie uvedených, čo kiež nech sa nestane, odmietal, biskupi z provincie sú pod trestom Božieho hnevu povinní ihneď uviesť Najvyššieho rímskeho veľkňaza a medzi tým nech sa zdržujú spoločenstva s ním.

Všetci ostatní, ktorí teraz majú alebo v budúcnosti budú mať cirkevné obrocie a ktorí sa majú zúčastniť diecéznej synody, nech urobia a zachovávajú to isté, čo bolo vyššie uvedené, na

najbližšej nabadúce slávenej synode; inak nech sú potrestaní podľa predpisov posvätných kánonov. A všetci tí, ktorým patrí riadenie, vizitácie a reformovanie univerzít a štúdií, nech starostlivo dbajú, aby tými istými univerzitami boli v úplnosti prebraté kánony a dekréty tejto svätej synody a aby podľa jej predpisov magistri, doktori a iní na týchto univerzitách učili a vykladali to, čo patrí ku katolíckej viere a aby sa k tomuto ustanoveniu na začiatku každého roka zaviazali slávnostnou prísahou. Avšak keby ešte niečo iné na uvedených univerzitách bolo hodné nápravy či reformy, nech je to k rozmnoženiu náboženstva a cirkevnej disciplíny zlepšené a stanovené tými, ktorým to prislúcha. A v prípade univerzít, ktoré sú bezprostredne pod ochranou Najvyššieho rímskeho veľkňaza a podliehajú jeho vizitácii, Jeho blaženosť zabezpečí, aby z toho istého vyššie uvedeného dôvodu a ako to uzná za užitočné, boli spasiteľne vizitovaní a reformovaní jeho delegátmi.

HLAVA 3. Nemá sa nerozvážne užívať meča exkomunikácie; kde môže dôjsť k vecnej či osobnej exekúcii, nech sa nepoužíva cenzúra; a svetským úradom sa zakazuje miešať sa do nich.

Akokoľvek exkomunikácia predstavuje nerv cirkevnej disciplíny a pre pridržanie ľudu k plneniu povinností je veľmi spasiteľná, napriek tomu má byť používaná uvážlivo a s veľkou opatrnosťou. Skúsenosť totiž učí, že ak je uvalovaná nerozvážne alebo v nezáväzných veciach, viac sa ňou opovrhuje než aby bola obávanou a prináša skôr skazu než spásu. Preto ony exkomunikácie, ktoré sa po predchádzajúcich napomenutiach zvyčajne ukladajú s cieľom odhaliť, ako sa hovorí, zničenie alebo odcudzenie vecí, naďalej nemajú byť ukladané nikým iným ako biskupom; a ani vtedy nie inak, než len v dôležitej veci a po starostlivom a zrelom preskúmaní biskupom, ktoré by mohlo [k takémuto opatreniu] pohnúť jeho ducha; ak sa tomu nemá dať priviesť akoukoľvek svetskou autoritou vrátane vrchnostenskej, ale to všetko nech je vecou jeho úvahy a svedomia, ak sám s ohľadom na vec, miesto, osobu alebo dobu uzná za vhodné takto rozhodnúť.

Avšak v súdnych záležitostiach sa nariaďuje všetkým cirkevným sudcom, nech by boli akejkoľvek hodnosti, aby sa tam, kde v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania môžu vlastnou autoritou nariadiť vecnú alebo osobnú exekúciu, zdržiavali tak v priebehu konania, tak pri rozhodnutí samom cirkevných cenzúr alebo interdiktov. Avšak nech je im dovolené, ak to zistia prospešným, v civilných veciach, ktoré akýmkoľvek spôsobom prislúchajú pred cirkevný súd, komukoľvek vrátane laikov ukladať peňažné pokuty, ktoré hneď po ich vymožení majú pripísať zbožným inštitútom tam existujúcim; alebo nech môžu zaistením vecných záruk či osôb, vykonaným svojimi vlastnými alebo cudzími exekútormi, alebo aj zbavením obročia či inými prostriedkami práva postupovať v konaní a rozhodovať spory.

Avšak ak nebude možné vecnú alebo osobnú exekúciu proti žalovaným takým spôsobom uplatniť a ak je tu zatvrdnutosť voči sudcovi, vtedy ich podľa svojej úvahy môže šľahať okrem iných trestov aj ostrím kliatby. Rovnako v trestných záležitostiach, kde môže dôjsť k vecnej či osobnej exekúcii, ako je vyššie uvedené, sa nemá siahnať k cenzurám. Avšak ak nie je možné rozhodnutie ľahko vykonať, bude sudcovi dovolené použiť proti vinníkovi tohoto duchovného meča, ak to bude vyžadovať povaha trestného činu a ak bude predchádzať aspoň dvojité napomenutie, napr. ediktálnym spôsobom.

A žiadnej svetskej vrchnosti nie je dovolené, aby cirkevnému sudcovi zakazovala niekoho exkomunikovať alebo prikazovala, aby uvalenú exkomunikáciu odvolal pod zámenkou, že nie je dodržané to, čo je stanovené v tomto dekréte, pretože rozhodnutie o tom náleží nie osobám svetským, ale duchovným. A ktorýkoľvek exkomunikovaný, ak sa po riadnych napomenutiach nenapraví, nielen nesmie byť pripustený ku sviatostiam a do spoločenstva a styku s veriacimi, ale ak zatvrdí svojho ducha a po dobu jedného roka sa bude nachádzať v uvalenej cenzúre, môže byť proti nemu tiež postupované ako voči tomu, kto je podozrivý z herézy.

HLAVA 4. Kde je prílišný počet omší, ktoré sa majú slúžiť, nech biskupi, opáti a generálni predstavení rádov stanovia, čo považujú za prospešné.

V niektorých kostoloch sa často stáva, že buď na základe rôznych príkazov poručiteľov je uložené slúžiť tak veľký počet omší, že to v jednotlivých dňoch stanovených poručiteľovi nemožno splniť, alebo že stipendium za ich slúženie je tak nepatrné, že sa len ťažko nájde ten, kto by sa tejto úlohy hodlal ujať. Tým je však marená zbožná vôľa poručiteľov a vytvára to príležitosť na obťažkanie svedomia u tých, ktorým sú tieto veci zverené.

Svätá synoda chce, aby to, čo bolo zanechané na nábožné ciele, bolo čo najúplnejšie a najužitočnejšie vyplnené; preto dáva biskupom splnomocnenia, aby na diecéznej synode a takisto opäť a generálnym predstaveným rádov na ich generálnych kapitulách, po starostlivom uvážení veci, mohli podľa svojho svedomia v uvedených kostoloch, ktoré zistia potrebnými takejto pomoci, stanoviť v tejto veci čokoľvek, čo bude podľa ich úsudku viac slúžiť Božej pocte a kultu, ako aj úžitku kostolov. Avšak tak, aby sa vždy konala pripomienka tých zomrelých, ktorí pre spásu svojich duší zanechali ony odkazy na zbožné účely.

HLAVA 5. Nemá byť nič menené v dobre ustanovených inštitúciách, s ktorými je spojený nejaký záväzok.

Rozum vyžaduje, aby tomu, čo bolo dobre ustanovené, neboli na ujmu opačné nariadenia. Ak sa teda na základe založenia či fundácie akýchkoľvek obročí alebo iných inštitúcií alebo na základe iných ustanovení vyžadujú nejaké vlastnosti [ich držiteľov] alebo ak sú s nimi spojené niektoré bremená, nech sa na tom pri udeľovaní obročia alebo pri iných dispozíciách s nimi nič nemení. To nech je zachované aj v obročiach pre teológov, magistrov, doktorov alebo kňazov, diakonov a subdiakonov, kedykoľvek sú takto zriadené, aby sa pri žiadnej kanonickej provízií neustúpilo od toho, čo bolo stanovené ako nutná

vlastnosť alebo stupeň svätenia. A inak urobené udelenie úradu nech je považované za vylákané.

HLAVA 6. Ako sa má správať biskup pri vizitácii vyňatých kapitúl.

Svätá synoda stanovuje, aby vo všetkých katedrálnych aj kolégiových kostoloch bol zachovávaný dekrét vydaný za bl. pamäti Pavla III. začínajúci slovami *Capitulum cathedralium*, a to nielen keď ju biskup vizituje, ale aj kedykoľvek z úradnej povinnosti alebo na žiadosť tretej osoby vedie konanie proti niekomu, kto je uvedený v spomínanom dekréte; avšak tak, že postupuje ak [v tej veci] mimo vizitáciu, má zachovať nasledovné: totiž aby kapitula začiatkom každého roka vybrala z kapituly dvoch členov, po ktorých porade a súhlase biskup alebo jeho vikár bude povinný postupovať ako počas procesu samého, tak aj pri všetkých ostatných úkonoch vrátane ukončenia záležitosti, ale pred notárom biskupa a v jeho dome alebo v obvyklej súdnej budove.

Každý z nich však bude mať len jeden hlas a druhý môže pristúpiť svojím hlasom k hlasu biskupa. Ak sa však budú obaja svojimi hlasmi líšiť od nejakého úkonu alebo rozsudku biskupa, či už dočasného alebo konečného, vtedy majú počas šesťdňovej lehoty spolu s biskupom zvoliť tretieho; a ak sa nezhodnú ani pri voľbe tretieho, nech sa jeho voľba presunie na najbližšieho susedného biskupa a sporná vec nech je ukončená podľa hlasu toho, ku ktorému sa onen tretí prikloní; inak bude konanie aj to, čo by po ňom nasledovalo, neplatné a nebude mať žiadne právne účinky.

Avšak v trestných veciach pochádzajúcich z nezdržanlivosti, o ktorej je napísané v dekréte o konkubinároch a pri závažnejších trestných činoch, ktoré vyžadujú zosadenie alebo degradáciu, ak je obava z úteku, kedy (aby nebol potupený súd) je teda potrebné osobné zadržanie, môže na začiatku sám biskup prikročiť k sumárnemu výsluchu a nutnému zadržaniu; v ostatnom však má byť zachovaný predpísaný poriadok. Avšak vo všetkých prípadoch má byť zachovaná tá zásada, aby vinníci

boli, s ohľadom na povahu trestného činu a osoby, strážení na slušnom mieste.

Mimo to nech je biskupom všade preukazovaná tá česť, ktorá prináleží ich hodnosti. A nech v chóre a v kapitule, pri sprievodoch a iných verejných podujatiach majú prvé sedadlo a prvé miesto, ktoré si sami zvolia a pri všetkých týchto veciach prednostnú autoritu. Ak niečo predložia kanonikom na prerokovanie a ak nejde o niečo, čo sa týka ich vlastného prospechu alebo prospechu ich blízkych, nech biskupi sami zvolajú kapitolu, nechajú hlasovať a podľa toho vec uzavrujú. Ak nie je potom prítomný biskup, všetko to nech urobia tí z kapituly, ktorým to podľa práva alebo podľa zvyku prislúcha; a k tomu nech nie je pripustený biskupov vikár. Avšak v ostatných veciach majú jurisdikcie a moc kapitol, ak im nejaká prislúcha, aj správa majetku zostať úplne nedotknuté a bez ujmy.

Tí, ktorí nemajú dignity ani nie sú členmi kapituly, nech sú v cirkevných záležitostiach podriadení biskupovi a pokiaľ ide o vyššie uvedené, nemôžu tomu brániť žiadne výsady, napríklad by vyplývali z fundácií alebo z obyčajov, i od nepamäti trvajúcich, z rozsudkov, prísah či dohovorov, ktoré zaväzujú iba ich účastníkov. Nedotknuté však zostávajú vo všetkom výsady udelené univerzitám s generálnym štúdiom a ich personálu.

Avšak toto všetko i jednotlivo neplatí pre tie kostoly, v ktorých biskupi či ich vikári majú na základe stanov alebo výsad alebo obyčajov, dohovorov alebo na základe akéhokoľvek iného práva väčšiu moc, autoritu a jurisdikciu, než ako je obsiahnutá v prítomnom dekréte; to svätá synoda nezamýšľa zrušiť.

HLAVA 7. Rušia sa akcesy a regresy k obročiami; ako komu a z akého dôvodu má byť pridelený koadjútör.

Pretože v cirkevných obročiach sa všetko, čo vzbudzuje zdanie dedičnosti, prieči posvätným ustanoveniam a je v rozpore s rozhodnutiami Otcov, nikomu do budúcnosti nemá byť udelený

akces či *regres*²⁴ k cirkevnému obročiu akéhokoľvek druhu a to ani so súhlasom [dotknutého] a ani tie, ktoré boli až doteraz udelené, nesmú byť zvyšované, rozširované či prenášané a tento dekrét nech sa uplatní pri akýchkoľvek cirkevných obročiach a u ktorýchkoľvek osôb, aj s kardinálsku hodnosťou. To isté má byť zachované aj u koadjutorov s budúcim nástupníckym právom, takže v žiadnych cirkevných obročiach nie sú takí koadjutori naďalej dovolení.

A ak by to vyžadovala naliehavá potreba alebo zrejmy úžitok katedrálneho kostola alebo kláštora, aby prelátovi bol daný koadjutor, nech nie je dávaný s budúcim nástupníckym právom inak, než že táto záležitosť bude vopred starostlivo zvážená presvätým rímskym veľkňazom a že bude isté, že [kandidát] má všetky vlastnosti, ktoré právo a dekréty tejto svätej synody požadujú po biskupoch a prelátoch; iné udelenia [takého úradu] budú považované za vylákané.

HLAVA 8. O úrade správcov špitálov; kým a ako môže byť trestaná ich nedbalosť.

Svätá synoda napomína všetkých držiteľov obročí, ako svetských, tak rehoľných, aby ako im to ich príjmy dovoľia, ochotne a láskavo plnili povinnosť pohostinnosti odporúčanú svätými Otcami, pamätajúc na to, že tí, ktorí milujú pohostinnosť, v hosťoch prijímajú Krista. Tým potom, ktorí majú takzvané špitály či iné zbožné inštitúty zriadené zvlášť k úžitku pocestných, chorých, starcov či chudoby v komende, v správe alebo ich držia z akéhokoľvek titulu, alebo ak sú pričlenené k ich kostolom a tiež ak sú snád' farské kostoly spojené so špitálmi alebo boli ako špitály zriadené a boli zverené do správy ich patrónom: [tým všetkým posvätná synoda] dôrazne prikazuje, aby spravovali im zverenú úlohu či úrad a pohostinnosť, ktorá je ich povinnosťou, aby skutočne

²⁴ Accessus znamená prípad, kedy obrocie bolo kolátorom (predovšetkým pápežom) udelené maloletému (teda v tej dobe ešte kánonicky nespôsobilému), ktorý k nemu však automaticky nadobudol plného práva (t.j. „pristúpil k nemu - accessit“) dosiahnutím predpísaného veku. Tento akces - na rozdiel od regresu (regressus) - nezakladal onomu beneficiátorovi žiadne práva do min.

poskytovali z výnosov na to určených podľa konštitúcie viennského koncilu, už skôr obnovenej na tejto synode za bl. pamäti Pavla III., ktorá sa začína slovami *quia contingit*.

Ak však tieto špitály boli zriadené výslovne za účelom prijímania počestných či chorých alebo akýchkoľvek iných kategórií [núdznych] osôb, ale v mieste, kde uvedené špitály sú, sa podobné osoby nevyskytujú alebo len veľmi zriedka, [posvätná synoda] ešte prikazuje, aby ich výnosy boli použité na iný zbožný účel, ktorý je ich inštitútu najbližší a s ohľadom na miesto a čas užitočnejšie, tak ako to uzná za prospešnejšie ordinár spolu s dvomi členmi kapituly, ktorí sú v týchto veciach skúsenejší a ktorých si sám vyberie, iba ak by snád' - aj pre tento prípad - bolo buď vo fundácii alebo zriadení výslovne ustanovené inak: v tom prípade nech biskup dbá na to, aby bolo zachované to, čo bolo stanovené; alebo ak tak nemôže urobiť sám, nech sa postará inak, ako bolo vyššie uvedené.

Preto pokiaľ by všetci aj jednotlivo nech by boli akéhokoľvek postavenia, rádu, hodnosti, aj keby išlo o laikov, ktorí majú zverenú správu v špitáloch - za predpokladu, že nepodliehajú nariadeniam, v ktorých platí pravidelné dodržiavanie predpisov - po obvinení ordinára, prestali skutočne splniť povinnosť pohostinnosti, ku ktorej sú viazaní, môžu byť nútení nielen cirkevnými cenzúrami a inými právnymi prostriedkami, ale môžu byť dokonca navždy zbavení správy a starostlivosti o samotný špitál a nahradení inými ustanovenými namiesto nich.

Vyššie uvedené osoby sú napriek tomu viazané vo svedomí na vrátenie plodov, ktoré dostali v rozpore s ustanovením uvedených špitálov; ktorých reštitúcia nesmie byť odpustená žiadnym prepáčením alebo urovnaním: ani administratíva ani správa takýchto miest nebudú odteraz zverené jednej a tej istej osobe dlhšie ako na tri roky, pokiaľ nie je ustanovené inak v jej fundácii; a tomu čo bolo vyššie uvedené nemôže brániť žiadne zjednotenie, výnimky a zvyky, a to aj od nepamäti jestvujúce alebo akékoľvek privilégia alebo výsady akéhokoľvek druhu.

HLAVA 9. Ako má byť preukazované patronátne právo; komu má byť zverený úrad patróna. Zlúčenia sú zakázané.

Tak, ako je nespravodlivé rušiť legitímne patronátne práva a porušovať zbožné úmysly veriacich, ktoré prejavili v ich inštitúcii, tak tiež nemožno trpieť, ako sa to mnohokrát hanebne deje, aby sa obročie týmto spôsobom znižovalo na akési poddanstvo. Aby bol teda vo všetkom potrebný poriadok, svätá synoda vysvetľuje, že titul práva na patronát bude (odvodený) od práva z fundácie alebo darovania, ktoré sa preukáže autentickými a ostatnými právne stanovenými dôkaznými prostriedkami, alebo tiež opakovanými prezentáciami počas obdobia tak vzdialeného, že prekračuje pamäť človeka, alebo inak, ako to riadi zákon. Avšak tie osoby alebo komunity alebo korporácie, u ktorých možno predpokladať, že toto právo sa nadobudlo zvyčajne skôr uzurpáciou, sa požaduje plnší a presnejší dôkaz, ktorý by ukazoval na skutočný právny titul.

Všetky ostatné patronáty na obročie majú byť do budúca považované za úplne zrušené a neplatné aj so zdanlivou držbou, ktorá by z nich vyplývala, nech by išlo o obročia svetské alebo rehoľné či farské alebo o dignity alebo ktorékoľvek iné benefície v katedrálnom alebo kolégiovom kostole alebo o udelené splnomocnenia či výsady, ako z titulu patronátu, tak z akéhokoľvek iného titulu menovať, voliť a prezentovať k nim, ak sú vakantné (avšak s výnimkou patronátov nad príslušnými katedrálnymi kostolmi a s výnimkou iných, ktoré patria cisárovi, kráľom alebo držiteľom kráľovskej moci a iným urodzeným osobám a najvyšším kniežatám, ktoré vo svojich krajinách majú najvyššiu vládnu moc; a [ďalej s výnimkou] tých, ktoré boli udelené v prospech všeobecných štúdií). A také obročia nech sú zo strany ich udeľovateľov zverované ako slobodné a takéto kanonické udelenia nech nadobudnú plnú účinnosť.

K tomu nech je biskup oprávnený odmietnuť tie osoby prezentované patrónom, ktoré nebudú [kánonicky] oprávnené. Ak ustanovenie prislúcha nižším duchovným [ako sú biskupi], aj tak nech sú [tieto osoby] preskúmané biskupom podľa inde

uvedených predpisov stanovených touto synodou; inak bude takéto ustanovenie vykonané nižšími duchovnými neplatné a ničotné. Avšak patróni obročí, nech by boli akéhokoľvek postavenia alebo hodnosti, aj keby išlo o komunity, univerzity či o akékoľvek fakulty duchovných alebo laikov, nech sa žiadnym spôsobom a z akéhokoľvek dôvodu či pri akejkol'vek príležitosti nevmiešavajú do prijímania plodov, príjmov alebo výnosov z akýchkoľvek obročí, aj keby skutočne na základe patronátneho práva pochádzali z ich fundácií alebo darovania; ale nech ich ponechajú na slobodné rozdelenie rektorovi alebo obročníkovi, čomu nemôže brániť ani akýkoľvek obyčaj. Ani nech sa neodvažujú proti kánonickým predpisom preniesť patronátne právo na iné osoby predajom alebo z akéhokoľvek iného titulu; ak by tak urobili, budú podliehať trestom exkomunikácie a interdiktu a samotným právom budú uvedeného patronátneho práva zbavení.

Okrem toho sa budú spojenia dosiahnuté cestou zlúčenia slobodných obročí s kostolmi podriadenými patronátnemu právu, aj laikov, či už ide o kostoly farské alebo akékoľvek iné obročia, aj jednoduché, alebo o dignity či špitály (takže by ony uvedené slobodné obročia zlúčením získali rovnaký charakter ako tie, s ktorými sú zlučované a boli tak postavené pod patronátne právo), ak ešte nenadobudli plnú účinnosť alebo ak k nim má na niečí návrh dôjsť v budúcnosti, spolu s onými zlúčeniami samými považované za získané vylákaním, aj keby boli schválené akoukoľvek autoritou, i pápežskou. Tomu nemôže byť na prekážku žiadna v nich obsiahnutá slovná forma alebo výslovne vyjadrená zrušovacia doložka, ani nemôžu byť [také rozšírenia patronátnych práv] naďalej vykonané, ale ony zlúčené obročia, ak budú uvoľnené, nech sú slobodne udelené, ako je vyššie uvedené.

Avšak tie spojenia, ktoré trvajú po štyridsať rokov, nadobudli účinnosť a založili plnú inkorporáciu, nech sú však ordinármi ako delegátmi Apoštolskej stolice prehliadnuté a preskúmané a tie, ktoré boli dosiahnuté vylákaním, tak zamlčaním podstatnej skutočnosti alebo uvedením nepravdivej okolnosti, nech sú

spolu so spojením samým vyhlásené za neplatné a samotné obročia nech sú oddelené a zverené iným. Podobne nech sú, tiež mocou Apoštolskej stolice, tými istými ordinármi ako jej delegátmi, ako je vyššie uvedené (bez toho aby im v tom mohlo byť niekým bránené s odvolaním sa na nejaké splnomocnenie či výsady), dôkladne preskúmané akékoľvek patronáty v kostoloch a v ktorýchkoľvek iných obročiach, taktiež v skorších slobodných dignitách, ktoré boli získané pred štyridsiatimi a menej rokmi alebo majú byť získané v budúcnosti či už rozmnožením dotácie [kostola] alebo z dôvodu novej stavby alebo z iného podobného dôvodu. A tie, ktoré nebudú uznané ako riadne zriadené kvôli úplne zjavnej potrebe kostola alebo obročia či dignity, nech úplne odvolajú a také obročia nech uvedú do stavu pôvodnej slobody, avšak bez škody spôsobenej ich držiteľom a po vrátení patrónom toho, čo do obročia vložili. Tomu nemôžu brániť výsady, ustanovenia a obyčaje, i od nepamäti trvajúce.

HLAVA 10. Na synode majú byť označení tí, ktorí budú Apoštolskou stolicou delegovaní ako sudcovia; oni i ordinári majú rýchlo vybavovať sporné záležitosti.

Keďže kvôli zlomyseľným podaniam žalujúcich strán a často aj pre veľkú vzdialenosť nedá sa vždy spoznať osoby, ktorým sú sporné veci pridelované a z tohto dôvodu nemožno *in partibus* delegovať v každom ohľade vhodných sudcov na prerokovanie sporných vecí, rozhodla svätá synoda, že na jednotlivých provinčných alebo diecéznych snemoch má byť označených niekoľko osôb, ktoré majú vlastnosti stanovené konštitúciou Bonifáca VIII. začínajúcou slovami *Statutum* a sú aj inak spôsobilé, aby do budúcnosti okrem miestnym ordinárom tiež im boli v jednotlivých miestach pridelované cirkevné a duchovné záležitosti patriace [mimo Rímsku kúriu] pred cirkevný súd. A ak by sa stalo, že by niekto z určených medzitým zomrel, nech ordinár po porade s kapitulou na jeho miesto vymenuje iného až do nasledujúcej provinčnej alebo diecéznej synody, aby tak každá diecéza mala aspoň štyri alebo tiež viac

osvedčených a ako vyššie uvedené i kvalifikovaných osôb, ktorým by boli ktorýmkoľvek legátom či nunciom, alebo aj Apoštolskou stolicou takéto prípady zverované. Inak po vykonaní designacie, ktorú nech biskupi ihneď oznámia Najvyššiemu rímskemu veľkňazovi, nech sú akékoľvek delegácie, dané iným sudcom než týmto, považované za vylákané. Ostatne svätá synoda napomína ako ordinárov, tak ktorýchkoľvek iných sudcov, aby sa snažili ukončiť spory, nakoľko je to možné, čo najskôr a aby priet'ahom sporiacich sa strán tak pri dosvedčení sporu, ako aj v iných etapách konania, čelili všetkými prostriedkami: buď stanovením termínu [pre vykonanie úkonu], alebo iným zodpovedajúcim spôsobom.

HLAVA 11. Zakazujú sa rôzne druhy prenájmov cirkevného majetku; niektoré už urobené sú vyhlásené za neplatné.

Cirkvi zvyčajne prináša značnú ujmu, ak je jej majetok za vopred zložené peniaze prenajímaný iným osobám na škodu nástupcov. Preto všetky tieto nájmy, ak za ne bolo zaplatené dopredu, nijako nemôžu byť na škodu nástupcov považované za platné. Tomu nemôže byť na prekážku akýkoľvek indult alebo výsada a takéto nájmy nemajú byť potvrdzované ani v Rímskej kúrii ani mimo nej.

Tiež nech nie je dovolené cirkevné právomoci alebo poverenia na vymenovanie vikárov *in spiritualibus* prenajímať, ani nájomcom ich vykonávať, či už osobne alebo prostredníctvom iných; inak by dovolenia dané napríklad aj Apoštolskou stolicou, boli považované za vylákané. A prenájmy cirkevných vecí, aj potvrdené apoštolskou autoritou, ak boli uskutočnené pred tridsiatimi rokmi a menej na dlhú dobu alebo, ako je to v niektorých krajoch, na dvadsať deväť rokov alebo na dvakrát dvadsať deväť rokov, svätá synoda prehlasuje za neplatné, za predpokladu, že provinčná synoda alebo tí, ktorých vymenovala, usúdia, že boli dohodnuté ku škode Cirkvi a proti kánonickým predpisom.

HLAVA 12. Desiatky majú byť platené v plnej výške; tí, ktorí by ich chceli utajiť alebo uchvátiť, majú byť exkomunikovaní; rektorom chudobných kostolov sa má s láskavosťou pomáhať.

Nemožno tolerovať tých, ktorí sa snažia rôznymi úskokmi uchvátiť desiatky plynúce kostolom, alebo ktorí desiatky platené inými opovážlivo zaberajú a privlastňujú si ich; veď platením desiatkov sa plní povinnosť voči Bohu a tí, ktorí by ich nechceli platiť alebo bránili tým, ktorí ich dávajú, siahajú po cudzom majetku. Preto svätá synoda prikazuje všetkým, ktorí sú povinní platiť desiatky, nech sú akéhokoľvek postavenia alebo stavu, aby ich nakoľko sú k nim právom zaviazaní, do budúcnosti v úplnosti platili katedrálным alebo akýmkoľvek iným kostolom alebo osobám, ktorým sú tak povinní robiť.

Tí však, ktorí by ich uchvacovali alebo [v ich platení] bránili, nech sú exkomunikovaní a tento zločin nech im nie je odpustený, pokiaľ nebude nasledovať plná náhrada. Ďalej [posvätná synoda] pre kresťanskú lásku a pre povinný ohľad voči ich pastierom, nabáda všetkých aj jednotlivo, aby im nepripadalo zaťažko štedro pomáhať biskupom a farárom, ktorí stoja na čele chudobnejších kostolov, z majetku, ktorý im Boh prepožičal, k Božej chvále a k ochrane dôstojnosti ich pastierov, ktorí nad nimi bdejú.

HLAVA 13. Katedrálne a farské kostoly majú prijímať pohrebné kvartety.

Svätá synoda stanovuje, že na všetkých miestach, kde už pred štyridsiatimi rokmi bolo zvykom poskytovať katedrálnemu alebo farskému kostolu kvartetom nazývané pohrebné (a potom boli tieto na základe či už akéhokoľvek privilégia poskytované iným kláštorom, špitálom či akýmkoľvek zbožným inštitútom), má toto byť od dneška plným právom a v tej istej výške, ako bolo predtým obvyklé, vyplácané katedrálnemu alebo farskému kostolu. Tomu nemôžu byť na prekážku žiadne

schválenia, milosti, výsady, ani označené *Mare magnum*, alebo čokoľvek iné.

HLAVA 14. Predpisuje sa spôsob postupu v záležitostiach duchovných-konkubinárov.

Ako hanebné a nehodné mena duchovných, ktorí sa oddali Božej službe, je zotrvať v špine nemravnosti a v nečistom konkubinate, to dostatočne dosvedčuje k všeobecnému pohoršeniu všetkých veriacich a k nesmiernemu pohoršeniu, vec samotná. Aby teda služobníci Cirkvi boli privedení späť k tej zdržanlivosti a bezúhonnosti života, ktorá im pristane a ľud sa tak učil ctiť ich tým viac, čím viac by poznával ich počestnejší život, zakazuje svätá synoda všetkým duchovným, aby v dome alebo aj mimo neho držali konkubíny alebo iné ženy, ktoré by mohli vyvolať podozrenie, alebo aby sa neopovažovali mať s nimi akýkoľvek styk; inak budú trestaní trestami uloženými posvätnými kánonmi alebo stanovami kostolov.

Ak však budú predstavenými napomenutí a nebudú sa zdržiavať týchto žien, budú skutkom samým zbavení jednej tretiny všetkých plodov, výnosov a príjmov akýchkoľvek svojich obročí a dôchodkov a tie nech sú podľa úsudku biskupa pridelené zádušiu²⁵ kostola alebo inému zbožnému inštitútu. Ak však aj po druhom napomenutí neuposlúchnu a zotrávajú v tom istom trestnom čine s tou istou alebo inou ženou, vtedy nech nielen tým samým stratia všetky plody a príjmy svojich obročí a dôchodkov, ktoré potom majú prideliť vyššie uvedeným zbožným inštitútom, ale nech sú tiež podľa úsudku ordinára, i ako delegáta Apoštolskej stolice, suspendovaní zo správy svojich obročí. A ak však takto suspendovaní nevyženú [tieto ženy], alebo s nimi dokonca budú pohlavne obcovať, vtedy nech sú navždy zbavení akýchkoľvek cirkevných obročí, podielov a úradov aj dôchodkov a do budúcnosti sa stanú nespôsobilými a nehodnými ku všetkým poctám, hodnostiam, obročiami a

²⁵ majetkový fond slúžiaci obzvlášť na financovanie nákladov na opravy a údržbu určitého kostola.

úradom, kým by po zjavnej náprave života ich predstavení nemali dôvod od toho ich dišpenzovať.

Ak by sa však odvážili potom, čo ich raz prepustili, prerušené spolužitie obnoviť alebo k sebe iným spôsobom také pohoršujúce ženy brať, nech sú popri spomenutých trestoch potrestaní mečom exkomunikácie; a žiadne odvolanie či výnimky nemôžu uvedenému výkonu rozhodnutia brániť alebo ho pozastaviť. A vyšetovanie toho všetkého, čo bolo vyššie uvedené, prislúcha nie arcidiakonom alebo dekanom či iným nižším duchovným, ale biskupom samotným; a tí môžu postupovať bez okolkov a formalít súdneho konania, po jednoducho zistení skutkového stavu.

Avšak duchovní, ktorí nemajú cirkevné obročia či dôchodok, nech sú podľa povahy trestného činu a podľa vytrvalosti vo svojej zatvrdnutosti, biskupom samým trestaní trestom väzenia, suspenziou zo svätenia a nespôsobilosťou k držbe obročia aj inými spôsobmi podľa posvätných kánonov. Takisto keby sa, čo kiež nech sa nestane, nezdržali tohto trestného činu biskupi a nepolepšili sa ani po tom, čo budú napomenutí provinčnou synodou, budú činom samým suspendovaní; a ak budú v ňom zotrvať, nech je to tou istou synodou oznámené najsvätejšiemu rímskemu veľkňazovi. A ten, podľa povahy viny, nech v prípade potreby prikročí aj k zbaveniu úradu.

HLAVA 15. Nelegitímni synovia duchovných sú vylúčení z niektorých obročí.

Aby pripomienka otcovskej nezdržanlivosti bola vzdialená od miest Bohu zasvätených, ktorým pristane najvyššia čistota a svätosť, nech nie je dovolené synom duchovných (keďže sa nenarodili z riadneho manželstva), aby v kostoloch, kde ich otcovia majú alebo mali nejaké cirkevné obročia, dostali akékoľvek aj odlišné obrocie, alebo aby v nich akýmkoľvek

spôsobom konali službu alebo aby získavali dôchodky z plodov obročí, ktoré držia alebo inak držali.

Ak v súčasnosti bude zistené, že otec aj syn majú obročie v tom istom kostole, nech je syn donútený vzdať sa svojho obročia alebo ho v lehote troch mesiacov zameniť s iným obročím mimo tento kostol; inak ho bude samým právom zbavený a akýkoľvek dišpenz v tejto veci bude považovaný za vylákaný. Navyše vzájomné rezignácie, ak k nim v budúcnosti dôjde zo strany duchovných, ktorí sú rodičmi, v prospech synov tak, aby jeden získal obročie druhého, nech sú rozhodne považované za úkony obchádzajúce tento dekrét a kánonické predpisy. A samým synom duchovných nech nie sú nič platné následné udelenia [úradu], ku ktorým došlo na základe takýchto rezignácií alebo iných úkonov obchádzajúcich zákon.

HLAVA 16. Kurátne obročia nech nie sú premieňané na jednoduché; tomu, komu je zverená duchovná správa, nech je pridelený slušný príjem; vikárie majú prestať a duchovná správa má byť opäť spojená s obročiami.

Svätá synoda stanovila, že svetské cirkevné obročia, nech sa nazývajú akokoľvek, ktoré sú na základe pôvodného založenia alebo akokoľvek inak spojené s duchovnou správou, nesmú byť do budúca premieňané na obročia jednoduché, a to ani keby bol trvalému vikárovi priznaný primeraný podiel. Čomu nemôže byť na prekážku akákoľvek milosť, ktorá doteraz nenadobudla svojej plnej účinnosti.

Avšak u tých [obročí], u ktorých napriek ich zriadeniu či fundácii bola duchovná správa prenesená na trvalého vikára, aj vtedy ak sa v tomto stave nachádzajú od nepamäti, ak nebude vikárovi kostola priznaný primeraný podiel plodov, nech by sa nazýval akokoľvek, nech sú tieto plody čo najskôr, a to najneskôr do jedného roka od ukončenia tohto koncilu, podľa uváženia ordinára priznané podľa dekrétu Pavla III. bl. pam. Ak to nemožno s úžitkom urobiť alebo ak sa tak nestane v stanovenom termíne, nech po rezignácii alebo smrti vikára alebo rektora alebo keď budú z akéhokoľvek dôvodu bud'

vikariát alebo prebendy uvoľnené, obročie prijme duchovnú správu späť; a vikariát nech zanikne a [obročie] sa vráti do pôvodného stavu.

HLAVA 17. Biskupi nech svoju dôstojnosť osvedčujú vážnosťou svojich mravov a nech nepreukazujú nedôstojnú poddanosť kráľovským úradníkom, šľachte alebo urodzeným osobám.

Svätá synoda nemôže vyjadriť dost' bolesti nad tým, keď počuje o tom, že niektorí biskupi, zabúdajúc na svoj stav, nemalým spôsobom znižujú vážnosť biskupskej hodnosti. Voči kráľovským úradníkom, šľachte a urodzeným osobám sa totiž v kostole aj mimo neho správajú s akousi nedôstojnou poddanosťou, a ako by boli nižšími služobníkmi oltára, nielen že im úplne nedôstojným spôsobom dávajú prednosť, ale tiež im osobne posluhujú.

Preto táto svätá synoda, zavrhuje tieto a podobné veci, obnovuje všetky posvätné kánony, [nálezy] všeobecných snemov aj iné apoštolské predpisy prináležiace ozdobe a vážnosti biskupskej hodnosti a prikazuje, aby sa biskupi takého konania do budúcnosti zdržali. Súčasne im nariaďuje, aby tak v kostole, tak vonku, majú pred očami svoje postavenie a hodnosť, vždy pamätali na to, že sú Otcami a pastiermi; ostatným potom, ako kniežatám, tak všetkým ostatným [prikazuje], aby im preukazovali poctu prislúchajúcu Otcom a sprevádzali ich povinnou úctou.

HLAVA 18. Kánony majú byť presne dodržiavané; ak má v nich byť niečo dišpenzované, má sa tak stať platne, po zrelej úvahe a zadarmo.

Tak ako je všeobecne prospešné niekedy uvoľniť puto zákona, aby sa tak vzniknutým prípadom a potrebám plnšie zadost' učinilo k všeobecnému prospechu, tak aj častejšie oslobodzovanie zo zákona a žiadateľom jeho dodržiavanie odpúšťať, nie výberovo s ohľadom na osobné a vecné okolnosti, ale skôr pravidelne, nie je nič iné, než hocikomu otvárať dvere k prekračovaniu zákonov. Preto nech všetci vedia, že presväté

kánony musia byť presne a ak je to možné, všetkými bez rozdielu dodržiavané.

Avšak ak to žiada naliehavý a spravodlivý dôvod a niekedy aj väčšia užitočnosť, aby niektorí ľudia boli dišpenzovaní, vtedy po vyšetrení prípadu, po zrelom zvážení a zadarmo môže byť všetkými tými, ktorým to prináleží, dišpenz udelený; a inak udelený dišpenz bude považovaný za vylákaný.

HLAVA 19. Súboj má byť trestaný čo najprísnejšími trestami.

Nech je z kresťanského sveta úplne vyhostený ohavný zvyk súbojov, zavedený úkladmi diabla, aby prostredníctvom krvavej smrti tela spôsobil tiež záhubu duše. Cisári, králi, vojvodovia, kniežatá, markgrófi, grófi a akokoľvek inak nazvaní svetskí páni, ktorí by vo svojich krajinách poskytlí priestor pre súboj medzi kresťanmi, nech sú tým samým exkomunikovaní a považovaní za zbavení právomoci a panstva nad obcou, hradom či miestom, v ktorom alebo pri ktorom dovolili konanie súboja, ak ich získali od Cirkvi; a ak ide o lénne statky, tie potom majú ihneď pripadnúť späť lénnemu pánovi.

Tí, ktorí súboj uskutočnili a ich takzvaní sekundanti upadnú do trestu exkomunikácie, prepadnutia všetkého svojho majetku a večnej bezocnosti, budú podľa posvätných kánonov potrestaní ako vrahovia a ak v súboji samom zahynú, navždy im bude odmietnutý cirkevný pohreb. Tiež tí, ktorí vo veci súboja poskytovali tak právne, ako aj skutkové rady alebo k nemu iným spôsobom niekomu radili, ako aj diváci, majú prepadnúť exkomunikácii a večnej kliatbe. Čomu nemôže byť na prekážku žiadna výsada ani zvrátený obyčaj, hoci aj od nepamäti jestvujúci.

HLAVA 20. Svetským kniežatám je zverené to, čo je stanovené cirkevným právom.

Pretože svätá synoda túži, aby cirkevná disciplína bola v kresťanskom ľude nielen obnovená, ale aby bola napriek všetkým možným prekážkam zachovávaná, považuje za potrebné popri tom, čo stanovila o cirkevných osobách, napomenúť k plneniu ich povinností tiež svetské kniežatá, dôverujúc v to, že ako katolíci, ktorých Boh chcel mať za ochrancov svätej viery a Cirkvi, nielen umožnia, aby Cirkvi boli vrátené jej práva, ale že tiež všetkých svojich poddaných budú viesť k povinnej úcte voči duchovenstvu, farárom a vyššiemu kléru a že nedovolia, aby ich úradníci alebo nižšia vrchnosť, vedená zisťným úsilím alebo z nedbanlivosti, porušovali imunitu kostolov i cirkevných osôb, založenú Božími ustanoveniami a kánonickými predpismi, ale že budú spolu s onými kniežatami zachovávať povinnú disciplínu stanovenú výnosmi Najvyšších veľkňazov a koncilov. [Svätá synoda] preto stanovuje a prikazuje, že všetci sú povinní presne zachovávať posvätné kánony, nálezy všetkých všeobecných snemov, ako aj iné apoštolské zákony vydané v prospech cirkevných osôb, cirkevných slobôd a proti ich narušiteľom; ktoré tiež všetky týmto dekrétom obnovuje.

A preto nabáda cisára, kráľa, štáty, kniežatá a všetkých aj jednotlivo, akéhokoľvek postavenia či hodnosti by boli, aby čím štedrejšie sú obdarení časnými statkami a mocou nad ostatnými, tým zbožnejšie ctili cirkevné právo ako Božie prikázanie, ktoré stojí pod jeho ochranou; a že zabezpečia, aby nebolo porušované žiadnymi urodzenými osobami, pozemkovými vlastníkmi, správcami alebo inými svetskými pánmi či úradníkmi, najmä ich vlastnými ministrami, ale že prísne zakročia proti tým, ktorí by bránili jeho slobode, imunitě a jurisdikcii. A nech sú im sami príkladom cnosti, zbožnosti a ochrany kostolov, napodobňujúc staré, vynikajúce a veľmi zbožné kniežatá, ktoré ako prvé svojou autoritou a štedrosťou rozmnožovali a bránili pred cudzím bezprávím to, čo patrilo

Cirkvi. Preto nech každý v tomto ohľade starostlivo plní svoju povinnosť, aby mohla byť zbožne vykonávaná služba Bohu a preláti, ako aj iní duchovní vo svojich sídlach a úradoch aby mohli zotrvať v pokoji a bez prekážok k požehnaniu a povzneseniu ľudu.

HLAVA 21. Vo všetkých záležitostiach nech zostáva nedotknutá autorita Apoštolskej stolice.

Konečne svätá synoda prehlasuje, že všetko aj jednotlivo, čo bolo pod akýmkoľvek klauzulami a slovami stanovené o obnove mravov a cirkevnej disciplíny ako za bl. pam. Pavla III. a Julia III., tak za najblazenejšieho Pia IV., Najvyššími veľkňazmi, bolo stanovené tak, aby v tom vždy zostala nedotknutá a tak aj chápaná autorita Apoštolskej stolice.

Dekrét o pokračovaní zasadnutia nasledujúceho dňa.

Pretože to všetko, čo sa na dnešnom zasadnutí prerokovávalo, nemôže byť pre pokročilú hodinu dokončené, odkladá sa zostávajúce podľa toho, čo bolo stanovené Otcami na generálnej kongregácii, na budúci deň, kedy toto zasadnutie bude pokračovať.

POKRAČOVANIE ZASADNUTIA

4. decembra

DEKRÉT O ODPUSTKOKCH

Pretože Kristus dal Cirkvi moc udeľovať odpustky a keďže Cirkev túto moc danú Bohom už od najstarších čias používala, posvätný koncil učí a prikazuje, že používanie odpustkov, pre kresťanský ľud všestranne spásne a autoritou koncilov schválené, sa musí v Cirkvi zachovať. A odsudzuje exkomunikáciou tých, čo buď tvrdia, že sú neužitočné, alebo popierajú, že by Cirkev mala moc ich udeľovať.

Predsa si však posvätný koncil želá, aby sa pri udeľovaní odpustkov podľa starého osvedčeného zvyku Cirkvi zachovávala umiernenosť, aby sa pri prílišnej povolnosti neoslabila cirkevná disciplína.

Čo sa však týka zlej praxe, ktorá sa do nich vkradla a kvôli ktorej bolo toto vznešené meno odpustkov vystavené rúhaniu kacírov, [svätá synoda] chce aby sa zlepšila a napravila a týmto dekrétom všeobecne stanovuje, že pri udeľovaní odpustkov majú byť úplne odstránené všetky špinavé zisky súvisiace s ich získaním, ktoré sa v kresťanskom ľude stali prameňom tak mnohých zneužití.

Pokiaľ sa jedná o ostatné [zneužitia], ktoré povstali z povery, nevedomosti, neúcty alebo akokoľvek inak (pretože pre množstvo miest a provincií, v ktorých sú spáchané, nemožno tieto zneužitia s úžitkom zakázať zvláštnym spôsobom), nariaďuje [svätá synoda] všetkým biskupom, aby každý také zneužitia vo svojej Cirkvi starostlivo zhrnul do zoznamu a podal o nich správu najbližšej provinčnej synode; a potom ako o tom bude vypočutý tiež názor ostatných biskupov, nech je podaná správa Najvyššiemu rímskemu veľkňazovi, z ktorého autority a múdrosti nech je stanovené to, čo je užitočné pre celú Cirkev tak,

aby dar svätých odpustkov mohol byť zbožne, sväto a bez porušenia rozdeľovaný všetkým veriacim.

O výbere pokrmov, o pôstoch a sviatočných dňoch

Navyše svätá synoda nabáda a pre najsvätejší príchod nášho Pána a Spasiteľa zaprisahá všetkých pastierov, aby ako dobrí vojaci všetkým veriacim horlivo odporúčali všetko, čo Svätá rímska Cirkev, matka a učiteľka všetkých cirkví stanovila, ako aby sa so všetkou starostlivosťou dodržiavalo to, čo bolo stanovené tak na tomto koncile, ako i na iných ekumenických snemoch a osobitne aby boli poslušní toho, čo vedie k umŕtvovaniu tela, ako napríklad výber pokrmov a pôsty alebo i všetko, čo slúži podpore zbožnosti, ako je zbožné a primerané sväteniu sviatočných dní. Tiež majú často napomínať ľud, aby bol poslušný voči svojim predstaveným a vysvetľovať mu, že keď počúvajú ich, počúvajú Boha, ktorý ich odmení, zatiaľ čo ten kto nimi pohŕda, bude mať za pomstiteľa samotného Boha.

O indexe zakázaných kníh, o katechizme, breviári a misáli

Posvätná synoda na druhom zasadnutí, slávenom za nášho presväteho pána Pia IV., niektorým vybraným Otcom uložila, aby zistili, čo je potrebné urobiť vo veci rôznych cenzúr a podozrivých alebo nebezpečných kníh a aby o tom informovali svätú synodu. Keď teraz počula, že sa tejto úlohy zhostili s veľkým úsilím, že však pre rôznosť a množstvo kníh nemôže svätá synoda tieto knihy jednotlivo a s úžitkom posúdiť, prikazuje, aby všetko čo nimi bolo vykonané, bolo predložené najsvätejšiemu rímskemu veľkňazovi, aby to bolo podľa jeho úsudku a z jeho authority uzavreté a vyhlásené. A prikazuje Otcom, ktorým bolo toto uložené, že to isté má platiť pre katechizmus aj pre misál a breviár.

O postavení vyslancov

Svätá synoda prehlasuje, že nikomu z vyslancov, tak cirkevných či svetských, ktorí na pridelených miestach zasadali, vystupovali alebo činili akékoľvek iné úkony, nevzniká žiadna ujma; ale že všetky práva a prerogatívy aj ich cisárov, kráľov, štátov a ich kniežat zostávajú nedotknuté a neporušené a zotrývajú v tom stave, v akom sa nachádzali pred týmto snemom.

O prijatí a zachovávaní koncilových dekrétov

Za týchto časov došlo k tak veľkému nešťastiu a zakoreneniu zloby heretikov, že v našej viere nebolo nikdy nič tak jasne formulované alebo s takou istotou rozhodnuté, aby to v dôsledku zvodov nepriateľa ľudského rodu nepoškvrnili nejakým bludom. Preto svätá synoda obzvlášť usilovala o to, aby zavrhla najzávažnejšie bludy heretikov našej doby a postihla ich kliatbou a aby predložila pravú a katolícku náuku a učila v tom zmysle, ako bludy zavrhla dekrétmi a postihla ich kliatbou. Pretože toľko biskupov, povolaných z rôznych provincií kresťanského sveta, nemôže byť tak dlho vzdialených od svojich kostolov bez veľkej ujmy pre stádo im zverené a bez všeobecného nebezpečenstva a pretože nezostáva žiadna nádej, že by sa sem dostavili heretici, toľkokrát pozývaní (i s verejným uistením o ich bezpečnosti, ktoré si priali) a tak dlho očakávaní, je konečne nutné tento posvätný cirkevný snem uzavrieť. Zostáva teda teraz, čo tento snem činí, napomenúť v Pánovi všetky kniežatá, aby sa usilovali o to, nedopustiť, že by to, čo bolo snemom rozhodnuté, heretici zhanobili a skazili, ale snažili sa, aby to všetkými bolo zbožne prijímané a verne zachované.

Ak by však pri tom vznikla nejaká obtiaž alebo došlo k niečomu (čomu však snem neverí), čo by vyžadovalo objasnenie alebo vymedzenie, potom vedľa iných prostriedkov určených týmto koncilom, svätá synoda dôveruje, že sa preblažený rímsky veľkňaz bude starať o to, aby bolo potrebám provincií na Božiu slávu a na pokoj Cirkvi pomôžené buď tak, že predovšetkým z tých provincií, v ktorých takáto obtiaž vznikla, povolá tých,

ktorých bude považovať za užitočných na jej prerokovanie, alebo tiež ak to bude považovať za potrebné, aj slávením generálneho snemu alebo akýmkoľvek užitočnejším spôsobom, ktorý uzná za vhodný.

Prečítanie koncilových dekrétov prijatých za Pavla III. a Julia III. na zasadnutí

Pretože pokiaľ ide o dogmy a obnovu mravov bolo na tomto posvätnom sneme v rôznych obdobiach, ako za Pavla III. bl. pam., tak za Julia III. mnohé stanovené a vymedzené, chce svätá synoda, aby to teraz bolo zopakované a prečítané.

Bolo to prečítané.

O ukončení koncilu a vyžiadaní potvrdenia od nášho presvätého pána

Najjasnejší páni a najdôstojnejší Otcovia, súhlasíte s tým, aby táto posvätná všeobecná synoda, zvolaná na chválu všemohúceho Boha, bola ukončená? A aby sa v mene tejto svätej synody prostredníctvom legátov Apoštolskej stolice a predsedajúcich od prebلاženého rímskeho veľkňaza vyžiadalo schválenie všetkých i jednotlivých vecí, ktoré na nej boli ako za bl. pam. Pavla III., tak za nášho presvätého pána Pia IV., rímskych veľkňazov, rozhodnuté a stanovené?

Odpovedali: Súhlasíme.

Potom najjasnejší a najdôstojnejší kardinál Moronus, prvý legát a predsedajúci, požehnal svätej synode a povedal: „Potom ako ste, najdôstojnejší Otcovia, vzdali vd'aku Bohu, choďte v pokoji!“

Oni odpovedali: Amen.

Aklamácia Otcov na záver koncilu

Kardinál z Lotrinska: najsvätejšiemu pápežovi a nášmu pánovi Piovi, biskupovi svätej všeobecnej Cirkvi, mnohé roky a večnú pamiatku!

Odpoved' Otcov: Pane Bože, zachovaj svojej Cirkvi čo najdlhšie presvätého Otca, po mnoho rokov!

Kardinál: Dušiam blahoslavených najvyšších veľkňazov Pavla III. a Julia III., z ktorých právomoci bol tento posvätný a generálny snem zahájený, pokoj od Pána a večná sláva a šťastie vo svetle svätých!

Odpoved': Ich pamiatka nech je požehnaná!

Kardinál: Nech je požehnaná pamiatka cisára Karola V. a najjasnejších kráľov, ktorí tento všeobecný snem podporovali a ochraňovali!

Odpoved': Amen, amen!

Kardinál: najjasnejšiemu cisárovi Ferdinandovi, navždy rozmnožiteľovi ríše, pravovernému a mierumilovnému, a všetkým kráľom, štátom a našim kniežatám mnoho rokov!

Odpoved': Zachovaj, Pane, zbožného a kresťanského cisára. Nebeskí vladári, chráňte kráľa, ochrancu pravej viery!

Kardinál: Legátom rímskej Apoštolskej stolice a tým, ktorí predsedali tejto synode, mnoho rokov a veľká vd'aka!

Odpoved': Veľká vd'aka; Pán [im] daj!

Kardinál: Najdôstojnejším kardinálom a osvieteným vyslancom!

Odpoved': Veľká vd'aka, mnoho rokov!

Kardinál: Presvätým biskupom, život a šťastný návrat k ich kostolom!

Odpoved': Nech trvá večná pamiatka zvestovateľov pravdy, pravovernému senátu mnoho rokov!

Kardinál: Posvätná všeobecná tridentská synoda: jej vieru vyznajme, jej dekréty vždy zachovávajme!

Odpoved': Vždy vyznávajme, vždy zachovávajme!

Kardinál: Všetci takto veríme, všetci takto zmýšľame, všetci na znamenie uvážlivého súhlasu podpisujeme. To je viera blaženého Petra a apoštolov; to je viera Otcov; to je viera pravoverných!

Odpoved': Tak veríme, tak zmýšľame, tak podpisujeme!

Kardinál: Držiac sa týchto dekrétov, kiež sa staneme hodnými milosrdenstva a milosti prvého a veľkého najvyššieho kňaza, Boha Ježiša Krista, na súčasný príhovor našej neporušenej Pani, svätej Bohorodičky a všetkých svätých!

Odpoved': Staň sa, staň sa; amen, amen!

Kardinál: Exkomunikovanie pre všetkých bludárov!

Odpoved': Exkomunikovanie, exkomunikovanie!

Potom predsedajúci legáti prikázali všetkým Otcom, aby pod trestom exkomunikácie, skôr než opustia mesto Trident, vlastnou rukou podpísali koncilové dekréty alebo ich potvrdili verejnou listinou. Tí všetci potom podpísali a bolo ich 255, totiž 4 legáti, 2 kardináli, 3 patriarchovia, 25 arcibiskupov, 168 biskupov, 7 opátov, 39 zástupcov neprítomných s riadnym poverením a 7 rádových generálnych predstavených.

My, nižšie podpísaní sekretári a notári posvätného všeobecného a generálneho Tridentského snemu, v tomto zväzku obsiahnuté dekréty toho istého koncilu, sme porovnali s originálmi; a pretože sme zistili, že s nimi súhlasia, vlastnoručne sme ich podpísali.

Ja, Angelus Massarellus, biskup z Thelesy, sekretár posvätného Tridentského snemu.

Ja, Marcus Antonius Peregrinus, klerik z Como, notár toho istého snemu.

Ja, Cynthus Pamphilus, klerik diecézy Camerino, notár toho istého koncilu.

PRÍLOHY

Potvrdenie koncilu

My, Alexander z Farnese, kardinál diakon od svätého Vavrinca v Damaso, vicekancelár Svätej rímskej Cirkvi, potvrdzujeme a svedčíme, že dnes, v stredu 26. januára 1564, v piatom roku pontifikátu nášho presvätého pána, pána Pia, z Božej prozreteľnosti pápeža [toho mena] štvrtého, v tajnom konzistóriu u sv. Petra, požiadali moji najdôstojnejší páni kardináli Moronus a Simoneta, práve sa vrátivší z posvätného Tridentského koncilu, ktorému ako legáti Apoštolskej stolice predsedali, nášho presvätého pána, ako je uvedené nižšie:

„Prebľazený Otče, dekrétom o ukončení všeobecného Tridentského snemu, vydaným štvrtého dňa predchádzajúceho mesiaca decembra, bolo stanovené, že prostredníctvom legátov Vašej svätosti a svätej Apoštolskej stolice a predsedajúcich snemu bude menom uvedeného koncilu Vaša svätosť požiadaná o schválenie všetkých i jednotlivých vecí, ktoré na ňom boli za rímskych veľkňazov Pavla III. bl. pam. a Julia III., ako aj za pontifikátu Vašej svätosti rozhodnuté a stanovené. Preto my, Ján kardinál Moronus a Ľudovít kardinál Simoneta, ktorí sme vtedy boli legátmi a predsedami snemu, zamýšľajúc vykonať to, čo bolo v spomínanom dekréte ustanovené, v mene uvedeného Tridentského všeobecného snemu pokorne žiadame, aby Vaša svätosť ráčila potvrdiť všetky i jednotlivé veci, ktoré na ňom boli za rímskych veľkňazov Pavla III. bl. pam. a Julia III., ako aj za pontifikátu Vašej svätosti rozhodnuté a stanovené.“

Keď si to Jeho svätosť vypočula a keď si prezrela a prečítala obsah uvedeného dekrétu, ako aj vypočula názor mojich najdôstojnejších pánov kardinálov, odpovedala týmito slovami:

„Súhlasiac so žiadosťou o potvrdenie všeobecného tridentského koncilu, s ktorou sa na Nás uvedení legáti menom koncilu

obrátili, apoštolskou autoritou a tiež na radu a po súhlase Našich ctihodných bratov kardinálov, s ktorými bola vec pred tým zrelo uvážená, potvrdzujeme všetky i jednotlivé veci, ktoré na spomínanom koncile boli rozhodnuté a stanovené ako za našich predchodcov Pavla III. bl. pam. a Julia III., tak v čase Nášho pontifikátu a prikazujeme, aby boli všetkými kresťanmi prijímané a bez porušovania zachovávané, v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.“

A. kard. Farnese vicekancelár

**BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Benedictus Deus z 26. 1.
1564 o potvrdení všeobecného generálneho Tridentského
koncilu**

Pius, biskup, sluha sluhov Božích, na večnú veci pamiatku.

Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, Otec milosrdenstva a Boh všetkej útechy, ráčil pohliadnuť na svoju svätú Cirkev zmietanú a sužovanú toľkými búrkami a víchricami a zo dňa na deň viac trpiacu, priniesol jej konečne pomoc vhodným a vytúženým liekom.

K vykorenenia zhubných a veľmi nebezpečných bludov, k náprave mravov aj k obnove cirkevnej disciplíny, na zabezpečenie pokoja a svornosti kresťanského ľudu bol v meste Tridente už skôr Naším predchodcom Pavlom III. bl. pamiatky, ohlásený a aj niekoľkými zasadnutiami začal všeobecný snem. Keď však bol jeho nástupcom Júliusom opäť zvolaný do toho istého mesta, po niekoľkých ďalších zasadnutiach sa vyskytli prekážky a ťažkosti, takže ani vtedy nemohol byť dovedený do konca. Preto bol po dlhší čas prerušený, a to nie bez veľkého zármutku všetkých zbožných ľudí, keď Cirkev deň zo dňa viac po takomto lieku úpenlivo volala.

Keď sme potom, po prijatí riadenia Apoštolskej stolice tak nutné a spasiteľné dielo, ako nám radila pastierska starosť, s dôverou v Božie milosrdenstvo hodlali dokončiť, podporení zbožným úsilím najdrahším v Kristovi, Naším synom Ferdinandom, zvoleným rímskym cisárom, i ďalšími kresťanskými kráľmi, štátmi a kniežatami, vtedy sme konečne dosiahli to, čo sme nemohli dosiahnuť úsilím vynakladaným vo dne v noci a o čo sme vytrvalo prosili Otca svetiel.

Lebo zvolaní Naším listom a nabádaní k tomu svojou zbožnosťou, odvšadiaľ z kresťanských národov sa do tohto mesta zišiel veľký a všeobecného snemu hodný počet biskupov

i iných význačných prelátov popri početných ďalších zbožných a v znalostiach Svätého písma a Božieho aj ľudského práva vynikajúcich mužov. Synode samotnej potom predsedali legáti Apoštolskej stolice a aj My sme natoľko priali slobode koncilu, že sme mu svojimi listami, spísanými pre našich legátov, dovolili slobodný úsudok aj vo veciach, ktoré sú inak vlastným spôsobom vyhradené Apoštolskej stolici. Tak bolo to, čo sa zdalo nutným prerokovať, definovať a rozhodnúť o sviatostiach a ďalších veciach, na zavrnutie heréz, na odstránenie neprístojností a náprave mravov, posvätnou synodou s najvyššou slobodou a starostlivosťou prerokované, a potom na výsosť presne a zrelo definované, vysvetlené a stanovené.

Keď potom bolo dielo dokončené, snem bol tak preniknutý svornosťou všetkých účastníkov, že sa ukázalo, že táto jednota bola zjavne vytvorená Pánom, čo je veľmi „podivuhodné v našich očiach“ aj v očiach všetkých ostatných. Za tento tak jedinečný Boží dar sme ihneď v tomto Svätom meste ohlásili modlitby, ktoré boli konané s veľkou zbožnosťou duchovenstva i ľudu a starali sme sa o to, aby Božej vznešenosti boli právom vzdávané chvály a vďaka, najmä keď takýto záver koncilu priniesol nádej hraničiacu s istotou, že jeho dekréty a konštitúcie budú Cirkvi deň za dňom prinášať väčšie plody.

Pretože však ona svätá synoda pre svoju úctu k Apoštolskej stolici, kráčajúc tiež v stopách starých koncilov, žiadala od Nás potvrdenie všetkých svojich dekrétov, ktoré boli prijaté za Nás a za Našich predchodcov, potvrdili sme dnes všetko to aj jednotlivo a rozhodli Našou apoštolskou mocou po vydaní dekrétu o tejto veci na verejnom zasadnutí najskôr z listín legátov a potom po ich návrate z toho, čo menom synody starostlivo predniesli, po oboznámení sa o žiadosti synody samotnej, po zrelom rozvážení tejto veci spolu s Našimi ctihodnými bratmi kardinálmi Svätej Cirkvi rímskej a v prvom rade za prosieb o pomoc k Duchu Svätému (keď sme všetky tieto dekréty zistili byť katolíckymi a kresťanskému ľudu užitočnými

a spasiteľným), na chválu všemohúceho Boha, po konzultácii a súhlase oných Našich bratov v Našom tajnom konzistóriu, že to má byť všetkými kresťanmi prijaté a zachované; tak ako aj [tieto dekréty] touto listinou na jasnejšiu vedomosť všetkých potvrdzujeme a stanovujeme, že majú byť prijaté a zachovávané.

V mene svätej poslušnosti a pod trestami stanovenými posvätnými kánonmi aj inými prísnejšími trestami vrátane zbavenia úradu, ktoré uvalíme podľa Našej úvahy, všetkým aj jednotlivým ctihodným Naším bratom, patriarchom, arcibiskupom, biskupom a ktorýmkoľvek iným prelátom kostolov (akéhokoľvek postavenia, stupňa, stavu a hodnosti by boli, aj keby vynikali kardinálskou dôstojnosťou), prikazujeme, aby tieto dekréty a nariadenia starostlivo zachovávali vo svojich kostoloch, mestách, diecézach, na súde aj mimo súdu a aby tiež všetci zaistili, aby ich neporušene zachovávali aj ich poddaní, ktorých sa to akokoľvek týka. Všetkých, ktorí by sa tomu protivili a boli zatvrdilí, nech k tomu nútia odsúdením, cenzúrou a cirkevnými trestami, aj tými, ktoré sú obsiahnuté v dekrétach samotných, bez ohľadu na odvolanie; a ak je to potrebné, nech tak robia za pomoci svetského ramena.

Nášho najdrahšieho syna, zvoleného rímskeho cisára a ostatných kráľov, štáty a kresťanské kniežatá napomíname a pre milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista zaprisaháme, aby tak, ako sa prostredníctvom svojich zástupcov zbožne zúčastnili snemu, tiež s rovnakou zbožnosťou a s rovnakým úsilím pre Božiu česť a pre spásu svojich národov aj pre úctu k Svätej stolici a k posvätej synode, ak to bude potrebné, svojou priazňou a pomocou sprevádzali prelátov pri výkone a zachovávaní koncilových dekrétov; aby tiež nedovolili ľuďom, ktorí sú pod ich vedením, prijímať názory, ktoré by odporovali zdravému a spasiteľnému učeniu koncilu, ale aby ich dôsledne zakazovali.

Navyše, aby sa predišlo zvrátenému a zmätočnému chápaniu, ktoré by mohlo povstať z toho, keby každému bolo dovolené vydávať ku koncilovým dekrétom svoje komentáre a výklady, ako sa mu zapáči, prikazujeme z apoštolskej moci všetkým ako cirkevným osobám, či by boli akéhokoľvek postavenia, stavu a stupňa, tak i laikom akejkol'vek dôstojnosti a moci (prelátom avšak pod trestom zákazu vstupu do kostola, ostatným potom, nech by išlo o kohokoľvek, pod trestom samočinnej exkomunikácie), aby sa nikto bez privolenia Našej autority neopovažoval vydávať akékoľvek komentáre, glosy, poznámky, scholia alebo akýkoľvek druh výkladov k dekrétom onoho koncilu alebo o tom akokoľvek, aj pod zámenkou väčšej podpory a vykonateľnosti dekrétov alebo z iného vymysleného dôvodu, niečo stanoviť.

Ak by potom niekomu napadlo, že v nich je niečo povedané alebo nie je uvedené celkom jasne a z toho dôvodu sa bude zdať, že je potrebné nejaký výklad alebo rozhodnutie, nech sa obráti na miesto, ktoré Pán vyvolil, totiž na Apoštolskú stolicu, učiteľku všetkých veriacich, ktorej autoritu aj sama svätá synoda tak úctivo uznala. My si totiž vyhradzuje vysvetlenie a rozhodnutie ťažkých a rozporných miest, ak by sa v oných dekrétach také našli, ako to rozhodla aj sama svätá synoda. A sme pripravení, ako do nás právom vložila dôveru, postarať sa o potreby všetkých provincií tým spôsobom, ktorý sa Nám bude zdať užitočnejším, prehlasujúc avšak za neplatné a ničotné, ak by sa prihodilo, že by sa akákoľvek autorita, nech vedome alebo nevedome, pokúšala v týchto veciach rozhodnúť inak.

Aby potom toto vošlo vo všeobecnú známosť a nikto sa nemohol vyhovárať odvolaním sa na neznalosť, chceme a prikazujeme, aby tento list bol prostredníctvom niekoľkých kurzorov Našej kúrie vo vatikánskej bazilike kniežaťa apoštolov a v lateránskom kostole vtedy, keď sa v nich zvyčajne zhromažďuje ľud k bohoslužbám, verejne a jasným hlasom prečítaný. A potom, čo bude prečítaný, aby bol pribitý na dvere týchto kostolov, ako aj na dvere Apoštolskej kancelárie na obvyklom

mieste na Campo dei Fiori. A tam nech je po nejakú dobu ponechaný, aby si ho všetci mohli prečítať a oboznámiť sa s ním. A až bude odtiaľ odstránený, nech je na tom istom mieste ako zvyčajne ponechaná jeho kópia a nech je daný vo Večnom meste na vytlačenie, aby sa tak mohol tým ľahšie rozšíriť do kresťanských krajín a kráľovstiev. Tiež nariadujeme a rozhodujeme, že ony odpisy, ktoré budú napísané a podpísané rukami verejného notára a opatrené pečaťou a podpisom niektorej cirkevnej osoby patričnej hodnosti, sa bez pochybností majú tešiť dôvere.

Žiadnemu človeku nech teda nie je dovolené tento Náš list, ktorý obsahuje Naše potvrdenia, napomenutia, zákazy, rezervácie, Našu vôľu, príkazy a rozhodnutia, opovážlivo napádať alebo proti nemu konať. Keby sa však niekto odvážil pokúsiť sa o to, nech si je vedomý, že na seba uvalí hnev všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u svätého Petra roku Pánovho vtelenia tisíceho päťstého šesťdesiateho štvrtého, 26. januára, v piatom roku Nášho pontifikátu.

Ja, Pius, biskup katolíckej Cirkvi

Ja, Fr. Pisanský, kardinál, biskup ostijský, dekan

Ja, Fed . Caesius, kardinál, biskup z Porto

Ja, Ján Moronus, kardinál, biskup tuskulský

Ja, A. Farnese , kardinál, vicekancelár, biskup sabinský

Ja, R., kardinál od Sv. Anjela, veľký penitenciár

Ja, Ján Kr., Kardinál od sv. VITALIS

Ja, Ján Michael Saracenus, kardinál

Ja, Ján Kr. Cicada, kardinál od sv. Klementa

Ja, Scipio Pisánsky, kardinál

Ja, Ján Reumanus, kardinál

Ja, FMG Alexandrinus, kardinál

Ja, F. Klement Aracoeli, kardinál

Ja, Ján Sabellus, kardinál

Ja, B. Salviatus, kardinál

Ja, Filip Aburd, kardinál
Ja, Ľudovít Simoneta, kardinál
Ja, F. Paciekkus z Tol, kardinál
Ja, MA Amulius, kardinál
Ja, Ján Fr. dé Gambará, kardinál
Ja, Karel Boromejský, kardinál
Ja, MS Const ., Kardinál
Ja, Alfons Gesualdus, kardinál
Ja, Hip. Ferrar, kardinál
Ja, František Gonzaga, kardinál
Ja, Vilém Asc. Cam, kardinál diakon
Ja, Vitellotius Vitellius, kardinál

BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Sicut ad sacrorum z 18. 7. 1564 o stanovení doby k zachovávaní dekrétov všeobecného generálneho Tridentského snemu

Pius, biskup, sluha sluhov Božích, na večnú pamiatku veci.

Tak ako k dekrétom a kánonom posvätných koncilov má pristúpiť a zvyčajne pristupuje autorita a potvrdenie Apoštolskej stolice, tak tiež ak vznikne o tejto veci nejaká pochybnosť, má byť odstránená rozhodnutím a vyhlásením toho istého stolca. K Naším ušiam sa dostalo, že sú mnohí, ktorí majú pochybnosti, od kedy začínajú dekréty posvätného generálneho Tridentského koncilu, zamerané na reformu a vyjadrujúce iba pozitívne právo, zaväzovať tých, ktorých sa týkajú, zvlášť ony, ktoré stanovujú isté doby pre slávenie provinčných a diecéznych synod, pre prijatie posvätných svätení, pre zloženie rehoľných sľubov, pre rezignáciu vo farských kostoloch a iné cirkevné obročia, ktoré podľa dekrétov toho istého koncilu je zakázané držať a pre vykonanie takých početných vecí a ďalších iných za účelom uvedenej reformy, opierajúc sa iba o normy pozitívneho práva, totiž čo treba zachovávať a čomu sa treba vyhýbať.

Preto sme My z vlastnej pohnútky, aby bola odstránená všetka sporná pochybnosť, uznali za vhodné, že bude potrebné tieto veci vyhlásiť, tak ako ich považujeme za rozumné, v súlade s právom a spravodlivosťou. Lebo hoci dekréty tohto koncilu boli aj po prerokovaní a súhlase Našich ctihodných bratov, kardinálov Svätej Cirkvi rímskej, v Našom tajnom konzistóriu koncom mesiaca januára Nami potvrdené a od tej doby tiež pri Svätej stolici nadobudli záväznosť, napriek tomu zaberie nemálo času, než bude možné nechať ich v Ríme starostlivo a s opravami vydať, a tiež všeobecným právom bolo stanovené, že nové konštitúcie majú nadobudnúť účinnosť až po určitom čase. Preto sa nám javilo správnym a spravodlivým, aby všetky uvedené dekréty, týkajúce sa reformy a zakladajúce sa iba na

pozitívnom práve, nadobudli účinnosť prvým dňom najbližšie uplynulého mesiaca mája a aby po tomto dátume nebola pripustená výhovorka nikoho s odvolaním sa na ich neznalosť; a to prehlasujeme a stanovujeme apoštolskou mocou a nariadujeme a prikazujeme, aby to bolo všetkými zachovávané. Súčasne prehlasujeme za neplatné a ničotné všetko, čo by snád bolo kýmkoľvek, nech by bol obdarený akoukoľvek hodnosťou, autoritou a mocou, stanovené inak. Tomu nemôžu byť na prekážku žiadne apoštolské konštitúcie a nariadenia alebo akékoľvek iné opačné ustanovenia. Žiadnemu človeku teda nie je dovolené tento Náš list, ktorý obsahuje Naše vyhlásenie, vymedzenie, príkaz, ustanovenia a rozhodnutia, opovážlivo napádať alebo proti nemu konať. Keby sa však niekto odvážil pokúsiť sa o to, nech si je vedomý, že na seba uvalí hnev všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u svätého Petra roku Pánovho vtelenia tisíceho päťstého šesťdesiateho štvrtého, 18. júla, v piatom roku Nášho pontifikátu.

Fed. Caesius , kardinál CAES. Glorierius H. Cumyn

Zaregistrované u sekretára Caesara

Roku od narodenia Pána tisíceho päťstého šesťdesiateho štvrtého, v siedmej indikcii, 20. mesiaca júla, v piatom roku pontifikátu presvätého v Kristovi Otcovi a pána nášeho, pána Pia, z Božej prozreteľnosti pápeža [toho mena] štvrtého, bol vyššie uvedený list pribitý, prečítaný a uverejnený na dverách bazilík kniežaťa apoštolov v Meste a svätého Jána v Lateráne, ako aj Apoštolskej kancelárie a pri vchode do Campo dei Fiori, a to prostredníctvom nás, Jakuba Carry a Julia Paria, autorizovaných kurzorov nášho svätého pána pápeža.

Antonín Clerici
magister kurzorov

MOTU PROPRIO z Božej milosti pápeža Pia IV. Alias Nos z 2. 8. 1564 o vyslaní ôsmich kardinálov, ktorí majú bdieť nad dodržiavaním konštitúcií a nariadení vydaných Piom IV., ako aj dekrétov všeobecného a generálneho Tridentského koncilu

Pius IV., Pápež

Na inom mieste sme vydali niektoré konštitúcie a nariadenia týkajúce sa reformy Veľkého penitenciára a Našej Svätej penitenciárie, Nášho vikára a jeho úradu, ako aj komorníka a Apoštolskej komory a jej audítora, tiež audítorov Apoštolského paláca pre vyšetrovanie záležitostí, aj guvernéra, aj kúriou Kapitoly a súdov pre sporné záležitosti a iných súdnych dvorov a úradov Nášho Večného mesta a Rímskej kúrie. To však (ako sme pochopili) nie je predstavenými oných úradov a súdov starostlivo dodržiavané.

Pretože však je Našou výslovnou vôľou, aby všetky tieto veci, ako súčasne aj dekréty posvätného Tridentského koncilu boli nimi tam, kde sa týkajú ich úradov, dôsledne dodržiavané, rozhodli sme sa, keď sme spozorovali, že je málo stanoviť právo, keď chýbajú tí, ktorí by ho vykonávali, vtedy, ako Nás k tomu zaväzuje Náš pastiersky úrad (akokoľvek nepatrné zásluhy máme), aby sme sa o uvedenú vec k spáse a úžitku [veriacich] postarali a so želaním, aby uvedené konštitúcie a nariadenia koncilu, ktoré tu chceme mať za výslovne uvedené, boli bez narušovania zachovávané, zveriť a prikázať kardinálom: Nášmu ctihodnému bratovi, tuskulskému biskupovi kardinálovi Jánovi Moron, Jánovi Michaelovi Saracénimu od svätej Anastázie, Jánovi Krstiteľovi CICADA od sv. Klementa, ako aj Michaelovi Alexandrinovi od sv. Sabiny, Klementovi od sv. Márie v Ara coeli, Ľudovítovi Simonet od sv. Cyriaka a Karlovi Boromejskému od sv. Martina v horách, [kardinálom] kňazom, ako aj [kardinálovi] diakonovi Vitellociu Vitelliovi od sv. Marie v Portico, aby osobne alebo ich väčšina, buď spoločne alebo samostatne podľa svojej úvahy, tiež ako vykonávatelia uvedených listov, konštitúcií a uvedených dekrétov zaistili pevné a účinné dodržiavanie

uvedených konštitúcií, nariadení a dekrétov podľa ich obsahu a listov o tom vyhotovených, [a to] prostredníctvom všetkých sudcov a úradníkov penitenciárie, vikariátu a komory a uvedených súdov, pod trestom samočinnej exkomunikácie a zbavenia úradu aj iných trestov, ktoré oni kardináli uznajú za vhodné, vrátane peňažných, do ktorých [vinníci] tým istým upadnú, iba ak by sa pri výkone tak uvedených koncilových dekrétov, ako aj Našich uvedených listov vynorila nejaká pochybnosť alebo obtiaž. V takom prípade nech je prednesená Vám a v prípade potreby nech je povolaná i pomoc svetského ramena. Tiež Našou autoritou sa majú starať, hlásať, rozhodovať a vyhlasovať, ako i my viacerými týmito [listami] hlásame, rozhodujeme a vyhlasujeme, že tí, ktorí uvedeným listom a uzneseniam a príkazom týchto kardinálov nebudú poslušní, ihneď a od toho dňa sú zbavení svojich úradov a stávajú sa do budúcnosti nespôsobilými k nim aj k iným úradom Rímskej kúrie a že tieto úrady potom, čo ich stratili, budú môcť byť Naším notárom (ako v dôsledku zbavenia uprázdnené) odcudzené a ktorýmkoľvek vhodnými osobami za obvyklú cenu slobodne a dovolene získané.

A tomu nebudú môcť zabrániť žiadne apoštolské konštitúcie a nariadenia, ani penitenciárie a kúrie, ani rozhodnutia uvedených súdov atď., aj keby boli potvrdené prísahou atď., takisto žiadne výsady, indulty a apoštolské listy udelené oným spomenutým oficiálom a súdom, nech by boli akéhokoľvek obsahu či formy a s akýmkoľvek doložkami a dekrétmi, i z obdobných a akýchkoľvek iných pohnútok, atď. atď. Všetko toto atď., ich obsah atď. týmto v čo najširšom rozsahu zrušujeme a proti uvedenému to vyhlasujeme za úplne neúčinné. Čokoľvek ostatné ...

Toto motu proprio vyjadruje Našu vôľu.

Dané v Ríme u sv. Petra 2. augusta v piatom roku [Nášho pontifikátu].

**BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Iniunctum Nobis z 13. 11.
1564 o forme prísahy vyznania viery.**

Pius, biskup, sluha sluhov Božích, na večnú pamiatku veci.

Nám uložený úrad apoštolskej služby vyžaduje, aby sme to, čo všemohúci Pán ráčil vdýchnuť svätým Otcom zhromaždeným v jeho mene k prozreteľnému riadeniu jeho Cirkvi, bez váhania ponáhľali nasledovať k jeho chvále a sláve. Keď teda podľa rozhodnutia Tridentského koncilu všetci, ktorí do budúca budú stáť v čele katedrálnych a vyšších kostolov, ktorí budú držať dignity, kanonikáty alebo akékoľvek iné cirkevné obročia spojené so starostlivosťou o duše, budú povinní urobiť verejné vyznanie pravej viery a sľúbiť a odprisahať, že zotrývajú v poslušnosti rímskej Cirkvi, My si želáme, aby to isté zachovali aj rehoľníci v kláštoroch, konventoch, domoch a na akýchkoľvek iných miestach rehoľníkov, nech by boli z ktoréhokolvek rádu, i vojenského a nech by niesli akékoľvek meno alebo označenie. A aby nikomu nechýbala Naša starostlivosť o to, aby všetkými jednotne bolo skladané vyznanie jednej a tej istej viery a aby všetkým bola známa jeho jediná a istá forma, nariaďujeme, aby táto forma, takto označená, bola vyhlásená a vo všetkých národoch prebratá a udržiavaná všetkými, ktorých sa to z rozhodnutia koncilu týka, ako aj vyššie uvedenými osobami a z apoštolskej autority týmto listom prísne nariaďujeme, aby sa pod trestami stanovenými týmto koncilom pre priestupníkov, slávnostne vyznávala viera len podľa tejto a žiadnej inej formy a to nasledujúceho obsahu:

VYZNANIE VIERY TRIDENTSKÉHO KONCILU (1564)

Ja, N., verím a vyznávam pevnou vierou všetko a jednotlivo, čo obsahuje Vyznanie viery, ktoré používa svätá rímska Cirkev. Totiž:

Verím v jedného Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného. Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodeného Syna Božieho, zrodeného z Otca pred všetkými vekmi; Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, pravého Boha z Boha pravého, splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom. Skrze neho bolo všetko stvorené. On pre nás ľudí a pre našu spásu zostúpil z nebies. A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny a stal sa človekom. Za nás bol aj ukrižovaný za [vlády] Poncia Piláta, bol umučený a pochovaný, ale tretieho dňa vstal z mŕtvych podľa Svätého písma. A vstúpil do neba, sedí po pravici Otca. A zasa príde v sláve súdiť živých i mŕtvych a jeho kráľovstvu nebude konca. Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý vychádza z Otca i Syna. Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva ako Otcovi a Synovi. On hovoril ústami prorokov. Verím v jednu, svätú, všeobecnú, apoštolskú Cirkev. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov a očakávam vzkriesenie mŕtvych a život budúceho veku. Amen.

Pevne prijímam a viniem sa k apoštolským a cirkevným tradíciám a ostatným obyčajom a ustanoveniam Cirkvi. Takisto uznávam Sväté písmo v tom zmysle, ktorého sa pridržiavala a pridržiava svätá matka Cirkev. Jej patrí usudzovať o pravom zmysle a výklade svätých Písem. Nikdy ich nebudem prijímať a vysvetľovať inak, ale len podľa jednomyselného súhlasu Otcov.

Vyznávam tiež, že v pravom a vlastnom zmysle je sedem sviatostí Novej zmluvy, ktoré boli ustanovené našim Pánom, Ježišom Kristom, a že sú na spásu ľudského pokolenia nevyhnutné, aj keď nie všetky pre každého jednotlivca, totiž: krst, birmovanie, Eucharistia, pokánie, posledné pomazanie, posvätný rád, manželstvo a že sprostredkujú milosť a

spomedzi nich krst, birmovanie a posvätný rád nemôžu byť bez (spáchania) svätokrádeže opakované.

Prijímam tiež a schvaľujem Cirkvou prijaté a schválené obrady pri slávnostnom udeľovaní vyššie spomenutých sviatostí. Viniem sa ku všetkému a ku každému jednotlivo, čo bolo na posvätnom Tridentskom koncile definované a vysvetlené o dedičnom hriechu a o ospravedlivení a prijímam to.

Vyznávam ďalej, že sa v omši prináša Bohu vlastná a zmierna obeta za živých a mŕtvych, že v najsvätejšej sviatosti Eucharistie je naozaj, skutočne a podstatne prítomné telo a krv spolu s dušou a Božstvom nášho Pána, Ježiša Krista, že sa uskutočňuje premena celej podstaty chleba na telo a celej podstaty vína na krv; túto zmenu nazýva katolícka Cirkev premenením podstat. Ďalej vyznávam, že aj len pod jednou podobou sa prijíma celý a celostný Kristus a pravá sviatosť.

Pevne sa pridržam toho, že existuje očistec a že sa dušiam, ktoré sa v ňom nachádzajú, poskytuje pomoc na príhovory veriacich.

Takisto, že si treba svätých, ktorí vládnu spolu s Kristom, uctievať a vzývať ich a že oni predkladajú za nás modlitby Bohu a že treba uctievať ich relikvie. Pevne tvrdím, že si treba podržať obrazy Krista, Bohorodičky vždy Panny, ako aj ostatných svätých a že im treba preukazovať patričnú úctu a uctievanie.

Tvrdím aj to, že Kristus zanechal v Cirkvi moc odpustkov a že ich používanie je pre kresťanský ľud nanajvýš spasiteľné. Uznávam svätú katolícku a apoštolskú rímsku Cirkev za matku a učiteľku všetkých cirkví; sľubujem a prisahou potvrdzujem pravú poslušnosť rímskemu veľkňazovi, nástupcovi svätého Petra, prvého spomedzi apoštolov a zástupcu Ježiša Krista.

Podobne nepochybne prijímam a vyznávam všetko ostatné, čo bolo tradované, určené a vysvetlené posvätnými kánonmi a všeobecnými koncilmi, najmä posvätným Tridentským

koncilom. A takisto: všetko, čo je tomu protikladné, všetky bludy, ktoré Cirkev odsudzuje, zavrhuje a postihuje exkomunikáciou, odsudzujem, zavrhujem a súhlasím s exkomunikáciou.

A ja, N., sľubujem, zaväzujem sa a prisahám, že túto pravú katolícku vieru, mimo ktorej sa nikto nemôže spasíť, ktorú tu slobodne vyznávam a opravdivo sa jej pridržam, chcem vytrvalo s Božou pomocou zachovávať a vyznávať nedotknutú a čistú až do posledného dychu svojho života a budem sa starať, aby sa jej, nakoľko to záleží na mne, moji podriadení alebo tí, ktorí mi budú úradne zverení do starostlivosti, pridržovali, vyučovali ju a ju kázali. Na to sa ja N. zaväzujem, to sľubujem a prisahám. Tak nech mi pomáha Boh a tieto sväté Božie evanjeliá.

Chceme potom, aby tento list bol obvyklým spôsobom prečítaný v Našej apoštolskej kancelárii. A aby všetkým bol ľahšie poznateľný, aby bol vpísaný do jej kvinterna a takisto aby bol vytlačený.

Nikomu z ľudí nech teda vôbec nie je dovolené tento list vyplývajúci z Našej vôle a príkazu napádať alebo odvážiť sa opovážlivo mu odporovať. Keby sa o to však niekto pokúsil, nech si je vedomý, že prepadne hnevu všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u svätého Petra roku vtelenia Pána tisíceho päťstého šesťdesiateho štvrtého, 13. dňa mesiaca novembra, v piatom roku Nášho pontifikátu.

Fed . kard. Caesius CAES . Glorierius

Vyššie uvedený list bol prečítaný a uverejnený v Ríme v apoštolskej kancelárii roku vtelenia Pána tisíceho päťstého šesťdesiateho štvrtého, v sobotu šiesteho dňa mesiaca

decembra, v piatom roku pontifikátu nášho presvätého Otca v Kristovi a pána, pána pápeža Pia IV.

A. Lomellinus , kustód

BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. In Principis Apostolorum z 17. 2. 1565, ktorou sa odvolávajú výsady, výnimky, imunity, splnomocnenia, dišpenzie, konzervatórie, indulty atď. na ktorýchkoľvek miestach a akýmkoľvek osobám udelené v tých veciach, v ktorých by odporovali ustanoveniam a dekrétom posvätného Tridentského koncilu

Pius, biskup, sluha sluhov Božích, na večnú pamiatku veci.

Z akokoľvek nedostatočných zásluh, napriek tomu z Božieho plánu posadený na stolec prvého medzi apoštolmi, nemôžeme, ani pre všeobecnú Cirkev zverenú Našej starosti a starostlivosti, ani pre úrad apoštolskej služby na Nás vložený, urobiť nič spasiteľnejšieho a vhodnejšieho, než že tak, ako službou Našej starostlivosti a nesmiernou svornosťou svätých Otcov bol všeobecný Tridentský koncil vďaka Božiemu milosrdenstvu výborne a šťastne dokončený, aby tiež bol všetkými, ktorí sa vyznačujú kresťanskou zbožnosťou, všade prijímaný a po odstránení všetkých možných prekážok všetkými rovnako zachovaný.

Keď teda na tom istom koncile boli - po ich predchádzajúcom zrelom preskúmaní tu prítomnými - vydané početné spasiteľné a k obnove mravov veľmi užitočné dekréty a ustanovenia, ktorým však v mnohom odporujú rôzne výsady, výnimky, imunity, dišpenzie, splnomocnenia, konzervatórie²⁶, i *mare magnum* aj iné milosti udelené rôznym kostolom ako katedrálным (vrátane metropolitných), tak i kolegiátnym, kláštorom, konventom aj iným rehoľníkom, tiež domom a rádom žobravých bratov, ako aj špitálom Ducha Svätého v Sasku, svätého Jána z Lateráne a Neuzdraviteľných z Mesta, svätého Antonína z Vienne a svätého Bernarda z Jury a iným špitálom, rytierskym rádom a ich kapitulám aj konventom,

²⁶ Konzervatóriami (litterae conservatoriae) sa nazývali listiny ustanovujúce právneho ochrancu - konzervatória (ut supra) indultom a tzv. konfesionálie, (litterae confessionales) sa nazývali zmluvy oprávňujúce držiteľa k voľbe spovedníka (confessarius), ktorý mu mohol raz v živote, spravidla v nebezpečenstve smrti, udeliť rozhrešenie od všetkých (aj rezervovaných) cenzúr a rozhrešenie od všetkých hriechov.

univerzitám, tiež fakultám generálnych štúdií, ako svetským, tak cirkevným, bratstvám, spoločnostiam a kostolom ako apoštolov v Meste, tak ostatným kostolom, posvätnej nadácii pre krížové výpravy i iným zbožným inštitútom a dielam, ako aj patriarchom, arcibiskupom, biskupom, prelátom, opátom, abatyšám, prevorom, preboštom aj iným cirkevným duchovným, tak svetským, ako aj rehoľníkom rôznych reholí a vojenských rádov a tiež laikom akejkoľvek hodnosti a postavenia, stupňa a význačnosti, aj osobám vojvodskej, kráľovskej a cisárskej dôstojnosti oboch pohlaví, ako aj niektorým notárom a tiež legátom *de later*aj nunciom, nech boli doteraz udelené na trvalo alebo na čas rímskymi veľkňazmi, našimi predchodcami aj Nami a Apoštolskou stolicou a jeho legátov, tiež *motu proprio* a na základe istej znalosti, aj z plnosti apoštolskej moci, alebo aj s ohľadom a so zreteľom k cisárom, kráľom, vojvodom a iným kniežatám, tiež po porade s Našimi bratmi, rôznym spôsobom a v rôznych dobách dané všeobecne alebo obzvlášť, a tiež z akéhokoľvek počestného dôvodu, a tiež častejšie potvrdené a obnovené:

My, ktorým na prvom mieste leží na srdci, aby tak sväté a pre Božiu Cirkev spasiteľné dekréty všade, ako sa sluší, nadobudli účinnosť a boli všetkými poslušne zachovávané, sme obsah oných výsad, výnimiek, imunít, splnomocnení, konzervatórií, indultov, konfesionálií, *maris magni* i iných uvedených milostí a ktorýchkoľvek apoštolských aj iných listov o tom vyhotovených, procesov, dekrétov aj iných z toho vyplývajúcich dôsledkov podľa Nášho názoru týmto listom dostatočne, akoby slovo od slova, vysvetlili a v úplnosti vyložili. A z vlastnej pohnútky a z istej vedomosti aj z plnosti apoštolskej moci týmto listom apoštolskou autoritou vyhlasujeme, stanovujeme a tiež nariadujeme, že všetko to aj jednotlivo, totiž výsady, výnimky, imunity, splnomocnenia, dišpenzie, konzervatórie, indulty, konfesionálie, *mare magnum* aj iné milosti vo všetkých týchto aj jednotlivých veciach, v ktorých by odporovali ustanoveniam a dekrétom tohto snemu, majú byť právom samým považované za odvolané, zrušené, anulované a zredukované do hraníc a medzí

stanovených koncilom samým a tak na ne má byť nazerané; a tiež že proti týmto dekrétom a nariadeniam pre nikoho nemôžu mať akúkoľvek platnosť, ako by nebolo treba, aby boli všade a od všetkých zachovávané, ale je treba tak [tieto výsady atď.] chápať a nazerať na ne, ako by nikdy neboli udelené.

Avšak rozhodujeme, že všetko aj jednotlivito, čo bolo akokoľvek urobené a vykonané na základe takých výsad, výnimiek, imunit a dišpenzom, splnomocneniami, konzervatóriami, indultom, konfesionálií aj akýchkoľvek iných milostí po období, keď koncil začal zaväzovať, aj to čo do budúca bude takto urobené, v tom v čom by to dekrétom uvedeného koncilu odporovalo, má byť považované za ničotné, neplatné a neúčinné a nikomu (akokoľvek by bol kvalifikovaným, ako bolo vyššie uvedené), to nemôže a nesmie byť na prospech ako v obore vonkajšom (ako sa hovorí), tak v odbore svedomia.

A tiež stanovujeme, že všetci miestni ordinári aj iní sudcovia a komisári, nech majú akúkoľvek právomoc, dokonca aj keby išlo o kardinálov Svätej Cirkvi rímskej (ktorým všetkým aj komukoľvek z ich [duchovných] sa odníma možnosť súdiť inak), sú podľa toho povinní v oboch odboroch rozhodovať a súdiť. A určujeme, že ak by sa stalo, že by sa ktokoľvek z nich, nech by mal akúkoľvek právomoc, pokúsil, nech vedome alebo z nevedomosti, činiť inak, že to bude neplatné a ničotné. Čomu nemôžu byť na prekážku vyššie uvedené [výsady atď.], Apoštolské konštitúcie a nariadenia ani nič iné, čo by tomu odporovalo.

Žiadnemu človeku nech teda nie je dovolené tento Náš list, ktorý obsahuje Naše vyhlásenie, ustanovenie, nariadenie a rozhodnutie, opovážlivo napádať alebo proti nemu konať. Keby sa však niekto odvážil pokúsiť sa o to, nech si je vedomý, že na seba uvalí hnev všemohúceho Boha a jeho blažených apoštolov Petra a Pavla.

Dané v Ríme u svätého Petra roku vtelenia Pána tisíceho päťstého šesťdesiateho piateho, 17. februára, v šiestom roku Nášho pontifikátu.

CAES . Glorierius

P. biskup narnienský H. Cumyn

Roku od narodenia Pána tisíceho päťstého šesťdesiateho piateho, v šiestej indikácii, 24. mesiaca februára, v šiestom roku pontifikátu presvätého v Kristovi Otcovi a pána nášho, pána Pia, z Božej prozreteľnosti pápeža [toho mena] štvrtého, bol vyššie uvedený apoštolský list pribitý a uverejnený pri vchode do Campo dei Fiori a na dverách Apoštolskej kancelárie, a to prostredníctvom nás, Mikuláša de Matthaeis a Kamila Cherubiniho, kurzorov nášeho svätého pána pápeža.

Philibert Phapuis

magister kurzorov

DESAŤ PRAVIDIEL o zakázaných knihách
spísaných Otcami vybranými Tridentskou synodou a
schválených pápežom Piom IV.

PRAVIDLO I.

Všetky knihy, ktoré pred rokom 1515 zavrhli buď Najvyšší veľkňazi, alebo všeobecné snemy a ktoré nie sú v tomto zozname, nech sú považované za zavrhnuté rovnakým spôsobom, ako boli zavrhnuté skôr.

PRAVIDLO II.

Knihy arcikacírov, ako tých, ktorí bludy po tomto roku vymysleli alebo oživil, tak tých, ktorí sú alebo boli hlavami či vodcami heréz, ako sú Luther, Zwingli, Kalvín, Pacimontanus²⁷, Schwenchfeld a im podobní, nech by boli akéhokoľvek mena a titulu a predstierali čokoľvek, sa úplne zakazujú. Knihy potom iných heretikov, ak pojednávajú o náboženstve *ex professo*, sa úplne zavrhnú. Naproti tomu sú dovolené tie knihy katolíckych teológov, ktoré presahujú rámec metódy o náboženstve a ktoré boli na príkaz biskupov alebo inkvizítorov preskúmané a schválené. Tiež budú môcť byť povolené knihy spísané ako tými, ktorí potom upadli do bludu, tak tými, ktorí sa po páde navrátili do lona Cirkvi, ak budú schválené teologickou fakultou katolíckej univerzity alebo generálnou inkvizíciou.

PRAVIDLO III.

Tiež preklady cirkevných spisovateľov, ktoré až doteraz boli vydané zavrhnutými autormi, sú povolené, pokiaľ neobsahujú nič proti zdravej náuke. Avšak preklady kníh Starého zákona môžu byť zverené podľa úsudku biskupa len mužom učeným a zbožným, nakoľko tí užívajú tieto preklady k objasneniu textu Vulgáty a k pochopeniu Svätého písma, ale nie ako autentický text. Ale preklady Nového zákona urobené autormi prvej skupiny tohto indexu nech nie sú poskytované nikomu, lebo pre čitateľa z nich zvyčajne vyplýva málo úžitku, avšak veľa

²⁷ Balthasar Friedberg

nebezpečenstva. Ak sú k takým povoleným prekladom alebo k Vulgate pripojené poznámky, môžu byť potom, čo teologická fakulta nejakej katolíckej univerzity či generálna inkvizícia odstráni podozrivé miesta, povolené tým, ktorým sú povolené aj preklady. Za týchto podmienok môže byť zbožným a učeným mužom povolený celý rozsah Svätého písma, zvaný ľudovo „Vatablova Biblia“ alebo jej časti. Avšak z Biblie Isidora Claria Brixenského nech je odstránený predhovor a úvod a nikto nech jeho text nepovažuje za text vydania Vulgáty.

PRAVIDLO IV.

Pretože skúsenosť ukázala, že ak sa pripustí svätá Biblia v ľudovom jazyku všade bez rozlíšenia, pre ľudskú opovážlivosť z toho potom vzíde viac škody ako úžitku, nech je v tejto veci na úsudku biskupa alebo inkvizítora, aby po porade s farárom alebo spovedníkom dovolil čítanie katolíckymi autormi preloženého svätého písma v ľudovom jazyku tým, o ktorých budú vedieť, že z tohoto čítania nebudú mať škodu, ale rozmnoženie viery a zbožnosti; a toto povolenie majú obdržať písomne. Kto by sa však odvážili bez takéhoto povolenia ich čítať alebo mať pri sebe, nebude môcť získať rozhrešenie skôr, než tieto Biblie odovzdá ordinárovi. A kníhkupci, ktorí by niekomu, kto nemá vyššie uvedené povolenie, Biblie v ľudovom jazyku spísané predali alebo akýmkoľvek iným spôsobom poskytnú, nech prídu o cenu oných kníh, ktorú biskup má previesť na zbožné účely a nech podliehajú aj iným trestom podľa povahy previnenia, podľa úvahy toho istého biskupa. Rehoľníci potom ich smú čítať alebo kupovať len po dovolení od svojich predstavených.

PRAVIDLO V.

Ony knihy, ktoré síce niekedy šíria diela kacírskych autorov, avšak samy k nim nepridávajú nič alebo len málo, pretože len zbierajú výroky iných, ako sú slovníky, konkordancie, výpovede, podobenstvá, zoznamy a podobné, ak je v nich primiešané niečo, čo vyžaduje očistu, sú po úvahe biskupa a inkvizítora po porade

s katolíckymi teológmi povolené za predpokladu, že z nich bolo potrebné odstránené alebo v nich opravené.

PRAVIDLO VI.

Knihy, ktoré v ľudovom jazyku pojednávajú o sporoch medzi katolíckymi a heretikmi našej doby, nech nie sú všeobecne povolené; ale nech je o nich zachované to isté, čo o Biblii preloženej do ľudového jazyka. Ved' pokiaľ ide o tie knihy, ktoré v ľudovom jazyku pojednávajú o dobrom spôsobe života, o rozjímaní, svedení sa a podobných záležitostiach, ak obsahujú zdravú náuku, nie je prečo ich zakazovať, čo sa týka kázaní pre ľud konaných v ľudovom jazyku. Ak však doposiaľ v nejakom kráľovstve či provincii boli zakázané knihy obsahujúce niečo, čo bez ďalšieho výberu nemožno odporučiť ako čítanie pre všetkých [veriacich], ak sú ich autormi katolíci, môžu byť biskupom aj inkvizítorom povolené potom, čo budú opravené.

PRAVIDLO VII.

Knihy, ktoré *ex professe* pojednávajú, rozprávajú alebo učia o veciach oplzlých či obscénnych, sú úplne zakázané, pretože musí byť bráný ohľad nielen na vieru, ale aj na mravy, ktoré čítaním takých kníh bývajú ľahko skazené; a tí, ktorí ich majú pri sebe, nech sú biskupom prísne potrestaní. Kvôli elegancii a význačnosti reči sa však povoľujú starobylé knihy spísané pohanskými autormi; avšak v žiadnom prípade z nich nemožno predčítať mládeži.

PRAVIDLO VIII.

Knihy, ktorých hlavný obsah je zásadne dobrý, v ktorých však je mimochodom obsiahnuté niečo, čo by ukazovalo na herézu či bezbožnosť, veštenie či poveru, môžu byť povolené, ak budú katolíckymi teológmi z príkazu generálnej inkvizície opravené. To isté treba súdiť aj vo veci predslovov, sumárov či poznámok, ktoré sú odsúdenými autormi pridané v nezavrnutých knihách; avšak pre nabadúce smú byť vydané až po tom, čo budú opravené.

PRAVIDLO IX.

Všetky knihy a spisy o veštení zo zeme, z vody, zo vzduchu, z ohňa, zo snov, z ruky, od mŕtvych alebo také, ktoré obsahujú pojednanie o veštení, travičstve, o veštení z vtáčích vnútorností, z letu vtákov, o zariekavaní a umení mágie, sa úplne zavrhujú. Biskupi nech sa starostlivo starajú o to, aby [veriaci] nečítali a nevlastnili knihy súdnej astrológie, pojednaní a vyhlásení, ktoré by sa odvážili tvrdiť niečo s istotou o budúcich udalostiach, dôsledkoch a náhodných prípadoch alebo o tých činoch, ktoré závisia na ľudskej vôli. Pripúšťajú sa však úsudky a prirodzené pozorovania, ktoré boli spísané s cieľom podpory námornej plavby, poľnohospodárstva alebo lekárskej vedy.

PRAVIDLO X.

V knihách aj akýchkoľvek iných spisoch nech sa zachováva to, čo bolo stanovené za Leva X. na desiatom zasadnutí Lateránskeho koncilu. Preto ak má byť vo Večnom meste Ríme vydaná nejaká kniha, nech je najprv preskúmaná vikárom Najvyššieho veľkňaza a magistrom posvätného paláca alebo osobami poverenými naším presvätým pánom.

Na iných miestach potom je vecou biskupa alebo iného, kto pozná knihu či spis, ktorý má byť vytlačený a ktorého poveril ten istý biskup, a ďalej inkvizítora pre heretickú zvrátenosť toho mesta alebo diecézy, v ktorej má k vydaniu dôjsť, aby knihu schválil a preskúmal; a ich vlastnoručným podpisom, zadarmo a bez odkladu pripojeným, nech je kniha pod trestami v onom dekréte stanovenými schválená. Avšak nech je pripojený predpis a podmienka, že jeden autentický exemplár tlačenej knihy, podpísaný rukou autora, zostane u toho, kto ju preskúmal. Tí potom, ktorí šíria rukopisy bez toho, že by boli vopred preskúmané a schválené, majú podľa úsudku [na koncil] vyslaných Otcov podliehať rovnakým trestom ako tlačiar, a tí, ktorí ich budú mať pri sebe a čítať ich, budú považovaní za autorov, ak autorov neprezradia. Samo preskúmanie takých kníh nech sa deje písomne a nech je autenticky uvedené na

začiatku knihy, písané alebo tlačené, a preskúmanie a preskúšanie i ostatné nech je zdarma.

Mimo to v jednotlivých mestách a diecézach nech sú, osobami poverenými k tomu biskupom či jeho vikárom a tiež inkvizítorom heretickej zvrátenosti, častejšie vizitované domy či miesta, kde sa prevádzkuje tlačiarenské remeslo a kde sa predávajú knihy, aby sa netlačilo ani nepredávalo ani nedržalo nič z toho, čo je zakázané.

A všetci kníhkupci a všetci udatní predavači kníh nech vo svojich knižniciach majú zoznam predávaných kníh, ktoré majú, s podpisom uvedených osôb a iné knihy nech nemajú ani nepredávajú ani akýmkoľvek iným spôsobom neodovzdávajú bez povolenia oných poverených [Otcov] pod trestom prepadnutia oných kníh aj pod inými trestami uloženými podľa úsudku biskupov alebo inkvizítorov. A podľa ich úvahy nech sú trestaní aj tí, ktorí ich kupujú a čítajú alebo tlačia.

A ak niektorí ľudia do niektorého mesta dovezú akékoľvek knihy, sú povinní rovnakým splnomocneným osobám to oznámiť, alebo ak je k takémuto predaju určené nejaké verejné miesto, verejní úradníci toho miesta nech spomenutým osobám oznámia, že majú byť dovezené knihy. Nikto potom nech sa neodvažuje knihu, už on sám alebo niekto iný doviesť do mesta, dať niekomu na čítanie alebo z nejakého dôvodu odcudziť alebo požičať, kým predtým knihu neukázal povereným osobám a nezískal od nich povolenie, alebo ak by bolo notoricky známe, že kniha už bola všetkými povolená.

To isté nech je zachované takisto dedičmi a vykonávatel'mi poslednej vôle, aby knihy zanechané poručiteľ'om alebo ich zoznam ukázali oným povereným osobám a od nich získali povolenie, skôr než ich budú užívať alebo ako ich z akéhokoli'vek dôvodu odovzdajú iným osobám. Vo všetkých týchto i jednotlivých prípadoch nech je stanovený trest prepadnutia

kníh alebo iný podľa úsudku tých istých biskupov či inkvizítorov vzhľadom na závažnosť zatvrdnutosti či deliktu.

Pokiaľ ide o knihy, ktoré poverení Otcovia preskúšali alebo opravili alebo odovzdali na opravu alebo za určitých podmienok znovu povolili dať do tlače, všetko o čom sa vie, že to určili, sú kníhkupci a ostatní povinní zachovávať. Napriek tomu sú biskupi aj generálni inkvizítori na základe splnomocnenia ktoré majú, oprávnení zakázať aj tie knihy, ktoré boli podľa týchto pravidiel povolené, keď uznajú, že to bude v ich kráľovstvách, provinciách či diecézach prospešné. Ostatne sekretár týchto splnomocnených Otcov na príkaz nášho presväteho pána odovzdal mená tak kníh, ktoré títo opravili, ako aj tých, ktorým zveril túto úlohu, notárom posvätnej všeobecnej rímskej inkvizície.

Konečne sa všetkým veriacim prikazuje, aby sa nikto neodvážil proti predpisom týchto pravidiel alebo proti zákazu tohto indexu nejakej také knihy čítať alebo držať. Ak by však niekto čítal alebo vlastnil knihy heretikov alebo ktoréhokoľvek autora, ktoré boli zavrhnuté a zakázané pre herézu alebo pre podozrenie z chybného učenia viery, nech ihneď upadne do samočinnej exkomunikácie. Kto by potom čítal alebo vlastnil knihy zakázané z iného dôvodu, ten okrem viny smrteľného hriechu, ktorú si privodil, nech je prísne potrestaný podľa úsudku biskupov.

Podrobný obsah

1. zasadnutie.....	5
Dekrét o začatí koncilu	5
2. zasadnutie.....	6
Dekrét o pobyte na koncile a o všetkom, čo treba zachovávať	6
3. zasadnutie.....	9
Dekrét o vyznaní viery	9
4. zasadanie.....	11
Dekrét o kánonických spisoch	11
Dekrét o vydávaní a užívaní posvätných kníh	12
5. zasadnutie.....	15
DEKRÉT O DEDIČNOM HRIECHU	15
Dekrét o reforme.....	18
HLAVA 1. O zavedení čítania Svätého Písma a o slobodných umeniach.....	18
HLAVA 2. O kazateľoch Božieho slova a o kvestoroch almužien.....	20
Oznámenie ďalšieho zasadnutia	22
6. zasadnutie.....	24
DEKRÉT O OSPRAVODLIVENÍ.....	24
HLAVA 1. Neschopnosť prirodzenosti a Zákona ospravedliviť človeka.....	24
HLAVA 2. Spásne tajomstvo Kristovho príchodu.....	25
HLAVA 3. Kto je skrze Krista ospravedlivený.....	25
HLAVA 4. Predbežné opísanie ospravedlivenia hriešneho človeka a jeho udelenie v súčasnom poriadku	26
HLAVA 5. Nevyhnutnosť prípravy na ospravedlivenie u dospelých a jej základ	26
HLAVA 6. Spôsob prípravy.....	27
HLAVA 7. Podstata ospravedlivenia hriešnika a jej príčiny	27
HLAVA 8. Čo to znamená, že hriešny človek sa ospravedlivuje vierou bez vlastnej zásluhy	29
HLAVA 9. Proti márnej dôvere heretikov	29
HLAVA 10. Vzrast prijatého ospravedlivenia.....	30
HLAVA 11. Zachovávanie prikázaní, jeho nevyhnutnosť a možnosť	30
HLAVA 12. Treba sa chrániť opovážlivého predpokladu, že je niekto predurčený	32
HLAVA 13. Dar vytrvalosti	32
HLAVA 14. Tí, čo upadli do hriechu a ich obnovenie.....	33
HLAVA 15. Každým smrteľným hriechom sa stráca milosť, nie však viera.....	34
HLAVA 16. Ovocie ospravedlivenia: zásluha dobrých skutkov; podstata zásluhy	34
KÁNONY O OSPRAVODLIVENÍ	37

Dekrét o reforme.....	43
HLAVA 1. Prelátom prináleží aby sídlili vo svojich kostoloch, a ak sa budú správať inak, budú potrestaní obnovenými starými trestami, ako aj novo stanovenými.....	43
HLAVA 2. Nikto, kto dostáva obročie vyžadujúce osobnú rezidenciu, sa nesmie vzdialiť, iba ak z oprávneného dôvodu schváleného biskupom; a ten tiež nech ustanoví zástupcu pre starostlivosť o duše a zabezpečí mu časť strhnutú z výnosu onoho obročia.	45
HLAVA 3. Excesy svetských duchovných i rehoľníkov pobytom mimo kláštora nech sú napravané miestnym ordinárom.	45
HLAVA 4. Biskupi a iní vyšší preláti majú, kedykoľvek je to potrebné, vizitovať akékoľvek kostoly, pričom sa ruší všetko, čo by tomuto dekrétu mohlo odporovať.....	46
HLAVA 5. Biskupi nesmú v cudzej diecéze činiť pontifikálne úkony ani udeľovať svätenia.	46
7. zasadnutie	47
DEKRÉT O SVIATOSTIACH	47
KÁNONY O SVIATOSTIACH VO VŠEOBECNOSTI	47
KÁNONY O SVIATOSTI KRSTU	50
KÁNONY O SVIATOSTI BIRMOVANIA	53
Dekrét o reforme.....	53
HLAVA 1. Kto je spôsobilý na riadenie katedrálnych kostolov.	53
HLAVA 2. Tí, ktorí riadia viac katedrálnych kostolov, sú stanoveným spôsobom a v stanovenej lehote povinní ich riadenia sa vzdať, s výnimkou jediného.....	54
HLAVA 3. Obročia nech sú udeľované len oprávneným osobám.	54
HLAVA 4. Ten, kto proti ustanoveniam kánonov drží viacero obročí, nech je ich zbavený.....	55
HLAVA 5. Tí, ktorí majú viacero kurátnych obročí, majú ordinárovi podať výkazy zo svojej správy, a tí nech sa týmto kostolom postarajú o vikára a priznajú im primeraný podiel z výnosov.	55
HLAVA 6. Ktoré spojenia obročí majú byť považované za platné.....	56
HLAVA 7. Spojené cirkevné obročia majú byť vizitované a duchovná starostlivosť má byť obstarávaná tiež prostredníctvom trvalých vikárov; ich ustanovenie nech sa stane s priznaním primeraného podielu, tiež z pravidelných príjmov.....	56
HLAVA 8. Kostoly nech sú opravované a duchovná správa nech je starostlivo vykonávaná.	57
HLAVA 9. Konsekrácie osôb nemajú byť odkladané.	57
HLAVA 10. Pri uprázdnení stolca nech kapituly nikomu nevystavujú prepúšťací list ku sväteniu, iba ak kvôli získaniu obročia alebo k už získanému obročiu; a rôzne tresty pre narušiteľa.....	57
HLAVA 11. Dovoľenie k prijatiu vysviacky bez spravodlivého dôvodu nech pre nikoho nemá účinnosť.	58
HLAVA 12. Dovoľenie umožňujúce neprijímať vysviacky sa nemá vydávať na obdobie dlhšie ako jeden rok.....	58
HLAVA 13. Aj keď je niekto kýmkoľvek prezentovaný, nech nie je ustanovený bez predchádzajúceho preskúšania ordinárom, s určitými výnimkami.....	58
HLAVA 14. Ktoré civilné záležitosti vyňatých osôb môžu byť súdené biskupmi.....	59
HLAVA 15. Ordinári sa majú starať o to, aby všetky špitály, aj vyňaté, boli svojimi správcami verne riadené.....	59

8. zasadnutie.....	63
Dekrét o preložení koncilu	63
9. zasadnutie.....	64
Dekrét o odložení zasadania	64
10. zasadnutie.....	66
Dekrét o odložení zasadania	66
BULA z Božej milosti pápeža Julia III. Cum ad Tollenda.....	67
11. zasadnutie.....	69
Dekrét o obnovení koncilu	69
12. zasadnutie.....	70
Dekrét o odložení zasadania	70
13. zasadnutie.....	72
DEKRÉT O NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI	72
HLAVA 1. Skutočná prítomnosť nášho Pána Ježiša Krista v najsvätejšej sviatosti Eucharistie.....	72
HLAVA 2. Ustanovenie tejto Najsvätejšej sviatosti	73
HLAVA 3. Najsvätejšia Eucharistia prevyšuje ostatné sviatosti.....	74
HLAVA 4. Premenenie podstát (transsubstanciácia).....	75
HLAVA 5. Kult a uctievanie prislúchajúce tejto Najsvätejšej sviatosti	75
HLAVA 6. Uchovávanie najsvätejšej sviatosti Eucharistie a jej odnášanie chorým.....	76
HLAVA 7. Príprava na hodné prijatie najsvätejšej Eucharistie	76
HLAVA 8. Požívanie tejto obdivuhodnej sviatosti	77
KÁNONY O SVIATOSTI NAJSVÄTEJŠEJ EUCHARISTII:	78
Dekrét o reforme.....	81
HLAVA 1. Biskupi nech múdro dozerajú na obnovu mravov podriadených; proti ich opatreniam nech nie je prípustné odvolanie.....	81
HLAVA 2. Kedy o odvolaní v trestných veciach proti rozsudku biskupa rozhoduje metropolita a kedy jeden zo susedných biskupov.	82
HLAVA 3. Spis prvej inštancie nech je behom tridsiatich dní vydaný obžalovanému, ktorý sa odvolal.....	83
HLAVA 4. O trestnom konaní pri degradácii duchovných z dôvodu ťažkých zločinov.	83
HLAVA 5. Ak biskup rozhoduje o udelení nejakej milosti alebo oslobodení od trestného činu alebo odpustení trestu, má postupovať v sumárnom konaní.....	84
HLAVA 6. Biskup nech nie je osobne predvolávaný na súd, iba ak kvôli žalobám, ktoré môžu viesť k jeho zosadeniu alebo zbaveniu úradu.....	84
HLAVA 7. Vlastnosti, ktoré musia mať svedkovia svedčiaci proti biskupom.....	85
HLAVA 8. Závažné záležitosti biskupov nech sú súdené pápežom.	85
Dekrét o odložení uznesenia o štyroch článkoch o sviatosti Eucharistie a o umožnení voľného priechodu protestantom	86
14. zasadnutie.....	89

UČENIE O SVIATOSTI POKÁNIA A POSLEDNÉHO POMAŽANIA	89
HLAVA 1. Nevyhnutnosť a ustanovenie sviatosti pokánia.....	89
HLAVA 2. Rozdiel medzi sviatosťou pokánia a krstom	90
HLAVA 3. Zložky a ovocie tejto sviatosti	91
HLAVA 4. Lútosť	92
HLAVA 5. Vyznanie.....	93
HLAVA 6. Vysluhovateľ tejto sviatosti a rozhrešenie.....	95
HLAVA 7. Zadržanie prípadov	96
HLAVA 8. Nevyhnutnosť a ovocie zadosťučinenia	97
HLAVA 9. Skutki zadosťučinenia	99
UČENIE O SVIATOSTI POSLEDNÉHO POMAŽANIA	100
HLAVA 1. Ustanovenie sviatosti posledného pomazania	100
HLAVA 2. Účinok tejto sviatosti	101
HLAVA 3. Vysluhovateľ tejto sviatosti a čas, kedy sa má vysluhovať	101
KÁNONY O SVIATOSTI POKÁNIA	103
KÁNONY O POSLEDNOM POMAŽANÍ	107
Dekrét o reforme	108
HLAVA 1. Ak tí, ktorým je to zakázané, pristúpia ku sväteniu, ako aj tí, čo sú v interdikte alebo suspendovaní, nech sú potrestaní.....	109
HLAVA 2. Keby biskup udelil akékoľvek svätenie tomu, kto mu nie je podriadený, bez výslovného súhlasu vlastného preláta, aj keby išlo o člena jeho domu, nech obaja podliehajú stanovenému trestu.	109
HLAVA 3. Biskup môže suspendovať duchovných, ktorí boli od iného nedovolené vysvätení, ak ich zistí neakceptovateľnými	110
HLAVA 4. Žiadny duchovný nie je vyňatý z povinnosti podrobiť sa nápravnému opatreniu biskupa, aj mimo vizitáciu.	110
HLAVA 5. Právomoci konzervatória sú stanovené hranice.....	111
HLAVA 6. Je potrebné trestať duchovných, ktorí napriek svojmu sväteniu či obročiu nenosia odev duchovných.....	112
HLAVA 7. Kto iného úmyselne usmrtí, nesmie prijať svätenie.	113
HLAVA 8. Nikto nemôže na základe privilégia trestať cudzích duchovných.....	113
HLAVA 9. S obročiami jednej diecézy nech zo žiadneho dôvodu nie sú zlučované obročia druhej diecézy.	114
HLAVA 10. Rehoľné obročia nech sú zverované rehoľníkom.	114
HLAVA 11. Tí, ktorí prestúpili do iného rádu, majú zostávať v kláštore a v poslušnosti uzavretí a neschopní mať svetské výhody.....	114
HLAVA 12. Nikto nesmie získať patronát inak ako fundáciou (dotovaním) či darovaním.....	115
HLAVA 13. Prezentácia je buď určená ordinárovi, alebo neexistuje.	115
HLAVA 14. O čom bude budúce zasadnutie.	115
15. zasadnutie	117

Dekrét o odložení zasadnutia	117
Voľný priechod daný protestantom	118
16. zasadnutie.....	122
Dekrét o prerušení koncilu.....	122
BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Ad Ecclesiae Regimen.....	124
17. zasadnutie.....	128
Dekrét o slávení koncilu	128
18. zasadnutie.....	129
Dekrét o výbere kníh a o všetkých pozvaných na koncil z hľadiska verejnej bezpečnosti.....	129
Voľný priechod poskytnutý nemeckému národu na generálnom zhromaždení 4. marca 1562...	130
19. zasadnutie.....	132
Dekrét o odložení zasadania	132
20. zasadnutie.....	133
Dekrét o odložení zasadnutia	133
21. zasadnutie.....	134
UČENIE O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT.....	134
HLAVA 1. Božie právo neukladá laikom alebo necelebrujúcim duchovným, aby prijímali pod oboma podobami.....	134
HLAVA 2. Moc Cirkvi pri vysluhovaní sviatosti Eucharistie	135
HLAVA 3. Kristus je prijímaný celý a úplný a ako pravá sviatosť i pod jednou alebo druhou podobou.....	136
HLAVA 4. Malé deti nie sú povinné prijímať sviatosť Eucharistie.	136
KÁNONY O PRIJÍMANÍ POD OBIDVOMA PODOBAMI A O PRIJÍMANÍ BATOLIAT.....	137
Dekrét o reforme.....	138
HLAVA 1. Keď biskupi zadarmo udeľujú svätenie, majú tiež zadarmo vystaviť prepúšťacie a osvedčujúce listiny; a nemajú za to dostať nič, notári potom len to, čo je stanovené v tomto dekréte.	138
HLAVA 2. Sväté svätenia nech nie sú udeľované tým, ktorí nemajú z čoho žiť.	139
HLAVA 3. Nariaďuje sa rozmnoženie denných distribúcií tým, ktorí na ne majú nárok. Nedbalí v službe majú byť potrestaní.....	139
HLAVA 4. Kedy majú byť pribraní pomocní duchovní pre duchovnú správu. Stanovia sa dôvody na zriadenie nových farností.	140
HLAVA 5. V prípadoch právom povolených môžu biskupi vykonať trvalé spojenie farnosti s inými obrociami.	141
HLAVA 6. Nevedomým farárom nech sú pridelení vikári a nech je im priznaná časť výnosov obročia. Tí, ktorí zotrývajú v pohoršovaní, môžu byť obročia zbavení.	141
HLAVA 7. Biskupi nech prenesú obročie z kostolov, ktoré nemôže byť opravené; v prípade tých ostatných nech sa postarajú o opravu; a čo je potrebné pri tom zachovať.....	142
HLAVA 8. Komendatórne kláštory, v ktorých neprekvitá rehoľná observancia, aj akékoľvek obročia nech sú každoročne biskupmi vizitované.....	143

HLAVA 9. Vypúšťa sa úrad aj činnosť výbercov almužien. Odpustky a duchovné milosti nech vyhlasujú ordinári. Dvaja z kapituly môžu bezplatne prijímať almužny.	144
22. zasadnutie	146
UČENIE O OBETE SVÄTEJ OMŠE.....	146
HLAVA 1. Ustanovenie obety svätej omše.....	146
HLAVA 2. Viditeľná obeta je zmierna obeta za živých a mŕtvych	147
HLAVA 3. Omše na počesť svätých	148
HLAVA 4. Omšový kánon	148
HLAVA 5. Slávnostné bohoslužobné ceremónie omše	148
HLAVA 6. Omša, pri ktorej prijíma iba kňaz.....	149
HLAVA 7. Voda, ktorá musí byť primiešaná k obetnému vínu	149
HLAVA 8. Omša sa nemá vo všeobecnosti slúžiť v ľudovej reči; tajomstvá omše treba ľudu vysvetľovať.....	149
HLAVA 9. Úvod k nasledujúcim kánonom.	150
KÁNONY O NAJSVÄTEJŠEJ OBETE OMŠE	151
Dekrét o tom, čo je potrebné zachovávať a čoho sa vystríhať pri slávení omše.....	152
Dekrét o reforme.....	155
HLAVA 1. Obnovujú sa dekréty o živote a počestnosti duchovných.	155
HLAVA 2. Kto má byť prijatý ku katedrálom kostolom.....	156
HLAVA 3. Majú sa stanoviť každodenné distribúcie z tretiny všetkých príjmov; komu má pripadnúť podiel neprítomných; isté výnimočné prípady.....	156
HLAVA 4. V katedrálom alebo kolégiovom kostole nesmú v kapitule hlasovať tí, ktorí nemajú posvätné svätenie. O vlastnostiach a úlohách tých, ktorí v nich majú obročie.....	157
HLAVA 5. Dišpenzácie mimo Rímsku kúriu sa zverujú na výkon biskupovi a ním majú byť preskúmané.	158
HLAVA 6. Posledné vôle majú byť menené len s opatrnosťou.....	158
HLAVA 7. Obnovuje sa kapitola „Romana“ o odvolaniach z Knihy VI.....	158
HLAVA 8. Biskupi nech vykonávajú zbožné odkazy všetkých osôb a nech vizitujú zbožné inštitúty, iba ak by boli pod bezprostrednou ochranou kráľa.....	159
HLAVA 9. Správcovia akýchkoľvek zbožných inštitútov sú povinní podať vyúčtovanie ordinárovi, ak by v zakladajúcej listine nebolo stanovené inak.....	159
HLAVA 10. Notári nech podliehajú biskupovmu preskúšania a súdu.....	160
HLAVA 11. Nech sú potrestaní tí, ktorí zabrali majetok akéhokoľvek kostola alebo zbožného inštitútu.	160
Dekrét o žiadosti o povolenie kalicha.....	161
23. zasadnutie	163
UČENIE O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU.....	163
HLAVA 1. Ustanovenie kňazstva Novej zmluvy.	163
HLAVA 2. Sedem posvätných rádo.....	163
HLAVA 3. Posvätný rád je skutočne sviatosťou.	164

HLAVA 4. Cirkevná hierarchia a vysviacka.....	164
KÁNONY O SVIATOSTI POSVÄTNÉHO RÁDU	166
Dekrét o reforme	167
HLAVA 1. Rektori kostolov zanedbávaním rezidencie majú byť rôznym spôsobom trestaní; a má byť postarané o duchovnú správu.	167
HLAVA 2. Tí, ktorí majú stáť na čele [katedrálnych] kostolov, majú do troch mesiacov prijať konsekráciu; a kde sa má konsekrácia konať.	170
HLAVA 3. S výnimkou dôvodu choroby majú biskupi udeľovať svätenia osobne.	171
HLAVA 4. Komu majú byť udelené prvé tonzúry.....	171
HLAVA 5. Aké podmienky majú ordinandi spĺňať.	171
HLAVA 6. K cirkevnému obročiu sa vyžaduje vek štrnástich rokov; a kto sa má tešiť výsade príslušnosti k cirkevnému súdu.	172
HLAVA 7. Kandidáti svätenia majú byť preskúšaní znalcami práva Božieho i ľudského.	172
HLAVA 8. Ako a kým má byť každý kandidát vysvätený.	173
HLAVA 9. Biskup, ktorý svätí familiára, má mu súčasne udeliť obročí.	173
HLAVA 10. Preláti nižšieho stupňa než biskup nech tonzúru alebo nižšie svätenia neudeľujú, iba ak rehoľní predstavení svojim podriadeným; a nech ani oni, ani akékoľvek kapituly nevystavujú prepúšťací list [ku sväteniu]; stanovia sa prísne tresty pre tých, kto by sa proti tomuto dekrétu previnili.....	173
HLAVA 11. Časové odstupy pri prijatí nižších svätení a isté ďalšie predpisy.....	174
HLAVA 12. Vek požadovaný k vyšším sväteniam; vysväcovaní majú byť len vhodní kandidáti.	175
HLAVA 13. O svätení a úlohách subdiakonov a diakonov; v jednom dni nemožno udeľovať dve vyššie svätenia.....	175
HLAVA 14. Kto môže byť pripustený ku kňazstvu; úlohy vysvätených.....	176
HLAVA 15. Nikto nech nespovedá, kým nie je schválený biskupom.	176
HLAVA 16. Svätenie nech nie je udeľované ľuďom pre Cirkev neužitočným a potulujúcim sa. ...	177
HLAVA 17. Z akého dôvodu majú byť opäť zavedené nižšie svätenia.....	177
HLAVA 18. Spôsob zriadenia seminára pre duchovných, zvlášť pre chlapcov; pri ich zriadení je potrebné dbať na viacero predpisov; ako majú byť pri katedrálnych a vyšších kostoloch vzdelávaní tí, ktorí majú byť povýšení do duchovného stavu.....	178
24. zasadnutie.....	184
UČENIE O SVIATOSTI MANŽELSTVA	184
KÁNONY O SVIATOSTI MANŽELSTVA	185
Dekrét o reforme uzatvárania manželstva	188
HLAVA 1. Obnovuje sa slávnostná forma uzatvárania manželstva, predpísaná lateránskym koncilom; od ohlások môže dišpenzovať biskup. Kto uzatvára manželstvo inak ako za prítomnosti farára a dvoch alebo troch svedkov, koná neplatne.	188
HLAVA 2. Medzi kým vzniká duchovné príbuzenstvo.	190
HLAVA 3. Prekážka verejnej počestnosti nech dostáva isté medze.....	191
HLAVA 4. Švagrovstvo zo smilstva sa obmedzuje na druhý stupeň.	191

HLAVA 5. Nikto nesmie uzavrieť manželstvo v medziach zakázaných stupňov; ako sa v týchto prípadoch má dišpenzovať.	192
HLAVA 6. Trestanie únoscu.....	192
HLAVA 7. Bezdomovcov možno oddávať len s opatrnosťou.	193
HLAVA 8. Konkubinát je trestaný závažnými trestami.	193
HLAVA 9. Svetskí páni a úradníci nesmú robiť nič, čo by odporovalo slobodnému uzavretiu manželstva.....	194
HLAVA 10. Slávenie manželstva je v určitých časoch zakázané.....	194
Dekrét o reforme.....	195
HLAVA 1. Predpis pre ustanovovanie biskupov a kardinálov.	195
HLAVA 2. Každé tri roky nech sa konajú provinčné synody a diecézne synody každoročne; kto ich môže zvolávať a kto sa ich má zúčastniť.....	197
HLAVA 3. Akým spôsobom majú preláti postupovať pri vizitácii.	198
HLAVA 4. Kto a kedy je povinný kázať; na počúvanie Božieho slova je určený farský kostol. Proti zákazu biskupa nikto nesmie kázať.....	200
HLAVA 5. Významnejšie trestné obžaloby proti biskupom nech súdi iba pápež, obžaloby menšieho významu provinčný snem.	201
HLAVA 6. Biskupom je daná právomoc dišpenzovať od iregularít a suspenzácií a odpúšťať trestné činy.....	202
HLAVA 7. Biskupi a farári nech veriacim pred udeľovaním sviatostí vysvetlia ich účinky; pri omšovej slávnosti nech je vysvetľované Písmo sväté.	202
HLAVA 8. Verejní hriešnici nech činia verejné pokánie, ak biskup neuzná za vhodné niečo iné; v katedrálnych kostoloch sa má ustanoviť penitenciár.....	203
HLAVA 9. Kým majú byť vizitované svetské kostoly nepatriace do žiadnej diecézy.	204
HLAVA 10. Výkon záverov z vizitácie nesmie byť podriadenými zmarený.	204
HLAVA 11. Čestné tituly a partikulárne výsady nie sú na ujmu práva biskupov; obnovuje sa kapitola „Cum Capella“ z Liber extra o privilegiách.....	204
HLAVA 12. Aké vlastnosti majú mať tí, ktorí sú povyšovaní do dignít a kanonikátov pri katedrálnych kostoloch, a aké povinnosti takto povýšení majú.	205
HLAVA 13. Ako pomôcť chudobnejším katedrálnym kostolom a farnostiam; farnosti majú mať pevné hranice.	208
HLAVA 14. Nikto nemá byť pripustený k držbe obročia alebo distribúcie s rozdeľovaním výnosov, pokiaľ tieto výnosy nie sú určené na zbožné účely.	210
HLAVA 15. Spôsob, ako zvýšiť nedostatočné výnosy katedrálnych a význačných kolégiových kostolov.	211
HLAVA 16. Aké úlohy má kapitula pri uprázdnení stolca.	211
HLAVA 17. Obmedzuje sa udeľovanie obročia a držba viac obročí.	213
HLAVA 18. Pri uprázdnení farského kostola má biskup ustanoviť vikára, kým farníkom nebude vymenovaný nový farár; ako a kým majú byť menovaní do funkcie farára preskúšaní.....	214
HLAVA 19. Rušia sa príkazy pre získanie obročia a expektancie.	217
HLAVA 20. Stanoví sa spôsob prerokovania prípadov patriacich cirkevnému súdu.	217

HLAVA 21. Vyhlasuje sa, že istými vyššie uvedenými slovami sa nič nemení na obvyklom spôsobe rokovacieho poriadku na generálnych konciloch.....	220
25. zasadnutie.....	221
DEKRÉT O OČISTCI	221
VZÝVANIE A UCTIEVANIE SVÄTÝCH; RELIKVIE A POSVÄTNÉ OBRAZY	221
Dekrét o rehoľníkoch a mníškach.....	224
HLAVA 1. Všetci rehoľníci majú žiť podľa rehole, v ktorej zložili sľuby; a predstavení majú starostlivo dbať o to, aby to tak bolo.	225
HLAVA 2. Rehoľníkom sa úplne zakazuje vlastníctvo majetku.....	225
HLAVA 3. Všetky kláštory, ktorým sa to tu nezakazuje, môžu mať nehnuteľný majetok; počet ich členov nech sa stanoví s ohľadom na majetok či almužny; žiadne [kláštory] nemajú byť budované bez povolenia biskupa.....	226
HLAVA 4. Rehoľník nech bez súhlasu predstaveného nevykonáva službu v žiadnej inej inštitúcii či u inej osoby a nech sa nevzdáva z konventu; kto je neprítomný z dôvodu štúdia, má sa zdržovať v konvente.....	226
HLAVA 5. Nech je postarané o klauzúry mníšok, zvlášť tých, ktoré prebývajú mimo mesta.....	227
HLAVA 6. Spôsob voľby predstavených.....	228
HLAVA 7. Ktorá [rehoľníčka] a ako môže byť zvolená abatyšou aj akoukoľvek inou predstavenou; a žiadna nech nestojí na čele dvoch kláštorov.....	229
HLAVA 8. Ako má byť zariadené vedenie kláštorov, ktoré nemajú žiadnych riadnych rehoľných vizitátorov.....	230
HLAVA 9. Kláštory mníšok bezprostredne podriadené Apoštolskej stolici nech sú riadené biskupmi; ostatné potom od vyslancov generálnych kapitúl či iných rehoľníkov.	231
HLAVA 10. Mnišky nech sa raz do mesiaca vyspovedajú a pristúpia k svätému prijímaniu; biskup nech sa im postará o mimoriadneho spovedníka; Eucharistia nech u nich s výnimkou verejného kostola nie je inde uchovávaná.	231
HLAVA 11. V kláštoroch, ktoré sú spojené so starostlivosťou o duše svetských osôb (s výnimkou tých, ktoré patria ku kláštornej rodine), má biskup vykonávať vizitácie a preskúšavať toho, komu je táto starostlivosť zverená, s istými výnimkami.	232
HLAVA 12. Rehoľníci nech sa prispôbia svetským osobám pri dodržiavaní biskupských cenzúr a sviatkov v diecéze.....	232
HLAVA 13. Spory o precedenciu má radikálne urovnať biskup. Exemptní rehoľníci, ktorí nežijú v prísnejšej klauzúre, nech sú donútení k účasti na verejných procesiách.....	233
HLAVA 14. Kým majú byť potrestaní rehoľníci, ktorí sa verejne previnili.	233
HLAVA 15. Sľuby nemožno skladať, iba ak po ročnej skúšobnej dobe a vo veku dovŕšených šesťnástich rokov.....	233
HLAVA 16. Zrieknutie sa [majetku] alebo záväzok urobený pred dvoma najbližšími mesiacmi pred sľubmi sú neplatné. Po skončení skúšobnej doby nech novici zložia sľuby alebo nech sú prepustení. V zbožnej Spoločnosti Ježišovej nech sa nič nemení. Je zakázané, aby kláštoru niečo pripadlo z novicovho majetku pred sľubmi.....	234
HLAVA 17. Dievča staršie dvanástich rokov, ktoré chce prijať rehoľné rúcho, nech je prešetrené ordinárom; tiež tak pred sľubmi.....	235

HLAVA 18. Okrem prípadov v práve stanovených, nikto nesmie nútiť ženu k vstupu do kláštora, alebo to zakazovať tej, ktorá doň chce vstúpiť. Má sa dbať na ustanovenia konštitúcií o kajúcnikoch a konvertikách.	235
HLAVA 19. Ako postupovať v prípade tých, ktorí odpadli od rehole.	236
HLAVA 20. Predstavení rádov, ktoré nie sú podriadené biskupovi, nech vizitujú a naprávajú nižšie kláštory, i komendotárne.	236
HLAVA 21. Kláštory nech sú zverované rehoľníkom; hlavné kláštory rádov nech do budúca nie sú dávané ako komendy.	237
HLAVA 22. Predchádzajúce predpisy o reforme rehoľníkov nech sú zachovávané bezodkladne.	238
Dekrét o reforme.	239
HLAVA 1. Kardináli a všetci cirkevní preláti majú mať skromné vybavenie domu a skromný stôl. Príbuzných a familiárov (domácich) nech neobohacujú z majetku Cirkvi.	240
HLAVA 2. Kto menovite je povinný dekréty snemu slávnostne prijať a učiť ich.	241
HLAVA 3. Nemá sa nerozvážne užívať meča exkomunikácie; kde môže dôjsť k vecnej či osobnej exekúcii, nech sa nepoužíva cenzúra; a svetským úradom sa zakazuje miešať sa do nich.	242
HLAVA 4. Kde je prílišný počet omší, ktoré sa majú slúžiť, nech biskupi, opáti a generálni predstavení rádov stanovia, čo považujú za prospešné.	244
HLAVA 5. Nemá byť nič menené v dobre ustanovených inštitúciách, s ktorými je spojený nejaký záväzok.	244
HLAVA 6. Ako sa má správať biskup pri vizitácii vyňatých kapitúl.	245
HLAVA 7. Rušia sa akcesy a regresy k obročiami; ako komu a z akého dôvodu má byť pridelený koadjútór.	246
HLAVA 8. O úrade správcov špitálov; kým a ako môže byť trestaná ich nedbalosť.	247
HLAVA 9. Ako má byť preukazované patronátne právo; komu má byť zverený úrad patróna. Zlúčenia sú zakázané.	249
HLAVA 10. Na synode majú byť označení tí, ktorí budú Apoštolskou stolicou delegovaní ako sudcovia; oni i ordinári majú rýchlo vybavovať sporné záležitosti.	251
HLAVA 11. Zakazujú sa rôzne druhy prenájmov cirkevného majetku; niektoré už urobené sú vyhlásené za neplatné.	252
HLAVA 12. Desiatky majú byť platené v plnej výške; tí, ktorí by ich chceli utajiť alebo uchvátiť, majú byť exkomunikovaní; rektorom chudobných kostolov sa má s láskavosťou pomáhať.	253
HLAVA 13. Katedrálne a farské kostoly majú prijímať pohrebné kvartety.	253
HLAVA 14. Predpisuje sa spôsob postupu v záležitostiach duchovných- konkubinárov.	254
HLAVA 15. Nelegitímni synovia duchovných sú vylúčení z niektorých obročí.	255
HLAVA 16. Kurátne obročia nech nie sú premieňané na jednoduché; tomu, komu je zverená duchovná správa, nech je pridelený slušný príjem; vikárie majú prestať a duchovná správa má byť opäť spojená s obročiami.	256
HLAVA 17. Biskupi nech svoju dôstojnosť osvedčujú vážnosťou svojich mravov a nech nepreukazujú nedôstojnú poddanosť kráľovským úradníkom, šľachte alebo urodzeným osobám.	257
HLAVA 18. Kánony majú byť presne dodržiavané; ak má v nich byť niečo dišpenzované, má sa tak stať platne, po zrelej úvahe a zadarmo.	257

HLAVA 19. Súboj má byť trestaný čo najprísnejšími trestami.....	258
HLAVA 20. Svetským kniežatám je zverené to, čo je stanovené cirkevným právom.	259
HLAVA 21. Vo všetkých záležitostiach nech zostáva nedotknutá autorita Apoštolskej stolice. ..	260
DEKRÉT O ODPUSTKOCCH	261
O výbere pokrmov, o pôstoch a sviatočných dňoch	262
O indexe zakázaných kníh, o katechizme, breviári a misáli.....	262
O postavení vyslancov.....	263
O prijatí a zachovávaní koncilových dekrétov	263
Aklamácia Otcov na záver koncilu.....	265
PRÍLOHY	268
Potvrdenie koncilu	268
BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Benedictus Deus z 26. 1. 1564 o potvrdení všeobecného generálneho Tridentského koncilu.....	270
BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Sicut ad sacrorum z 18. 7. 1564 o stanovení doby k zachovávaní dekrétov všeobecného generálneho Tridentského snemu	276
MOTU PROPRIO z Božej milosti pápeža Pia IV. Alias Nos z 2. 8. 1564 o vyslaní ôsmich kardinálov, ktorí majú bdieť nad dodržiavaním konštitúcií a nariadení vydaných Piom IV., ako aj dekrétov všeobecného a generálneho Tridentského koncilu	278
BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. Iniunctum Nobis z 13. 11. 1564 o forme prísahy vyznania viery.	280
VYZNANIE VIERY TRIDENTSKÉHO KONCILU (1564)	281
BULA z Božej milosti pápeža Pia IV. In Principis Apostolorum z 17. 2. 1565, ktorou sa odvolávajú výsady, výnimky, imunity, splnomocnenia, dišpenzie, konzervatórie, indulty atď. na ktorýchkoľvek miestach a akýmkoľvek osobám udelené v tých veciach, v ktorých by odporovali ustanoveniam a dekrétom posvätného Tridentského koncilu.....	285
DESAŤ PRAVIDIEL o zakázaných knihách.....	289
Podrobný obsah.....	295